

การเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบกับผล
การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบทที่มีต่อความสามารถในการแต่งคำประพันธ์
ไทยและความคิดริเริ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา

หลักสูตรและการสอน

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2566

A Comparison of the Results of Learning Management Based on The
Design Thinking Process with the Results of Learning Management
Based on Intertextuality Theory on the Ability to Compose Thai Poetry
and the Creative Thinking of Grade 8 Students at The Demonstration
School of Nakhorn Ratchasima Rajabhat University (High School
Division)

Mr. JAKKGRIT JARAT

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Curriculum and Instruction

School of Educational Studies
Sukhothai Thammathirat Open University

2023

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิง ออกแบบกับผลการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบทที่มีต่อ ความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา ฝ่ายมัธยม
ชื่อและนามสกุล	นายจักรกฤษณ์ จำรัตน์
แขนงวิชา / วิชาเอก	หลักสูตรและการสอน
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ อนุะมาน
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	2. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณี ยะหะกร

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภวรรณ เล็กวิไล)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ อนุะมาน)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณี ยะหะกร)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)

ชื่อวิทยานิพนธ์ การเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบกับผลการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบทที่มีต่อความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม

ผู้วิจัย นายจักรกฤษณ์ จำรัตน์ รหัสนักศึกษา 2642101121

ปริญญา: ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ อนุะมาน (2) รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณี ยะหะกร ปีการศึกษา 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการแต่งคำประพันธ์หลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ กับนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท และ 2) เปรียบเทียบความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์หลังเรียนของนักเรียนที่การเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบกับนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ จำนวน 10 แผน 20 ชั่วโมง 2) แผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท จำนวน 10 แผน 20 ชั่วโมง 3) แบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ไทย 4) เกณฑ์การประเมินความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทย และ 5) เกณฑ์การประเมินความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ไทย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่เรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบมีคะแนนความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยหลังเรียนแตกต่างจากนักเรียนที่เรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) นักเรียนที่เรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบมีคะแนนความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ไทยหลังเรียนแตกต่างจากนักเรียนที่เรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ กระบวนการคิดเชิงออกแบบ การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท คำประพันธ์ไทย
ความคิดริเริ่ม

Thesis title: “A Comparison of the Results of Learning Management Based on The Design Thinking Process with the Results of Learning Management Based on Intertextuality Theory on the Ability to Compose Thai Poetry and the Creative Thinking of Grade 8 Students at The Demonstration School of Nakhorn Ratchasima Rajabhat University (High School Division)”

Researcher: “Mr. JAKKGRIT JARAT”; ID: “2642101121”;

Degree: Master of Education (Curriculum and Instruction);

Thesis advisors: (1) Assistant Professor Dr. Apirak Anaman;(2) Associate Professor Dr. Suwannee Yahakorn ; Academic year: 2023

Abstract

The purposes of this research were to 1) compare the ability to compose Thai poetry after learning of grade 8 students who learned by using the design thinking process learning management with those who learned by using the intertextuality theory learning management, and 2) compare the creative thinking after learning of the students who learned by using the design thinking process learning management with those who learned by using the intertextuality theory learning management.

The research sample consisted of grade 8 students at the demonstration school of Nakhorn Ratchasima Rajabhat University (High School Division). The employed research instruments were 1) 10 lesson plans based on the design thinking process, totaling 20 hours, 2) 10 lesson plans based on intertextuality theory, totaling 20 hours, 3) a Thai poetry composing ability and creative thinking test, 4) criteria for evaluating Thai poetry composing ability, and 5) criteria for evaluating creative thinking in Thai poetry composing ability . Statistics employed for data analysis were mean, standard deviation, and t-test.

The research findings that 1) after learning the students who learned by using the design thinking process learning management had different scores of Thai poetry composing ability from those who learned by using the intertextuality theory learning management at the .05 level of statistical significance; and 2) after learning the students who learned by using the design thinking process learning management had different scores of creative thinking from those who learned by using the intertextuality theory learning management at the .05 level of statistical significance

Keywords : Design Thinking Process, Intertextuality Theory, Compose Thai Poetry, The Creative Thinking

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ และความกรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ อนุฆาน และรองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณี ยะหะกร ที่กรุณาให้คำปรึกษาความรู้ ข้อเสนอแนะ และอำนวยความสะดวกในการทำวิทยานิพนธ์นี้ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียด เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภวรรณ เล็กวิไล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ อนุฆาน และรองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณี ยะหะกร ที่กรุณาเป็นประธานการสอบและกรรมการสอบ ให้คำแนะนำทั้งทางด้านเนื้อหาในแต่ละบทอธิบายจุดที่บกพร่องอย่างละเอียดเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยอย่างมาก ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณและซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ อาจารย์ ดร.ชัชฌนพงศ์ อินทรเกษม รองผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง และอาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ อัจฉริยะประสิทธิ์ รองคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพนงค์ กุลเกตุ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและวิจัย วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ นายอนุสรณ์ กะตามัน ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานวัดและประเมินผลการจัดการศึกษาและครูภาษาไทยดีเด่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ที่กรุณาตรวจสอบแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ในการสร้างและปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อดิสร เนาวนนท์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติพงษ์ ลีอนาม คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา อาจารย์มาณพ วงษ์คำ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและกระบวนการเรียนรู้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชยพล ธงภักดี ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริหารและแผน คณะผู้บริหาร คณะครู เจ้าหน้าที่ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้เครื่องมือรวมทั้งการเก็บข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณอาชิตา อาहनสเตตต์ ที่สนับสนุนข้าพเจ้าอย่างมากในการศึกษาต่อระดับมหาบัณฑิต นางสาวสิริพรรณ คะบุรณ์รัมย์ ที่คอยให้กำลังใจและเป็นแรงบันดาลใจให้ข้าพเจ้าเสมอมา รวมถึงนางสาวจันทร์เพ็ญ ปรีวีลย์ นางสาววรรณนิภา สุบกระโทก นักศึกษามหาบัณฑิตร่วมรุ่นที่คอยให้คำปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์จนแล้วเสร็จและทุกท่าน ที่สนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจ จนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงอย่างสมบูรณ์ คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแต่บิดา มารดา และครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้แก่ผู้วิจัยมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

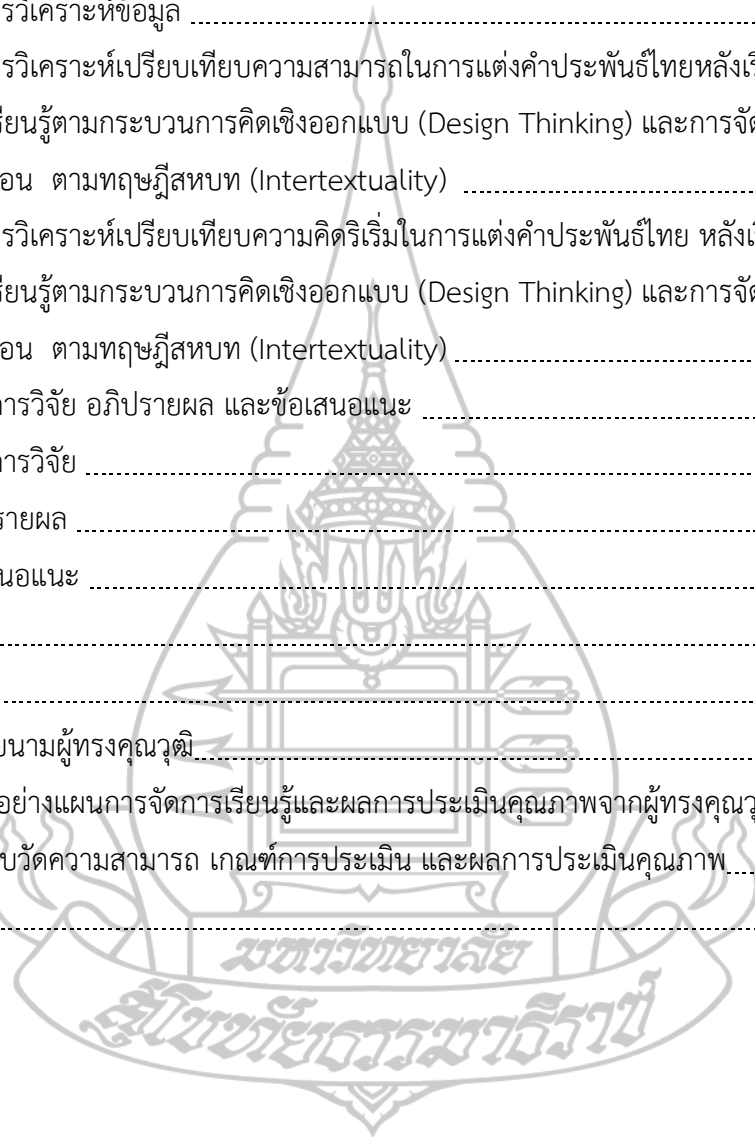
นายจักรกฤษณ์ จำรัตน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	10
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking)	21
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีสหบท (Intertextuality)	37
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการแต่งคำประพันธ์	48
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคิดริเริ่ม	68
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	84
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	100
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	100
รูปแบบการวิจัย	101
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	101
การเก็บรวบรวมข้อมูล	105
การวิเคราะห์ข้อมูล	106

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	107
ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยหลังเรียนด้วย การเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และการจัดการเรียน การสอน ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality)	108
ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ไทย หลังเรียนด้วย การเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และการจัดการเรียน การสอน ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality)	109
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	110
สรุปการวิจัย	110
อภิปรายผล	110
ข้อเสนอแนะ	115
บรรณานุกรม	117
ภาคผนวก	124
ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ	125
ข ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้และผลการประเมินคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ	134
ค แบบวัดความสามารถ เกณฑ์การประเมิน และผลการประเมินคุณภาพ	163
ประวัติผู้วิจัย	183

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	แสดงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบ 26
ตารางที่ 2.2	แสดงกรอบการจัดกิจกรรมของแผนการจัดการเรียนรู้ 28
ตารางที่ 2.3	แสดงเทคนิควิธีการของกระบวนการคิดเชิงออกแบบ 31
ตารางที่ 2.4	ตัวอย่างตารางการวิเคราะห์ตัวบทต้นทาง 46
ตารางที่ 2.5	การวิเคราะห์เปรียบเทียบตัวบทต้นทาง 3 ตัวบท 47
ตารางที่ 2.6	เกณฑ์การประเมินทักษะการแต่งบทร้อยกรอง 58
ตารางที่ 2.7	แสดงเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ 59
ตารางที่ 2.8	แสดงเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการแต่งคำประพันธ์..... 61
ตารางที่ 2.9	การกำหนดน้ำหนักคะแนนการประเมินความสามารถในการแต่งบทร้อยกรอง..... 64
ตารางที่ 2.10	เกณฑ์การประเมินความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม .. 65
ตารางที่ 2.11	เกณฑ์การประเมินความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ไทย สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม .. 80
ตารางที่ 3.1	รูปแบบการทดลอง 101
ตารางที่ 3.2	แสดงแผนการจัดการเรียนรู้และจำนวนชั่วโมง 103
ตารางที่ 4.1	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยหลังเรียน ด้วยการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และการจัด การเรียนการสอนตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality) 108
ตารางที่ 4.2	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ไทยหลังเรียน ด้วยการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และการจัด การเรียนการสอนตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality) 109

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยนับได้ว่าเป็นภาษาที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เป็นภาษาที่สะท้อนความเป็นชาติไทย แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมด้านการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด แสดงให้เห็นถึงความเป็นชาติไทยที่มีวัฒนธรรม มีอารยธรรม มีขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นทรัพย์สินทางปัญญาของชาติไทย ดังพระราชดำรัส สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (พระยศในขณะนั้น) ความว่า “ภาษานอกจากเป็นเครื่องมือสื่อสารแสดงความรู้สึกนึกคิดของคนทั่วโลกแล้ว ยังเป็นเครื่องแสดงวัฒนธรรม อารยธรรมและเอกลักษณ์ประจำชาติอีกด้วย ประเทศไทยเป็นอารยประเทศ ซึ่งมีขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปกรรม วรรณคดี และภาษาอันเจริญรุ่งเรืองมาแต่อดีตกาลอนุชนชาวไทยจึงควรภูมิใจช่วยกันผดุงรักษามรดกทางวัฒนธรรมอันเป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่บรรพบุรุษได้อุตสาหะสร้างสรรค์ขึ้นไว้ให้เจริญสืบไป”

จากพระราชดำรินำมาซึ่งความสำคัญของการใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดจากผู้ส่งสารสู่ผู้รับสาร เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นผู้มีอารยธรรมทางภาษา อีกทั้งยังขึ้นชื่อว่าเป็นผู้ช่วยผดุงรักษาไว้ซึ่งมรดกทางวัฒนธรรมให้มีความเจริญสืบไปแต่ทว่าการใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสื่อสารเพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของผู้ส่งสารไปสู่ผู้รับสารนั้นมีหลายวิธี ขึ้นอยู่กับกลวิธีในการสื่อสารในแต่ละกลุ่มบุคคล กลวิธีในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของผู้ส่งสารย่อมมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้ส่งสาร หากกล่าวย้อนกลับไปในอดีต ลักษณะนิสัยพื้นฐานของคนไทยในฐานะผู้ส่งสาร มักส่งสารเป็นคำสัมผัส คล้องจอง หรือกล่าวได้ว่าเป็น ผู้ที่มีนิสัยเจ้าบท เจ้ากลอน ดังจะเห็นได้จากวรรณคดี วรรณกรรม รวมถึง สำนวน สุภาษิต คำพังเพย ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะนิสัยเจ้าบทเจ้ากลอนของคนไทยในฐานะผู้ส่งสาร นับได้ว่าเป็นกลวิธีการสื่อสารที่ทำให้ภาษาไทยมีเสน่ห์มากยิ่งขึ้น เป็นตัวอย่างการผดุงรักษามรดกทางวัฒนธรรมอันเป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ขึ้นไว้ให้เจริญสืบไป

ความเป็นเจ้าบทเจ้ากลอน นำมาสู่การแต่งคำประพันธ์ ซึ่งจัดว่าเป็นกลวิธีหนึ่งในการส่งสารตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อันแสดงให้เห็นความสามารถชั้นเชิงในการใช้ภาษา ทำให้ภาษาที่สื่อสารมีลักษณะถ้อยคำน่าฟัง รื่นหู ไพเราะ จดจำถ้อยคำได้อย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับ (อุปกิตศิลปสาร, พระยา, 2548, น.351) กล่าวว่า

“การแต่งคำประพันธ์ทั้งหลายก็หวังประโยชน์ที่จะเอาความคิดความเห็นในใจของตนออกมาเรียบเรียงเป็นเรื่องราวให้ผู้อ่าน ผู้ฟัง เข้าใจแจ่มแจ้งและถูกต้องตามความคิดเห็นของตนเองเป็นข้อใหญ่ ประโยชน์ของบทประพันธ์ที่เป็นคำกานท์ก็มีอยู่ไม่น้อยเช่นกัน เพราะคำกานท์ทั้งหลายที่เกี่ยวกับข้อบังคับเป็นต้นว่าสัมผัสคล้องจองกันและวรรคตอนได้จังหวะเป็นเหตุให้อาไปร้องรำทำเพลงได้เป็นอย่างดี เป็นที่ดึงดูดใจผู้อ่านผู้ฟังได้ดีกว่าคำร้อยแก้วมากและเป็นเหตุให้จดจำไว้ได้นานหลายชั่วคนด้วย ดังจะเห็นได้ในคำกล่อมลูกต่าง ๆ ซึ่งยังจดจำกันได้ตลอดมาจนบัดนี้”

จึงกล่าวได้ว่าคำประพันธ์หรือบทร้อยกรอง เป็นกลวิธีในการสื่อสารที่สร้างความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของภาษาไทย ทำให้ผู้รับสารได้รับประโยชน์จากการศึกษาความคิดของผู้อื่นจากการอ่านงานเขียน เข้าใจการเปลี่ยนแปลงภาษา เรียนรู้พลังของภาษานำสังคม รวมถึงได้เรียนรู้ภูมิปัญญาทางภาษา นำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันตนเองได้ จึงเป็นเหตุให้การแต่งคำประพันธ์นำมากำหนดเป็นตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาไทยการเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ ตัวชี้วัด ม.2/3 การแต่งบทร้อยกรอง อันกำหนดสาระการเรียนรู้ให้ผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สามารถแต่งกลอนสุภาพได้ นับได้ว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เห็นความสำคัญของการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดเป็นบทร้อยกรอง นับเป็นการพัฒนากลวิธีในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด รวมถึงเป็นการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ให้เป็นไปตามคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

สภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการแต่งคำประพันธ์ ตามคุณภาพและมาตรฐานตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พบว่า การเรียนรู้ตามมาตรฐานตัวชี้วัดยังไม่ประสบผลสำเร็จเป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้เท่าที่ควร ดังที่ (อภิชาติ ชมภูทัศน์, 2552, น.2) ได้กล่าวถึงปัญหาการสอนแต่งคำประพันธ์สรุปได้ว่านักเรียนไม่เข้าใจและเบื่อหน่ายการแต่งคำประพันธ์ บทเรียนของครูขาดเทคนิคการสอนที่เร้าใจ ขาดสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและครูผู้สอนยังไม่มี ความชำนาญในการสอนแต่งคำประพันธ์ นอกจากนี้ (สนทยา คำอ่อน, 2560, น.2) ได้กล่าวถึงปัญหาในการสอนแต่งคำประพันธ์ สรุปได้ว่านักเรียนยังไม่ให้ค้อยความสนใจในการแต่งคำประพันธ์ เพราะนักเรียนขาดประสบการณ์มีคลังคำศัพท์น้อย ขาดการกระตุ้นให้คิดอย่างต่อเนื่อง จึงไม่สามารถหาคำร้อยเรียงให้สละสลวย ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ ส่งผลให้นักเรียนเกิดความคิดลบในการแต่งคำประพันธ์ มองว่าตนเองไม่ถนัดแต่งคำประพันธ์ ด้วยปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นนับได้ว่าเป็นปัญหาสำคัญในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ ด้วยเหตุที่ว่า การแต่งคำประพันธ์ในระดับมัธยมศึกษาเป็น

การสะท้อนความคิดของผู้เรียนที่ผ่านการอ่าน การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ นำมาสู่การฟัง การพูด และการเขียนถ่ายทอดความรู้สึกรู้สึกคิดเป็นบทร้อยกรองให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ไทย

จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในการเรียนรู้เนื้อหาเกี่ยวกับตัวชี้วัด ม.2/3 การแต่งบทร้อยกรอง รวมถึงผลการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างภาคเรียน พบว่า นักเรียนมีความสับสนเรื่องฉันทลักษณ์โคลง ร่าย ฉันท์ จำสับสนสัมผัสสระในแง่การออกเสียงกับรูปสระ ทั้งยังการประพันธ์ยังขาดแรงบันดาลใจในการแต่งคำประพันธ์ ความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์จึงไม่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน นำมาสู่การไม่วางโครงเรื่องในการแต่งคำประพันธ์ส่งผลให้ไม่สามารถเลือกสรรคำมาแต่งคำประพันธ์ได้ ผู้วิจัยเห็นว่าความสามารถในการแต่งคำประพันธ์มีความสำคัญทั้งในเรื่องการเรียนรู้และการสอนของครูผู้สอน เนื่องจากครูผู้สอนมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเฉพาะการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนแรงบันดาลใจในการสรรคำเพื่อมาแต่งเป็นบทร้อยกรองให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ ครูผู้สอนจึงจำเป็นที่จะต้องศึกษา ค้นคว้าวิธีการสอนที่พัฒนากระบวนการคิดในการแต่งคำประพันธ์ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ผู้วิจัยเห็นว่าการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ซึ่งเป็นแนวคิดของมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด (Stanford d.school) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการทำงานอันมีมนุษย์เป็นศูนย์กลาง เน้นการเรียนรู้แบบลงมือและความร่วมมือปฏิบัติเพื่อสร้างความเข้าใจเปลี่ยนกรอบความคิดทำให้ความสำคัญกับการเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย ตั้งกรอบปัญหาชัดเจน ให้ความสำคัญกับการทดลองต้นแบบ คำนึงถึงกระบวนการกลุ่มในการระดมความคิด เน้นการลงมือทำมากกว่าการคิดอย่างเดียว ตลอดจนเน้นการร่วมมือร่วมใจของผู้เรียน ส่งผลให้เกิดชิ้นงานใหม่ อีกทั้งยังพบว่า ทฤษฎีสหพท (Intertextuality) ของ แฮร์โรว บลูม (Harold Bloom) ซึ่งเป็นศาสตราจารย์ด้านวรรณคดีเปรียบเทียบ ทฤษฎีดังกล่าว (ซิงชัย เตียเจริญ; 2564) มีแนวคิดสรุปได้ว่า อิทธิพลของนักเขียนรุ่นก่อนมักจะมีผลต่อนักเขียนรุ่นใหม่ ซึ่งนักเขียนรุ่นใหม่ จะเกิดความวิตกกังวล หรือความกังวลใจที่พยายามจะสร้างงานเขียนให้แตกต่างจากนักเขียนรุ่นก่อน โดยสิ่งที่กวีรุ่นใหม่ต้องกระทำ คือ การอ่านบทกวีหรือบทร้อยกรองของบรรพบุรุษหรือนักเขียนรุ่นก่อน และทำการสืบสานขนบทางวรรณศิลป์ หรือ การพยายามต่อต้านความรู้หรือมรดกที่มีมาก่อนกวีรุ่นหลังจึงรักษาความเป็นอิสระและความเป็นผู้ริเริ่มของตน โดยการอ่านบทร้อยกรองของกวีรุ่นก่อนด้วยความละเอียดรอบคอบ และทำการเปลี่ยนงานเขียนของกวีรุ่นก่อนจนเปลี่ยนไปจากเดิมอย่างสิ้นเชิง ซึ่งบลูมได้ชี้ให้เห็นถึงกระบวนการในการปรับเปลี่ยนร้อยกรองของกวีรุ่นใหม่เป็น 6 ระดับ โดยเรียกกระบวนการนี้ว่า “แนวการอ่านผ่านมุมมองใหม่” เมื่อพิจารณาแนวการอ่านผ่านมุมมองใหม่ทั้ง 6 แนวทางแล้ว พบว่าสามารถนำมาประยุกต์ใช้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ 2 แนวทาง คือ การปรับแต่งงานเขียนเดิม (Clinamen) และการหลอมรวมงานหลายชิ้นแล้วใส่จินตนาการเพิ่ม (Tessara) จากรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ทั้ง 2 รูปแบบ นับได้ว่าเป็นกระบวนการที่สามารถนำมาประยุกต์ในการจัดการเรียนรู้ ด้านการแต่งคำประพันธ์ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อีกทั้งยังส่งเสริมให้เกิดความสามารถทางสมองในการคิดที่หลากหลายทิศทาง ซึ่งองค์ประกอบสำคัญ คือ การคิดริเริ่มอันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดและเป็นรากฐานของความคิดสร้างสรรค์ตามที่ กิลฟอร์ด Guilford 1950 (อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2559) สรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของความคิดสร้างสรรค์ คือ ความคิดริเริ่ม ความคิดสร้างสรรค์ไม่ใช่พรสวรรค์ที่บุคคลมีแต่เป็นคุณสมบัติที่มีอยู่ในตัวบุคคลซึ่งมีมากน้อยไม่เท่ากันและบุคคลแสดงออกมาในระดับต่างกัน นับได้ว่ากระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และทฤษฎีสหบท (Intertextuality) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมกระบวนการกลุ่มเพื่อการพัฒนาความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ อันจะก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ข้อความที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และทฤษฎีสหบท (Intertextuality) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่กระบวนการวิธีการมีความแตกต่างกัน อันจะนำมาซึ่งเป้าหมายในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ไทย ผ่านการระดมความคิดเน้นมนุษย์เป็นศูนย์กลาง เน้นการลงมือปฏิบัติ ความร่วมมือ เพื่อสร้างความเข้าใจ เปลี่ยนกรอบความคิดเน้นกระบวนการแสวงหาความรู้ หรือการค้นคว้า ริเริ่มสร้างชิ้นงานนำมาสู่คุณค่าของชิ้นงานที่ตอบโจทย์สังคม

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่า การจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality) มีความเหมาะสมที่จะพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาความสามารถเป็นไปอย่างมีคุณภาพ จึงนำกระบวนการจัดการเรียนรู้ทั้งสองรูปแบบมาเปรียบเทียบความแตกต่างผลการพัฒนาความสามารถทั้งในด้านการแต่งคำประพันธ์และด้านความคิดริเริ่มการแต่งคำประพันธ์ อันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้อย่างยิ่ง

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแต่งคำประพันธ์หลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่เรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) กับกลุ่มที่เรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality)

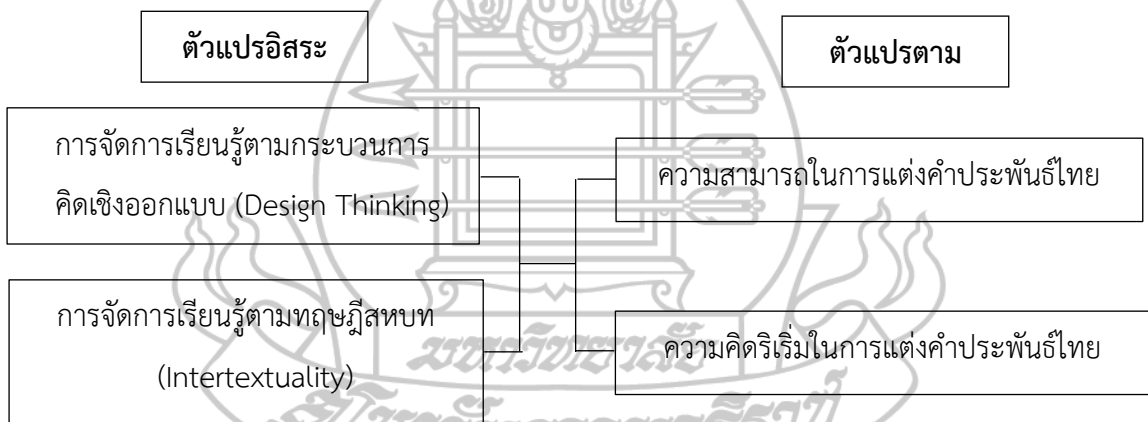
2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์หลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่เรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) กับกลุ่มที่เรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality)

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ความสามารถในการแต่งคำประพันธ์หลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่เรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) แตกต่างกับกลุ่มที่เรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality)

3.2 ความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์หลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่เรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) แตกต่างกับกลุ่มที่เรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality)

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

5. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

5.1 ขอบเขตด้านประชากร

5.1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม จำนวน 2 ห้องเรียน คือ ห้องเรียน ม.2/1 จัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และห้องเรียน ม.2/2 จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality) ปีการศึกษา 2566

5.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การแต่งคำประพันธ์ประเภท กาพย์ และกลอน ตลอดจนการพัฒนาความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2

5.3 ระยะเวลาการทดลอง

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาการดำเนินการศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โดยจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นระยะเวลา 20 ชั่วโมง

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 การจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) หมายถึง วิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการทำงานอันมีมนุษย์เป็นศูนย์กลาง เน้นการลงมือปฏิบัติและความร่วมมือของสมาชิกภายในกลุ่มเพื่อสร้างความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการถ่ายทอดสารอย่างลึกซึ้ง นำมาสู่การเปลี่ยนกรอบความคิดเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้ หรือการค้นคว้าหาคำตอบในสิ่งที่ตนต้องการจะสื่อสาร สร้างสรรค์เป็นชิ้นงานต้นแบบ และทดสอบชิ้นงานต้นแบบด้วยการเผยแพร่และสังเกตผลที่ได้จากการเผยแพร่ มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) EMPATHIZE : การสร้างความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายอย่างลึกซึ้ง 2) DEFINE : การตั้งกรอบโจทย์ หรือ การตั้งกรอบปัญหา 3) IDEATE : การสร้างความคิด หรือ การระดมความคิด 4) PROTOTYPE : การสร้างต้นแบบ 5) TESTING : การทดสอบต้นแบบ

6.2 การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality) หมายถึง วิธีการจัดการเรียนรู้ที่นักเรียนได้อ่านบทกวีหรือร้อยกรองของนักเขียนรุ่นก่อนซึ่งเป็นบทร้อยกรองที่สืบสานขนบทางวรรณศิลป์ ผู้เรียนอ่านบทร้อยกรองของกวีรุ่นก่อนด้วยความละเอียดรอบคอบ และทำการเปลี่ยนงานเขียนของกวีรุ่นก่อนจนเปลี่ยนไปจากเดิมอย่างสิ้นเชิง มาเป็นงานเขียนของตนเอง โดยเรียกกระบวนการนี้ว่า “แนวการอ่านผ่านมุมมองใหม่” ไม่ว่าจะเป็นการปรับแต่งงานเขียนเดิม (Clinamen) และการหลอมรวมงานหลายชิ้นแล้วใส่จินตนาการเพิ่ม (Tessara) นำมาสู่งานเขียนบทประพันธ์ของนักเรียนฉบับสมบูรณ์

6.3 องค์ประกอบความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในการแต่งคำประพันธ์ไทย อันประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ซึ่งวัดได้ด้วยแบบวัดความสามารถการแต่งคำประพันธ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้แก่

6.3.1 ด้านฉันทลักษณ์ หมายถึง การเลือกใช้คำวางเรียงให้ถูกต้องตามลักษณะบังคับตามกฎเกณฑ์ ระเบียบทุกด้าน ตั้งแต่จำนวนคำที่ถูกกำหนดในฉันทลักษณ์มีจำนวนคำครบถ้วน มีสัมผัสนอก มีสัมผัสใน และใช้เสียงบังคับทำวรรคได้อย่างถูกต้อง

6.3.2 ด้านเนื้อความ หมายถึง การแต่งคำประพันธ์ให้มีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องและสัมพันธ์กับหัวข้อ จัดลำดับเนื้อความชัดเจน ก่อให้เกิดความคิด ประโยชน์ และจินตนาการกับผู้อ่าน

6.3.3 ด้านการใช้ถ้อยคำ หมายถึง การเลือกใช้คำที่ถูกต้องตามหลักภาษา สะกดคำ ถูกต้อง สื่อความหมายชัดเจน เหมาะสมกับเนื้อหาและหัวข้อ ถ้อยคำหรือประโยคมีสำนวนภาษาที่แปลกใหม่ น่าสนใจ สร้างบรรยากาศ ชวนติดตามแก่ผู้อ่าน

6.3.4 ด้านกวีโวหาร หมายถึง การเลือกใช้คำที่มีความงดงามทางภาษา ทั้งในแง่เสียง จังหวะ และสัมผัสคล้องจองกลมกลื่น ทั้งสัมผัสอักษร สัมผัสสระ สัมผัสวรรณยุกต์ ทำให้เกิดภาพ เกิดจินตนาการ เร้าอารมณ์ด้วยถ้อยคำ มีการใช้สำนวนโวหารเปรียบเทียบกับก่อให้เกิดอารมณ์ตามบทประพันธ์ รวมถึงมีการเลือกใช้กลวิธีทางวรรณศิลป์ เพื่อส่งเสริมเนื้อหาให้ผู้อ่านคล้อยตาม

6.4 องค์ประกอบความสามารถความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สามารถคิดริเริ่มแต่งคำประพันธ์ไทยได้อันประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ซึ่งวัดได้ด้วยแบบวัดความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้แก่

6.4.1 ด้านลักษณะของการกล้าคิด หมายถึง การตัดสินใจกล้าคิด กล้าลอง ทำอะไรให้แตกต่างออกไปจากความคิดเดิมเพื่อทดสอบความคิดของตนเอง

6.4.2 ด้านความคิดจินตนาการ หมายถึง การคิดที่สามารถสร้างและหาแนวทางทำให้เกิดเป็นความจริง ต้องอาศัยความพยายามที่จะสร้างผลงาน

6.4.3 ด้านความไม่อคติหรือไม่ปิดบังและสกัดกั้นทางความคิด หมายถึง การยอมรับความคิดและประสบการณ์ใหม่ นำไปสู่การสร้างความคิดใหม่ที่ไม่ซ้ำความคิดเดิม

6.4.4 ด้านการคิดให้แตกต่างไปจากเดิม หมายถึง ความสามารถของสมองที่พยายามคิดให้แตกต่างไปจากเดิม หรือกระบวนการทางสมองที่สามารถคิดให้แตกต่างไปจากสิ่งธรรมดา หรือสิ่งที่เกิดขึ้นมาแล้ว

6.5 นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม ซึ่งเป็นเป็นกลุ่มทดลอง กลุ่มที่ 1 จัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) กลุ่มที่ 2 จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหพท (Intertextuality)

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ด้านนักเรียน

7.1.1 นักเรียนได้รับการพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์และความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์จากการเรียนรู้ตามแนวคิดที่มีความหลากหลาย นับเป็นองค์ความรู้ใหม่สู่การพัฒนา นักเรียนที่ยั่งยืน

7.1.2 นักเรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการแต่งคำประพันธ์และความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ จากขั้นตอนและเทคนิควิธีการที่มีความหลากหลาย เหมาะสมกับช่วงวัยแห่งการเรียนรู้

7.2 ด้านครู

7.2.1 ครูได้แนวทางในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์และความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

7.2.2 ครูได้แนวทางในการสร้างแบบวัดและเครื่องมือวัดการแต่งคำประพันธ์และความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

7.2.3 ครูได้เผยแพร่การจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality) เพื่อการพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์และความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์แก่ผู้ร่วมวิชาชีพหรือผู้ที่สนใจพัฒนานักเรียน

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบกับผล
การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบทที่มีต่อความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม ผู้วิจัยได้
ดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยขอเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - 1.1 คุณภาพผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
 - 1.2 สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด
 - 1.3 หลักสูตรสถานศึกษา
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking)
 - 2.1 ความหมายของการคิดเชิงออกแบบ
 - 2.2 ทฤษฎีพื้นฐานของแนวคิดเชิงออกแบบ
 - 2.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบ
 - 2.4 เทคนิควิธีของกระบวนการคิดเชิงออกแบบ
 - 2.5 ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ
 - 2.6 การประเมินความคิดเชิงออกแบบ
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีสหบท (Intertextuality)
 - 3.1 ความหมายของตัวบท
 - 3.2 ความเป็นมาของทฤษฎีสหบท
 - 3.3 แนวคิดของทฤษฎีสหบท
 - 3.4 การสร้างตัวบท
 - 3.5 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการแต่งคำประพันธ์
 - 4.1 ความหมายของความสามารถในการแต่งคำประพันธ์
 - 4.2 ประเภทของคำประพันธ์
 - 4.3 แนวทางการจัดการเรียนการสอนในการพัฒนาความสามารถการแต่งคำประพันธ์
 - 4.4 องค์ประกอบของความสามารถในการแต่งคำประพันธ์

- 4.5 การวัดและประเมินความสามารถในการแต่งคำประพันธ์
- 5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคดีริเริ่ม
 - 5.1 ความหมายของความคดีริเริ่ม
 - 5.2 ความสำคัญของความคดีริเริ่ม
 - 5.3 องค์ประกอบของความคดีริเริ่ม
 - 5.4 แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาความคดีริเริ่ม
 - 5.5 การวัดและประเมินความสามารถความคดีริเริ่ม
- 6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.1 คุณภาพผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดคุณภาพของผู้เรียนเมื่อผู้เรียนจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามมาตรฐาน ท 4.1 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.5) ไว้ว่า “เข้าใจและใช้คำราชาศัพท์ คำบาลีสันสกฤต คำภาษาถิ่น คำภาษาต่างประเทศ คำทับศัพท์ และศัพท์บัญญัติในภาษาไทย วิเคราะห์ความแตกต่างในภาษาพูด ภาษาเขียน โครงสร้างของประโยครวม ประโยคซ้อน ลักษณะภาษาที่เป็นทางการ กึ่งทางการ และไม่ใช่วางการ แต่งบทร้อยกรองประเภท กลอนสุภาพ กาพย์ และโคลงสี่สุภาพ”

1.2 สารการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตัวชี้วัด ม.2/3 การแต่งบทร้อยกรอง โดยกำหนดสาระการเรียนรู้คือ การแต่งกลอน

งานวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยกำหนดศึกษาเนื้อหาที่กำหนดในตัวชี้วัดตามมาตรฐานหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย เรื่อง การแต่งบทร้อยกรองหรือการแต่งคำประพันธ์ ซึ่งได้แก่ การแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ อันเป็นตัวชี้วัดที่ถูกกำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม

1.3 หลักสูตรสถานศึกษา

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม สังกัดคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป็นสถานศึกษาที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบ MSE ซึ่งประกอบด้วย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ผ่านการจัดการเรียนรู้พื้นฐาน ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ นำมาสู่ความเข้มข้นในเนื้อหา MSE คู่ขนานกับการจัดการเรียนการสอนเสริมศักยภาพภายใต้การสอนของคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาและพนักงานในสถาบันอุดมศึกษา สายวิชาการ ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ ด้าน MSE ประกอบกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรคุณธรรมนำวิชาการ มีความเพียรเป็นฐานแห่งปัญญา เน้นการเป็นคนดี คนเก่ง และใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ภายใต้คำขวัญที่ว่า “พากเพียร เรียนดี มีวินัย” อันจะนำมาสู่คุณภาพของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม พัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม ได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2560 และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ในการพัฒนาเยาวชนสู่ศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมรักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ จึงได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้หลักการและจุดหมายหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตรดังกล่าว ซึ่งประกอบหลักสูตรฉบับนี้ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ สมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างเวลาเรียนที่มีจุดเน้นทางด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และส่งเสริมด้านการใช้ภาษาอังกฤษในการสืบค้น และสื่อสารภาษาไทย กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เกณฑ์การจบรวมถึงเอกสารหลักฐานทางการศึกษา และการจบการศึกษา

คำอธิบายรายวิชาในหลักสูตรฉบับนี้ได้มาจากการวิเคราะห์มาตรฐาน/ตัวชี้วัดในแต่ละระดับชั้นและช่วงชั้นเพื่อจัดรายวิชาให้ครบตามข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และบริบทของโรงเรียน ภายใต้การสนับสนุนของบุคลากรและทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

1.3.1 วิสัยทัศน์ เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย มีความเป็นเลิศทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ รวมถึงมีเจตคติที่ดีต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต

โดยมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อที่ว่านักเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

1.3.2 หลักการ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ระดับมัธยมศึกษา ได้ยึดหลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

- 1) เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
- 2) เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
- 3) เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
- 4) เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้ เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 5) เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

1.3.4 หลักสูตรสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

โครงสร้างการจัดเวลาเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2565
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม

สาระการเรียนรู้ /กิจกรรม	เวลาเรียน						รวม ชม.เรียน/ หน่วยการเรียนรู้
	ม.1		ม.2		ม.3		
	ภาคเรียนที่ 1	ภาคเรียนที่ 2	ภาคเรียนที่ 1	ภาคเรียนที่ 2	ภาคเรียนที่ 1	ภาคเรียนที่ 2	
ภาษาไทย	60 (1.5นค.)	60 (1.5นค.)	60 (1.5นค.)	60 (1.5นค.)	60 (1.5นค.)	60 (1.5นค.)	360 (9.0 นค.)
คณิตศาสตร์	60 (1.5นค.)	60 (1.5นค.)	60 (1.5นค.)	60 (1.5นค.)	60 (1.5นค.)	60 (1.5นค.)	360 (9.0 นค.)
วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	160 (4 นค.)		160 (4 นค.)		160 (4 นค.)		480 (12.0 นค.)
-วิทยาศาสตร์	40 (1.0นค.)	40 (1.0นค.)	40 (1.0นค.)	40 (1.0นค.)	40 (1.0นค.)	40 (1.0นค.)	240 (6.0 นค.)
-เทคโนโลยี	40 (1.0นค.)	40 (1.0นค.)	40 (1.0นค.)	40 (1.0นค.)	40 (1.0นค.)	40 (1.0นค.)	240 (6.0 นค.)

สาระการเรียนรู้ /กิจกรรม	เวลาเรียน						รวม ชม.เรียน/ หน่วยการเรียนรู้
	ม.1		ม.2		ม.3		
	ภาคเรียนที่ 1	ภาคเรียนที่ 2	ภาคเรียนที่ 1	ภาคเรียนที่ 2	ภาคเรียนที่ 1	ภาคเรียนที่ 2	
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	160 (4 นก.)		160 (4 นก.)		160 (4 นก.)		480 (12.0 นก.)
-สังคมศึกษา	60 (1.5นก.)	60 (1.5นก.)	60 (1.5นก.)	60 (1.5นก.)	60 (1.5นก.)	60 (1.5นก.)	360 (9.0 นก.)
-ประวัติศาสตร์	40 (1.0นก.)	-	40 (1.0นก.)	-	40 (1.0นก.)	-	120 (3.0 นก.)
สุขศึกษาและพล ศึกษา	40 (1.0นก.)	40 (1.0นก.)	40 (1.0นก.)	40 (1.0นก.)	40 (1.0นก.)	40 (1.0นก.)	240 (6.0 นก.)
ศิลปะ	40 (1.0นก.)	40 (1.0นก.)	40 (1.0นก.)	40 (1.0นก.)	40 (1.0นก.)	40 (1.0นก.)	240 (6.0 นก.)
การงานอาชีพ	-	40 (1.0นก.)	-	40 (1.0นก.)	40 (1.0นก.)	-	120 (3.0 นก.)
ภาษาต่างประเทศ	60 (1.5นก.)	60 (1.5นก.)	60 (1.5นก.)	60 (1.5นก.)	60 (1.5นก.)	60 (1.5นก.)	360 (9.0 นก.)
เวลาเรียนรวม รายวิชาพื้นฐาน	440 (11.0นก.)	440 (11.0นก.)	440 (11.0นก.)	440 (11.0นก.)	440 (11.0นก.)	440 (11.0นก.)	2,640 (66นก.)
	880 ชม. (22 นก.)		880 ชม. (22 นก.)		880 ชม. (22 นก.)		
เวลาเรียนรายวิชา เพิ่มเติมตามจุดเน้น ความถนัดและสนใจ	220 (5.5นก.)	260 (6.5 นก.)	260 (6.5 นก.)	220 (5.5นก.)	160 (4 นก.)	120 (3 นก.)	1,240 (31 นก.)
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	60	60	60	60	60	60	360
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	1,480 ชม.		1,480 ชม.		1,280 ชม.		4,240

หมายเหตุ: วิชาหน้าที่พลเมืองและหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม

โครงสร้างการจัดเวลาเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ราชภัฏ

นครราชสีมา ฝ่ายมัธยม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชั้น ม.1 ภาคเรียนที่ 1					ชั้น ม.1 ภาคเรียนที่ 2				
รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	นก.	ชม.	หมายเหตุ	รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	นก.	ชม.	หมายเหตุ
ท21101	ภาษาไทย 1	1.5	60		ท21102	ภาษาไทย 2	1.5	60	
ค21101	คณิตศาสตร์ 1	1.5	60		ค21102	คณิตศาสตร์ 2	1.5	60	
ว21101	วิทยาศาสตร์ 1	1.0	40		ว21102	วิทยาศาสตร์ 2	1.0	40	
ว21103	วิทยาการการคำนวณ 1	1.0	40		ว21104	การออกแบบและเทคโนโลยี	1.0	40	
ส21101	สังคมศึกษา 1	1.5	60		ส21102	สังคมศึกษา 2	1.5	60	
ส21103	ประวัติศาสตร์ 1	1.0	40		พ21102	สุขศึกษาและพลศึกษา 2	1.0	40	
พ21101	สุขศึกษาและพลศึกษา 1	1.0	40		ศ21102	ศิลปะ 2	1.0	40	
ศ21101	ศิลปะ 1	1.0	40		ง21101	การงานอาชีพ 2	1.0	40	
อ21101	ภาษาอังกฤษ 1	1.5	60		อ21102	ภาษาอังกฤษ 2	1.5	60	
รวมรายวิชาพื้นฐาน		11.0	440		รวมรายวิชาพื้นฐาน		11.0	440	
รายวิชาเพิ่มเติมบังคับ					รายวิชาเพิ่มเติมบังคับ				
ค21201	คณิตศาสตร์เพิ่มเติม 1	1.0	40		ค21203	การประยุกต์โปรแกรมเบื้องต้น	1.0	40	
ค21202	เซต	1.0	40		ค21204	ตรรกศาสตร์เบื้องต้น	1.0	40	
ว21201	วิทยาศาสตร์เพิ่มเติม 1	1.0	40		ว21203	วิทยาศาสตร์เพิ่มเติม 3	1.0	40	
ว21202	วิทยาศาสตร์เพิ่มเติม 2	1.0	40		ว21204	วิทยาศาสตร์เพิ่มเติม 4	1.0	40	
อ21201	เสริมทักษะภาษาอังกฤษ 1	1.5	60		ว21205	การเขียนโปรแกรมเบื้องต้น	1.0	40	
					อ21202	เสริมทักษะภาษาอังกฤษ 2	1.5	60	
รวมรายวิชาเพิ่มเติม		5.5	220		รวมรายวิชาเพิ่มเติม		6.5	260	
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน					กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน				
ก21901	กิจกรรมชมรม	-	20		ก21905	กิจกรรมชมรม	-	20	
ก21902	กิจกรรมแนะแนว	-	20		ก21906	กิจกรรมแนะแนว	-	20	
ก21903	กิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี	-	20		ก21907	กิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี	-	20	
ก21904	กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	8 ชม.		นอกเวลา	ก21908	กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	7 ชม.		นอกเวลา
รวมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน		-	60		รวมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน		-	60	
รวมทั้งหมด/ภาคเรียน		16.5	720		รวมทั้งหมด/ภาคเรียน		17.5	760	

หมายเหตุ: วิชาหน้าที่พลเมืองและหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

โครงสร้างการจัดเวลาเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ชั้น ม.2 ภาคเรียนที่ 1					ชั้น ม.2 ภาคเรียนที่ 2				
รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	นก.	ชม.	หมายเหตุ	รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	นก.	ชม.	หมายเหตุ
ม22101	ภาษาไทย 3	1.5	60		ท22102	ภาษาไทย 4	1.5	60	
ค22101	คณิตศาสตร์ 3	1.5	60		ค22102	คณิตศาสตร์ 4	1.5	60	
ว22101	วิทยาศาสตร์ 3	1.0	40		ว22102	วิทยาศาสตร์ 4	1.0	40	
ว22103	วิทยาการคำนวณ 2	1.0	40		ว22104	การออกแบบและเทคโนโลยี 2	1.0	40	
ส22101	สังคมศึกษา 3	1.5	60		ส22102	สังคมศึกษา 4	1.5	60	
ส22103	ประวัติศาสตร์ 2	1.0	40		พ22102	สุขศึกษาและพลศึกษา 4	1.0	40	
พ22101	สุขศึกษาและพลศึกษา 3	1.0	40		ศ22102	ศิลปะ 4	1.0	40	
ศ22101	ศิลปะ 3	1.0	40		ง22101	การงานอาชีพ 2	1.0	40	
อ22101	ภาษาอังกฤษ 3	1.5	60		อ22102	ภาษาอังกฤษ 4	1.5	60	
รวมรายวิชาพื้นฐาน		11.0	440		รวมรายวิชาพื้นฐาน		11.0	440	
รายวิชาเพิ่มเติมบังคับ					รายวิชาเพิ่มเติมบังคับ				
ท22201	การเขียนเชิงวิชาการ	1.0	40		ค22203	โครงการคณิตศาสตร์ 2	1.0	40	
ค22201	โครงการคณิตศาสตร์ 1	1.0	40		ค22204	ทฤษฎีจำนวน	1.0	40	
ค22202	หลักการนับเบื้องต้น และความน่าจะเป็น	1.0	40		ว22203	วิทยาศาสตร์เพิ่มเติม 7	1.0	40	
ว22201	วิทยาศาสตร์เพิ่มเติม 5	1.0	40		ว22204	วิทยาศาสตร์เพิ่มเติม 8	1.0	40	
ว22202	วิทยาศาสตร์เพิ่มเติม 6	1.0	40		อ22202	เสริมทักษะภาษาอังกฤษ 4	1.5	60	
อ22201	เสริมทักษะภาษาอังกฤษ 3	1.5	60						
รวมรายวิชาเพิ่มเติม		6.5	260		รวมรายวิชาเพิ่มเติม		5.5	220	
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน					กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน				
ก22901	กิจกรรมชมรม	-	20		ก22905	กิจกรรมชมรม	-	20	
ก22902	กิจกรรมแนะแนว	-	20		ก22906	กิจกรรมแนะแนว	-	20	
ก22903	กิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี	-	20		ก22907	กิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี	-	20	
ก22904	กิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์	8 ชม.		นอก เวลา	ก22908	ก22901	7 ชม.		นอก เวลา
รวมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน		-	60		รวมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน		-	60	
รวมทั้งหมด/ภาคเรียน		17.5	760		รวมทั้งหมด/ภาคเรียน		16.5	720	

หมายเหตุ: วิชาหน้าที่พลเมืองและหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม

**โครงสร้างการจัดเวลาเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**

ชั้น ม.3 ภาคเรียนที่ 1					ชั้น ม.3 ภาคเรียนที่ 2				
รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	นก.	ชม.	หมายเหตุ	รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	นก.	ชม.	หมายเหตุ
ท23101	ภาษาไทย 5	1.5	60		ท23102	ภาษาไทย 6	1.5	60	
ค23101	คณิตศาสตร์ 5	1.5	60		ค23102	คณิตศาสตร์ 6	1.5	60	
ว23101	วิทยาศาสตร์ 5	1.0	40		ว23102	วิทยาศาสตร์ 6	1.0	40	
ว23103	วิทยาการคำนวณ 3	1.0	40		ว23104	การออกแบบและเทคโนโลยี 3	1.0	40	
ส23101	สังคมศึกษา 5	1.5	60		ส23102	สังคมศึกษา 5	1.5	60	
ส23103	ประวัติศาสตร์ 3	1.0	40		พ23102	สุขศึกษาและพลศึกษา 6	1.0	40	
พ23101	สุขศึกษาและพลศึกษา 5	1.0	40		ค23102	ศิลปะ 6	1.0	40	
ศ23101	ศิลปะ 5	1.0	40		อ23102	ภาษาอังกฤษ 6	1.5	60	
ง23101	การงานอาชีพ 3	1.0	40						
อ23101	ภาษาอังกฤษ 5	1.5	60						
รวมรายวิชาพื้นฐาน		12.0	480		รวมรายวิชาพื้นฐาน		10.0	400	
รายวิชาเพิ่มเติม					รายวิชาเพิ่มเติม				
ค23201	คณิตศาสตร์เพิ่มเติม 2	1.0	40		ค23202	ลำดับและอนุกรม	1.0	40	
ว23201	วิทยาศาสตร์เพิ่มเติม 9	1.0	40		ว23203	วิทยาศาสตร์เพิ่มเติม 10	1.0	40	
ว23202	สร้างสรรค์การออกแบบ	1.0	40		อ23202	เสริมทักษะภาษาอังกฤษ 6	1.0	40	
อ23201	เสริมทักษะภาษาอังกฤษ 5	1.0	40						
รวมรายวิชาเพิ่มเติม		4.0	160		รวมรายวิชาเพิ่มเติม		3.0	120	
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน					กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน				
ก23901	กิจกรรมชมรม	-	20		ก23905	กิจกรรมชมรม	-	20	
ก23902	กิจกรรมแนะแนว	-	20		ก23906	กิจกรรมแนะแนว	-	20	
ก23903	กิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี	-	20		ก23907	กิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี	-	20	
ก23904	กิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์	8 ชม.		นอก เวลา	ก23908	กิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์	7 ชม.		นอก เวลา
รวมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน		-	60		รวมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน		-	60	
รวมทั้งหมด/ภาคเรียน		16.0	700		รวมทั้งหมด/ภาคเรียน		13.0	580	

หมายเหตุ: วิชาหน้าที่พลเมืองและหลักสูตรด้านพุทธศึกษา บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน

รหัสวิชา ท22102 ชื่อวิชา ภาษาไทย 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2/2566 เวลา 60 ชั่วโมง จำนวน 1.5 หน่วยกิต

วิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริง ข้อมูลสนับสนุน และข้อคิดเห็นจากบทความที่อ่าน ระบุข้อสังเกตการชวนเชื่อ การโน้มน้าว หรือความสมเหตุสมผลของงานเขียน อ่านหนังสือ บทความ หรือคำประพันธ์อย่างหลากหลาย และประเมินคุณค่าหรือแนวคิดที่ได้จากการอ่าน เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต นำมาสู่ความสามารถการเขียนวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และแสดงความรู้ ความคิดเห็น หรือโต้แย้งจากหนังสืออ่านนอกเวลา ส่งผลให้มีมารยาทในการอ่านและการเขียน ทั้งยังมีความสามารถ ในการเขียนจดหมายเชิญวิทยากร จดหมายขอความอนุเคราะห์ นอกจากนี้ยังสามารถพูดสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่ฟัง และดู วิเคราะห์ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และความน่าเชื่อถือของข่าวสารจากสื่อวิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่ฟังและดูอย่างมีเหตุผลเพื่อนำข้อคิดมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต นำมาซึ่งการพูดในโอกาสต่าง ๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ สะท้อนให้เห็นถึงการมีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด รวมถึงสามารถสร้างคำสมาส สันธิ แต่งบทหรือกรอนที่เป็นกลอนสุภาพและกาพย์ได้ ตลอดจนรวบรวมและอธิบายความหมายของคำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย อนึ่งผู้เรียนยังสรุปเนื้อหา วิเคราะห์ วิวิจารณ์ อธิบายคุณค่า สรุปความรู้และข้อคิด วรรณคดี วรรณกรรม เรื่อง โคลง ภาพพระราชพงศาวดาร บทเสภาสามัคคีเสวก และกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง เพื่อนำความรู้ และข้อคิดไปประยุกต์ใช้ในการชีวิตประจำวัน ด้วยการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยการใช้การเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality) แบบร่วมมือ แบบ SQ4R แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E เป็นต้น

นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้อย่างเป็นไปเพื่อแสดงให้เห็นถึงความใฝ่เรียนรู้ สามารถทำงานได้อย่างเป็นระบบ ภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าเอกลักษณ์ของความเป็นไทยด้านภาษา มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ส่งเสริมความมุ่งมั่นในการทำงาน ที่แสดงออกถึง ความตั้งใจ ทุ่มเทในการทำงานมีการพัฒนาตนเองให้มีคุณค่า

มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

ท 1.1	ม.2/5, ม.2/6, ม.2/7, ม.2/8	ท 2.1	ม.2/6, ม.2/7, ม.2/8
ท 3.1	ม.2/1, ม.2/2, ม.2/3, ม.2/4, ม.2/6	ท 4.1	ม.2/1, ม.2/3, ม.2/5
ท 5.1	ม.2/1, ม.2/2, ม.2/3, ม.2/4		

รวมทั้งหมด 23 ตัวชี้วัด

โครงสร้างรายวิชาพื้นฐาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท22102 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้สอน นายจักรกฤษณ์ จำรัตน์
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 เวลาเรียน 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ 1.5 หน่วยกิต

อัตราส่วนของคะแนนวัดผลระหว่างภาค : คะแนนกลางภาค : คะแนนปลายภาค = 60 : 20 : 20

อัตราส่วนของคะแนนวัดผลระหว่างภาค ความรู้ : ทักษะกระบวนการ: คุณลักษณะ = 30: 20: 10

หน่วย การเรียนรู้	เวลา (ชม.)	มาตรฐาน /ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	การประเมินผล					ภาระงาน/ ชิ้นงาน
				K	P	A	M	F	
1. โคลงภาพ พระราชพงศาวดาร เล่าเรื่อง	10	ท 2.1 ม.2/6, ม.2/8 ท 5.1 ม.2/1, ม.2/2, ม.2/3, ม.2/4	- การเขียนจดหมายกิจธุระ - มารยาทในการเขียน - สรุปเนื้อหาวรรณกรรม - การวิเคราะห์คุณค่าและ ข้อคิด จากวรรณกรรม	4	4	2			1. จดหมาย เชิญวิทยากร และจดหมาย ขอความ อนุเคราะห์ (10 คะแนน)
2. ปราดเปรื่อง บทเสภาสามัคคี เสวก ตอน วิศวกรรมา	20	ท 1.1 ม.2/5, ม.2/6, ม.2/7, ม.2/8 ท 2.1 ม.2/7, ม.2/8 ท 5.1 ม.2/1, ม.2/2, ม.2/3, ม.2/4	- วิเคราะห์และจำแนก ข้อเท็จจริง ข้อมูลสนับสนุน และข้อคิดเห็น จากบทความ - ระบุข้อสังเกตการชวนเชื่อ การโน้มน้าว หรือความสมเหตุสมผล ของงานเขียน - อ่านหนังสือและประเมิน คุณค่าหรือแนวคิดที่ได้ จากการอ่าน	6	2	2			1. หนังสือ อ่าน นอกเวลา (10 คะแนน) 2. เล่ม แบบฝึกหัด “ภาษาไทย เฮฮาตาม ประสา ครูเอ็ม” (10 คะแนน)

หน่วย การเรียนรู้	เวลา (ชม.)	มาตรฐาน /ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	การประเมินผล					ภาระงาน/ ชิ้นงาน
				K	P	A	M	F	
หน่วย การเรียนรู้	เวลา (ชม.)	มาตรฐาน /ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	การประเมินผล					ภาระงาน/ ชิ้นงาน
				K	P	A	M	F	
2. ปราดเปรื่อง บทเสภาสามัคคี เสวก ตอน วิศวกรรมมา (ต่อ)			<ul style="list-style-type: none"> - สรุปเนื้อหาวรรณกรรม - การวิเคราะห์คุณค่าและ ข้อคิดจากวรรณกรรม เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหา ในชีวิต - มารยาทในการอ่าน - การเขียนวิเคราะห์ วิจารณ์ และแสดงความรู้ ความคิดเห็น หรือโต้แย้งในเรื่องที่อ่าน - มารยาทในการเขียน 						
สอบกลางภาค				20					
3. รู้ค่าภพห่อ โคลงประพาสธาร ทองแดง	10	ท 3.1 ม.2/1, ม.2/2, ม.2/3, ม.2/4, ม.2/6 ท 5.1 ม.2/1, ม.2/2, ม.2/3, ม.2/4	<ul style="list-style-type: none"> - การพูดสรุปใจความสำคัญ - การวิเคราะห์ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และความน่าเชื่อถือ ของข่าวสารจากสื่อ - วิเคราะห์และวิจารณ์ เรื่องที่ฟัง และดูอย่างมีเหตุผล เพื่อนำข้อคิดมาประยุกต์ใช้ - การพูดในโอกาสต่าง ๆ - สรุปเนื้อหาวรรณกรรม - การวิเคราะห์คุณค่าและ ข้อคิดจากวรรณกรรม 	4	4	2			1. การพูด โน้มน้าวใจ พูดสรุป พูดวิเคราะห์ ผ่าน tiktok (10 คะแนน)

หน่วย การเรียนรู้	เวลา (ชม.)	มาตรฐาน /ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	การประเมินผล					ภาระงาน/ ชิ้นงาน
				K	P	A	M	F	
4. จำลองแปลงคำ นำสู่ร้อยกรอง	20	ท 4.1 ม.2/1, ม.2/3, ม.2/5	- การสร้างคำสมาส สนธิ - การแต่งบทร้อยกรอง - การรวบรวมและอธิบาย ความหมายของ คำภาษาต่างประเทศ ที่ใช้ในภาษาไทย	10	8	2			1. แต่งกลอน และกาพย์ (20 คะแนน)
สอบปลายภาค								20	
รวมคะแนน (100 คะแนน)				30	20	10	20	20	

การตัดสินผลการเรียน

1. มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 80% ของเวลาเรียนทั้งหมด
2. ส่งงานที่ได้รับมอบหมายและสอบเก็บคะแนนระหว่างภาคครบ
3. เข้ารับการประเมินผลกลางภาคและปลายภาค

ระดับผลการเรียน (คะแนนเต็ม 100 คะแนนไม่คิดทศนิยม)

ระดับผลการเรียน 4.0	มีคะแนนรวม 80 – 100	คะแนน
ระดับผลการเรียน 3.5	มีคะแนนรวม 75 – 79	คะแนน
ระดับผลการเรียน 3.0	มีคะแนนรวม 70 – 74	คะแนน
ระดับผลการเรียน 2.5	มีคะแนนรวม 65 – 69	คะแนน
ระดับผลการเรียน 2.0	มีคะแนนรวม 60 – 64	คะแนน
ระดับผลการเรียน 1.5	มีคะแนนรวม 55 – 59	คะแนน
ระดับผลการเรียน 1.0	มีคะแนนรวม 50 – 54	คะแนน
ระดับผลการเรียน 0	มีคะแนนรวม 0 – 49	คะแนน

สรุปได้ว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มาตรฐานและตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตลอดจนหลักสูตรสถานศึกษามีความสอดคล้องกันในด้าน มาตรฐาน ตัวชี้วัด สาระแกนกลางที่กำหนดให้เรียนหลักการใช้ภาษาไทยเรื่อง การแต่งบทร้อยกรอง โดยมีเนื้อหาแกนกลางเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับกาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking)

2.1 ความหมายของการคิดเชิงออกแบบ

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการคิดเชิงออกแบบ ดังนี้

David Kelly (1991, อ้างถึงใน ไปรมา อิศรเสนา ณ อยุธยา, ชูจิต ตริรัตน์พันธ์, 2560, น.15) ให้ความหมายของการคิดเชิงออกแบบ หมายถึง การคิดเชิงออกแบบเป็นวิธีสร้างความคิดใหม่อย่างก้าวกระโดดนอกกรอบเดิมโดยเฉพาะสำหรับโครงการและปัญหาที่ซับซ้อนเป็นเวลาที่ต้องใช้ทีมที่มีความชำนาญหลากหลายศาสตร์ จำเป็นต้องสร้างและทดลองต้นแบบกับผู้ใช้

Simon (2009, อ้างถึงใน ภูชงค์ โจรจน์แสงรัตน์, 2559, น.13) ให้ความหมายของการคิดเชิงออกแบบ หมายถึง การสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ ที่เกิดจากทักษะ ความชำนาญในการสร้างงาน และความสามารถทางสมองของมนุษย์ และเชื่อว่าสิ่งประดิษฐ์ทุกอย่างที่เกิดขึ้นในโลก ล้วนเกิดจากฝีมือและสมองการสร้างสรรค์ของมนุษย์แทบทั้งสิ้น นอกจากนี้เขายังได้นำเสนอว่า การออกแบบคือ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การออกแบบคือการแก้ปัญหาด้วยหลักการทางวิทยาศาสตร์ การหาเหตุผล ผลจากการแก้ปัญหานั้นจะประสบความสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับผู้เกี่ยวข้องกับปัญหาทุกคนเห็นชอบร่วมกัน เช่น ผู้ออกแบบ ผู้ผลิต และผู้บริโภค และควรเปิดกว้างกับการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน

ภูชงค์ โจรจน์แสงรัตน์ (2559, น.16) ให้ความหมายของการคิดเชิงออกแบบ หมายถึง การสร้างสิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรม หรือผลงานสร้างสรรค์ และเชื่อว่าการสร้างสิ่งเหล่านี้ ไม่สามารถเกิดขึ้นได้โดยใช้ความรู้เพียงศาสตร์เดียว แต่ต้องใช้ความรู้หลายศาสตร์ เข้ามาช่วย การทำงาน เป็นการทำงานแบบร่วมมือ (Collaboration) ซึ่งหลักการดังกล่าว จะทำให้เกิดการเรียนรู้จากกลุ่มคนหลากหลายสาขาวิชา ทำให้สามารถมองเห็นปัญหาในหลายมิติและเข้าใจปัญหาอย่างแท้จริง ด้วยหลักการทางวิทยาศาสตร์ การหาเหตุและผล รวมถึงการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น องค์กรที่ดี การคิดเชิงออกแบบ มีกระบวนการเป็นขั้นตอนที่มีลักษณะคล้าย ๆ กัน ซึ่งขึ้นอยู่กับทางเลือกใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มคนหรือเป้าหมายที่ต้องการ

ไปรมา อิศรเสนา ณ อยุธยา, ชูจิต ตริรัตน์พันธ์ (2560, น.17) ให้ความหมายของการคิดเชิงออกแบบ หมายถึง การคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์โดยมีมนุษย์เป็นศูนย์กลาง เน้นการลงมือปฏิบัติและการเรียนรู้จากการทดลอง กระบวนการทำงานวนซ้ำจากการสร้างความเข้าใจในมนุษย์ การคิดสร้างสรรค์ และการทดสอบกับผู้ใช้เพื่อการเรียนรู้และลดข้อผิดพลาด หลาย ๆ ครั้ง เอื้อให้สามารถพัฒนาความคิดและทางออกใหม่ที่ดีขึ้นเรื่อย ๆ และเพิ่มโอกาสความสำเร็จของโครงการ

พันธ์ยุทธ น้อยพินิจ (2560, น.34) ให้ความหมายของการคิดเชิงออกแบบ หมายถึง วิธีการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาความมั่นใจในความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ผ่านกิจกรรมที่ให้

นักเรียนทำความเข้าใจผู้อื่นอย่างลึกซึ้ง ร่วมกันสร้างความคิดที่หลากหลาย และตัดสินใจลงมือปฏิบัติ เพื่อทดลองสร้างต้นแบบโดยการศึกษาค้นคว้า ประยุกต์ใช้ทักษะและความคิดขั้นสูงในการแก้ปัญหา สถานการณ์ในชีวิตจริง

พิชญา กล้าหาญ (2563, น.38) ให้ความหมายของการคิดเชิงออกแบบ หมายถึง วิธีการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ใช้ปัญหาหรือสถานการณ์ปัญหาผ่านการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับปัญหา เป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหาอย่างลึกซึ้ง ผ่านกระบวนการทำงานแบบร่วมมือ วางแผนระดมความคิดกับสมาชิกภายในกลุ่ม เพื่อให้เห็นวิถีคิดและมุมมองของการแก้ปัญหา ที่หลายมิติมีการลงมือปฏิบัติ ค้นคว้า วิเคราะห์ หาข้อค้นพบ เพื่อพัฒนาเป็นผลงานหรือชิ้นงาน โดยใช้แนวคิดทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เกิดการทดลองและทดสอบกับผู้ใช้งาน เพื่อประเมิน และปรับปรุงผลงานหรือชิ้นงาน เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีที่สุด

จากความหมายของการคิดเชิงออกแบบข้างต้น สรุปได้ว่า การสร้างผลงานสร้างสรรค์โดยมีมนุษย์เป็นศูนย์กลาง เน้นการลงมือปฏิบัติ ผ่านกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจสังคมอย่างลึกซึ้ง ร่วมกันสร้างความคิดที่หลากหลาย เห็นความต้องการของมนุษย์ วิถีคิดและมุมมองในหลากหลายมิติ ก่อให้เกิดความคิดใหม่อย่างก้าวกระโดดนอกกรอบเดิม นำมาสู่การตัดสินใจลงมือปฏิบัติเพื่อทดลองสร้างต้นแบบโดยการศึกษาค้นคว้า ประยุกต์ใช้ทักษะและความคิดขั้นสูงเกิดการทดลองและทดสอบกับผู้ใช้งานเพื่อประเมินและปรับปรุงผลงานให้ดีที่สุด

2.2 ทฤษฎีพื้นฐานของแนวคิดเชิงออกแบบ

นักการศึกษาได้กล่าวถึงทฤษฎีพื้นฐานของแนวคิดเชิงออกแบบ ซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบที่ผู้วิจัยนำมาใช้ใน งานวิจัย ดังนี้

Burnette (2005) ได้อธิบายว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้การคิดเชิงออกแบบ ถูกพัฒนาขึ้นจากทฤษฎีพื้นฐานทางการศึกษา 3 ทฤษฎี ดังนี้

1. ทฤษฎีทางการศึกษาของ bloom ซึ่งมีการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ประกอบด้วย ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย คือ

1.1 เจตคติหรือค่านิยม หมายถึง ความรู้สึกหรือระดับของการยอมรับหรือปฏิเสธ ซึ่งมีความหลากหลายไปตามปรากฏการณ์ธรรมชาติที่ถูกเลือก ในเกณฑ์ของความสนใจ ทศนคติ ความพึงพอใจ คุณค่าทางความรู้สึกหรืออคติ เกี่ยวกับการคิดที่ทำให้เกิดเป้าหมาย ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการทำเพื่อบรรลุเป้าหมาย

1.2 ความรู้ หมายถึง การระลึกถึงหรือจดจำข้อมูล ความคิดต่าง ๆ ในรูปแบบที่เรียนรู้เกี่ยวกับการคิดอย่างมีอ้างอิง เป็นการคิดใคร่ครวญและการเข้าใจผลลัพธ์ของการบูรณาการ ข้อมูลต่าง ๆ เข้าด้วยกันทั้งหมด

1.3 การวิเคราะห์ หมายถึง การรับรู้ถึงกระบวนการทางความคิดในแง่ของการใช้ และสามารถทดสอบ แยกประเภท ตั้งสมมติฐาน สะสมข้อมูล และสรุปตามข้อเท็จจริงกับคำถาม เป็นการคิดค้นพบหรือความคิดเชื่อมโยง การวิเคราะห์มักขึ้นอยู่กับรูปแบบนามธรรมของความสัมพันธ์ และเป็นส่วนหนึ่งของการค้นหาที่มีความสัมพันธ์กัน

1.4 การสังเคราะห์ หมายถึง การคิดค้น บูรณาการ และผสมผสานความคิดต่าง ๆ ลงในแผนการหรือข้อเสนอซึ่งเป็นสิ่งใหม่สำหรับผู้เรียน เป็นการคิดสร้าง การสังเคราะห์ถูกแปลความหมายเหมือนกับการตัดสินใจ กล่าวคือ เป็นการสื่อสารหรือแปลความจากโลกนามธรรมของกรอบความคิดและความคิดไปยังโลกรูปธรรมของรูปแบบ และการเข้าใจ

1.5 การประยุกต์ หมายถึง การคัดเลือก ถ่ายทอด และใช้ข้อมูลและหลักการต่างๆ เพื่อบรรลุภารกิจของปัญหาในชีวิตประจำวันด้วยการชี้แนะให้น้อยที่สุด เป็นขั้นการคิดขั้นใหม่หรือการคิดอย่างมีขั้นตอน

1.6 การประเมิน หมายถึง การประเมินค่าหรือวิจารณ์ขั้นตอนบนพื้นฐานของมาตรฐานที่จำเพาะ ซึ่งไม่รวมความคิดเห็นที่ไม่มีประโยชน์ เป็นขั้นการคิดบรรลุเป้าหมายหรือ การคิดประเมินค่า เป็นการคิดบนพื้นฐานประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม

1.7 ความเข้าใจ หมายถึง การแปลความ เข้าใจหรือตีความของข้อมูลบนพื้นฐานของการเรียนรู้ก่อนหน้า เป็นการคิดรู้และใคร่ครวญ เป็นที่เข้าใจเช่นเดียวกับข้อมูลข่าวสาร ที่ถูกรวบรวม บูรณาการและความเข้าใจที่เกิดการรูปแบบการคิดด้านอื่น ๆ

2. ทฤษฎีพหุปัญญาของ Howard Gardner สำหรับลักษณะการคิดในแต่ละขั้น เชื่อมโยงความสามารถทางสติปัญญาและพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ปัญญาที่ถูกใช้เมื่อเกิดการตั้งใจหรือมุ่งหมาย เกี่ยวกับแรงบันดาลใจส่วนบุคคลการรับรู้ได้ การสมมติและการจำได้ คนใช้สติปัญญาด้านนี้ซึ่งขึ้นอยู่กับความเข้าใจของตัวเอง ความรู้การรับรู้ทางตรง ทักษะส่วนตัว ความชื่นชอบและความเชื่อ จัดหมวดสติปัญญาด้านปฏิสัมพันธ์ต่อผู้อื่น (Interpersonal Intelligence)

2.2 ปัญญาที่ถูกใช้เมื่อเกิดการระบุ เกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถในการจัดหมวดหมู่ และความสามารถในการจดจำความสัมพันธ์ สิ่งที่เป็นประโยชน์และคุณค่า คนใช้สติปัญญา ด้านนี้ในการแยกแยะเอกลักษณ์ และคุณลักษณะ ในการสร้างข้อมูล คัดเลือกจินตภาพ ประสาทกฏพิจารณาเหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้น และอธิบายความรู้้อย่างละเอียด จัดรวมในหมวดสติปัญญาด้านภาษา (Linguistic Intelligence)

2.3 ปัญญาที่ถูกใช้เมื่อเกิดการค้นหา รวมถึงความสามารถในการจดจำและการจินตนาการของสิ่งที่คล้ายคลึงและแตกต่างกันระหว่างการพรรณนาทางภาษา ความสัมพันธ์ที่เป็นตรรกะ รูปแบบทางการ การอนุมาน และตัวดำเนินการที่เกี่ยวข้องในลำดับที่พอเหมาะกับความคิด

เจตนาและบริบท จัดรวมอยู่ในหมวดปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ (Logical Mathematical Intelligence)

2.4 ปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอ ความสามารถในการรับรู้ ดีความ และแสดงออกในสถานการณ์ต่าง ๆ การสร้างหัวข้อ ข้อบังคับและขอบเขต การจินตนาการถึงความเป็นไปได้ ที่เป็นทางการ เพื่อแสดงถึงและสื่อสารเกี่ยวกับสิ่งเหล่านั้น และเพื่อบริหารความรู้จากสถานการณ์ที่ประสบไปสู่โครงสร้างที่สูงกว่า เกี่ยวข้องกับปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ (Spatial Intelligence)

2.5 ปัญญาที่ถูกใช้เมื่อเกิดการค้น ความสามารถในการคิดหรือแสดงออกภายใต้ข้อบังคับ การกำหนดสิ่งใดที่สามารถใช้ได้ เข้าใจถึงผลลัพธ์ของกระบวนการหนึ่งกับอีกกระบวนการหนึ่ง ทำนายผลกระทบจากข้อบังคับ สามารถแปลความรู้และพฤติกรรมต่าง ๆ จัดอยู่ในหมวดปัญญาด้านการเคลื่อนไหวทางร่างกาย (Bodily Kinesthetic Intelligence)

2.6 ปัญญาที่สำคัญต่อการรู้ เป็นความสามารถในการประสานและสังเคราะห์หัวข้อจากสติปัญญาหนึ่งไปสู่ความรู้ที่ระดับสูงกว่า โดยจัดเป็นหมวดปัญญาด้านการเข้ากับผู้อื่น (Interpersonal Intelligence)

3. ทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์ (Maslow) การคิดเชิงออกแบบเป็นกระบวนการคิดที่อาศัยแรงจูงใจเพื่อก่อให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ เกิดจากผู้คนถูกกระตุ้นเพื่อตอบสนองความต้องการ โดยเริ่มต้นจากความปรารถนาในการสนองด้านความต้องการทางกายภาพเป็นปัจจัยพื้นฐาน ความมั่นคง ความเป็นเพื่อน การเป็นส่วนหนึ่ง ความมั่นใจในตนเอง และการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยในแต่ละขั้นตอนของการคิดสามารถจัดหมวดหมู่เข้ากับทฤษฎีแรงจูงใจ ดังนี้

3.1 การคิดอย่างมีจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายสัมพันธ์กับความสนใจส่วนบุคคล และการมีความหมาย ผู้เรียนจะแสดงออกให้เห็นบ่อยครั้งเวลาพวกเขาเสาะหาเป้าหมายและรู้สึกกังวลใจในสิ่งที่ทำ การเข้าใจถึงอารมณ์และความสนใจส่วนบุคคลของผู้เรียน

3.2 ความต้องการทางกายภาพกระตุ้นโดยตรงต่อการระบุแหล่งที่มาของ ความต้องการ ผู้เรียนจะถูกกระตุ้นเมื่ออิมท้อง มีสุขภาพดีและกำลังที่ดี การระบุความต้องการทางสติปัญญา และกายภาพคือสิ่งที่ทำให้เกิดแรงกระตุ้นเมื่อเจอวัตถุใหม่ ๆ

3.3 ความจำเป็นด้านความปลอดภัยสัมพันธ์กับความสัมพันธ์ของบุคคลหนึ่งกับคนวัตถุ และเหตุการณ์ในสถานการณ์หนึ่ง ความสัมพันธ์ที่กระตุ้นการค้นหา เมื่อไม่สามารถจัดลำดับความสัมพันธ์ได้ ผู้เรียนจะแสดงความไม่มั่นคงผ่านพฤติกรรมโดยไม่มีเหตุผล ซึ่งบางพฤติกรรมสามารถเปลี่ยนได้โดยความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียน

3.4 ความจำเป็นสำหรับความเป็นเพื่อนและสัมพันธ์กับการสื่อสารภายในกลุ่มในการแบ่งปันข้อมูล ผู้เรียนมักค้นหาความเป็นเพื่อนจากการเล่นแบบร่วมมือ ยังมี ความหมายและ

เหมาะสมมากแค่ไหน การแลกเปลี่ยนจะยังมีแรงกระตุ้นมากขึ้น การนำเสนอความคิดของตนเองต่อผู้อื่นคือแรงกระตุ้นขั้นสูง

3.5 ความมั่นใจในตนเองเกิดจากการกระทำหรือการสร้างบางสิ่งในหนทางที่ถูกสร้างขึ้นและมีความสามารถ ผู้เรียนมักแสดงออกถึงทักษะของตนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง คำชื่นชมที่ได้รับจะช่วยนำทางและสร้างตัวตนถาวรโดยกิจกรรมที่น่าจดจำและมีคุณค่า

3.6 ความสมบูรณ์ของชีวิตขึ้นอยู่กับกระบวนการเป้าหมาย ผู้เรียนจะทำงานด้วยวิธีของตนเอง และเมื่อรู้สึกว่าคุณประสบความสำเร็จได้ การสร้างเกณฑ์การประเมินตนเองจะเป็นแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการควบคุมตนเอง สามารถทำสิ่งใหม่ ๆ หรือสามารถทำสิ่งที่มีความคล้ายคลึงกับสิ่งที่ทำไปแล้ว

3.7 บุคคลที่พัฒนาความรู้สึกตัวตนเองอย่างแรงกล้าและความเข้าใจในการใช้ชีวิตบนโลก ผู้เรียนยังไม่เติบโตพอที่จะเข้าใจหรือรู้จักตนเอง ผู้เรียนต้องการความช่วยเหลือ การแนะนำเมื่อเกิดความสับสนและความไม่แน่นอน เป็นแรงกระตุ้นที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองได้มากขึ้นโดยใช้เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์

จากการศึกษาทฤษฎีพื้นฐานของแนวคิดเชิงออกแบบ สรุปได้ว่า การคิดเชิงออกแบบถูกพัฒนาขึ้นจากทฤษฎีที่เน้นกระบวนการคิดอันเกิดจากแรงจูงใจ การคิดที่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ นำมาสู่ลักษณะการคิดในแต่ละขั้นเชื่อมโยงความสามารถทางสติปัญญาและพฤติกรรมด้านต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการโดยเริ่มต้นจากความปรารถนาในการสนองด้านความต้องการ ทางกายภาพเป็นปัจจัยพื้นฐาน ความมั่นคง ความเป็นเพื่อน การเป็นส่วนหนึ่ง ความมั่นใจในตนเอง และการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

2.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบ

เมื่อพิจารณาถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบ พบว่ามีนักการศึกษาได้ออกแบบขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ ดังนี้

ตารางที่ 2.1 แสดงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบ

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบ	นักการศึกษา		
	The Standford d.school Bootcamp Bootleg (HPI) (2010)	IDEO Toolkit (2012)	ภูซังค์ โรจนแสงรัตน์ (2559)
ขั้นตอนที่ 1 การทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย (Empathize)	✓	✓	✓
ขั้นตอนที่ 2 การตั้งกรอบปัญหา (Define)	✓	✓	
ขั้นตอนที่ 3 การระดมความคิด (Ideate)	✓	✓	✓
ขั้นตอนที่ 4 การสร้างต้นแบบ (Prototype)	✓		
ขั้นตอนที่ 5 การทดสอบ (Test)	✓	✓	✓

จากตารางแสดงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบ ผู้วิจัยจึงเลือกขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดตามที่ The Standford d.school Bootcamp Bootleg (HPI) (2010) ซึ่งเป็นสถาบันการสอนออกแบบ แห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด ได้เสนอกระบวนการคิดเชิงออกแบบ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย (Empathize) เป็นพื้นฐานสำคัญในกระบวนการคิดเชิงออกแบบโดยเป็นขั้นตอนแรกที่ต้องทำความเข้าใจผู้อื่นอย่างลึกซึ้ง โดยยึดมนุษย์เป็นศูนย์กลาง ซึ่งสามารถทำได้โดยการสังเกตพฤติกรรมและชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มเป้าหมายในสภาพแวดล้อมจริง การมีส่วนร่วมและการพูดคุย การพูดคุยสร้างปฏิสัมพันธ์เพื่อเรียนรู้จากกลุ่มเป้าหมาย โดยอาจเป็นการนัดสัมภาษณ์หรือการแวะเยี่ยมอย่างสั้น ๆ โดยไม่มีการบอกล่วงหน้าหรือร่วมประสบการณ์จริง เพื่อเข้าไปสัมผัสประสบการณ์เดียวกับที่กลุ่มเป้าหมายในบริบทจริงในเชิงลึกทั้งความรู้สึก ความคิดหรือทัศนคติของบุคคล

ขั้นตอนที่ 2 ตั้งกรอบปัญหา (Define) เป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นเมื่อเราสังเคราะห์สิ่งที่ได้ค้นพบจากขั้นตอนการเข้าใจกลุ่มเป้าหมายและความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมาย เป้าหมายสำคัญของการตั้งกรอบปัญหาคือการทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายและบริบทของปัญหาให้ได้ละเอียดมากยิ่งขึ้น นำความเข้าใจที่ลึกซึ้งมาตั้งโจทย์ปัญหาที่นำไปสู่การลงมือปฏิบัติซึ่งกรอบปัญหานี้ควรจะเน้นไปที่กลุ่มเป้าหมายที่เจาะจงและสิ่งที่ได้เรียนรู้จากเข้าไปคลุกคลีทำความเข้าใจกับกลุ่มเป้าหมายการตั้งกรอบปัญหายอยู่บนพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจจากการได้ไปใช้ประสบการณ์ร่วมกับกลุ่มเป้าหมาย โจทย์ปัญหาที่ตั้งขึ้นต้องมีความหมายและเข้าใจเป้าหมายอย่างลึกซึ้ง

ขั้นตอนที่ 3 การระดมความคิด (Ideate) เป็นขั้นตอนในกระบวนการออกแบบซึ่งเน้นไปที่การสร้างสรรค์ไอเดียที่จะตอบโจทย์ปัญหาที่แตกต่างหลากหลายรวมไปถึงความคิดแปลกใหม่จากแนวคิดเดิม ๆ กระบวนการนี้เป็นขั้นตอนที่เน้นการเปิดกว้าง สำหรับความเป็นไปได้ใหม่ ๆ ไม่ควรจำกัดขอบเขตความคิดของตัวเองด้วยความกังวลในตัวแนวคิดและผลลัพธ์สุดท้ายในขั้นตอนนี้ เป้าหมายของการระดมความคิดคือการได้ทั้งปริมาณและความหลากหลายของความคิดวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้มากที่สุด ไอเดียที่ได้จากการระดมความคิดในขั้นตอนนี้ สามารถนำไปสร้างตัวต้นแบบเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้ทดลองจริง ซึ่งการระดมความคิดเป็นสะพานเชื่อมระหว่างการตั้งกรอบปัญหาไปสู่การสร้างสรรค์หาหนทางในการแก้ไขปัญหาสำหรับกลุ่มเป้าหมาย

ขั้นตอนที่ 4 การสร้างต้นแบบ (Prototype) เป็นขั้นตอนของการแปลงความคิดออกมาแสดงให้เป็นรูปธรรมซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบทางกายภาพใดก็ได้สามารถมองเห็นหรือสัมผัสได้ เช่น การสื่อสารผ่านกระดาษโน้ต การแสดงละคร พื้นที่ วัตถุ อินเทอร์เน็ต หรือแม้แต่การเขียนสตอรี่บอร์ด โดยความละเอียดของต้นแบบที่สร้างขึ้นควรลู่ไปกับความก้าวหน้าของโครงการหรือกระบวนการออกแบบได้อย่างเหมาะสม โดยช่วงแรกนั้น ควรสร้างต้นแบบอย่างหยาบที่สร้างขึ้นได้อย่างรวดเร็วขึ้นมาก่อน เพื่อที่จะได้สามารถเรียนรู้ได้ตั้งแต่เนิ่น ๆ และพิจารณาความเป็นไปได้อื่น ๆ ที่หลากหลาย ต้นแบบจะประสบความสำเร็จก็ต่อเมื่อ ผู้คนไม่ว่าจะเป็นผู้สร้างต้นแบบ ผู้ใช้งานต้นแบบ และคนอื่น ๆ สามารถสัมผัสประสบการณ์และมีปฏิสัมพันธ์กับต้นแบบ ซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ก่อให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งและนำไปสู่หนทางการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 5 การทดสอบ (Test) เป็นขั้นตอนที่เปิดโอกาสในการปรับปรุงและพัฒนาไอเดียของเราให้ดียิ่งขึ้น ขั้นตอนนี้เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและปรับปรุงอย่างไม่หยุดนิ่ง โดยการนำต้นแบบที่มีความละเอียดต่ำมาทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายในบริบทจริงหรือเสมือนจริง เพื่อทดสอบว่าความเข้าใจของเราเกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมายถูกต้องหรือไม่ ทั้งนี้เราควรสร้างต้นแบบราวกับว่าเรารู้ว่าเราทำถูก แต่ทดสอบให้เหมือนกับว่าเรารู้ว่าเรามีจุดผิดพลาด

จากขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบที่ The Stanford d.school Bootcamp Bootleg (HPI) (2010) ซึ่งเป็นสถาบันการสอนออกแบบ แห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด ได้เสนอกระบวนการคิดเชิงออกแบบ 5 ขั้นตอน นำมาสู่กรอบการจัดการกิจกรรมของแผนการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ผู้วิจัยดำเนินการศึกษา ทฤษฎีและหลักการการจัดการเรียนรู้พร้อมทั้งจัดทำเป็นกรอบขั้นตอนการพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์และความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์แต่ละครั้ง จำนวน 20 ชั่วโมง เพื่อพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์และความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม ดังนี้

ตารางที่ 2.2 แสดงกรอบการจัดกิจกรรมของแผนการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนรู้	กรอบการจัดกิจกรรม
<p>ขั้นตอนที่ 1</p> <p>EMPATHIZE : การสร้างความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายอย่างลึกซึ้ง เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนทำความเข้าใจถึงความต้องการของผู้อ่าน อาศัยกระบวนการที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยการสัมภาษณ์ พูดคุย สังเกตพฤติกรรม รวมถึงการร่วมประสบการณ์จริง เพื่อเห็นความรู้สึก ค่านิยม อันเป็นแรงบันดาลใจสู่การริเริ่มแต่งคำประพันธ์</p>	<p>1.1 ครูชี้แจงจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ กำหนดภาระงานและถามคำถามพัฒนาการคิดเพื่อเชื่อมโยงสู่การเรียนรู้หลักการแต่งคำประพันธ์ (กาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ)</p> <p>1.2 ครูนำเสนอสื่อเกมการศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของคำประพันธ์ไทย เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ ก่อนแต่งกาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ</p> <p>1.3 ครูสร้างแรงบันดาลใจเบื้องต้นเกี่ยวกับการแต่งคำประพันธ์</p> <p>1.4 ครูให้นักเรียนจับกลุ่ม 2-3 คน หลังจากนั้นลงมือปฏิบัติ ช่วยกันสัมภาษณ์ พูดคุย สังเกต คนรอบข้าง ชุมชน สังคม รอบตัว เพื่อหาแรงบันดาลใจในการริเริ่มแต่งคำประพันธ์ ผ่านการใช้เทคนิคในการขั้นตอน EMPATHIZE เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทำไมต้องคิดแบบเริ่มต้น - อะไร อย่างไร ทำไม - การใช้กล่องเพื่อเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ - การสัมภาษณ์เพื่อความเข้าใจ - กลุ่มเป้าหมายที่สุดโตรง - การทำความเข้าใจสถานการณ์เสมือน - การเล่าเรื่องและจับใจความ

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนรู้	กรอบการจัดกิจกรรม
<p>ขั้นตอนที่ 2</p> <p>DEFINE : การตั้งกรอบโจทย์ หรือ การตั้งกรอบปัญหา เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนนำประเด็นในขั้นตอนที่ 1 มาจัดเรียงความสำคัญ อาศัยกระบวนการระดมสมอง วิเคราะห์ประเด็น เพื่อกำหนดเป็นกรอบหรือเค้าโครงบทประพันธ์</p>	<p>2.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ พูดคุย สังเกต รอบตัวมาวิเคราะห์ประเด็นเรียงลำดับความสำคัญ และความสัมพันธ์กันในแง่ของข้อมูล นำมาสู่การตั้งกรอบโจทย์ในการแต่งคำประพันธ์ ผ่านการใช้เทคนิคในขั้นตอน DEFINE เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเติมเต็มและจัดหมวดหมู่ - แผนภูมิแห่งความเข้าใจ - เขาคือใคร - บันไดคำถาม ทำไม - อย่างไร - โครงร่างปัญหาเป็นอย่างไร - ทำไมต้องใช้หลักการออกแบบ - ทำไมต้องใช้คำถาม
<p>ขั้นตอนที่ 3</p> <p>IDEATE : การสร้างความคิด หรือ การระดมความคิด เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนสรรหาคำเพื่อสร้างความคิดใหม่ตามเค้าโครงบทประพันธ์ กระบวนการตามขั้นตอนนี้ผู้เรียนต้อง “เปิดกว้าง” โดยมีเป้าหมายของการระดมความคิดคือได้ทั้ง “ปริมาณ” และ “ความหลากหลาย” นำมาสู่ความคิดริเริ่มที่เป็นนามธรรม</p>	<p>3.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันระดมสมอง เพื่อสรรหาคำที่ตรงตามกรอบโจทย์ในการแต่งคำประพันธ์ตามขั้นตอนที่ 2 ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนต้อง “เปิดกว้าง” โดยมีเป้าหมายของการระดมความคิดคือได้ทั้ง “ปริมาณ” และ “ความหลากหลายของคำ” นำมาสู่ความคิดริเริ่มที่เป็นนามธรรมนำมาสู่โครงร่างกาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ ผ่านการใช้เทคนิคในขั้นตอน IDEATE เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมละลายพฤติกรรม - การระดมสมอง - การจัดการระดมสมองในทีม - การคัดเลือกความสำคัญ

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนรู้	กรอบการจัดกิจกรรม
<p>ขั้นตอนที่ 4</p> <p>PROTOTYPE : การสร้างต้นแบบ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนแปลงความคิดนามธรรมเป็นรูปธรรม โดยการร่างบทประพันธ์ตามหัวข้อที่กำหนด เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มมีแนวคิดในทิศทางเดียวกัน ร่วมกันต่อยอดและปิดจุดบกพร่องของคำประพันธ์ได้ ทั้งยังพิจารณาฉันทลักษณ์ให้มีความถูกต้อง</p>	<p>4.1 สมาชิกในกลุ่มนำคำที่ตนเองคิดในขั้นตอนที่ 3 มาเรียบเรียงให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ ภายใต้กรอบโครงข่ายเค้าโครงบทประพันธ์ที่ตั้งไว้ ร่างเป็นบทร้อยกรอง โยงเส้นสัมผัสใน สัมผัสสระ สัมผัสพยัญชนะ ตลอดจนกลวิธีต่างๆ ในบทร้อยกรอง แต่งเป็นฉบับร่าง ทั้งนี้ นักเรียนแต่ละกลุ่มจำเป็นต้องศึกษาฉันทลักษณ์ประกอบ</p> <p>4.2 สมาชิกในกลุ่มร่วมกันพิจารณา ตรวจสอบความถูกต้องผ่านการใช้เทคนิคในขั้นตอน PROTOTYPE เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสวมบทบาท - การตั้งข้อจำกัด - สร้างต้นแบบเพื่อความเข้าใจ - สร้างต้นแบบเพื่อทดสอบ
<p>ขั้นตอนที่ 5</p> <p>TESTING : การทดสอบต้นแบบ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนตรวจทานคำประพันธ์และลองนำคำประพันธ์ไปประเมินความชอบจากกลุ่มเป้าหมาย กระบวนการสอบถามจะเน้นเพื่อพัฒนาและปรับแก้แนวคิดหรือลักษณะคำประพันธ์ให้ดีและสอดคล้องกับความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น</p>	<p>5.1 เมื่อสมาชิกในกลุ่มตรวจทานบทประพันธ์ที่ตนเองแต่งเป็นที่เรียบร้อยแล้ว นำบทประพันธ์ฉบับร่างเผยแพร่ให้กลุ่มเป้าหมายอ่าน</p> <p>5.2 ประเมินความพึงพอใจกลุ่มเป้าหมาย หากมีการปรับแก้ ดำเนินการปรับแก้ให้กลุ่มเป้าหมายพึงพอใจมากที่สุด</p> <p>5.3 เผยแพร่บทประพันธ์ฉบับสมบูรณ์ให้กลุ่มเป้าหมายในวงกว้างมากขึ้นได้อ่านบทประพันธ์ผ่านการใช้เทคนิคในขั้นตอน TESTING เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การทดสอบกับผู้ใช้ - การสร้างต้นแบบเพื่อตัดสินใจ - การระบุตัวแปร - การให้ผู้ใช้งานเป็นคนสร้างต้นแบบ - แผนภูมิแสดงความคิดเห็น

2.4 เทคนิควิธีของกระบวนการคิดเชิงออกแบบ

การจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ จะประสบความสำเร็จ ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาเทคนิควิธีการของกระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุตามเป้าหมายของกระบวนการ ผู้วิจัยขอเสนอเทคนิควิธีของกระบวนการคิดเชิงออกแบบ ดังที่ The Stanford d.school Bootcamp Bootleg (HPI) (2010), พันธุ์ยุทธ น้อยพินิจ (2560) (อ้างถึงใน พิษญา กล้าหาญ, 2563, น.47) ซึ่งนับเป็นวิธีการที่น่าสนใจและสนับสนุนขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบ ผู้วิจัยของสรุปผลการศึกษาเทคนิควิธีของกระบวนการคิดเชิงออกแบบ ดังนี้

ตารางที่ 2.3 แสดงเทคนิควิธีการของกระบวนการคิดเชิงออกแบบ

ขั้นที่	ชื่อขั้นตอน	เทคนิควิธีของกระบวนการคิดเชิงออกแบบ
1	<p>การทำความเข้าใจ</p> <p>กลุ่มเป้าหมาย (Empathize)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ห้ามต้องคิดแบบเริ่มต้น (Beginner's mindset) - อะไร อย่างไร ทำไม (How? Why?) - การใช้กล้องเพื่อเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ (User Camera Study) - การสัมภาษณ์เพื่อทำความเข้าใจ (Interview for empathy) - กลุ่มเป้าหมายที่ สุดโต่ง (Extreme users) - การทำความเข้าใจสถานการณ์เสมือน (Analogous empathy) - การเล่าเรื่องและจับใจความ (Story Share and capture)

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ชั้นที่	ชื่อขั้นตอน	เทคนิควิธีของกระบวนการคิดเชิงออกแบบ
2	ตั้งกรอบปัญหา (Define)	<ul style="list-style-type: none"> - การเติมเต็มและจัดหมวดหมู่ (Space saturate and group) - แผนที่ภูมิแห่งความเข้าใจ (Empathy map) - เขาคือใคร (Composite character profile) - ชั้นสิบเท่า ลงสิบเท่า (Power of ten) - แผนภาพ (2x2 matrix) - บันไดคำถาม ทำไม - อย่างไร (Why-how ladder) - โครงร่างปัญหาเป็นอย่างไร (Point of view madlib) - ทำไมต้องใช้หลักการออกแบบ (Design principles) - ทำไมต้องใช้คำถาม (“How might we” question)
3	การระดมความคิด (Ideate)	<ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมละลายพฤติกรรม (Stroke) - การระดมสมอง (Brainstorming + Selection) - การจัดการระดมสมองในทีม (Body storming) - การคัดเลือกความสำคัญ (Impose constraints)
4	การสร้างต้นแบบ (Prototype)	<ul style="list-style-type: none"> - การสวมบทบาท (Brainstroming) - การตั้งข้อจำกัด (Impose constraints) - สร้างต้นแบบเพื่อความเข้าใจ (Prototype for empathy) - สร้างต้นแบบเพื่อทดสอบ (Prototype to test)
5	การทดสอบ (Test)	<ul style="list-style-type: none"> - การทดสอบกับผู้ใช้ (Testing with users) - การสร้างต้นแบบเพื่อตัดสินใจ (Prototype to decide) - การระบุตัวแปร (Identify a variable) - การให้ใช้งานเป็นคนสร้างต้นแบบ (User driven prototyping) - ต้นแบบโดยพ่อมดแห่งออซ (Wizard of Oz prototyping) - แผนที่ภูมิแสดงความคิดเห็น (Feedback capture grid)

2.5 ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ

การจัดการการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ เมื่อผู้สอนดำเนินการสอนตามขั้นตอนและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ นำมาซึ่งประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้กับผู้เรียน ดังนี้ (Brown, 2008; Choueiri & Mhanna, 2013; Cross, 2006) อ้างถึงใน ฤชงค์ โรจน์แสงรัตน์ (2559, น.19)

1. ความสามารถในการสื่อสาร (Communication) ความสามารถในการที่จะสื่อสารข้อมูลจากความคิดและจินตนาการของนักออกแบบไปสู่ผู้อื่น ด้วยการสื่อสารทางภาษา อวัจนภาษาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสื่อสารด้วยภาพ การสร้างแบบร่างภาพ การนำเสนอ การสื่อสารเหล่านี้เกิดขึ้นระหว่างนักออกแบบด้วยกันในการทำงานร่วมกัน หรือการสื่อสารระหว่างนักออกแบบกับผู้จ้างหรือผู้บริโภค และการสื่อสารระหว่างนักออกแบบกับโรงงานผู้ผลิต ที่จะให้ผู้ผลิตเข้าใจในโครงสร้างของงานออกแบบเพื่อผลิตออกมาได้อย่างถูกต้อง

2. ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา (Problem and Solution) การคิดแก้ปัญหาของนักออกแบบมีมิติความคิดหลายประเด็น เช่น ความสวยงามในการออกแบบ การใช้วัสดุในการผลิต พฤติกรรมและการใช้งานของผู้บริโภค ข้อกฎหมาย กระบวนการผลิตในระบบอุตสาหกรรม การตลาด ฯลฯ ประเด็นเหล่านี้จะถูกนักออกแบบนำมาประมวลความคิด และคัดกรองในหลายระดับชั้น จนเกิดเป็นแนวทางการแก้ปัญหาที่เหมาะสมที่สุด

3. การร่วมมือในการทำงาน (Collaboration) การร่วมมือในการทำงานเป็นการระดมความคิดจากคนที่มีประสบการณ์หลากหลาย จะช่วยในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้ดีกว่าการทำงานคนเดียว เพราะในปัจจุบันความซับซ้อนของปัญหามีเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้เกิด การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (Empathy) เป็นการเข้าใจถึงความรู้สึกและความต้องการที่หลากหลายของผู้อื่น เช่น ผู้บริโภค ผู้ร่วมงานจากการทำงานร่วมกับผู้อื่น ส่งผลไปยังการมองในแง่ดี (Optimism) เป็นมุมมองที่มีความจำเป็นในการเลือกทิศทางที่ดีในการแก้ปัญหาในการออกแบบ

4 ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) จากแรงบันดาลใจในการทำงานร่วมกันหรือข้อค้นพบใหม่ ๆ และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) เป็นการสรุปปัญหา ตัดสินใจในการแก้ปัญหา เพื่อนำไปสู่การคิดบูรณาการ (Integrative Thinking) ที่ผู้เรียนสามารถมองภาพรวมของการทำงาน ใช้ความคิดในการผสมผสานกระบวนการหรือเทคนิคที่หลากหลายในการแก้ปัญหา

5. การรู้แจ้งที่เกิดจากการทดลองเชิงประจักษ์ (Experimentalism) เกิดสร้างผลงานภายใต้หลักการกระด้วยการทดลอง ผลของการทดลองจะแสดงให้เห็นเป็นเหตุและผลในการทำงาน ทักษะและความคิด ที่กล่าวไว้นั้นจะเกิดให้เห็นเป็นรูปธรรมได้ต้องมีปัจจัยสำคัญดังต่อไปนี้ (Brown, 2009; Martin, 2010)

5.1 การทำงานกลุ่มและการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การทำงานร่วมกันการ แลกเปลี่ยน ความคิด และการระดมกำลังสมอง เป็นการให้ผู้ที่มีความคิดที่แตกต่างหรือมีความคิด ตรงข้ามได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ช่วยกันแก้ปัญหาในงาน ซึ่งความคิดที่แตกต่างกันนี้อาจจะก่อให้เกิด แนวทางการแก้ปัญหาที่แปลกใหม่ อย่างไรก็ตาม ในการจัดการโครงการต้องกำหนดทิศทาง การดำเนินงาน ให้ชัดเจนเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มทำงานภายใต้กรอบแนวคิดเดียวกัน

5.2 ต้องมีระบบติดตามโครงการ คือการวางแผน ติดตามความคืบหน้าการทำงาน ของสมาชิกในกลุ่ม ในทุกขั้นตอนในกระบวนการการทำงาน นอกจากนี้ประโยชน์ของการติดตามการ ทำงานจะทำให้เห็นถึงการพัฒนาของโครงการ และข้อบกพร่องในโครงการ

5.3 สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย คือการสร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ สนับสนุนให้สมาชิกในกลุ่มได้สนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เข้าถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันได้ อย่างสะดวกและเป็นกันเองที่สุด นอกจากนี้ต้องสนับสนุนอุปกรณ์ เช่น เครื่องมือสื่อสารกล้อง ถ่ายภาพ อุปกรณ์สำนักงาน เพื่อใช้ในการบันทึกข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

จากการศึกษาประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ สรุปลงได้ว่า การจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน ใช้ทักษะการสื่อสารเพื่อสื่อสารข้อมูลความคิดและจินตนาการจากผู้อื่นถ่ายทอดผ่านกระบวนการคิด ออกแบบ ร่วมมือในการทำงาน นำมาสู่แรงบันดาลใจและสร้างสรรค์ผลงานเพื่อทดลองกับ กลุ่มเป้าหมายทำให้ผู้เรียนเกิดการสร้างสรรค์ผลงานตอบสนองความต้องการของสังคม

2.6 การประเมินความคิดเชิงออกแบบ

นักการศึกษาได้กล่าวถึงแนวทางการประเมินความคิดเชิงออกแบบ ดังนี้
Cross (2006) กล่าวว่า ความคิดเชิงออกแบบ มีลักษณะเป็นอภิปัญญา (Metacognition) หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่มีต่อกระบวนการคิดของตนเอง รู้ว่าอะไร ที่เหมาะสมกับตนเองในการเรียนรู้ ตลอดจนสามารถเลือกกลวิธีในการวางแผน กำกับควบคุม การออกแบบและประเมินการเรียนรู้ของตนเองได้ เพื่อให้การเรียนรู้หรือการปฏิบัติงาน บรรลุตาม วัตถุประสงค์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์ประกอบของอภิปัญญา (Metacognition) มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความรู้ 2) การควบคุมตนเอง และ 3) ความตระหนักรู้ต่อกระบวนการคิด

การประเมินความรู้ที่เกิดจากการลงมือปฏิบัติซึ่ง Schon (1995) ได้จำแนกความรู้ ในการออกแบบอยู่ 2 ประเภท คือ ความรู้ที่ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) และความรู้ซ่อนเร้น (Tacit Knowledge)

1. ความรู้ทั่วไป หรือความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่สามารถ รวบรวมถ่ายทอดได้ โดยผ่านวิธีการที่แสดงออกมาในลักษณะแบบรูปธรรม เช่น การบันทึกเป็น ลายลักษณ์อักษรผลงานออกแบบ แบบร่าง (Sketch Design) ตัวผลงานออกแบบ ดังนั้นความรู้ทั่วไป

หรือความรู้ที่ชัดเจน สามารถที่จะตรวจสอบและตีความได้ เมื่อนำไปใช้แล้วเกิดความรู้ใหม่ที่ต่อยอดความรู้ที่สอดคล้องกับ Lawson (2012) กล่าวว่า ในการออกแบบ ผลงานการออกแบบ เป็นลักษณะของความรู้ที่ชัดเจนที่สามารถทดสอบให้เห็นในเชิงประจักษ์ได้ในความรู้ และความคิด สะท้อนจากกระบวนการทำงาน

2. ความรู้ซ่อนเร้น (Tacit Knowledge) ความรู้ลักษณะนี้เป็นแบบนามธรรม เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ พรสวรรค์หรือสัญชาตญาณของแต่ละบุคคลในการทำ ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ เป็นความรู้ที่ไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดหรือลายลักษณ์อักษรได้โดยง่าย เช่น ทักษะในการทำงาน งานฝีมือ หรือการคิดเชิงวิเคราะห์ ดังนั้นการศึกษาความรู้เฉพาะอาจจะเน้นไปที่การแบ่งปันความรู้ที่อยู่ในตัวผู้ปฏิบัติกับผู้อื่น อันนำไปสู่การสร้างความรู้ใหม่ ความรู้ในลักษณะนี้อาจจะศึกษาได้ในระหว่างการทำงานด้วยเช่นกัน (Lawson, 2012)

การประเมินความคิด และความรู้ของผู้เรียนออกแบบ Lawson (2012) ได้ให้ความสนใจในขั้นตอนของการจัดสภาพแวดล้อมซึ่งได้มาซึ่งผลการประเมินนักออกแบบ ซึ่งมีหลายแนวทางในการที่จะเข้าถึงความรู้ ความคิดของนักออกแบบ เพราะความรู้ของนักออกแบบเกิดจากการกระทำในงานของตนอย่างเป็นขั้นตอน มีกระบวนการชัดเจน ความรู้ของนักออกแบบอาจจะอธิบายยาก เช่น นักออกแบบไม่สามารถการขี้อธิบายหรือการว่ยนน้ำนั้น เพราะอธิบายได้ยากแต่จะสังเกตได้จากทำงานในขณะปฏิบัติ ซึ่งมีวิธีการดังนี้

1. ศึกษาในขณะที่นักออกแบบทำงานออกแบบ ข้อมูลของนักออกแบบในกระบวนการการทำงานจะได้ข้อมูลตั้งแต่ ปัจจัยนำเข้าไปสู่ผลผลิตทั้งกระบวนการ ข้อมูลที่ได้ จะปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจน กระบวนการสร้างสรรค์เป็นไปตามธรรมชาติทั่วไป โดยทั่วไปมักพบว่านักออกแบบที่ประสบความสำเร็จในการออกแบบ เริ่มต้นด้วยข้อมูลปัจจัยภายนอกปริมาณไม่มาก แต่สร้างงานที่มีคุณภาพได้ จึงมีความจำเป็นที่ต้องศึกษากระบวนการทำงาน

2. จะต้องควบคุมสถานการณ์ สร้างสภาพแวดล้อมให้นักออกแบบทำงานภายใต้เงื่อนไขที่ปรากฏ และสามารถศึกษาความรู้ของนักออกแบบได้มีวิธีดังนี้

2.1 แบบสังเกตและติดตาม นักออกแบบในการปฏิบัติงานจริง ตั้งแต่การค้นหาข้อมูล การเจรจากับลูกค้า ผู้บริโภค การอภิปรายวิธีการแก้ปัญหาของนักออกแบบ โดยเปรียบเทียบกับนักออกแบบคนอื่น ๆ และสังเกตว่าความคิดใดที่เหมือนกันหรือแตกต่างกัน ซึ่งนำไปสู่ข้อสรุปที่น่าสนใจ

2.2 ตรวจสอบว่า นักออกแบบทำงานที่ซ้ำ ๆ กันในกระบวนการใด ซึ่งอาจจะหมายความว่ากระบวนการนั้นอาจจะมีมีความสำคัญ จะนำไปสู่ระบบความเข้าใจการทำงานของนักออกแบบ

2.3 ศึกษาการทำงานของนักออกแบบตามธรรมชาติ โดยการสังเกตในห้องปฏิบัติการออกแบบ (Design Studio) แต่ความรู้บางประเภทไม่สามารถสังเกตเห็นได้ในกระบวนการ จึงต้องมีเครื่องช่วยบันทึกการทำงานในกลุ่ม เพื่อให้เห็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างนักออกแบบในกลุ่มซึ่งแสดงออกให้เห็นในรูปของภาษา (Verbal) และภาพ (Visual) จะนำไปสู่การพัฒนาที่มีความสำคัญ

2.4 การตั้งคำถามกับนักออกแบบ การสัมภาษณ์นักออกแบบ หรือให้นักออกแบบเขียนเกี่ยวกับตนเอง (Self-Report) ในการศึกษาประเภทนี้ ผู้วิเคราะห์ข้อมูล ต้องอ่านอย่างระมัดระวัง เพราะนักออกแบบส่วนใหญ่ไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญในการสื่อสารด้วยภาษา การศึกษานักออกแบบ ควรศึกษาช่วงแสดงการตัดสินใจในการออกแบบในขณะที่นำเสนองานเพื่อหาสรุปสร้างเป็นผลงาน

2.5 การหาความคิดที่ต้องการจากนักออกแบบที่ตรงประเด็น คือการสร้างเครื่องมือในการวิจัย และการจำลองสถานการณ์ในการออกแบบ เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักออกแบบภายใต้สิ่งที่ต้องการรู้ โดยเฉพาะการประเมินความคิดเชิงการออกแบบ เป็นการประเมินทักษะในการปฏิบัติงานที่ส่งผลสะท้อนให้เห็นถึงความรู้และความคิดของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งรูปแบบในการประเมินขึ้นอยู่กับผู้ประเมินว่ามีจุดประสงค์ต้องการรู้อะไรจากขั้นตอนการปฏิบัติงาน และเลือกใช้รูปแบบให้เหมาะสมกับจุดประสงค์นั้น

จากการศึกษาวิธีการประเมินความคิดเชิงออกแบบของนักการศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การประเมินความคิดเชิงออกแบบสามารถดำเนินการวัดและประเมินผลความรู้ที่เกิดจากการลงมือปฏิบัติ เพื่อตรวจสอบความรู้ทั่วไป หรือความรู้ชัดแจ้งอันเป็นความรู้ที่สามารถรวบรวมถ่ายทอดได้ โดยผ่านวิธีการที่แสดงออกมาในลักษณะแบบรูปธรรม รวมถึงความรู้ซ่อนเร้นที่เป็นแบบนามธรรมอันเป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ โดยอาศัยเครื่องมือในการสังเกตและติดตามการตั้งคำถาม การสัมภาษณ์ เพื่อประเมินทักษะในการปฏิบัติงาน ส่งผลสะท้อนให้เห็นถึงความรู้และความคิดของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งรูปแบบในการประเมินขึ้นอยู่กับผู้ประเมินว่ามีจุดประสงค์ต้องการรู้อะไรจากขั้นตอนการปฏิบัติงาน

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีสหบท (Intertextuality)

วรรณกรรมที่เกิดร่วมยุคสมัยเดียวกัน มักจะมีลักษณะร่วมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับวรรณกรรมอื่น ๆ ในยุคสมัยนั้น แต่ในขณะที่เดียวกันก็มีความแตกต่างซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของวรรณกรรมในแต่ละเรื่องด้วย ลักษณะร่วมนั้นเกิดจากความรู้ ความคิด และค่านิยมแห่งยุคสมัยที่ได้หล่อหลอมผู้แต่งให้สร้างสรรค์ผลงานจากแนวนิยมและความคิดที่อยู่ในช่วงเวลานั้น ลักษณะทางวรรณกรรมดังกล่าวเป็นลักษณะที่ในปัจจุบันเรียกว่า สหบท หรือ สัมพันธบท (Intertextuality) ซึ่งเป็นทฤษฎีทางภาษาศาสตร์กลุ่มหลังโครงสร้างนิยมที่มุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทใหม่ (Secondary text) กับตัวบทเดิม (Primary text) ซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอรายละเอียด ดังนี้

3.1 ความหมายของตัวบท

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของตัวบท ดังนี้

บาร์ธส์ (Barthes, 1979) ได้อธิบายความหมายของตัวบทไว้ว่า ตัวบทมีลักษณะเป็นนามธรรมและมีความเป็นอัตวิสัย ซึ่งไม่ได้มีความหมายจำกัดหรือเบ็ดเสร็จ เมื่อผู้เขียนสร้างงานเขียนเรื่องหนึ่งสำเร็จแต่ความหมายของตัวบทจะขึ้นอยู่กับการอ่านและการทำความเข้าใจ หรือเรียกว่าปฏิบัติการทางวรรณกรรมของผู้อ่าน และได้อธิบายความแตกต่างระหว่างวรรณกรรมกับตัวบทไว้ 7 ประเด็น ดังนี้

1. วิธีการ คือ ตัวบทเป็นวิธีการ (Methodology) และกระบวนการ (Process) ในการแสดงเห็นว่า คำที่ถ่ายทอดออกมาไม่ว่าจะขัดแย้งหรือสอดคล้องกับคำกล่าวเดิม ล้วนเป็นไปตามกฎทางภาษาทั้งสิ้น ดังนั้น การรับรู้ตัวบทจึงเป็นเพียงการรับรู้ส่วนหนึ่งของกิจกรรม การสร้างสรรค์งานเขียนชิ้นหนึ่ง ซึ่งเกิดจากการนำองค์ประกอบต่าง ๆ ของชิ้นงานหนึ่งหรือหลายชิ้นมาหลอมรวมกัน

2. ประเภท คือ ประสบการณ์ของตัวบทไม่มีโครงสร้างและไม่สามารถนำมาจัดระบบ (Hierarchy) หรือแบ่งเป็นประเภท (Genres) ได้ เนื่องจากความหมายของตัวบทมีอิสระที่ไม่จำกัด ตัวบทประกอบขึ้นจากงานชิ้นเดิมตามขนบ (Old classification) ที่มีความหมายใหม่ ไม่จำกัดอยู่กับความหมายเดิมของงานชิ้นเดิม ดังนั้น ตัวบทจึงมีลักษณะเป็นปฏิกษาคพจน์ (Paradoxical) หรือมีความหมายมากกว่า 1 นัย ที่อาจขัดแย้งกันเอง

3. สัญญา คือ การเข้าถึงตัวบทและการสร้างประสบการณ์จากตัวบทเป็นความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์กับสัญญา (Sign) ซึ่งต่างจากงานวรรณกรรมที่จะเน้นการให้ความหมาย (Signified) และสัญลักษณ์ สากล (Moderately symbolic) ที่ผู้อ่านสามารถตีความและทำความเข้าใจเรื่องได้ตรงกัน ในขณะที่ตัวบทจะเน้นสัญลักษณ์ที่มีความหมายลึกซึ้งและแปรเปลี่ยนได้ตามความเข้าใจของผู้อ่าน ซึ่งหมายความว่า ผู้อ่านเข้าใจและเห็นภาพ ประจักษ์ และรับรู้ความหมาย

ของตัวบท ตามการรับรู้ของตนเองอย่างเป็นธรรมชาติ โดยปราศจากการปิดกั้น และไม่จำเป็นต้องตรงกับผู้อื่น

4. พหุนัย คือ ตัวบทมีความหมายหลายนัยที่สร้างขึ้นอย่างซับซ้อนจนมีความหลากหลาย ตัวบทอาจนำรหัสเก่ามาใช้ซ้ำ แต่นำมาใช้แบบเรียบเรียงและผสมผสานใหม่ด้วยวิธีที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และแตกต่างไปจากเดิม การอ่านตัวบทจึงเป็นการอ่านที่ต้องเชื่อมโยงข้อความวรรคทอง (Citation) ข้อความที่อ้างอิงงานเดิม (References) ข้อความที่คัดลอกมา (Echoes) และวัฒนธรรมทางภาษา (Cultural language) ที่ผสมผสานกันอย่างซับซ้อนหลายครั้ง ความเป็นสหบทของแต่ละตัวบท คือ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทนั้น ๆ กับตัวบทของผู้เขียน

5. ที่มา คือ การอ่านตัวบทสามารถทำได้โดยไม่ต้องคำนึงถึง “พ่อ” (Father) ของตัวบท ซึ่งหมายถึง ผู้เขียนหรือผู้สร้างสรรค์ชิ้นงาน เนื่องจากผู้เขียนตัวบทเป็นเพียง “ผู้ประพันธ์กระดาษ” (Paper – author) เท่านั้น เพราะชีวิตของผู้เขียนไม่ใช่ต้นกำเนิดของเรื่องที่ตั้งขึ้นในทางกลับกัน เรื่องที่ตั้งขึ้นสนับสนุนให้งานเขียนมีความหมายดังที่ปรากฏ และมีผลต่อชีวิตของผู้เขียนงานถูกจำกัดในกระบวนการของที่มา และผู้ประพันธ์เป็นผู้สร้างชิ้นงาน

6. การอ่าน คือ ตัวบททำหน้าที่เติมเต็มงานวรรณกรรม โดยการนำงานวรรณกรรมไปใช้ และสร้างงานชิ้นใหม่ในรูปแบบของละคร กิจกรรม ผลงาน และการปฏิบัติทางวรรณกรรม ดังนั้นงานวรรณกรรมจึงเป็นชิ้นงานสำหรับการนำไปใช้ แต่ตัวบทเป็นผลจากการสร้างชิ้นงานชิ้นใหม่จากชิ้นงานเดิม ซึ่งกล่าวคือ ผู้อ่านมีบทบาทเป็น “ผู้ร่วมประพันธ์” และมีส่วนร่วมในการเป็นผู้ร่วมสร้างงาน ตัวบทเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้ผู้อ่านลบล้างช่องว่างระหว่างการเขียนและการอ่าน ด้วยการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของงานเขียนในปฏิบัติการทางวรรณกรรมที่มีความหมาย

7. ความพึงพอใจ คือ ตัวบทจะนำไปสู่ความพึงพอใจอย่างสมบูรณ์ เพราะตัวบทคือความรื่นรมย์ ตัวบทบรรลุผ่านวงล้อมทางภาษาที่ขัดขวางไม่ให้ผู้อ่านเข้าถึงความหมายที่ซ่อนอยู่ในคำต่าง ๆ

นิโกลาจิวา และสกอต (Nikolajewa and Scott, 2001, น.227) กล่าวถึงสหบทว่าเป็นการแบ่งประเภทของการเชื่อมโยงระหว่างตัวบทสองและหลาย ๆ ตัวบท นอกจากนี้โนเดเลแมน (Nodeleman, 1996, น.22) กล่าวถึงสหบทว่าขึ้นอยู่กับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวรรณกรรมของผู้อ่านและผู้เขียนที่เชื่อมโยงเข้าด้วยกัน

อิกิมาส มากจู้ย (2553, น.14) ได้กล่าวถึงความหมายของตัวบท ไว้ว่า ตัวบทอาจหมายถึงวิธีการ แนวทาง กระบวนการในการแสดงออกทางภาษา เป็นสิ่งที่เกิดจากสังคม วัฒนธรรม และระบบไวยากรณ์ของภาษา ซึ่งอาจเป็นคำพูดในบทสนทนา ข้อความ หรือแม้แต่วรรณกรรม ก็ได้

ธันยา พิทยาพิทักษ์ (2553, น.31) กล่าวถึงตัวบทว่า ตัวบททำให้การสร้าง ความหมายจากตัวบทที่หลากหลาย แปรเปลี่ยนได้ และสามารถตีความได้ไม่รู้จบ เพราะการสร้าง

ความหมายโดยเชื่อมโยงสัมพันธ์กับตัวบทอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นความหมายตามตัวอักษรหรือความหมายตามนัยยะ ผู้อ่านตัวบทสามารถสร้างความหมายจากตัวบทที่ผู้อ่านเรียนรู้ใหม่ได้อย่างไม่จำกัด โดยเชื่อมโยงกับตัวบทอื่นที่ผู้อ่านรู้จักซึ่งมีจำนวนหลากหลายตามประสบการณ์ชีวิตและประสบการณ์ในการอ่านของผู้อ่าน

ซิงชัย เตียเจริญ (2564, น.37) กล่าวถึง ตัวบท หมายถึง วิธีการ แนวทาง กระบวนการในการแสดงออกทางภาษาของผู้สร้างสรรค์งานวรรณกรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดจากสังคม วัฒนธรรม และระบบไวยากรณ์ของภาษา ซึ่งอาจเป็นคำพูดในบทสนทนา ข้อความ รวมถึงวรรณกรรมก็ได้

จากการศึกษาความหมายของตัวบท ของนักการศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ตัวบท หมายถึง การแสดงออกทางภาษาของผู้สร้างสรรค์งานวรรณกรรม เป็นสิ่งที่เกิดจากสังคม วัฒนธรรม และระบบไวยากรณ์ของภาษา ที่มีความหลากหลาย แปรเปลี่ยนได้ และสามารถตีความได้ ไม่รู้จบผู้อ่านตัวบทสามารถสร้างความหมายจากตัวบทที่ผู้อ่านเรียนรู้ใหม่ได้อย่างไม่จำกัด โดยเชื่อมโยงกับตัวบทอื่นที่ผู้อ่านรู้จักซึ่งมีจำนวนหลากหลายตามประสบการณ์ชีวิตและประสบการณ์ในการอ่านของผู้อ่าน

3.2 ความเป็นมาของทฤษฎีสหบท

นักวิชาการศึกษาได้กล่าวถึงความเป็นมาของทฤษฎีสหบท ไว้ดังนี้

Kristeva พัฒนาทฤษฎีสหบทขึ้นในช่วงทศวรรษที่ 1960 โดยพัฒนาจากทฤษฎีภาษาศาสตร์โครงสร้างของ Saussure และทฤษฎีภาษาศาสตร์หน้าที่ (Functionism) ของ Bakhtin ที่เชื่อว่าทฤษฎีภาษาศาสตร์ของ Saussure จะช่วยให้การวิจารณ์วรรณคดีมีลักษณะเป็นวัตถุวิสัยและเป็นวิทยาศาสตร์ มีความหมายที่ถูกต้องเพียงความหมายเดียว Kristeva ซึ่งอยู่ในกลุ่มนักทฤษฎีหลังโครงสร้างนิยมโต้แย้งในความคิดดังกล่าว โดยใช้คำว่าสหบท เพื่อแสดงให้เห็นความยืดหยุ่นของการตีความของผู้อ่าน และเสนอว่าตัวบทมีความหมายที่กว้างขวางและยืดหยุ่น (ตรีศิลป์ บุญขจร, 2546 : 113) สหบทในความหมายของ Kristeva อยู่บนฐานความคิดที่ว่าตัวบทไม่ได้มีความหมายที่ตายตัว การอ่านนำผู้อ่านให้ก้าวเข้าไปในเครือข่ายของตัวบทที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน การตีความหรือค้นพบความหมายของตัวบท คือ การติดตามร่องรอยของความสัมพันธ์นั้น การอ่านจึงเป็นกระบวนการของการเคลื่อนไหวระหว่างตัวบท

ตรีศิลป์ บุญขจร (2553) ได้กล่าวถึงความเป็นมาและความหมายของสหบทสรุปได้ว่า คำว่า สหบท หรือ Intertextuality เป็นคำที่ Julia Kristeva นักวิจารณ์ชาวฝรั่งเศสแนวโครงสร้างนิยมและเป็นลูกศิษย์คนสำคัญของ Raland Barthes เป็นผู้คิดค้นขึ้น และเริ่มใช้ครั้งแรกในราวทศวรรษที่ 1960 จากนั้นมาคำว่าสหบทก็กลายเป็นที่แพร่หลายในการศึกษาวรรณกรรมและวัฒนธรรม มีการนำแนวคิดนี้ไปใช้ในการปฏิบัติ โดยนักทฤษฎีทางภาษาหลากหลายแนว เช่น นักทฤษฎีโครงสร้างนิยม (Structuralism) นักทฤษฎีหลังโครงสร้างนิยม (Poststructuralism) นักสัจวิทยาผู้ใช้แนวคิดรื้อสร้าง (Deconstruction)

เป็นต้น ซึ่งจากการศึกษาเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของทฤษฎี สหบทไว้ สรุปได้ดังนี้

Riffaterre (1984) กล่าวถึงความหมายของสหบท สรุปได้ว่า สหบทคือการที่ผู้อ่าน เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทและตัวบทอื่น ๆ ที่เคยมีมาก่อนหน้าหรือตามมาภายหลัง โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ สหบทแบบตรงไปตรงมา หรือชัดเจน (Explicit) ซึ่งสามารถพบได้ง่าย เช่น เป็นข้อความ ที่ยกมา เป็นต้น และสหบทแบบแอบแฝง (Implicit) ซึ่งจะเป็นการอ้างถึงไม่สามารถพิสูจน์ได้ชัดเจนหรือ แปลงรูปไปจากเดิม อีกทั้งยังได้แสดงแผนภูมิสามเหลี่ยมสัญญาณ ซึ่งประกอบด้วย ตัวบท สหบท และผู้ ตีความ โดยผู้ตีความจะทำหน้าที่เชื่อมโยงตัวบทกับสหบทเข้าด้วยกัน

นอกจากนี้ยังกล่าวอีกว่า ตัวบทที่ดีจะทำให้ผู้อ่านสนใจ และทำให้ผู้อ่านพยายามหา ความหมายซึ่งควบคุมด้วยสหบทของตัวบทนั้นและความสามารถเชิงภาษาและวรรณคดีของผู้อ่าน โดยมีความเชื่อว่า ตัวบทควบคุมทิศทางการอ่านของผู้อ่านและนำไปสู่สหบทของตัวบทนั้น ๆ โดยมีแนวคิดว่าการอ่านเป็นกระบวนการเชิงพลวัต (Dynamic) ซึ่งมี 2 ขั้นตอนในการทำความเข้าใจ โดยขั้นแรก คือ การตีความเพื่อความเข้าใจต้องใช้ความสามารถทางวรรณคดี ความคุ้นเคยของผู้อ่าน กับระบบแนวคิด ตำนานของสังคม และตัวบทอื่น ๆ ขั้นที่สอง เป็นการตีความที่พิจารณาตัวบทที่มี ความสัมพันธ์ซับซ้อนกับตัวบทอื่น ๆ ทำให้ผู้อ่านสามารถคาดหมายความหมายของตัวบทและ เมื่อความคาดหมายของผู้อ่านได้รับการยืนยันก็จะทำให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียวกับตัวบทและความมั่นใจขึ้น สหบทเป็นทฤษฎีทางวรรณกรรมหรือวรรณคดีที่ทำทลายแนวคิดที่เชื่อกันมาแต่เดิมว่าตัวบทมีความหมาย ที่แน่นอนตายตัว ผู้อ่านจะพยายามสกัดความหมายของตัวบท ซึ่งกระบวนการสกัดความหมายจากตัวบท เรียกว่า การอ่านตีความ พฤติกรรมการอ่านทำให้ผู้อ่านเข้าไปในเครือข่ายของความสัมพันธ์ของตัวบท การตีความตัวบทหรือการพยายามแสวงหาความหมายในตัวบท

ชิงชัย เตียเจริญ (2564, น.39) สรุปความหมายของคำว่า ทฤษฎีสหบท หมายถึง การศึกษาความสัมพันธ์ของตัวบทของงานวรรณกรรม ระหว่างตัวบทหนึ่งที่มีมาก่อนหน้าหรือเกิดขึ้นมาก่อน (Primary text) ที่มีอิทธิพลต่อตัวบทหนึ่ง ๆ หรือตัวบทใหม่ที่เกิดขึ้นในภายหลัง (Secondary text) ทั้งในด้านวิธีการ แนวทาง กระบวนการ เนื้อหา แก่นเรื่อง หรือแนวคิดของผู้สร้างสรรค์งานวรรณกรรม

จากการศึกษาความเป็นมาของทฤษฎีสหบทของนักการศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยสรุป ได้ว่า การศึกษาความสัมพันธ์ของตัวบทของงานวรรณกรรม ระหว่างตัวบทหนึ่งที่มีมาก่อนหน้าหรือเกิด ขึ้นมาก่อน (Primary text) ผ่านกระบวนการตีความตัวบท การพยายามหาความหมายในตัวบท ความสัมพันธ์ซับซ้อนกับตัวบทอื่น ๆ ทำให้ผู้อ่านสามารถคาดเดาความหมายของตัวบทและเมื่อ ความคาดหมายของผู้อ่านได้รับการยืนยันก็จะทำให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียวกับตัวบทและความมั่นใจขึ้น ด้วยปัจจัยเหล่านี้ นับได้ว่าเป็นอิทธิพลต่อตัวบทหนึ่ง ๆ หรือตัวบทใหม่ที่เกิดขึ้นในภายหลัง ก่อนให้เกิด วิธีการ แนวทาง กระบวนการ เนื้อหา แก่นเรื่อง รวมถึงแนวคิดใหม่สำหรับผู้สร้างสรรค์งานวรรณกรรม

3.3 แนวคิดของทฤษฎีสหบท ของ แฮร์โรว์ บลูม (Harold Bloom)

อิทธิพลของแนวคิดสหบทในประเทศสหรัฐอเมริกาส่งผลต่อการพัฒนาแนวคิดในงานวรรณกรรมของบลูม ซึ่งเป็นศาสตราจารย์ด้านวรรณคดีเปรียบเทียบแห่งมหาวิทยาลัยเยลล์ (Yale) โดยบลูมให้ความสนใจทฤษฎีสหบททั้งภาคทฤษฎีและการนำมาปฏิบัติ ซึ่งเริ่มแรกนั้นนำมาประยุกต์ใช้กับกวีนิพนธ์หรือบทร้อยกรองโรแมนติกในสมัยคริสต์ศตวรรษที่ 19 โดยศึกษาและให้ความสำคัญกับมิลตัน (Milton) ในฐานะต้นแบบหรือบิดาแห่งอิทธิพลด้านบทร้อยกรอง (Precursor) และนับว่ากวีหลังยุคสมัยของมิลตันล้วนแต่เป็นลูกชายหรือผู้สืบสานจากมิลตัน (Epebe / son)

ผลงานที่มีชื่อเสียงและส่งผลกระทบให้เกิดกระแสสหบทในประเทศสหรัฐอเมริกาของแฮร์โรว์ บลูม คือ หนังสือที่มีชื่อว่า The Anxiety of Influence (1997) ซึ่งจากการศึกษาแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า อิทธิพลของนักเขียนรุ่นก่อนมักจะมีผลต่อนักเขียนรุ่นใหม่ ซึ่งนักเขียนรุ่นใหม่จะเกิดความวิตกกังวล หรือความกังวลใจที่พยายามจะสร้างงานเขียนให้แตกต่างจากนักเขียนรุ่นก่อน โดยสิ่งที่กวีรุ่นใหม่ต้องกระทำ คือ การอ่านบทกวีหรือบทร้อยกรองของบรรพบุรุษหรือนักเขียนรุ่นก่อน และทำการสืบสานขนบทางวรรณศิลป์ หรือ การพยายามต่อต้านความรู้หรือมรดกที่มีมาก่อน โดยบลูมใช้แนวคิดจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ในเรื่องของ ปมอติพุด ซึ่งเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างลูกชายซึ่งเปรียบได้กับกวีรุ่นใหม่กับพ่อซึ่งเปรียบได้กับกวีรุ่นเก่า คือ มีความรักและยกย่อง ชมเชย แต่ก็มีความเกลียดชัง ความริษยา และความกลัวว่ากวีรุ่นก่อนจะยึดครองช่องว่างทางจินตนาการไปจนหมด กวีรุ่นหลังจึงรักษาความเป็นอิสระและความเป็นผู้ริเริ่มของตนโดยการอ่านบทร้อยกรองของกวีรุ่นก่อนด้วยความละเอียดรอบคอบและทำการปรับเปลี่ยนงานเขียนของกวีรุ่นก่อนจนเปลี่ยนไปจากเดิมอย่างสิ้นเชิง ซึ่งบลูมได้ชี้ให้เห็นถึงกระบวนการในการปรับเปลี่ยนร้อยกรองของกวีรุ่นใหม่เป็น 6 ระดับ โดยใช้กระบวนการอ่านงานร้อยกรองของกวีรุ่นก่อน โดยเรียกระบวนการดังกล่าวนี้ว่า “แนวการอ่านผ่านมุมมองใหม่” (Revisionary ratios) ซึ่งคือการอ่านผิดไปจากเดิม (Misreading)

Bloom (1983) ได้กล่าวถึง แนวการอ่านผ่านมุมมองใหม่ เพื่อสร้างสรรค์บทร้อยกรองหรืองานวรรณกรรม 6 แนวทาง ดังนี้

1. การปรับแต่งงานเขียนเดิม (Clinamen) หมายถึง การติดตามงานของผู้ที่เขียนมาก่อนและหลบหลีกแนวทางจากผู้นำ กล่าวคือ เป็นการอ่านเพื่อตีความใหม่ หรือการเข้าใจในบทร้อยกรองที่แตกต่างไป โดยการอ่านบทร้อยกรองของผู้เขียนรุ่นก่อนและดำเนินการแก้ไขบทร้อยกรองของเขา ซึ่งหมายถึง บทร้อยกรองของนักเขียนรุ่นก่อนมีความถูกต้องตามความเข้าใจของผู้แต่ง แต่นักเขียนรุ่นใหม่นำมาแก้ไขหรือปรับใหม่เพื่อให้เกิดบทร้อยกรองใหม่ขึ้น อธิกมาส มากจู้ย (2553) ได้สรุปแนวทางในการแต่งบทร้อยกรองแบบ Clinamen หรือ การปรับแต่งงานเขียนเดิม คือ การที่กวีอ่านบทร้อยกรองของกวีรุ่นก่อนและพยายามเปลี่ยนแปลงบทร้อยกรองของตนเองให้แตกต่างไปจากกวีรุ่นก่อน แต่ยังคงยึดถือในขนบธรรมเนียมในการแต่งเอาไว้ หากแต่เปลี่ยนแปลงในส่วน of แนวคิด เนื้อหา หรือรูปแบบ เช่น

วรรณกรรมเรื่องลิลิตพระลอ ที่เป็นวรรณกรรมสมัยอยุธยา ซึ่งนักเขียนรุ่นใหม่ได้นำมาสร้างเป็นวรรณกรรมใหม่ มีทั้งการเปลี่ยนรูปแบบและเนื้อหา เช่น รักที่ต้องมนตรา ของ ทมยันตี รักที่ถูกเมิน ของ นิตยา นาฏยะสุนทร เป็นต้น

2. การหลอมรวมงานหลายชิ้นแล้วใส่จินตนาการเพิ่ม (Tessara) หมายถึง ความตั้งใจในการสร้างส่วนที่จะเป็นไปได้ โดยพิจารณาหรือยกรองของกวีที่สร้างสรรค์มาก่อนในฐานะงานใหม่ทั้งหมด ซึ่งหมายถึง กวีจะนำแนวคิดหนึ่งหรือหลายแนวคิดจากแหล่งที่มาที่แตกต่างกันและเชื่อมโยงแนวคิดเหล่านั้นเข้าด้วยกันเป็นจินตนาการใหม่ หรือเรื่องใหม่ ดังนั้นนักเขียนรุ่นใหม่จะต่อต้านความสมบูรณ์ของงาน กวีรุ่นก่อน โดยจะทำการอ่านบทร้อยกรองของกวีต้นแบบเพื่อรักษาได้ แต่ก็นำแนวคิดของบทร้อยกรองนั้นมาทำใหม่จนเกิดเป็นงานใหม่ อธิกมาส มากจู้ (2553) ได้สรุปถึงแนวทางในการแต่งบทร้อยกรอง แบบ Tessara หรือ การหลอมรวมงานหลายชิ้นแล้วใส่จินตนาการเพิ่ม คือ การที่กวีอ่านหรือศึกษาตัวบทหลากหลายตัวบทของกวีรุ่นก่อน และนำแนวคิดจากตัวบทที่มีมาแตกต่างกัน มาเชื่อมโยงจินตนาการ เป็นแนวคิดใหม่ หรือเรื่องใหม่ ซึ่งตัวอย่างวรรณกรรมไทย เช่น อุนรุทร้อยเรื่อง ซึ่งเป็นวรรณคดีขนาดสั้น แต่งขึ้นในสมัยรัตนโกสินทร์ รู้จักกันดีในหมู่นิยมบทกลอน ประพันธ์โดย คุณสุวรรณ กวีหญิงผู้มีชื่อเสียงมากท่านหนึ่งในแวดวงวรรณคดีของไทย ซึ่งสาเหตุที่เรียกวรรณคดีเรื่องนี้ว่า อุนรุทร้อยเรื่อง เนื่องจากวรรณคดีเรื่องนี้ขึ้นต้นด้วยตัวละครชื่อ อุนรุท และมีการเอ่ยถึงตัวละครจากวรรณคดีเรื่องอื่น ๆ จำนวนมาก นับได้ 144 ตัว จากทั้งหมด 51 เรื่อง โดยส่วนมากเป็นตัวละครมาจากเรื่องที่คุ้นเคยกันดีในเวลานั้น เช่น พระอภัยมณี รามเกียรติ์ อิเหนา ไกรทอง เป็นต้น

3. การหลีกเลี่ยงแนวการเขียนตามขนบเดิม (Kenosis) หมายถึง การพยายามในการเลี่ยงการเขียนตามแนวทางของกวีรุ่นก่อน ซึ่งเป็นเสมือนกลไกการป้องกันตนเองที่จะไม่ทำงานเขียนซ้ำกับงานที่มีอยู่เดิม ดังนั้น กวีรุ่นหลังจะแสดงความพันธักับงานเขียนของกวีรุ่นก่อนน้อยลง ซึ่งเป็นการลดทอนอิทธิพลของงานเขียนของกวีดั้งเดิม อธิกมาส มากจู้ (2553) ได้สรุปถึงแนวทางในการแต่งบทร้อยกรองแบบ Kenosis หรือ การหลีกเลี่ยงแนวการเขียนตามขนบเดิม คือ ความพยายามของกวีรุ่นใหม่ที่จะพยายามจะสร้างงานเขียนหรือบทร้อยกรองที่มีแนวทางที่แตกต่างจากกวีรุ่นก่อน โดยพยายามหาแนวแนวทางเป็นของตนเอง เพื่อให้งานเขียนหรือบทร้อยกรองมีความแปลกใหม่ออกไป ตัวอย่างงานเขียนของไทย คือ งานของครูเทพ หรือ เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งร้อยกรองไทย สมัยปัจจุบัน ที่ใช้บทร้อยกรองเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้และข้อคิดต่าง ๆ มากกว่าการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก โดยท่านได้เปลี่ยนรูปแบบบทร้อยกรองจากเดิมซึ่งเป็นร้อยโคลง ฉันท กาพย์ กลอน ให้มาเป็นรูปแบบเพลงพื้นบ้านแทน และได้ลดขนาดของบทร้อยกรองให้สั้นลงกว่าเดิม

4. ความขัดแย้งต่อลักษณะเด่นของบทกวีรุ่นก่อน (Daemonization) หมายถึง การต่อสู้ระหว่างความภาคภูมิใจกับความภาคภูมิใจ ซึ่งนักเขียนรุ่นต่อมาเชื่อถึงพลังของ บทร้อยกรองต้นแบบว่าเป็นต้นแบบที่เหมาะสม แต่เพื่อให้แตกต่างไปจากกวีรุ่นก่อนจึงสร้างบทร้อยกรองของตนเองขึ้นมา อธิกมาส

มากัจฉ (2553) ได้สรุปถึงแนวทางในการแต่งบทร้อยกรองแบบ Daemonization หรือ การแสดงความขัดแย้งต่อลักษณะเด่นของกวีรุ่นก่อน คือ การขัดแย้งต่อลักษณะเด่นของกวีรุ่นก่อน เป็นการที่กวีรุ่นใหม่ได้สร้างงานที่มีลักษณะแตกต่างไปจากงานดั้งเดิม ซึ่งส่วนใหญ่ในบทร้อยกรองของไทยนิยมทำด้วยการสร้างงานเขียนรูปแบบใหม่

5. การสร้างงานใหม่ให้แตกต่างและโดดเด่นจากงานเก่า (Askesis) หมายถึง การสร้างงานจากจินตนาการของตนเองหรือการบรรลุถึงงานเขียนของตนเองคนเดียว ซึ่งนักเขียนหรือกวีรุ่นต่อมาจะปรับปรุงสภาวะที่ว่างเปล่า โดยใช้ความสามารถทางจินตนาการของตนเองที่แยกจากคนอื่น นั่นคือการแยกกวีรุ่นก่อนและบทร้อยกรองของตนเอง อธิกมาส มากัจฉ (2553) ได้สรุปถึงแนวทางในการแต่งบทร้อยกรองแบบ Akesis หรือ การสร้างงานใหม่ให้แตกต่างและโดดเด่นจากงานเก่า คือ การที่กวีในปัจจุบันหรือกวีรุ่นใหม่พยายามที่จะสร้างบทร้อยกรองหรืองานเขียนที่เกิดจากจินตนาการและความรู้สึกของตนเองที่แตกต่างแหวกแนวไปจากงานของกวีดั้งเดิม เช่น อังคาร กัลป์ยาณพงศ์ ที่แต่งปนิธานกวี โดยนำแนวคิดเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับสิ่งรอบตัว ไปจนถึงโลก จักรวาล และพุทธศาสนาเข้ามากล่าวด้วยกัน ซึ่งเป็นงานเขียนที่เกิดจากความเป็นตัวตน ของกวีเอง ดัง ส.ศิวรักษ์ กล่าวไว้ในปนิธานกวีว่า “...ที่เห็นว่าอังคารเป็นกวีผิดจากคนอื่น ๆ ก็ตรงที่เขาเป็นตัวของตัวเอง กล่าวแสดงอารมณ์และความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมาอย่างแปลกประหลาดไม่ซ้ำแบบใคร ทำให้ผู้อ่านรู้สึกหวั่นไหวไปตามไม่มากก็น้อย แม้ในทางฉันทลักษณ์ก็ได้เดินตามแบบท่านแต่ก่อน กลอนของเขาละสัมผัสในแบบสุนทรภู่สิ้น กาพย์ของเขามีได้เลียนลีลาของเจ้าฟ้ากุ้งโคลงของเขาก็ไม่ได้ตกเป็นทาสของศรีปราชญ์...”

6. การนำงานเดิมของกวีที่เสียชีวิตแล้วมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างงานใหม่ (Apophrades) หมายถึง การนำผลงานของกวีที่เสียชีวิตแล้วมาเป็นแนวทางหรือแรงบันดาลใจในการสร้างงานใหม่ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น อธิกมาส มากัจฉ (2553) ได้สรุปถึงแนวทางในการแต่งบทร้อยกรองแบบ Apophrades หรือ การนำงานเดิมของกวีที่เสียชีวิตแล้วมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างงานใหม่ ตัวอย่างเช่น ลิลิตพระลอที่แต่งขึ้นสมัยอยุธยาตอนต้น ซึ่งกวีในสมัยหลังนำเรื่องลิลิตพระลอมาแต่งใหม่ เช่น บทละครเรื่องพระลอนรลักษณ์ โดยพระบวรราชนิพนธ์ กรมพระราชวังบวรศักดิพลเสพ บทละครเรื่องพระลอ สำนักเจ้าพระยาเทเวศร์วงศ์วิวัฒน์ (ม.ร.ว. หลาน กุญชร) เป็นต้น

อนึ่งแนวคิดของทฤษฎีสหบท ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลาย โดยประยุกต์เข้ากับทฤษฎีหลากหลายแนวในที่นี้ผู้วิจัยขอเสนอ ทฤษฎีสหบทของ แฮร์โรว บลูม (Harold Bloom) ซึ่งเป็นศาสตราจารย์ด้านวรรณคดีเปรียบเทียบ ทฤษฎีดังกล่าว (ชิงชัย เตียเจริญ; 2564) มีแนวคิดสรุปได้ว่า อิทธิพลของนักเขียนรุ่นก่อนมักจะมีผลต่อนักเขียนรุ่นใหม่ ซึ่งนักเขียนรุ่นใหม่จะเกิดความวิตกกังวลหรือความกังวลใจที่พยายามจะสร้างงานเขียนให้แตกต่างจากนักเขียนรุ่นก่อน โดยสิ่งที่กวีรุ่นใหม่ต้องกระทำ คือ การอ่านบทกวีหรือบทร้อยกรองของบรรพบุรุษหรือนักเขียนรุ่นก่อน และทำการสืบสานขนบทางวรรณศิลป์ หรือ การพยายามต่อต้านความรู้หรือมรดกที่มีมาก่อนกวีรุ่นหลังจึงรักษาความ

เป็นอิสระและความเป็นผู้ริเริ่มของตน โดยการอ่านบทร้อยกรองของกวีรุ่นก่อนด้วยความละเอียดรอบคอบ และทำการเปลี่ยนงานเขียนของกวีรุ่นก่อนจนเปลี่ยนไปจากเดิมอย่างสิ้นเชิง ซึ่งบลูมได้ชี้ให้เห็นถึงกระบวนการในการปรับเปลี่ยนร้อยกรองของกวีรุ่นใหม่เป็น 6 ระดับ โดยเรียกกระบวนการนี้ว่า “แนวการอ่านผ่านมุมมองใหม่” เมื่อพิจารณาแนวการอ่านผ่านมุมมองใหม่ทั้ง 6 แนวทางแล้ว พบว่าสามารถนำมาประยุกต์ใช้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ 2 แนวทาง คือ การปรับแต่งงานเขียนเดิม (Clinamen) และการหลอมรวมงานหลายชิ้นแล้วใส่จินตนาการเพิ่ม (Tessara)

แนวทางการอ่านผ่านมุมมองใหม่ Bloom (1983) อ้างถึงใน ชิงชัย เตียเจริญ; 2564

1. การปรับแต่งงานเขียนเดิม (Clinamen) หมายถึง การติดตามงานของผู้ที่เขียนมาก่อนและหลบหลีกแนวทางจากผู้นำ กล่าวคือ เป็นการอ่านเพื่อตีความใหม่ หรือการเข้าใจในบทร้อยกรองที่แตกต่างไป โดยการอ่านบทร้อยกรองของผู้เขียนรุ่นก่อนและดำเนินการแก้ไขบทร้อยกรองของเขาซึ่งหมายถึง บทร้อยกรองของนักเขียนรุ่นก่อนมีความถูกต้องตามความเข้าใจของผู้แต่ง แต่นักเขียนรุ่นใหม่นำมาแก้ไขหรือปรับใหม่เพื่อให้เกิดบทร้อยกรองใหม่ขึ้น หรืออาจกล่าวได้ว่า การปรับแต่งงานเขียนเดิม คือ การที่กวีอ่านบทร้อยกรองของกวีรุ่นก่อนและพยายามเปลี่ยนแปลงบทร้อยกรองของตนเองให้แตกต่างไปจากกวีรุ่นก่อน แต่ยังคงยึดถือในขนบธรรมเนียมในการแต่งเอาไว้ หากแต่เปลี่ยนแปลงในส่วนของแนวคิด เนื้อหา หรือรูปแบบ

2. การหลอมรวมงานหลายชิ้นแล้วใส่จินตนาการเพิ่ม (Tessara) หมายถึง ความตั้งใจในการสร้างส่วนที่จะเป็นไปได้ โดยพิจารณาบทร้อยกรองของกวีที่สร้างสรรค์มาก่อนในฐานะงานใหม่ทั้งหมด ซึ่งหมายถึง กวีจะนำแนวคิดหนึ่งหรือหลายแนวคิดจากแหล่งที่มาที่ต่างกัันและเชื่อมโยงแนวคิดเหล่านั้นเข้าด้วยกันเป็นจินตนาการใหม่ หรือเรื่องใหม่ ดังนั้นนักเขียนรุ่นใหม่จะต่อต้านความสมบูรณ์ของงานกวีรุ่นก่อน โดยจะทำการอ่านบทร้อยกรองของกวีต้นแบบเพื่อรักษาได้ แต่ก็นำแนวคิดของบทร้อยกรองนั้นมาทำใหม่จนเกิดเป็นงานใหม่ หรืออาจกล่าวได้ว่า แนวทางในการแต่งบทร้อยกรองแบบ Tessara หรือ การหลอมรวมงานหลายชิ้นแล้วใส่จินตนาการเพิ่ม คือ การที่กวีอ่านหรือศึกษาตัวบทหลากหลายตัวของกวีรุ่นก่อน และนำแนวคิดจากตัวบทที่มีมาแตกต่างกัน มาเชื่อมโยงจินตนาการเป็นแนวคิดใหม่ หรือเรื่องใหม่

3.4 การสร้างตัวบท

สหบท คือ ความสัมพันธ์ของตัวบทหนึ่งกับตัวบทอื่น ๆ ที่มีมาก่อนหน้า (Primary text) ที่มีอิทธิพลต่อตัวบทหนึ่ง ๆ หรือตัวบทใหม่ (Secondary text) ดังนั้นแนวทางในการสร้างตัวบท จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องศึกษา ซึ่งจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่า มีนักวิชาการได้เสนอแนวทางในการสร้างตัวบท ดังนี้

ธีรา สุขสวัสดิ์ ณ อยุธยา (2548) ได้นำเสนอการสร้างตัวบทไว้ทั้งหมด 3 ระดับ สรุปได้ดังนี้

1. ระดับกลวิธีการเขียนและประพันธ์กรรม คือ การใช้ถ้อยคำในประโยค การเลือกสรรคำศัพท์ สำนวน การอ้างอิงเชิงวรรณศิลป์ หรือการอ้างสุภาษิต คำพังเพยต่าง ๆ ซึ่งกลวิธีต่าง ๆ เหล่านี้ มีมากมายหลากหลาย และทำให้เห็นลักษณะการเขียนที่เรียกว่าเป็นสหบทได้ชัด แต่ด้วยตัวของถ้อยคำ ซึ่งนักเขียนจำนวนไม่น้อยได้นำมาใช้กันอย่างบริสุทธ์ใจ เป็นถ้อยคำที่สื่อความหมายโดยนัยของนักเขียน ซึ่งทั้งนักเขียนร่วมสมัยหรือนักเขียนรุ่นก่อนได้สอดแทรกไว้แล้วในถ้อยคำเหล่านี้มาก่อนแล้ว ซึ่งเมื่ออ่านตัวบทที่เขียนมาแล้ว นักเขียนสมัยใหม่อาจจะปรับเปลี่ยนตัวบทนั้นด้วยความเข้าใจหรือด้วยถ้อยคำของตนเอง ที่ทำให้ตัวบทดูดีขึ้น

2. ระดับโครงสร้างตัวบทระดับโครงสร้างตัวบทก็มีลักษณะเช่นเดียวกับระดับกลวิธีการเขียนและประพันธ์กรรม หากเราพิจารณาที่รูปแบบของบทร้อยกรองหรืองานเขียนที่ผู้ประพันธ์ทุกคนได้ถ่ายทอดเรื่องราวบางอย่างตั้งแต่อดีตหรือเริ่มแต่งงานวรรณกรรมหรือบทร้อยกรองและพัฒนาต่อ ๆ กันมา โดยใช้ช่องทางของวาทศาสตร์ที่นักพูดทุกคนได้ปรับปรุงให้เป็นเลิศ และวาทกรรมเหล่านั้นได้ตกทอดมาถึงยุคสมัยนี้ ก็จะสามารถเลียนแบบรูปแบบที่ใช้ หรือค้นพบกระบวนการสื่อความใหม่ ซึ่งตัวบทบางตัวบทอยู่ในความทรงจำและสร้างงานเขียนที่เป็นการสหบทขึ้นมาได้โดยไม่รู้ตัว

3. ระดับแก่นเรื่องในตัวบทความสัมพันธ์ของแต่ละตัวบทเกิดขึ้นได้จากแก่นเรื่อง ซึ่งมีความคาบเกี่ยวซึ่งกันและกัน โดยการรับอิทธิพลมาจากงานวรรณกรรมที่เคยมีมาก่อนหน้านี้ ดังนั้นจึงไม่ใช่สิ่งผิดสำหรับผู้อ่านที่ต้องการจะวิเคราะห์ วิจัย หรือตีความตัวบทนี้ กล่าวคือการสร้างตัวบทในระดับนี้คือการที่ผู้อ่านหรือผู้วิจารณ์งานเขียนค้นหาความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันของแนวคิดในตัวบทต่าง ๆ ซึ่งอาจไม่ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์กันโดยตรงไปตรงมา

3.5 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท

ผู้วิจัยดำเนินการสังเคราะห์ข้อมูลทฤษฎีสหบทของ แฮร์โรว บลูม (Harold Bloom) นำมาสู่ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์และความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1) ครูปฐมนิเทศนักเรียน แจงเป้าหมายในการเรียนรู้ และสร้างความคุ้นเคย ขั้นตอนนี้ครูอาจเกริ่นนำคำถามเพื่อรับทราบพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับบทร้อยกรองที่เป็นกลอนสุภาพและกาพย์ยานี 11

2) ครูนำเสนอเรื่องราวหรือวิถีทัศน์ที่สร้างแรงบันดาลใจในสังคมให้นักเรียนได้รับชมพร้อมให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อที่ได้รับชมว่าได้ความรู้อย่างไรจากวิถีทัศน์นี้

3) นักเรียนจับกลุ่มระดมความคิด สรุปรประเด็นเนื้อหาที่ได้จากสื่อวีดิทัศน์ พร้อมรับฟังขั้นตอนกิจกรรมต่อไปจากครูผู้สอน

4) ครูผู้สอนนำเสนอฉันทลักษณ์คำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ **ขั้นตอนที่ 2 ขั้นอ่านและพิจารณาตัวบท**

5) ครูแจกตัวบทร้อยแก้ว ร้อยกรอง อันเป็นแบบอย่างในการประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ ซึ่งเรียกว่าตัวบทต้นทาง

6) นักเรียนระดมความคิด ผ่านกระบวนการกลุ่มร่วมกันพิจารณาความเหมือนและความแตกต่างทั้งในลักษณะการประพันธ์ เนื้อหาสาระ การใช้ถ้อยคำ ตลอดจนด้านกวีโวหาร วิเคราะห์ตัวบทต้นทางที่ได้รับซึ่งเป็นตัวบทต้นทางทั้ง 3 ตัวบท แล้วทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องการพิจารณาตัวบท และเขียนอธิบายเหตุผล

ตารางที่ 2.4 ตัวอย่างตารางการวิเคราะห์ตัวบทต้นทาง

ประเด็น	ผลการพิจารณาตัวบท			อธิบาย
	เหมือน	คล้าย	แตกต่าง	
ด้านฉันทลักษณ์
ด้านเนื้อหาสาระ
ด้านการใช้ถ้อยคำ
ด้านกวีโวหาร

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นเชื่อมโยงตัวบท

7) นักเรียนแต่ละกลุ่มวิเคราะห์องค์ประกอบของคำประพันธ์ตัวบทต้นทาง ได้แก่ ด้านเนื้อความ ด้านการใช้ถ้อยคำ และด้านกวีโวหาร โดยการเขียนการวิเคราะห์เปรียบเทียบตัวบทต้นทาง ทั้ง 3 ตัวบท ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.5 การวิเคราะห์เปรียบเทียบตัวบทต้นทาง 3 ตัวบท

องค์ประกอบ	ตัวบทที่ 1	ตัวบทที่ 2	ตัวบทที่ 3
ด้านเนื้อหาสาระ
(เนื้อหา โครง
เรื่อง หรือ
ประเด็นสำคัญ
ที่น่าสนใจ)
ด้านการใช้
ถ้อยคำ
(คำสำคัญ
คำศัพท์ วลี หรือ
ประโยคที่
น่าสนใจ)
ด้านกวีโวหาร
(กลวิธีการแต่ง
เช่น โวหาร
ภาพพจน์ สีสลา
การประพันธ์
การเล่นเสียง
หรือ
การเล่นคำ)

8) ครูสุ่มนักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลการวิเคราะห์ตัวบทต้นทาง เพื่อนร่วมชั้นและครูร่วมกันนำเสนอข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นลงมือปฏิบัติ

9) ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มพิจารณาประเด็นเนื้อหาที่แต่ละกลุ่มสรุปจากการรับชมสื่อวีดิทัศน์ สุ่มนำเสนอและแลกเปลี่ยนมุมมองที่กลุ่ม

10) นักเรียนแต่ละกลุ่มเมื่อนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่ได้จากการรับชมสื่อวีดิทัศน์แล้ว ร่วมกันพิจารณาตัวบทต้นทางที่ตนเองทำลงในตาราง เริ่มลงมือแต่งคำประพันธ์ตัวบทปลายทาง อันเป็นผลงานที่ตนเองได้จากการสังเคราะห์ความรู้ตัวบทต้นทางลงในตารางวิเคราะห์

11) เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มเริ่มแต่งคำประพันธ์ตัวบทปลายทาง ครูพยายามตั้งคำถามเพื่อให้เกิดกระบวนการคิดและริเริ่มภายในกลุ่ม เช่น

- นักเรียนจะปรับประเด็นใดบ้างจากตัวบทต้นทาง
- นักเรียนจะเพิ่มเติมประเด็นใดบ้างจากตัวบทต้นทาง
- นักเรียนยังคงประเด็นใดไว้บ้างจากตัวบทต้นทาง

11) นักเรียนเริ่มร่างโครงเรื่อง ตามตัวบทต้นทาง และเริ่มการเติมคำ ตัดคำ หรือการปรับเปลี่ยนคำ

12) นักเรียนนำคำที่ได้มาเรียบเรียงให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์กลอนสุภาพและกาพย์ยานี 11

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นประเมินผล

13) นักเรียนตรวจสอบความถูกต้องด้านฉันทลักษณ์ ด้านเนื้อความ ด้านการใช้ถ้อยคำ และด้านกวีโวหาร

14) นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอคำประพันธ์ของตนเองหน้าชั้นเรียน สมาชิกร่วมชั้นเรียนและครูผู้สอน บันทึกข้อมูลย้อนกลับด้านตนเอง ภายใต้การสรุปข้อเสนอแนะของครูและเพื่อนร่วมชั้นเรียน ตามประเด็น คือ

- จุดเด่นของบทร้อยกรอง
- ข้อบกพร่องของบทร้อยกรอง
- แนวทางการแก้ไขข้อบกพร่อง

ขั้นตอนที่ 6 ขั้นเติมเต็มคำประพันธ์ให้สมบูรณ์

15) นักเรียนนำข้อมูลย้อนกลับที่บันทึกด้วยตนเองมาปรับปรุงเติมเต็มคำประพันธ์ให้สมบูรณ์ ตามคำแนะนำ

16) นักเรียนปรับแก้ร้อยกรองแล้ว สร้างเป็นชิ้นงานสมบูรณ์แบบ สวยงาม และส่งครู

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการแต่งคำประพันธ์

4.1 ความหมายของความสามารถในการแต่งคำประพันธ์

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ ดังนี้ พนมศักดิ์ มนูญปรัชญาภรณ์ (2557, น.29) ได้ให้ความหมายของความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ หมายถึง ความสามารถในการเขียนที่ใช้ศิลปะในการเรียบเรียงถ้อยคำเพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดหรือจินตนาการอย่างมีระบบ ระเบียบ ที่เรียกว่า ฉันทลักษณ์ ซึ่งแตกต่างกันไปตามรูปแบบของร้อยกรองนั้น ๆ เช่น โคลง ร่าย ฉันท กาพย์ กลอน ลิลิต เป็นต้น

สุรัตน์ คำหอมรีน (2558, น.17) ได้ให้ความหมายของความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ หมายถึง ความสามารถในการประพันธ์โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน และคำประพันธ์อื่นที่มีแบบแผนบังคับ จำนวนคำ สัมผัส

สนทยา คำอ่อน (2560, น.28) ได้ให้ความหมายของความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ หมายถึง งานเขียนที่ใช้ถ้อยคำเรียบเรียงขึ้นเป็นร้อยกรองชนิดต่าง ๆ ซึ่งการเรียบเรียงหรือร้อยกรองขึ้นนั้นต้องคำนึงถึงฉันทลักษณ์ คือ รูปแบบข้อบังคับ มีการจำกัดคำ มีวรรคตอนที่รับสัมผัสกันทำให้เกิดความงามทางภาษา ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพ มีความรู้สึกสะเทือนใจ และเกิดจินตนาการกว้างไกล

วราภรณ์ ศรีกะรัตน์ (2563, น.27) ได้ให้ความหมายของความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ หมายถึง การเรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นระเบียบตามฉันทลักษณ์โดยมีกำหนดข้อบังคับต่าง ๆ จำกัดความ และวรรคตอนให้รับสัมผัสกัน ไพเราะตามกฎเกณฑ์ที่วางไว้ในฉันทลักษณ์

มาริสสา เหมันต์ (2564, น.15) ได้ให้ความหมายของความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ หมายถึง ความสามารถในการประพันธ์โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน และคำประพันธ์อื่นที่มีแบบแผนบังคับ จำนวนคำ สัมผัส

ชิงชัย เตียเจริญ (2564, น.12) ได้ให้ความหมายของความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ หมายถึง การเขียนบทหรือร้อยกรองให้มีเนื้อหาที่ตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้และให้ความรู้หรือความคิดที่มีประโยชน์ต่อผู้อ่าน สามารถเขียนได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ ใช้คำถูกต้อง มีความหมายสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง และมีสำนวนภาษาที่น่าสนใจ มีความไพเราะ สร้างภาพ อารมณ์ และความรู้สึกให้กับผู้อ่าน

ความหมายของความสามารถในการแต่งคำประพันธ์จากนิยามนักการศึกษาข้างต้นสรุปได้ว่า ความหมายของความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ หมายถึง ความสามารถในการเขียนที่ใช้ศิลปะในการเรียบเรียงถ้อยคำเพื่อถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกอันเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน ซึ่งการเรียบเรียงถ้อยถ้อยคำนั้นจะกระทำขึ้นอย่างเป็นระบบ ระเบียบ เรียกว่า ฉันทลักษณ์ เป็นรูปแบบข้อบังคับ มีการจำกัดคำ มีวรรคตอนที่รับสัมผัสกันทำให้เกิดความงามทางภาษาน่าสนใจ มีความไพเราะ สร้างภาพอารมณ์ และความรู้สึกให้กับผู้อ่าน

4.2 ประเภทของคำประพันธ์

นักการศึกษาได้จัดประเภทของคำประพันธ์ ดังนี้

วราภรณ์ บำรุงกุล (2542, อ้างถึงใน ชิงชัย เตียเจริญ, 2564, น.17) ได้แบ่งประเภทของร้อยกรองเป็น 1) แบ่งตามลักษณะการแต่ง เป็นกาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ ร่าย ลิลิต และกลบท นอกจากนี้ยังมีชนิดย่อยของคำประพันธ์เหล่านั้น เช่น กาพย์ยานี กลอนดอกสร้อย โคลงสี่สุภาพ 2) แบ่งตามวัตถุประสงค์ในการใช้ เช่น เพลงยาว ใช้เป็นบทฝึกหรือบทแสดงความในใจของ

ผู้แต่ง เสภา นิทานคำกลอน บทสวดดีเฉลิมพระเกียรติ ใช้เล่าเรื่องหรือนิทาน นิราศ ใช้แสดงความรัก ความอาลัย หรือคร่ำครวญ บทขับร้องเพื่อการแสดง เช่น บทละครรำ บทพากย์โขน หนังใหญ่ บทละครร้อง ใช้ในการแสดงและการละเล่น บทร้อง เช่น มโหรี เพลงต่าง ๆ บทสวด บทไหว้ บทสอน เช่น สุภาสิตสอนหญิง โคลงราชสวัสดิ์ โคลงโลกนิติ บทแสดงความคิดและทัศนะ เช่น บทดอกสร้อยรำพึง ในป่าช้า บทวิชาการ เช่น ตำราการแต่งบทร้อยกรอง แบบเรียน ใช้ฝึกการอ่านภาษาไทยประกอบการเรียนหลักภาษาเพื่อให้จำง่าย เช่น กาพย์พระไชยสุริยา ไฉนพจนพิچارณ์ รวมถึงบทสวดที่ใช้ในพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น ฉันทดุขฎิสังเวยกล่อมช้าง โองการแข่งน้ำ

พนมศักดิ์ มนูญปรัชญาภรณ์ (2557, น.30) ได้สรุปประเภทของคำประพันธ์ว่า เป็นร้อยกรอง ที่แบ่งออกเป็น 3 ประเภท กล่าวคือ 1) แบ่งตามลักษณะการแต่งหรือหมายถึงฉันทลักษณ์ของร้อยกรองนั้น ได้แก่ โคลง ฉันท กาพย์ กลอน ร่าย ลิลิต และกลบท รวมถึงกลอนเปล่า และบทกวีวรรณรูป เป็นต้น 2) แบ่งตามวัตถุประสงค์ในการแต่งหรือประโยชน์ของร้อยกรองนั้น ได้แก่ เพลงยาว บทเสภา นิราศ ละครรำ บทร้อง บทสวด บทสอน บทที่ใช้ในพิธีกรรมต่าง ๆ เป็นต้น และ 3) แบ่งตามลักษณะของเนื้อหา เช่น ร้อยกรองเชิงศิลป์ คือ ร้อยกรองที่มีเนื้อหาหลักซึ่งและไพเราะ กับร้อยกรองเชิงวิชาการ คือ มีเนื้อหาในทางคำสอนหรือเพื่อการศึกษา

วรภรณ์ ศรีกระรัตน์ (2563, น.40) ได้สรุปร้อยกรองไทยไว้ว่า ถ้าหากแบ่งตามลักษณะการแต่งแล้วจะแบ่งได้เป็น 5 ประเภท คือ โคลง ฉันท กาพย์ กลอน ร่าย ซึ่งในแต่ละประเภทยังเป็นเป็นชนิดย่อย ๆ

ชิงชัย เตียเจริญ (2564, น.17) ได้กล่าวถึงการแบ่งประเภทของบทร้อยกรอง ได้แก่ 1) แบ่งตามลักษณะการแต่ง หรือฉันทลักษณ์ของร้อยกรองนั้น ได้แก่ โคลง ฉันท กาพย์ กลอน ร่าย ลิลิตและกลบท 2) แบ่งตามวัตถุประสงค์ในการแต่งหรือประโยชน์ของร้อยกรอง เช่น เพลงยาว บทเสภา นิราศ และ 3) แบ่งตามลักษณะของเนื้อหา เช่น ร้อยกรองเชิงศิลป์และร้อยกรองเชิงวิชาการ

จากการศึกษาประเภทของคำประพันธ์ของนักศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปประเภทของคำประพันธ์ได้ว่า คำประพันธ์หรือบทร้อยกรอง แบ่งตามลักษณะการแต่ง แบ่งตามวัตถุประสงค์ในการแต่ง และแบ่งตามลักษณะของเนื้อหา เมื่อพิจารณาคำประพันธ์ที่แบ่งตามลักษณะการแต่งแบ่งเป็น โคลง ฉันท กาพย์ กลอน ร่าย ลิลิต และกลบท รวมถึงกลอนเปล่า และบทกวีวรรณรูป เมื่อแบ่งตามวัตถุประสงค์ในการแต่ง แบ่งเป็น คำประพันธ์ที่ใช้ในพิธีกรรม การแสดง การแสดงความรู้สึก และเมื่อพิจารณาแบ่งคำประพันธ์ตามลักษณะของเนื้อหา แบ่งเป็นร้อยกรองเชิงศิลป์และร้อยกรองเชิงวิชาการ

4.3 แนวทางการจัดการเรียนการสอนในการพัฒนาความสามารถการแต่งคำประพันธ์

นักการศึกษาได้นำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนในการพัฒนาความสามารถการแต่งคำประพันธ์ ดังนี้

พนมศักดิ์ มนูญปรัชญาภรณ์ (2557, น.36) ได้สรุปแนวทางการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ โดยมีขั้นตอนที่สำคัญ 3 ประการ

1. ขั้นปูพื้นฐาน เพื่อให้ผู้เรียนรักการเขียนร้อยกรองตั้งแต่วัยเยาว์ โดยต้องได้รับการส่งเสริมของครอบครัว เช่น พ่อแม่ โรงเรียน หรือสิ่งแวดล้อมรอบตัวผู้เรียน ควรมีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเขียนร้อยกรองอย่างสม่ำเสมอ

2. ขั้นฝึกคิดฝึกเขียน ผู้สอนฝึกให้ผู้เรียนเรียบเรียงความคิดอย่างมีลำดับ เป็นระบบ และน่าสนใจ และฝึกแต่งร้อยกรองอย่างง่าย จากนั้นจึงเรียนฉันทลักษณ์ก่อนแต่งร้อยกรอง ฝึกอ่านตัวอย่าง บทร้อยกรอง เพื่อให้เข้าใจจังหวะและสัมผัส ทดลองแต่งด้วยกิจกรรมจากง่ายไปยาก

3. ขั้นแก้ไขพัฒนา ผู้สอนควรตรวจผลงาน แก้ไข วิวิจารณ์ และแนะนำเป็นรายบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนได้รับทราบข้อบกพร่องของตนเอง และนำไปปรับปรุง อาจให้นักเรียนจับคู่วิจารณ์ผลงาน หรือออกมาอ่านผลงานการเขียนร้อยกรองของตนหน้าชั้น เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาผลงานการเขียนร้อยกรองของตนต่อไป

สุรัตน์ คำหอมรีน (2558, น.24) ได้สรุปแนวทางการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ ว่า การสอนแต่งคำประพันธ์จะประสบผลสำเร็จหรือไม่นั้น ควรให้นักเรียนอ่านคำประพันธ์ให้มาก เพื่อให้คุ้นเคยกับฉันทลักษณ์ ฝึกโยงเส้นสัมผัสคำประพันธ์ เพื่อให้เกิดความเคยชิน ในขั้นต้นควรให้นักเรียนแต่งคราวละหนึ่งบทก่อน เพื่อสร้างความสนใจในการเรียน ไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายต่อการแต่งคำประพันธ์และไม่คิดว่าเป็นเรื่องยาก สามารถเรียนรู้ได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีพรสวรรค์หากนักเรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการฝึกฝนก็จะประสบความสำเร็จในการแต่งคำประพันธ์ได้

มาริสสา เหมันต์ (2564, น.21) ได้สรุปแนวทางการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ ว่า การสอนแต่งคำประพันธ์จะประสบความสำเร็จได้นั้น ควรให้นักเรียนอ่านคำประพันธ์ให้มาก ๆ เพื่อคุ้นเคยกับฉันทลักษณ์ กระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ ไม่คิดว่าคำประพันธ์หรือบทร้อยกรองนั้นเป็นเรื่องยาก และให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียน ได้รับการฝึกฝนทักษะบ่อย ๆ จึงจะเกิดความชำนาญ ไพเราะ สละสลวย สอดคล้องกับ สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มพรรย์ (2536, อ้างถึงใน มาริสสา เหมันต์, 2564, น.20) ซึ่งได้เสนอหลักสำคัญบางประการในการจัดการเรียนการสอนแต่งคำประพันธ์ สรุปได้ดังนี้

1. ครูควรนำคำประพันธ์ร้อยกรองประเภทต่าง ๆ มาให้นักเรียนได้รู้จักอ่าน หรือลองทำดู ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้คุ้นเคยกับฉันทลักษณ์ประเภทต่าง ๆ เป็นทำนองการแนะนำให้นักเรียนรู้จักผลงานสร้างสรรค์ด้วยร้อยกรอง

2. ครูพยายามกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักสังเกตความแตกต่างของฉันทลักษณ์ต่าง ๆ

3. ในการสอนคำประพันธ์ประเภทร้อยกรองนั้น นักเรียนควรได้มีส่วนร่วมในการเรียนอย่างแข็งขัน เริ่มตั้งแต่การอ่านออกเสียง ซึ่งอาจจะเป็นการอ่านออกเสียงทำนองเสนาะ การนับจำนวนคำการส่งสัมผัส แล้วอธิบายเป็นลักษณะบังคับของคำประพันธ์แต่ละประเภท

4. ในการสอนทุกครั้งครูควรจะมีขั้นตอนการสอน เช่น มีขั้นนำเข้าสู่บทเรียนขั้นสอน ให้นักเรียนลงมือช่วยกันแต่งบนกระดาษ หรือช่วยกันแต่งย่อย นักเรียนฝึกปฏิบัติเป็นรายบุคคลและการประเมินผล

5. การแต่งคำประพันธ์ร้อยกรองนี้ เป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนเสมอ นักเรียนจึงควรมีความคล่องแคล่ว ชำนิชำนาญ และเกิดความแตกฉาน ครูจึงควรรหาโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกฝนแต่งคำประพันธ์อยู่เสมอเมื่อมีโอกาส

6. ครูที่สอนคำประพันธ์ร้อยกรองจะต้องเป็นผู้ที่มีใจกว้าง อดทนตอบรับผลงานของเด็ก แม้ว่าผลงานนั้นจะมีความผิดแตกต่างไปจากรูปแบบของการเขียนก็ตาม นอกจากนั้นครูควรจะได้ช่วยเหลือ แก้ไขผลงานของนักเรียนด้วย

7. ครูที่สอนควรจะได้นำวรรณกรรมร่วมสมัยมาประกอบการสอนบ้าง ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนเห็นแนวโน้มของคำประพันธ์ยุคใหม่ที่ต้องใช้อารมณ์และความคิด ไม่ควรติดอยู่กับฉันทลักษณ์แบบเดิมจนเกินไปนัก

8. ครูผู้สอนจะได้คำนึงถึงกฎของการกระทำซ้ำ ที่จะช่วยในด้านการเรียนรู้ ฉะนั้นหลังจากที่เรียนคำประพันธ์แต่ละประเภทไปแล้ว ควรจะได้รับการสนับสนุน ให้นักเรียนให้ทำสมุดรวบรวมคำประพันธ์ เพื่อรวบรวมคำประพันธ์ที่ผู้แต่ง แต่งไว้เป็นหมวดหมู่ และอาจตกแต่งด้วยภาพตามที่นักเรียนเห็นสมควร

9. การประเมินผลงานเขียนวรรณกรรมประเภทร้อยกรองควรมีกฎเกณฑ์ แต่ควรประเมินจากการพัฒนา และความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนแต่ละคนเป็นสำคัญ

ชิงชัย เตียเจริญ (2564, น.26) ได้เสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนแต่งคำประพันธ์ ความว่า การจัดการเรียนการสอนแต่งคำประพันธ์มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมความพร้อมของนักเรียน คือ กระบวนการที่ผู้สอนเตรียมความพร้อมของนักเรียนก่อนกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อบอกจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอน ในแต่ละครั้งว่านักเรียนจะต้องเรียนรู้อะไร โดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจในการแต่งบทร้อยกรอง ซึ่งอาจทำได้โดยการนำบทร้อยกรองประเภทต่าง ๆ มาให้นักเรียนอ่านเพื่อทำความเข้าใจกับนักเรียน หรือการนำบทร้อยกรองตั้งแต่ 2 ประเภทขึ้นไปมาให้กับนักเรียนเปรียบเทียบและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทร้อยกรองนั้น ๆ การใช้สื่อที่หลากหลาย หรือการใช้บทเพลง เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักบทร้อยกรองที่สร้างสรรค์ผ่านตัวอย่างของบทร้อยกรอง

2. ชั้นให้ความรู้และแนวทางในการแต่งบทร้อยกรอง คือ กระบวนการที่ผู้สอนให้ความรู้และแนวทางในการแต่งบทร้อยกรองประเภทต่าง ๆ โดยเริ่มจากบทร้อยกรองที่แต่งง่ายไปยากตามลำดับ คือ คำคล้องจอง กลอนสี่ กาพย์ยานี 11 กลอนแปด โคลงสี่สุภาพ ตามลำดับ โดยมีขั้นตอนย่อยในชั้นสอน ดังนี้

2.1 ครูยกตัวอย่างบทร้อยกรองประเภทนั้น ๆ อย่างน้อย 2 ตัวอย่างที่มีเนื้อหาที่แตกต่างกัน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิด และให้นักเรียนร่วมกันอ่านออกเสียงบทร้อยกรองดังกล่าว

2.2 ให้นักเรียนพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ ในบทร้อยกรองจากตัวอย่างทั้งหมด โดยเริ่มจากการนับจำนวนคำในแต่ละวรรค สังเกตคำคล้องจองเพื่อหาการสัมผัสของบทร้อยกรอง สังเกตองค์ประกอบอื่น ๆ ร่วมกันของตัวอย่างบทร้อยกรอง เช่น ตำแหน่งการใช้เสียงวรรณยุกต์ คำเป็น คำตาย เป็นต้น

2.3 นักเรียนนำข้อพิจารณาต่าง ๆ มาสรุปและเขียนเป็นฉันทลักษณ์หรือลักษณะบังคับของบทร้อยกรองประเภทนั้น ๆ โดยสามารถสนับสนุนให้นักเรียนทำสมุดรวบรวมฉันทลักษณ์หรือลักษณะบังคับของบทร้อยกรองไว้เป็นหมวดหมู่

3. ชั้นลงมือแต่งบทร้อยกรอง คือ นักเรียนลงมือแต่งบทร้อยกรอง โดยอาจแต่งเป็นกลุ่มย่อยหรือรายบุคคล โดยใช้ขั้นตอน ดังนี้

3.1 ครูกำหนดเรื่องหรือจุดมุ่งหมายในการแต่งบทร้อยกรอง

3.2 นักเรียนร่วมกันรวบรวมคำที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการจะแต่ง รวมถึงหาคำไวพจน์ หรือคำที่มีความหมายใกล้เคียงกับคำที่รวบรวมเพื่อนำไปใช้ในการแต่งบทร้อยกรองนั้น ๆ

3.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นโดยการพูดหรือการเขียนเกี่ยวกับเรื่องที่แต่งเป็นประโยคสั้น ๆ พอได้ใจความตามอิสระ

3.4 นักเรียนนำประโยคหรือข้อความต่าง ๆ ที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นไว้ วางเป็น โครงเรื่องในการแต่งบทร้อยกรอง มีการลำดับความคิด ความสำคัญ เพื่อให้การแต่งบทร้อยกรองเป็นไปตามลำดับ ไม่นอกประเด็นและไม่ขาดเอกภาพ

3.5 นักเรียนนำข้อความที่เรียงลำดับตามโครงเรื่องที่วางเอาไว้ มาตัดเป็นคำ เพิ่มคำ หรือปรับเปลี่ยนคำ และนำมาเรียบเรียงให้สอดคล้องกับรูปแบบ ฉันทลักษณ์ หรือลักษณะบังคับของบทร้อยกรองนั้น ๆ

3.6 นักเรียนพัฒนาบทร้อยกรองของตนเองที่ถูกต้องให้ดีขึ้น โดยการใช้กวีโวหารในด้านต่าง ๆ เช่น การใช้ภาพพจน์ การปรับใช้ถ้อยคำให้เกิดอารมณ์ ภาพ หรือความรู้สึก เป็นต้น

4. ชั้นประเมินผลการแต่งบทร้อยกรอง คือ ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินบทร้อยกรองที่แต่งขึ้นตามเกณฑ์การประเมินที่สอดคล้องกับองค์ประกอบของการแต่งบทร้อยกรองและระดับ

คุณภาพที่กำหนดไว้ มีการแสดงความคิดเห็น ซึ่งข้อบกพร่องหรือจุดที่ควรพัฒนา และให้นักเรียนนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

5. ชั้นสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ คือ ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปหรือระบุสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้แต่ละครั้ง ซึ่งอาจทำได้โดยการให้นักเรียนร่วมกันแต่งบทร้อยกรองเพื่อสรุปเนื้อหาหรือประเด็นตามประเภทที่ได้เรียนไปเพื่อเป็นการฝึกฝนและตรวจสอบความแม่นยำในการแต่งบทร้อยกรองประเภทนั้น

จากแนวทางการจัดการเรียนการสอนในการพัฒนาความสามารถการแต่งคำประพันธ์ของนักการศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนการแต่งคำประพันธ์แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นปูพื้นฐาน เป็นขั้นตอนที่ฝึกให้ผู้เรียนได้คุ้นเคยกับฉันทลักษณ์ของบทร้อยกรองรูปแบบต่าง ๆ เป็นทำนองการแนะนำให้นักเรียนรู้จักผลงานสร้างสรรค์ด้วยร้อยกรอง พร้อมทั้งฝึกโยงเส้นสัมผัสคำประพันธ์

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นฝึกคิดฝึกเขียน เป็นขั้นตอนการฝึกอ่านออกเสียง ซึ่งอาจจะเป็นการอ่านออกเสียงทำนองเสนาะ การนับจำนวนคำ การส่งสัมผัส การอภิปรายลักษณะของคำประพันธ์ นำมาสู่การเรียบเรียงความคิดอย่างมีลำดับ เป็นระบบ และน่าสนใจ และฝึกแต่งร้อยกรองอย่างง่าย ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงกฎของการกระทำซ้ำ ซึ่งจะช่วยในด้านการเรียนรู้ ครูจึงควรหาโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกฝนแต่งคำประพันธ์อยู่เสมอเมื่อมีโอกาส

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นแก้ไขพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่มีใจกว้าง อดทนตอบรับผลงานของเด็ก แม้ว่าผลงานนั้นจะมีความผิดแตกต่างไปจากรูปแบบของการเขียนก็ตาม ตรวจสอบผลงาน แก้ไข วิเคราะห์ และแนะนำเป็นรายบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนได้รับทราบข้อบกพร่องของตนเอง และนำไปปรับปรุง อาจให้นักเรียนจับคู่วิจารณ์ผลงานหรือออกมาอ่านผลงานการเขียนร้อยกรองของตนหน้าชั้น เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาผลงานการเขียนร้อยกรองของตนต่อไป อนึ่งครูควรนำวรรณกรรมร่วมสมัยมาประกอบการสอน ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนเห็นแนวโน้มของคำประพันธ์ยุคใหม่ที่ต้องใช้อารมณ์และความคิด ไม่ควรติดอยู่กับฉันทลักษณ์แบบเดิมจนเกินไป

4.4 องค์ประกอบของความสามารถในการแต่งคำประพันธ์

นักการศึกษาได้นำเสนอองค์ประกอบความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ ดังนี้

สำลี รักสุทธี (2554) กล่าวถึงองค์ประกอบความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไว้ 3 ประการ ได้แก่

1. ด้านฉันทลักษณ์ คือ เลือกใช้ฉันทลักษณ์ถูกต้องตามลักษณะบังคับของบทร้อยกรองประเภทนั้น ๆ

2. ด้านเนื้อความ คือ มีเนื้อหาสาระที่มีประโยชน์ ก่อให้เกิดความคิด จินตนาการ และให้ความหมายที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ตรงตามผู้แต่งต้องการ

3. ด้านความไพเราะ คือ การเลือกใช้คำที่มีเสียง จังหวะและสัมผัสคล้องจอง กลมกลืนกัน มีสำนวนโวหารเปรียบเทียบก่อให้เกิดอรรถรส มโนภาพ และเกิดอารมณ์คล้อยไปตามบท ร้อยกรอง

รัตถภรณ์ คำกมล (2559) กล่าวถึงองค์ประกอบความสามารถในการแต่งคำ ประพันธ์ไว้ 3 ประเด็น เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพิจารณาบทร้อยกรอง ได้แก่ 1) ด้านฉันทลักษณ์ คือ สามารถแต่งได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ 2) ด้านเนื้อความ คือ มีเนื้อความที่ดีกระตุ้นความคิดและจินตนาการ 3) ด้านการใช้ภาษา คือ ใช้ภาษาไพเราะงดงามและมีสำนวน โวหารที่ดี

ชิงชัย เตียเจริญ (2564, น.14) กล่าวถึงองค์ประกอบของความสามารถในการแต่ง บทร้อยกรองของนักเรียนไว้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1. ด้านฉันทลักษณ์ หมายถึง การแต่งบทร้อยกรองได้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ และตามลักษณะบังคับทุกด้าน ตั้งแต่จำนวนคำ สัมผัสนอก และใช้เสียงบังคับทำยวรรคได้อย่าง ถูกต้อง

2. ด้านเนื้อหาสาระ หมายถึง การแต่งบทร้อยกรองให้มีเนื้อหาสัมพันธ์กับหัวข้อที่กำหนด จัดลำดับเนื้อหาชัดเจน ไม่วกวน รวมถึงให้ความรู้หรือความคิดมีประโยชน์ต่อผู้อ่านหรือ ก่อให้เกิดความคิดและจินตนาการได้

3. ด้านการใช้ถ้อยคำ หมายถึง การแต่งบทร้อยกรองโดยใช้ถ้อยคำได้ถูกต้อง ทั้งในด้านการเขียนสะกดคำ และการสื่อความหมาย รวมถึงมีการใช้ถ้อยคำหรือประโยคให้เกิดสำนวน ภาษาที่แปลกใหม่และน่าสนใจ

4. ด้านกวีโวหาร หมายถึง การแต่งบทร้อยกรองให้มีความงดงามทางภาษา โดยใช้ คำที่มีเสียง จังหวะ และสัมผัสที่กลมกลืน สละสลวยและราบรื่น และทำให้เกิดภาพ โดยการเลือกใช้ คำสัมผัส ทั้งสัมผัสอักษร สระ หรือวรรณยุกต์ รวมถึงการเลือกใช้กลวิธีทางวรรณศิลป์ ได้แก่ การใช้ภาพ พจน์ การเล่นคำ และการใช้กลบทการแต่ง เพื่อส่งเสริมเนื้อหาให้มีความหมายลึกซึ้งกินใจ ก่อให้เกิด ความไพเราะ อรรถรส มโนภาพ หรือมีอารมณ์คล้อยตามต่อตัวผู้อ่าน

จากองค์ประกอบความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ของนักการศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า องค์ประกอบความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1. ด้านฉันทลักษณ์ หมายถึง การเลือกใช้คำวางเรียงให้ถูกต้องตามลักษณะบังคับ ตามกฎหมาย ระเบียบทุกด้าน ตั้งแต่จำนวนคำที่ถูกกำหนดในฉันทลักษณ์มีจำนวนคำครบถ้วน มีสัมผัสนอก มีสัมผัสใน และใช้เสียงบังคับทำยวรรคได้อย่างถูกต้อง

2. ด้านเนื้อความ หมายถึง การแต่งคำประพันธ์ให้มีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องและสัมพันธ์กับหัวข้อ จัดลำดับเนื้อความชัดเจน ก่อให้เกิดความคิด ประโยชน์ และจินตนาการกับผู้อ่าน

3. ด้านการใช้ถ้อยคำ หมายถึง การเลือกใช้คำที่ถูกต้องตามหลักภาษา สละคำถูกต้อง สื่อความหมายชัดเจน เหมาะสมกับเนื้อหาและหัวข้อ ถ้อยคำหรือประโยคมีสำนวนภาษาที่แปลกใหม่ น่าสนใจ สร้างบรรยากาศชวนติดตามแก่ผู้อ่าน

4. ด้านกวีโวหาร หมายถึง การเลือกใช้คำที่มีความงดงามทางภาษา ทั้งในแง่เสียง จังหวะ และสัมผัสคล้องจองกลมกลื่น ทั้งสัมผัสอักษร สัมผัสสระ สัมผัสวรรณยุกต์ ทำให้เกิดภาพ เกิดจินตนาการ เร้าอารมณ์ด้วยถ้อยคำ มีการใช้สำนวนโวหารเปรียบเทียบกับก่อให้เกิดอรรถรส ตามบทประพันธ์ รวมถึงมีการเลือกใช้กลวิธีทางวรรณศิลป์เพื่อส่งเสริมเนื้อหาให้ผู้อ่านคล้อยตาม

4.5 การวัดและประเมินความสามารถในการแต่งคำประพันธ์

นักการศึกษาได้นำเสนอวิธีการวัดและประเมินความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ ดังนี้

พนมศักดิ์ มนูญปรัชญาภรณ์ (2557, น.38) ได้นำเสนอวิธีการประเมินร้อยกรองว่ามีหลักสำคัญ คือ เพื่อให้การเรียนการสอนเขียนร้อยกรองมีประสิทธิภาพและทราบพัฒนาการของผู้เรียน มีกฎเกณฑ์ในการประเมินที่ถูกต้อง ชัดเจน แเน่นอนและครอบคลุมทุกประเด็น โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน และประเมินจากพัฒนาการหรือความก้าวหน้าในการเขียนร้อยกรองเป็นหลัก โดยคำนึงถึงวัยของผู้เรียนและไม่เปรียบเทียบผลงานการเขียนร้อยกรองของผู้เรียน ในส่วนของวิธีการประเมินต้องพิจารณาชั้นลักษณะ เนื้อหาหรือแนวคิด วรรณศิลป์ ประโยชน์ และความคิดสร้างสรรค์ บนพื้นฐานของหลักการประเมินที่ชัดเจน

สุรัตน์ คำหอมรื่น (2558, น.28) ได้นำเสนอวิธีการประเมินผลงานการแต่งคำประพันธ์ ไว้ว่า การสอนแต่งคำประพันธ์ นอกจากจะใช้วิธีการสอน และสื่อที่นำมาจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เป็นที่น่าสนใจแล้ว สร้างความกระตือรือร้นให้กับนักเรียน นักเรียนมีความสนุกสนานในการเรียนรู้ แต่สิ่งที่จำเป็นประการหนึ่ง คือ การประเมินการแต่งคำประพันธ์โดยให้พิจารณาถึงระดับความสามารถของนักเรียนแต่ละคน ไม่ควรนำมาเปรียบเทียบกัน และในการประเมินผลงาน คำนิยาม วุฒิภาวะ ภูมิหลังและประสบการณ์ของนักเรียน แต่ครูควรกำหนดเกณฑ์การประเมินให้ชัดเจน เพื่อจะได้วัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์โดยให้สอดคล้องกับวัยและความสามารถของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งมีรายละเอียดหลักเกณฑ์ ดังนี้

1. บทร้อยกรองที่ผิดชั้นลักษณะต่อไปนี้

1.1 ไม่มีสัมผัสระหว่างวรรค

1.2 ไม่มีสัมผัสระหว่างบท

1.3 ใช้สระเสียงสั้น สัมผัสกับสระเสียงยาวเป็นสัมผัสบังคับ

(เช่น ใช้ “ใจ” สัมผัสกับ “กาย”)

1.4 กรณีแต่งฉันท์ วางคำ ครุ ลหุ ไม่ถูกตำแหน่ง

1.5 เขียนไม่ครบตามที่กำหนด

2. บทร้อยกรองที่ไม่ผิดฉันท์ลักษณะกรรมการจะนำไปตรวจให้คะแนน โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

2.1 ฉันทลักษณ์และอักขรวิธี

- เขียนตัวสะกดการันต์ผิด
- มีสัมผัสซ้ำ
- มีสัมผัสเลื่อน

2.2 ความคิดและเนื้อหา

- ตรงประเด็น หมายความว่า นักเรียนจะต้องใช้หัวข้อที่กำหนดให้เป็นแกนเรื่อง
- เสนอแนวคิดสร้างสรรค์ หมายความว่า แนวความคิดที่เสนอในเนื้อหาไม่ค่อยมีใครกล่าวถึง เป็นแนวความคิดที่มีเหตุผลและอยู่ในขอบเขตของหัวข้อ

2.3 กวีโวหาร

- เลือกใช้คำเหมาะกับเนื้อหาและบริบท
- เล่นสัมผัสอักษร เล่นคำไพเราะสละสลวยและราบรื่น
- ใช้โวหารต่าง ๆ ส่งเสริมเนื้อหาให้มีความหมายลึกซึ้งกินใจ

จากข้อความข้างต้น สามารถกำหนดเป็นเกณฑ์การประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านฉันทลักษณ์ ด้านการใช้ภาษา และด้านความคิดสร้างสรรค์ สรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.6 เกณฑ์การประเมินทักษะการแต่งบทร้อยกรอง

เกณฑ์	คุณภาพ ดี (3)	พอใช้ (2)	ควรปรับปรุง (1)
เนื้อหา	เนื้อหาครบถ้วน ตรงตามประเด็น น่าสนใจ	เนื้อหาครบถ้วน ตรงตามประเด็น แต่ไม่น่าสนใจ	เนื้อหาไม่ครบถ้วน ตามประเด็น และไม่น่าสนใจ
ฉันทลักษณ์	ฉันทลักษณ์ถูกต้องทุกแห่ง มีสัมผัสนอกครบตามที่ บังคับ	ฉันทลักษณ์ถูกต้อง สัมผัสนอกไม่ครบถ้วน ตามที่บังคับหรือผิด 1 แห่ง	ฉันทลักษณ์ไม่ถูกต้อง สัมผัสนอกไม่ ครบถ้วนตามที่บังคับ หรือผิด 2 แห่งขึ้นไป
การใช้ภาษา	เขียนสะกดคำถูกต้อง ทุกคำใช้ภาษาสละสลวย สื่อความหมายชัดเจน	เขียนสะกดคำผิด 1 – 2 แห่ง ใช้ภาษา ไม่สละสลวย แต่สื่อ ความหมายชัดเจน	เขียนสะกดคำผิด 3 คำ ขึ้นไป ใช้ภาษา ไม่สละสลวยและสื่อ ความไม่ชัดเจน
ความคิด สร้างสรรค์	แสดงความคิดแปลกใหม่ เป็นประโยชน์	แสดงความคิดแปลก ใหม่เป็นประโยชน์น้อย	แสดงความคิดไม่ แปลกใหม่ และไม่เป็นประโยชน์

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

คะแนน

ระดับคุณภาพ

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.00	มีทักษะการแต่งบทร้อยกรองในระดับดี
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49	มีทักษะการแต่งบทร้อยกรองในระดับพอใช้
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49	มีทักษะการแต่งบทร้อยกรองในระดับควรปรับปรุง

ชิงชัย เตียเจริญ (2564, น.14) กล่าวถึงแนวทางในการวัดและประเมินผลความสามารถในการแต่งบทร้อยกรอง ความเป็นผล การเขียนคำประพันธ์นั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ นักเรียนทราบถึงระดับความสามารถในการเขียนของตนเองและให้ นักเรียนได้มีโอกาพัฒนาความสามารถทางการเขียนคำประพันธ์ให้สูงขึ้นเป็นลำดับ ถึงแม้ว่าการประเมินการแต่งคำประพันธ์ของนักเรียนจะสามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมของสภาพวัย วุฒิภาวะและระดับชั้นก็ตาม ครูผู้สอนก็ควรกำหนดเกณฑ์ที่เที่ยงตรง วัดได้ตามจุดประสงค์ที่ต้องการให้สอดคล้องกับวัยและความสามารถของนักเรียนในระดับชั้นต่าง ๆ ด้วย

นอกจากนี้ ชิงชัย เตียเจริญ (2564, น.29) ยังได้กล่าวถึงเครื่องมือและเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลในการแต่งบทร้อยกรอง พบว่า เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองของนักเรียน มี 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) แบบสอบ มีลักษณะเป็นแบบสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ เพื่อวัดความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และการวิเคราะห์ 2) แบบวัดความสามารถในการแต่งบทร้อยกรอง โดยมีโจทย์หรือคำสั่งให้นักเรียนแต่งบทร้อยกรองตามหัวข้อประเภท และจำนวนบทตามที่กำหนด ซึ่งจำนวนบทที่ให้นักเรียนแต่งนั้นมีความแตกต่างกันออกไป ตั้งแต่ 1 – 5 บท พร้อมตั้งชื่อเรื่อง เพื่อวัดทักษะและความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองของนักเรียน

เมื่อพิจารณาถึงเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน พนมศักดิ์ มนูญปรัชญาภรณ์ (2557) และ สุรัตน์ คำหอมรีน (2558) อ้างถึงใน ชิงชัย เตียเจริญ (2564, น.29) พบว่า การกำหนดเกณฑ์ในการประเมินเป็นระดับของความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองตามองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านฉันทลักษณ์ ด้านการใช้ภาษา และด้านความคิดสร้างสรรค์ โดยกำหนดน้ำหนักองค์ประกอบของความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองเท่ากัน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.7 แสดงเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการแต่งคำประพันธ์

ประเด็น	ระดับความสามารถ			คิดเป็นร้อยละ
	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ควรปรับปรุง)	
ฉันทลักษณ์	ฉันทลักษณ์ถูกต้องทุกแห่ง มีสัมผัสนอกครบตาม ที่บังคับ	ฉันทลักษณ์ถูกต้องสัมผัสนอก ไม่ครบถ้วน ตามที่บังคับ หรือผิด 1 แห่ง	ฉันทลักษณ์ถูกต้องสัมผัสนอก ไม่ครบถ้วน ตามที่บังคับ หรือผิด 2 แห่ง ขึ้นไป	25
เนื้อหา	เนื้อหาครบถ้วนตรงตามประเด็น น่าสนใจ	เนื้อหาครบถ้วนตรงตามประเด็น แต่ไม่น่าสนใจ	เนื้อหาไม่ครบถ้วน ตามประเด็น และไม่น่าสนใจ	25

ตารางที่ 2.7 (ต่อ)

ประเด็น	ระดับความสามารถ			คิดเป็นร้อยละ
	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ควรปรับปรุง)	
การใช้ภาษา	เขียนสะกดคำ ถูกต้องทุกคำ ใช้ภาษาสละสลวย สื่อความหมาย ชัดเจน	เขียนสะกดคำผิด 1 – 2 แห่ง ใช้ ภาษา ไม่สละสลวย แต่สื่อ ความหมายชัดเจน	เขียนสะกดคำผิด 3 คำขึ้นไป ใช้ ภาษาไม่ สละสลวย และสื่อความ ไม่ชัดเจน	25
ความคิด สร้างสรรค์	แสดงความคิด แปลกใหม่ เป็นประโยชน์	แสดงความคิด แปลกใหม่ เป็นประโยชน์น้อย	แสดงความคิด ไม่แปลกใหม่ และไม่เป็น ประโยชน์	25

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.00 มีทักษะการแต่งบทร้อยกรองในระดับดี
 คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49 มีทักษะการแต่งบทร้อยกรองในระดับพอใช้
 คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49 มีทักษะการแต่งบทร้อยกรองในระดับควรปรับปรุง

นอกจากนี้ รัตถภรณ์ คำกมล (2559) และเปรมศรี พลราช (2556) อ้างถึง
 ในชิงชัย เตียเจริญ (2564, น.30) ยังได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมินเป็นคะแนน 15 คะแนน
 โดยพิจารณาจากคะแนนองค์ประกอบของการแต่งบทร้อยกรอง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านฉันทลักษณ์
 ด้านเนื้อหา ด้านการใช้ภาษา ด้านกลวิธีการแต่ง และด้านความคิดสร้างสรรค์ โดยกำหนดน้ำหนัก
 องค์ประกอบของความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองเท่ากัน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.8 แสดงเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการแต่งคำประพันธ์

ประเด็น	คะแนน				คิด เป็น ร้อยละ
	3	2	1	0	
ฉันท ลักษณ์	จำนวนคณะ และสัมผัส บังคับ ถูกต้อง ครบถ้วน ทั้งหมด	จำนวนคณะและ สัมผัสบังคับ ถูกต้องครบถ้วน ทั้งหมด แต่สัมผัสบังคับไม่ ถูกต้องบางส่วน หรือจำนวนคณะ ไม่ถูกต้องบางส่วน แต่สัมผัสบังคับ ถูกต้องทั้งหมด	จำนวนคณะและ สัมผัสบังคับ ไม่ถูกต้อง บางส่วน แต่มีจำนวนเกิน ครึ่ง จากที่กำหนด หรือจำนวนคณะ ครบถ้วนแต่ไม่มี สัมผัส บังคับเลย	ไม่แต่งหรือแต่ง ได้ไม่ถึงครึ่งของ ที่กำหนด	20
เนื้อหา	เนื้อหาตรง ประเด็น มีการ จัดลำดับ เนื้อหา ชัดเจน ไม่ วกวนและ เข้าใจง่าย ทั้งหมด	เนื้อหาตรง ประเด็น แต่ยังจัดลำดับ เนื้อหาไม่ชัดเจน วกวนหรือเข้าใจ ยากหรือเนื้อหา ตรงประเด็น โดยแต่งเกินครึ่ง จากที่กำหนดแต่ ไม่ครบถ้วน สมบูรณ์	เนื้อหาไม่ตรง ประเด็น แต่แต่ง ได้ครบถ้วน สมบูรณ์ หรือแต่ง ได้เกินครึ่งจากที่ กำหนด	ไม่แต่ง หรือ แต่งได้ไม่ถึงครึ่ง ของที่กำหนด หรือคัดลอกงาน ของผู้อื่น	20

ตารางที่ 2.8 (ต่อ)

ประเด็น	คะแนน				คิด เป็น ร้อยละ
	3	2	1	0	
การใช้ ภาษา	ใช้ถ้อยคำสื่อ ความหมายได้ ชัดเจน เหมาะสมกับ เนื้อหา ใช้คำ ได้ถูกต้องตาม หลัก ไวยากรณ์และ เขียนสะกดคำ ได้ถูกต้อง ทั้งหมด	ใช้ถ้อยคำสื่อ ความหมายไม่ ชัดเจน ไม่เหมาะสม กับเนื้อหา หรือใช้ คำไม่ถูกต้องตาม หลักไวยากรณ์หรือ เขียนสะกดคำไม่ ถูกต้อง 1 – 2 ตำแหน่ง ต่อความยาวหนึ่ง บท	ใช้ถ้อยคำสื่อ ความหมายไม่ ชัดเจน ไม่ เหมาะสมกับ เนื้อหา หรือใช้คำ ไม่ถูกต้องตาม หลักไวยากรณ์ หรือเขียนสะกด คำไม่ถูกต้อง 3 – 4 ตำแหน่ง ต่อ หนึ่งบท	ไม่แต่ง หรือแต่ง ได้ไม่ถึงครึ่งของ ที่กำหนดหรือ ใช้ถ้อยคำสื่อ ความหมาย ไม่ถูกต้องตาม หลัก ไวยากรณ์ ตั้งแต่ 4 ตำแหน่งขึ้นไป	20
กลวิธีการ แต่ง	มีสัมผัสพิเศษ ระหว่างวรรค และมีสัมผัส พิเศษในวรรค อย่างน้อย จำนวนสอง วรรคต่อความ ยาวหนึ่งบท	มีสัมผัสระหว่าง วรรค แต่มีสัมผัส พิเศษในวรรคไม่ ครบจำนวนสอง วรรคต่อความยาว หนึ่งบท หรือไม่มี สัมผัสพิเศษระหว่าง วรรค แต่มีสัมผัส พิเศษในวรรคอย่าง น้อยจำนวนสอง วรรคต่อหนึ่งบท	ไม่มีสัมผัสพิเศษ ระหว่างวรรค และไม่มีสัมผัส พิเศษในแต่ละ วรรค หรือมีไม่ ครบจำนวนสอง วรรคต่อความ ยาวหนึ่งบท	ไม่แต่ง หรือแต่ง ได้ไม่ถึงครึ่งของ ที่กำหนด	20

ตารางที่ 2.8 (ต่อ)

ประเด็น	คะแนน				คิด เป็น ร้อยละ
	3	2	1	0	
ความ สร้างสรรค์	เนื้อหามีความ แปลกใหม่ ไม่เหมือนใคร แต่มีความเป็น สากล มี เหตุผลและ สามารถ ยอมรับได้	เนื้อหาไม่มีความ แปลกใหม่ แต่มี ความเป็นสากล มี เหตุผลและสามารถ ยอมรับได้	เนื้อหามีความ แปลกใหม่ ไม่ เหมือนใคร แต่มี ความเป็นสากล ไม่มีเหตุผลและ ไม่สามารถ ยอมรับได้	ไม่แต่ง หรือแต่ง ได้ไม่ถึงครึ่งจาก ที่กำหนด หรือคัดลอกงาน ของผู้อื่น	20
เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ					
14 – 15	คะแนน	หมายถึง	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับดีมาก		
11 – 13	คะแนน	หมายถึง	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับดี		
8 – 10	คะแนน	หมายถึง	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับพอใช้		
5 – 7	คะแนน	หมายถึง	ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินต้องปรับปรุง		

จะเห็นได้ว่าเครื่องมือที่ใช้ในการวัดความสามารถในการแต่งบทหรือกรองของนักเรียนมี 2 ลักษณะ ได้แก่ แบบทดสอบ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก เพื่อวัดความรู้ ความจำ และความเข้าใจในการแต่งบทหรือกรอง และเป็นแบบวัด เพื่อวัดความสามารถในการแต่งบทหรือกรอง โดยการกำหนดหัวข้อและให้นักเรียนแต่งบทหรือกรองตามจำนวนที่กำหนดใช้การประเมินแบบ Rubric Scoring ที่มีประเด็นและหลักเกณฑ์ในการประเมินที่แตกต่างกันไป แต่มีการกำหนดน้ำหนักคะแนนหรือระดับคุณภาพเท่ากันทุกองค์ประกอบ และมีเกณฑ์การตัดสินคุณภาพ 2 รูปแบบ คือ ใช้คะแนนระดับคุณภาพเฉลี่ย และคะแนนรวมของระดับคุณภาพ และมีระดับคุณภาพที่แตกต่างกันไป ได้แก่ 3 ระดับ คือ ดี พอใช้ ปรับปรุง และ 4 ระดับ ได้แก่ ดีมาก ดี พอใช้ และปรับปรุง นำมาสู่ ชิงชัยเตี้ยเจริญ (2564, น.34) ได้กำหนดน้ำหนักคะแนนและเกณฑ์ในการประเมิน ดังนี้

ตารางที่ 2.9 การกำหนดน้ำหนักคะแนนการประเมินความสามารถในการแต่งบทร้อยกรอง
ของ ชิงชัย เตียเจริญ (2564, น.34)

ประเด็น / เกณฑ์	น้ำหนักคะแนน (ร้อยละ)
1. ด้านฉันทลักษณ์ หมายถึง การแต่งบทร้อยกรองได้ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ ระเบียบ และตามลักษณะบังคับทุกด้าน	25
2. ด้านเนื้อหาสาระ หมายถึง การแต่งบทร้อยกรองให้มีเนื้อหาสัมพันธ์กับหัวข้อที่กำหนด จัดลำดับเนื้อหาชัดเจน ไม่วกวน รวมถึงให้ความรู้หรือความคิดที่มีประโยชน์หรือก่อให้เกิดความคิดและจินตนาการได้	25
3. ด้านการใช้ถ้อยคำ หมายถึง การแต่งบทร้อยกรองโดยใช้ถ้อยคำได้ถูกต้อง ทั้งในด้านการเขียนสะกดคำ และการสื่อความหมาย	25
4. ด้านกวีโวหาร หมายถึง การแต่งบทร้อยกรองให้มีความงดงามทางภาษา โดยใช้คำที่มีเสียง จังหวะ และสัมผัสที่กลมกลืนสละสลวยและราบรื่น และทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ โดยการเลือกใช้กลวิธีทางวรรณศิลป์ ได้แก่ การใช้ภาพพจน์ การเล่นคำ และการใช้กลบทการแต่ง เพื่อส่งเสริมเนื้อหาให้มีความหมายลึกซึ้งกินใจ ก่อให้เกิดความไพเราะ อรรถรส มโนภาพ หรือมีอารมณ์คล้อยตามต่อตัวผู้อ่าน	25
รวม	100

เมื่อพิจารณาถึงแนวทางการประเมินความสามารถในการแต่งคำประพันธ์จากนักวิชาการพบว่าเกณฑ์การประเมินความสามารถในการแต่งคำประพันธ์มีความหลากหลาย ผู้วิจัยจึงขอสังเคราะห์เป็นเกณฑ์การประเมินความสามารถเพื่อใช้ในการวิจัยฉบับนี้ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.10 เกณฑ์การประเมินความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยสำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม

ประเด็นองค์ประกอบ	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
ด้านฉันทลักษณ์	1) จำนวนคำ ถูกต้องตาม ฉันทลักษณ์	1) จำนวนคำ ถูกต้องตาม ฉันทลักษณ์	1) จำนวนคำ ถูกต้องตาม ฉันทลักษณ์	1) จำนวนคำ ถูกต้องตามฉันท ลักษณ์	1) จำนวนคำ ถูกต้องตามฉันท ลักษณ์
	2) มีสัมผัส ครบถ้วนทุก ตำแหน่ง	2) มีสัมผัส ครบถ้วนทุก ตำแหน่ง	2) มีสัมผัส ครบถ้วนทุก ตำแหน่ง	2) มีสัมผัสครบถ้วน ทุกตำแหน่ง	2) มีสัมผัสครบถ้วน ทุกตำแหน่ง
	3) มีสัมผัสนอก เป็นเสียงเดียวกัน ถูกต้อง	3) มีสัมผัสนอก เป็นเสียงเดียวกัน ถูกต้อง	3) มีสัมผัสนอก เป็นเสียงเดียวกัน ถูกต้อง	3) มีสัมผัสนอกเป็น เสียงเดียวกัน	3) มีสัมผัสนอกเป็น เสียงเดียวกัน
	4) ใช้เสียงบังคับ ทำยวรรคได้อย่าง ถูกต้อง	4) ใช้เสียงบังคับ ทำยวรรคได้อย่าง ถูกต้อง	4) ใช้เสียงบังคับ ทำยวรรคได้อย่าง ถูกต้อง	4) ใช้เสียงบังคับ ทำยวรรคได้อย่าง ถูกต้อง	4) ใช้เสียงบังคับ ทำยวรรคได้อย่าง ถูกต้อง
	5) มีสัมผัสในทั้ง สัมผัสอักษรหรือ สัมผัสสระ	5) มีสัมผัสในทั้ง สัมผัสอักษรหรือ สัมผัสสระ	5) มีสัมผัสในทั้ง สัมผัสอักษรหรือ สัมผัสสระ	5) มีสัมผัสในทั้ง สัมผัสอักษรหรือ สัมผัสสระ	5) มีสัมผัสในทั้ง สัมผัสอักษรหรือ สัมผัสสระ
	นักเรียนสามารถ แต่งได้ครบ ทั้ง 5 ข้อ	นักเรียนสามารถ แต่งได้เพียง 4 ข้อ	นักเรียนสามารถ แต่งได้เพียง 3 ข้อ	นักเรียนสามารถ แต่งได้เพียง 2 ข้อ	นักเรียนสามารถ แต่งได้เพียง 1 ข้อ
ด้านเนื้อความ	1) เนื้อความ สอดคล้องกับ หัวข้อ	1) เนื้อความ สอดคล้องกับ หัวข้อ	1) เนื้อความ สอดคล้องกับ หัวข้อ	1) เนื้อความ สอดคล้องกับหัวข้อ	1) เนื้อความ สอดคล้องกับหัวข้อ
	2) เนื้อความ ลำดับเหตุการณ์ ชัดเจน	2) เนื้อความลำดับ เหตุการณ์ ชัดเจน	2) เนื้อความลำดับ เหตุการณ์ ชัดเจน	2) เนื้อความลำดับ เหตุการณ์ ชัดเจน	2) เนื้อความลำดับ เหตุการณ์ ชัดเจน
	3) คำประพันธ์ มีเนื้อหาสาระ ที่เป็นประโยชน์ สะท้อนสังคม	3) คำประพันธ์ มีเนื้อหาสาระ ที่เป็นประโยชน์ สะท้อนสังคม	3) คำประพันธ์ มีเนื้อหาสาระ ที่เป็นประโยชน์ สะท้อนสังคม	3) คำประพันธ์ มีเนื้อหาสาระ ที่เป็นประโยชน์ สะท้อนสังคม	3) คำประพันธ์ มีเนื้อหาสาระ ที่เป็นประโยชน์ สะท้อนสังคม

ตารางที่ 2.10 (ต่อ)

ประเด็น องค์ประกอบ ความสามารถ	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
	4) เนื้อความ ก่อให้เกิดความคิด และจินตนาการ	4) เนื้อความ ก่อให้เกิดความคิด และจินตนาการ	4) เนื้อความ ก่อให้เกิดความคิด และจินตนาการ	4) เนื้อความ ก่อให้เกิดความคิด และจินตนาการ	4) เนื้อความ ก่อให้เกิดความคิด และจินตนาการ
	5) เนื้อหาแปลก ใหม่ น่าสนใจ	5) เนื้อหาแปลก ใหม่ น่าสนใจ	5) เนื้อหาแปลก ใหม่ น่าสนใจ	5) เนื้อหาแปลกใหม่ น่าสนใจ	5) เนื้อหาแปลกใหม่ น่าสนใจ
	นักเรียนสามารถ แต่งได้ครบ ทั้ง 5 ข้อ	นักเรียนสามารถ แต่งได้เพียง 4 ข้อ	นักเรียนสามารถ แต่งได้เพียง 3 ข้อ	นักเรียนสามารถ แต่งได้เพียง 2 ข้อ	นักเรียนสามารถ แต่งได้เพียง 1 ข้อ
ด้านการใช้ ถ้อยคำ	1) เลือกใช้คำ ถูกต้องตาม หลักภาษา	1) เลือกใช้คำ ถูกต้องตาม หลักภาษา	1) เลือกใช้คำ ถูกต้องตาม หลักภาษา	1) เลือกใช้คำถูกต้อง ตาม หลักภาษา	1) เลือกใช้คำถูกต้อง ตาม หลักภาษา
	2) สกศคคำถูกต้อง	2) สกศคคำถูกต้อง	2) สกศคคำถูกต้อง	2) สกศคคำถูกต้อง	2) สกศคคำถูกต้อง
	3) คำสื่อ ความหมายชัดเจน	3) คำสื่อ ความหมายชัดเจน	3) คำสื่อ ความหมายชัดเจน	3) คำสื่อความหมาย ชัดเจน	3) คำสื่อความหมาย ชัดเจน
	4) เลือกคำ เหมาะสมกับ เนื้อหาและหัวข้อ อยู่ในระดับภาษา เดียวกัน	4) เลือกคำ เหมาะสมกับ เนื้อหาและหัวข้อ อยู่ในระดับภาษา เดียวกัน	4) เลือกคำ เหมาะสมกับ เนื้อหาและหัวข้อ อยู่ในระดับภาษา เดียวกัน	4) เลือกคำเหมาะสม กับเนื้อหาและหัวข้อ อยู่ในระดับภาษา เดียวกัน	4) เลือกคำเหมาะสม กับเนื้อหาและหัวข้อ อยู่ในระดับภาษา เดียวกัน
	5) ถ้อยคำหรือ ประโยคมีสำนวน ภาษาที่แปลกใหม่ น่าสนใจ สร้าง บรรยากาศ ชวนติดตาม แก่ผู้อ่าน	5) ถ้อยคำหรือ ประโยคมีสำนวน ภาษาที่แปลกใหม่ น่าสนใจ สร้าง บรรยากาศ ชวนติดตาม แก่ผู้อ่าน	5) ถ้อยคำหรือ ประโยคมีสำนวน ภาษาที่แปลกใหม่ น่าสนใจ สร้าง บรรยากาศ ชวนติดตาม แก่ผู้อ่าน	5) ถ้อยคำหรือ ประโยคมีสำนวน ภาษาที่แปลกใหม่ น่าสนใจ สร้าง บรรยากาศ ชวนติดตาม แก่ผู้อ่าน	5) ถ้อยคำหรือ ประโยคมีสำนวน ภาษาที่แปลกใหม่ น่าสนใจ สร้าง บรรยากาศ ชวนติดตาม แก่ผู้อ่าน
	นักเรียนสามารถ แต่งได้ครบ ทั้ง 5 ข้อ	นักเรียนสามารถ แต่งได้เพียง 4 ข้อ	นักเรียนสามารถ แต่งได้เพียง 3 ข้อ	นักเรียนสามารถ แต่งได้เพียง 2 ข้อ	นักเรียนสามารถ แต่งได้เพียง 1 ข้อ

ตารางที่ 2.10 (ต่อ)

ประเด็น องค์ประกอบ ความสามารถ	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
ด้านกวีโวหาร	1) เลือกใช้คำที่มี ความงดงามทาง ภาษา ทั้งในแง่ เสียง จังหวะ	1) เลือกใช้คำที่มี ความงดงามทาง ภาษา ทั้งในแง่ เสียง จังหวะ	1) เลือกใช้คำที่มี ความงดงามทาง ภาษา ทั้งในแง่ เสียง จังหวะ	1) เลือกใช้คำที่มี ความงดงามทาง ภาษา ทั้งในแง่เสียง จังหวะ	1) เลือกใช้คำที่มี ความงดงามทาง ภาษา ทั้งในแง่เสียง จังหวะ
	2) เสียงสัมผัส คล้องจองกลมกลืน ทั้งสัมผัสอักษร สัมผัสสระ สัมผัส	2) เสียงสัมผัส คล้องจองกลมกลืน ทั้งสัมผัสอักษร สัมผัสสระ สัมผัส	2) เสียงสัมผัส คล้องจองกลมกลืน ทั้งสัมผัสอักษร สัมผัสสระ สัมผัส	2) เสียงสัมผัสคล้อง จองกลมกลืน ทั้ง สัมผัสอักษร สัมผัส สระ สัมผัส	2) เสียงสัมผัสคล้อง จองกลมกลืน ทั้ง สัมผัสอักษร สัมผัส สระ สัมผัส
	วรรณยุกต์ ทำให้ เกิดภาพ เกิด จินตนาการ	วรรณยุกต์ ทำให้ เกิดภาพ เกิด จินตนาการ	วรรณยุกต์ ทำให้ เกิดภาพ เกิด จินตนาการ	วรรณยุกต์ ทำให้เกิด ภาพ เกิดจินตนาการ 3) เร้าอารมณ์ด้วย ถ้อยคำ	วรรณยุกต์ ทำให้เกิด ภาพ เกิดจินตนาการ 3) เร้าอารมณ์ด้วย ถ้อยคำ
	3) เร้าอารมณ์ด้วย ถ้อยคำ	3) เร้าอารมณ์ด้วย ถ้อยคำ	3) เร้าอารมณ์ด้วย ถ้อยคำ	4) มีการใช้สำนวน โวหารเปรียบเทียบ	4) มีการใช้สำนวน โวหารเปรียบเทียบ
	4) มีการใช้สำนวน โวหารเปรียบเทียบ ก่อให้เกิดอรรถรส ตามบทประพันธ์	4) มีการใช้สำนวน โวหารเปรียบเทียบ ก่อให้เกิดอรรถรส ตามบทประพันธ์	4) มีการใช้สำนวน โวหารเปรียบเทียบ ก่อให้เกิดอรรถรส ตามบทประพันธ์	โวหารเปรียบเทียบ ก่อให้เกิดอรรถรส ตามบทประพันธ์	โวหารเปรียบเทียบ ก่อให้เกิดอรรถรส ตามบทประพันธ์
	5) มีการเลือกใช้ กลวิธีทาง วรรณศิลป์ เพื่อส่งเสริมเนื้อหา ให้ผู้อ่านคล้อยตาม	5) มีการเลือกใช้ กลวิธีทาง วรรณศิลป์ เพื่อส่งเสริมเนื้อหา ให้ผู้อ่านคล้อยตาม	5) มีการเลือกใช้ กลวิธีทาง วรรณศิลป์ เพื่อส่งเสริมเนื้อหา ให้ผู้อ่านคล้อยตาม	5) มีการเลือกใช้ กลวิธีทางวรรณศิลป์ เพื่อส่งเสริมเนื้อหา ให้ผู้อ่านคล้อยตาม	5) มีการเลือกใช้ กลวิธีทางวรรณศิลป์ เพื่อส่งเสริมเนื้อหา ให้ผู้อ่านคล้อยตาม
	นักเรียนสามารถ แต่งได้ครบ ทั้ง 5 ข้อ	นักเรียนสามารถ แต่งได้เพียง 4 ข้อ	นักเรียนสามารถ แต่งได้เพียง 3 ข้อ	นักเรียนสามารถ แต่งได้เพียง 2 ข้อ	นักเรียนสามารถ แต่งได้เพียง 1 ข้อ

5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคิดริเริ่ม

5.1 ความหมายของความคิดริเริ่ม

เมื่อพิจารณาถึงความหมายและองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์จากนักการศึกษา พบว่า ความคิดริเริ่มเป็นพื้นฐานของความคิดสร้างสรรค์ (Gulford, 1950; สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2559) ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอเนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้องและคล้ายคลึงกับความคิดสร้างสรรค์ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2559, น.35) ได้ให้ความหมายและความสำคัญของความคิดริเริ่มหมายถึง ลักษณะความคิดแปลกใหม่ แตกต่างจากความคิดธรรมดาหรือความคิดง่าย ๆ ความคิดริเริ่ม หรือที่เรียกว่า Wild Idea เป็นความคิดที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ความคิดริเริ่ม อาจเกิดจากการนำเอาความรู้เดิมมาคิดดัดแปลงและประยุกต์ให้เกิดเป็นสิ่งใหม่ เช่น การคิดประดิษฐ์เครื่องบินได้สำเร็จก็ได้แนวคิดจากการทำเครื่องร่อน เป็นต้น

ความคิดริเริ่ม เป็นลักษณะความคิดที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรก เป็นความคิดที่แปลกแตกต่างจากความคิดเดิม และอาจไม่เคยมีใครนึกหรือคิดถึงมาก่อน ความคิดริเริ่มจำเป็นต้องอาศัยลักษณะความกล้าคิด กล้าลองเพื่อทดสอบความคิดของตน บ่อยครั้งที่ความคิดริเริ่มจำเป็นต้องอาศัยความคิดจินตนาการ คิดเรื่องและคิดฝันจากจินตนาการ หรือที่เรียกว่าเป็นความคิดจินตนาการการประยุกต์ คือไม่ใช่คิดเพียงอย่างเดียว แต่จำเป็นต้องคิดสร้างและหาทางทำให้เกิดผลงานขึ้น เช่น เคยมีผู้กล่าวว่าคนที่คิดอยากจะทำบินนั้นประหลาดและไม่มีทางเป็นไปได้ แต่ต่อมาพี่น้องตระกูลไรต์ก็สามารถคิดประดิษฐ์เครื่องบินได้สำเร็จ เป็นต้น

บาเล็ตต์ (Barlett, 1958) อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2559, น.36) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องลักษณะความคิดริเริ่มและได้สรุปว่า ความคิดที่น่าตื่นเต้นหรือที่เขาเรียกว่า “Adventurous Thinking” ซึ่งเป็นความคิดแตกออกไปจากความคิดเก่าหรือความคิดเดิม หรือจากแบบพิมพ์และนำไปสู่ความคิดใหม่ โดยอาศัยความไม่มีอคติ หรือไม่ปิดบังและสกัดกั้นความคิด แต่ยอมเปิดรับความคิดและประสบการณ์ใหม่ ๆ ซึ่งนำไปสู่ความคิดที่ไม่ซ้ำกับความคิดเดิม

ซิมป์สัน (Simpson, 1922) อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2559, น.36) ได้กล่าวว่า ความคิดริเริ่มของบุคคลจัดเป็นความสามารถของสมองที่พยายามคิดให้แตกต่างไปจากกระแสเดิมเพื่อนำไปสู่ความคิดใหม่ ๆ

ทอแรนซ์ (Torrance, 1962) อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2559, น.36) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า ความคิดริเริ่มเป็นกระบวนการทางสมองที่สามารถคิดให้แตกต่างไปจากสิ่งธรรมดา หรือสิ่งที่เกิดขึ้นแล้ว ซึ่งสตาคเวเตอร์ (Starkweather, 1962) ก็กล่าวสนับสนุนว่า ความคิดริเริ่มเป็นลักษณะความคิดที่ไม่ยอมคล้อยตามความคิด (Non-conformity) ของผู้อื่น

อย่างง่ายดาย แต่จนกว่าจะมีเหตุผลสมควรและพร้อมกันนั้นก็ยังสามารถขยายความคิดของผู้อื่นให้เด่นชัด และมีน้ำหนักขึ้น

จากความหมายของความคิดริเริ่มข้างต้น สรุปได้ว่า ความคิดริเริ่ม หมายถึง ลักษณะความคิดแปลกใหม่ แตกต่างจากความคิดธรรมดาหรือความคิดง่าย ๆ หรือความคิดเดิมหรือจากแบบพิมพ์และนำไปสู่ความคิดใหม่ โดยอาศัยความไม่มีอคติ หรือไม่ปิดบังและสกัดกั้นความคิด แต่ยอมเปิดรับความคิดและประสบการณ์ใหม่ ๆ ซึ่งนำไปสู่ความคิดที่ไม่ซ้ำกับความคิดเดิม จำต้องอาศัยลักษณะความกล้าคิด กล้าลองเพื่อทดสอบความคิดของตน อาศัยความคิดจินตนาการ ไม่ยอมคล้อยตามความคิดของผู้อื่นอย่างง่ายดาย จนกว่าจะมีเหตุผลสมควรเพื่อขยายความคิดของผู้อื่นให้เด่นชัดและมีน้ำหนักขึ้น

5.2 ความสำคัญของความคิดริเริ่ม

ความคิดริเริ่มเป็นพื้นฐานสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ อันมีองค์ประกอบ ได้แก่ ความคิดริเริ่ม (Originality) ความคิดคล่องตัว (Fluency) ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) ความคิดละเอียดลออ (Elaboration) ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอความสำคัญของความคิดริเริ่ม อันเป็นรากฐานสำคัญ ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ดังนี้

ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ (2546, น.26) อ้างถึงใน ยุทธพล พงศ์พุทธิชาติ (2563, น.14) กล่าวถึงการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า มนุษย์ได้ชื่อว่าเป็นสัตว์ประเสริฐเหนือสัตว์โลก เป็นผู้ที่มีความสามารถในการเรียนรู้และความสามารถในการสร้างสรรค์ คิดไปในทางที่ดีก็จะนำไปสู่ความเจริญหรือทางวัฒนาได้และความคิดนั้นย่อมเป็นความคิดที่สร้างสรรค์ ซึ่งความสำคัญในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ อันมีพื้นฐานจากความคิดริเริ่ม แบ่งได้เป็น 4 ระดับ คือ ความสำคัญต่อมวลมนุษยชาติ ประเทศชาติ องค์กร และปัจเจกบุคคล

1. ความสำคัญต่อมวลมนุษยชาติ

หากมนุษย์ไม่มีความคิดสร้างสรรค์คงดำเนินชีวิตได้อย่างซ้ำซาก จำเจ ไม่มีความแตกต่างกับสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ เช่น พืชและสัตว์ ซึ่งขาดความสามารถในการคิดและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ มนุษย์ก็อาจไม่สามารถอยู่รอดมาจนถึงทุกวันนี้ได้ เพราะมนุษย์มีสรีระที่อ่อนแอ ต่างจากสัตว์โลกอื่น ๆ ไม่มีเขี้ยวเล็บเหมือนเสือ ไม่ทรงกำลังเหมือนกับช้าง ไม่ปราดเปรียวเช่นม้า ก็ยากที่จะเอาชีวิตรอดได้ แต่มนุษย์แตกต่างจากสัตว์อื่น คือ มีความสามารถในการคิดและสร้างสรรค์

“ภาษา” เป็นสิ่งหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่ามนุษย์มีอัจฉริยภาพในการสร้างสรรค์ เพราะว่าภาษาไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด แต่เป็นเครื่องมือที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นระบบสัญลักษณ์ที่ใช้ในการสื่อสาร เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างอารยธรรมของมนุษย์ เป็นสื่อกลางในการสร้างการถ่ายทอด แลกเปลี่ยน และส่งสมองค์ความรู้ นอกจากนี้วัฒนธรรมทุกแขนงไม่ว่าจะเป็นศิลปะ ดนตรี วรรณคดี ประเพณี ศาสนา รวมถึงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีล้วนแล้วแต่เป็นผลผลิตผลที่มาจาก

ความคิดสร้างสรรค์ทั้งสิ้น เช่น ศิลปะที่เกิดจากพลังแห่งความคิดสร้างสรรค์ในรูปลักษณะต่าง ๆ ทำให้เกิดสุนทรียภาพ ความประทับใจ หรือความสะเทือนอารมณ์ ดึงงานศิลปะไทย จุดเด่นอยู่ที่ความละเอียดอ่อน ดัดแปลงสิ่งที่เป็นธรรมชาติให้กลายเป็นงานศิลปกรรมไทยอย่างงดงาม เช่น ดอกบัวตูมเกิดจากจินตนาการสร้างสรรค์เป็นบัวตูมรัศมีและเปลวรัศมีบนเศียรของพระพุทธรูปหรือเปลวไฟที่เป็นต้นกำเนิดของลายยอดสะบัดที่แสดงความเคลื่อนไหวดุจดังเปลวเพลิง เป็นต้น

2. ความสำคัญต่อประเทศชาติ

ความคิดสร้างสรรค์มีความสำคัญต่อประเทศชาติ ถ้าประเทศใดมีบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์เป็นจำนวนมาก ถือได้ว่ามีทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่ายิ่ง ซึ่งจะสามารถนำพาประเทศชาติให้เกิดการพัฒนาและเจริญก้าวหน้าได้ในทุก ๆ ด้าน

ตัวอย่างประเทศที่มีบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ที่สามารถนำพาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้าได้ คือ ประเทศญี่ปุ่น ในอดีตประเทศญี่ปุ่นต้องเผชิญกับสภาพปัญหาต่าง ๆ มาก โดยเฉพาะการเป็นประเทศผู้แพ้สงครามในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ทำให้ประเทศญี่ปุ่นประสบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรุนแรง แต่ในที่สุดรัฐบาลญี่ปุ่นก็สามารถที่ฟื้นฟูประเทศให้กลับมาสู่ภาวะเดิมได้อย่างรวดเร็ว ด้วยเหตุที่ว่าประเทศญี่ปุ่นมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสามารถสูง มีความคิดสร้างสรรค์ที่สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ของประเทศได้ และนำพาประเทศของตนให้เจริญรุ่งเรืองได้มาจนถึงปัจจุบัน

สำหรับประเทศไทยนั้น ระยะเวลาหนึ่งได้รับการจัดอันดับให้เป็นกลุ่มประเทศ “ดาวรุ่งดวงใหม่” ที่ได้รับการจับตามองและได้รับการยกย่องจากองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจและพัฒนาให้เป็น “The Little Dragon” ที่มีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจเป็นอันดับสองในอาเซียนรองจากประเทศมาเลเซีย โดยต่างประเทศสนใจเข้ามาลงทุนธุรกิจในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยสูงขึ้น

ความสามารถในเชิงแข่งขัน (Competitiveness) ของประเทศไทยในขณะเวลานั้น มีจุดเด่นเนื่องจากเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติมีวัตถุดิบและค่าจ้างแรงงานที่ต่ำ ทำให้ได้เปรียบเชิงต้นทุน ต่างประเทศจึงได้ย้ายฐานการผลิตมาสู่ประเทศไทย เช่น ญี่ปุ่น ย้ายแหล่งผลิตและการลงทุนจากไต้หวัน ฮองกง ซึ่งมีค่าแรงงานสูง มายังไทย มาเลเซีย และจีน ซึ่งมีค่าจ้างแรงงานเพียง 1 ใน 10 ของค่าแรงในญี่ปุ่น

แม้ว่าต่างประเทศจะใช้ประเทศไทยเป็นฐานในการผลิตสินค้าที่หือต่าง ๆ แต่ก็จะติดเครื่องหมายการค้าซึ่งเป็นของบริษัทต่างประเทศ หรือเจ้าของผลิตภัณฑ์ต่างชาติ ดังนั้นผู้ควบคุมการตลาดและเทคโนโลยีที่แท้จริง ก็คือ บริษัทต่างประเทศ

จึงกล่าวได้ว่า ประเทศไทยที่ผ่านมาเป็น “นักผลิต” มากกว่า “นักสร้างสรรค์” ซึ่งไม่ใช่รากฐานแห่งการพัฒนาอย่างแท้จริง ในขณะที่ประเทศที่พัฒนาแล้วจะให้ความสำคัญกับ

ความคิดสร้างสรรค์ หากใครคิดสร้างสรรค์ไม่ได้ย่อมตกเป็นผู้ซื้อเทคโนโลยีหรือเป็นผู้ตามอยู่ตลอดเวลา

ภารกิจสำคัญของระบบการศึกษาไทยในอนาคต ควรวางรากฐานแห่งความคิดสร้างสรรค์ให้เจริญงอกงามให้เกิดขึ้น เพื่อใช้ในการพัฒนา การสร้างสินค้าและเทคโนโลยีของตนเอง ดังนั้น “ความคิดสร้างสรรค์” จึงเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นอย่างยิ่งของสังคมไทยในปัจจุบันและในอนาคต

3. ความสำคัญต่อองค์กร

ความคิดสร้างสรรค์มีความสำคัญต่อองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน โดยอย่างยิ่งภาคเอกชน ภายใต้สภาพทางเศรษฐกิจที่ไม่มีความแน่นอนเช่นปัจจุบัน ธุรกิจที่อยู่รอดได้ต้องมีการพัฒนาสินค้า หรือ บริการใหม่ ๆ ตลอดเวลา เมื่อก้าวถึงเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการพัฒนาสินค้าและบริการ คนส่วนใหญ่ก็จะนึกถึงเครื่องจักร และเทคโนโลยีในการผลิต ระบบสารสนเทศที่ทันสมัย แต่ “ความคิดสร้างสรรค์” เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง

หากองค์กรใดสามารถที่จะส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศในที่ทำงานที่มีลักษณะเปิดกว้างทางความคิด ผู้บริหารรับฟัง ยอมรับและกระตุ้นให้พนักงานได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ก็จะเป็นการส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการร่วมมือและสร้างสรรค์ในที่ทำงาน อันนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้เกิดแก่องค์กร

องค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ในประเทศไทยเริ่มเห็นความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ จึงจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เช่น จัดอบรมสัมมนาเทคนิคการคิดสร้างสรรค์ เพราะการลงทุนด้านการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์เป็นการลงทุนที่ใช้ทุนน้อยแต่ให้ผลลัพธ์เร็วและมีความยั่งยืนที่สุด หากผู้บริหารองค์กรมีความเข้าใจและให้ความสำคัญกับความคิดสร้างสรรค์โดยสร้างบรรยากาศในที่ทำงานที่เอื้อต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ย่อมนำไปสู่ความคิดริเริ่มในการผลิตสินค้าหรือบริการใหม่ ๆ ให้กับองค์กรได้

4. ความสำคัญต่อปัจเจกบุคคล

ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์กับบุคคลนั้น ปัจเจกบุคคลเป็นแหล่งกำเนิดของความคิดสร้างสรรค์ ที่ส่งผลก่อให้เกิดผลสำเร็จของแต่ละบุคคล จุดประสงค์ของการคิด เพื่อนำพามนุษย์ไปสู่จุดมุ่งหมายและการแสวงหาคคุณค่าในชีวิต หากไม่มีความสามารถในการคิดก็ จะไม่สามารถดำเนินชีวิตหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้

มนุษย์คิดวางแผน เพื่อการแก้ไข และเพื่อการตัดสินใจ ความสามารถในการคิดที่มีคุณภาพ หรือการคิดแบบสร้างสรรค์จึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิต โดยลักษณะนิสัยที่ดีของความคิดสร้างสรรค์คือ การยอมรับคำวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่น ความไม่หวั่นกลัวต่อความล้มเหลว ความกล้าเผชิญความยากลำบาก มีความมุ่งมั่นที่จะทำสิ่งนั้นให้สำเร็จ

5.3 องค์ประกอบของความคิดริเริ่ม

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาองค์ประกอบของความคิดริเริ่ม พบว่า สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2559, น.37) ได้นิยามองค์ประกอบของความคิดริเริ่ม ซึ่งเป็นพื้นฐานของความคิดสร้างสรรค์ อันบ่งชี้ให้เห็นพฤติกรรมด้านความคิดสร้างสรรค์ ดังนี้

ลักษณะของบุคคลที่มีความคิดริเริ่ม จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า คนที่มีความคิดริเริ่ม มักไม่ชอบความจำเจ ซ้ำซาก แต่จะชอบปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงให้งานของเขามีชีวิตชีวาและมีความแปลกใหม่กว่าเดิม เขาจะเป็นบุคคลที่มีความศรัทธาที่จะทำงานที่ค่อนข้างยาก ซ้ำซ้อน อาศัยความสามารถสูงให้สำเร็จได้ และเขาจะเป็นบุคคลที่มุ่งมั่น และมีสมาธิ แน่วแนในงานของตนโดยไม่เน้นแก้สินจ้างและรางวัล แต่เป็นการทำงานที่เกิดจากแรงจูงใจภายใน หรือความรักความศรัทธา และความพอใจที่จะทำงานนั้น ๆ ให้สำเร็จ

พฤติกรรมของบุคคลที่มีความคิดริเริ่ม จึงมักเป็นบุคคลที่กล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าทดลอง กล้าเสี่ยง และเล่นกับความคิดของตน เขาจึงเป็นบุคคลที่มีเอกลักษณ์ของตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเอง จะไม่พลาดกลัวต่อสิ่งที่คลุมเครือ หรือไม่ชัดเจนแต่ความลึกลับประหลาดใจกับขั้วและ ทำทายเป็นอย่างกลอง อยากริ่สุจันความคิดของตนและรู้สึกพอใจและตื่นเต้นที่จะเผชิญกับสิ่งเหล่านั้น จัดว่าเป็นบุคคลที่มีสุขภาพจิตดีทีเดียว

ไวสเบิร์กและสปริงเกอร์ (Weisberg and springer, 1961) อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2559, น.37) ได้อธิบายเพิ่มเติมผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยลักษณะพฤติกรรม พบว่า คนที่มีความคิดริเริ่มสูง จะมีความรู้สึกดีเกี่ยวกับตนเองมักเป็นคนที่ระลึถึงสิ่งต่าง ๆ ได้ง่าย เป็นคนมีอารมณ์ขัน มีความเป็นอิสระ มีความรู้สึ่ว ช่างสังเกต มีความคิดแปลกใหม่ ชอบการผจญภัย เสี่ยง ชอบทดลอง มีนิสัยอยากรู้อยากเห็น กระจายใครรู้้อยู่เสมอ ไม่ยอมคล้อยตามความคิดอื่น ๆ อย่างง่าย ๆ (Non-conformity)

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบความคิดริเริ่มจากนักวิชาการข้างต้น ผู้วิจัยจึงสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบความสามารถของความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ดังนี้

องค์ประกอบความสามารถของความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สามารถคิดริเริ่มแต่งคำประพันธ์ได้ อันประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ

1) ด้านลักษณะของการกล้าคิด

หมายถึง การตัดสินใจกล้าคิด กล้าลอง ทำอะไรให้แตกต่างออกไปจากความคิดเดิม เพื่อทดสอบความคิดของตนเอง

2) ด้านความคิดจินตนาการ

หมายถึง การคิดที่สามารถสร้างและหาแนวทางทำให้เกิดเป็นความจริง ต้องอาศัยความพยายามที่จะสร้างผลงาน

3) ด้านความไม่อคติหรือไม่ปิดบังและสกัดกั้นทางความคิด

หมายถึง การยอมรับความคิดและประสบการณ์ใหม่ นำไปสู่การสร้างความคิดใหม่ที่ไม่ซ้ำความคิดเดิม

4) ด้านการคิดให้แตกต่างไปจากเดิม

หมายถึง ความสามารถของสมองที่พยายามคิดให้แตกต่างไปจากเดิม หรือกระบวนการทางสมองที่สามารถคิดให้แตกต่างไปจากสิ่งธรรมดา หรือสิ่งที่เกิดขึ้นมาแล้ว

5.4 แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาความคิดริเริ่ม

การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความคิดริเริ่ม อันเป็นพื้นฐานในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ นักการศึกษาได้นำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรม ดังนี้

อารี พันธุ์ณี (2555) อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2559, น.45) ได้นำเสนอแนวทางการส่งเสริมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ดังนี้

1. เริ่มต้นที่ตนเอง กล่าวคือ จะพัฒนาตน ต้องเริ่มต้นที่ใจ จะพัฒนาใครเขา ต้องพัฒนาตัวเราก่อน

2. เชื่อมั่นศรัทธาในตนเอง กล่าวคือ เชื่อว่าตัวเรามีความคิดสร้างสรรค์ที่พัฒนาได้

3. เลิกความคิดที่ว่า

3.1 ความคิดสร้างสรรค์เป็นเรื่องยิ่งใหญ่ไม่มีทางเป็นไปได้

3.2 ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ผิดฝนไม่ได้

3.3 เด็กเท่านั้นที่จะมีความคิดสร้างสรรค์

3.4 คนที่ร่ำรวย ฐานะดี จึงมีความคิดสร้างสรรค์

4. ฝึกคิด Positive thinking กล่าวคือ ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วล้วนดีเสมอ “ทันทีที่คุณเปลี่ยนความคิด ชีวิตคุณก็จะเปลี่ยนไป”

5. ทักษะในการมองโลกแบบ I'm OK, You're OK

6. หลักในการคิดสร้างสรรค์

3.1 มองของอย่างเดียวกัน แต่คิดให้แตกต่างกัน

3.2 คิดให้ได้ปริมาณมาก

3.3 คิดให้หลากหลายทิศทาง แง่มุมต่างกัน

3.4 คิดให้ละเอียดรอบคอบถี่ถ้วน

3.5 คิดในแง่มุมที่แปลกแตกต่าง

3.6 คิดผสมผสานบูรณาการ

3.7 คิดให้ลึกซึ้ง

7. ผูกตั้งคำถามตัวเอง 2 คำถาม

7.1 สิ่งนี้คืออะไร ? (หน้าที่เดิม)

7.2 สิ่งนี้จะเปลี่ยนเป็นอะไรได้บ้าง ?

8. ผูกจิตให้ผ่อนคลาย (Relaxation) คลื่นสมอง (Brain Waves)

Alpha Waves → Calm Awareness (ความถี่ 13 รอบ/วินาที) จิตใจที่สงบและตื่นตัว

วิลเลียมส์ (Williams) อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2559, น.48) นักจิตวิทยาและนักการศึกษาชาวอเมริกัน ได้เสนอ Williams Cube CAI Model ที่ส่งเสริมพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์ ทั้งทางด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึก เป็น 3 มิติ

มิติที่ 1 ด้านเนื้อหา วิลเลียมส์ให้ความสำคัญกับสาระเนื้อหาที่สอน

มิติที่ 2 ด้านพฤติกรรมของผู้สอน วิลเลียมส์เน้นเทคนิค วิธีสอน กลยุทธ์ กิจกรรม ที่ผู้สอนจัดให้แก่ผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมสร้างสรรค์

มิติที่ 3 ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน วิลเลียมส์ให้ความสำคัญด้านสติปัญญา และด้านจิตใจหรือความรู้สึกของผู้เรียนเป็น 2 ลักษณะ

ลักษณะที่ 1 ด้านความรู้ความเข้าใจ หรือสติปัญญา เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทางด้านกลไก และการทำงานของสมอง

- ความคิดคล่องตัว
- ความคิดยืดหยุ่น
- ความคิดริเริ่ม
- ความคิดละเอียดลออ

ลักษณะที่ 2 ด้านความรู้สึก หรือด้านจิตใจ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทางด้านความรู้สึก ทักษะคติ เป็น 4 ด้าน

- ความอยากรู้อยากเห็น
- ความพร้อมที่จะเสี่ยง
- ความพอใจที่จะทำสิ่งที่ซับซ้อน
- ความคิดจินตนาการ

จอยส์ และวิล (Joyce Bruce & Weil Marsha, 1996) อ้างถึงใน ยุทธพล พงศ์พุทธิ ชาติ (2563, น.17) กล่าวว่า การสอนแบบซินเนคติกส์ เพื่อสร้างผลงานที่แปลกใหม่ มีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 บรรยายสถานการณ์ ขั้นนี้ครูให้นักเรียนบรรยายสถานการณ์หรือหัวข้อ ตามที่นักเรียนมองเห็น

ขั้นที่ 2 การเปรียบเทียบตรง ขั้นนี้นักเรียนเปรียบเทียบโดยตรง แล้วเลือกอันที่ดีที่สุด มาอธิบายให้กว้างขวางขึ้น

ขั้นที่ 3 การเปรียบเทียบกับตนเอง ขั้นนี้นักเรียนเปรียบเทียบสิ่งที่เลือกในขั้นที่ 2 กับตนเอง

ขั้นที่ 4 การหาคำที่มีความหมายขัดแย้งกันจากการบรรยายในขั้นที่ 2 และขั้นที่ 3 นักเรียน คิดหาคำที่มีความหมายคล้ายกันมาหลาย ๆ คู่ แล้วเลือกคู่ที่ดีที่สุด

ขั้นที่ 5 การเปรียบเทียบทางตรง ขั้นนี้นักเรียนคิดหาการเปรียบเทียบทางตรงโดยใช้คำคู่ที่ได้เลือกในขั้นที่ 4

ขั้นที่ 6 ตรวจสอบปัญหาเริ่มแรกอีกครั้ง ขั้นนี้ผู้สอนให้นักเรียนกลับมาสำรวจปัญหาเริ่มแรก แล้วใช้การเปรียบเทียบขั้นสุดท้ายโดยใช้ประสบการณ์ทั้งหมดที่ได้จากกระบวนการซินเนคติกส์

อัทชินสัน อ้างถึงใน พาสนา จุลรัตน์ (2548: น.63) กล่าวถึง ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการเชื่อมโยงความรู้ที่มีอยู่แล้วเข้าไว้ด้วยกัน นำไปสู่การแก้ปัญหาใหม่ที่ใช้เวลาคิดอันรวดเร็วหรือยาวนาน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความยากง่ายของปัญหาเหล่านั้น ซึ่งมีลำดับขั้นการคิด ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียม (The Stage of Preparation) เป็นขั้นการรวบรวมประสบการณ์เก่า รู้จักการลองผิดลองถูก และตั้งสมมติฐานเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ

ขั้นที่ 2 ขั้นครุ่นคิด (The Stage of Frustration) ในขั้นนี้บุคคลจะมีความกระวนกระวาย ความตึงเครียด และกังวลใจอันเนื่องมาจากการครุ่นคิดเรื่องที่จะแก้ปัญหานั้น แต่ยังไม่สามารถหาแนวทางในการแก้ปัญหาได้

ขั้นที่ 3 ขั้นการเกิดความคิด (The Period of Moment Insight) ในขั้นนี้บุคคลจะเกิดความคิด แวบขึ้นมาภายในสมอง และมองเห็นแนวทางในการแก้ปัญหาหรือการค้นพบคำตอบนั่นเอง

ขั้นที่ 4 ขั้นพิสูจน์ (The Stage of Verification) เป็นการตรวจสอบและประเมินผล โดยการพิสูจน์ว่าคำตอบที่ได้นั้นถูกต้องและเป็นจริงหรือไม่

จุงส์ (Jungs, 1963) อ้างถึงใน อารี พันธุ์มณี (2557: น.10) ได้อธิบายถึงวิธีการสร้างความคิดสร้างสรรค์ในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน โดยเขาเสนอวิธีการคิดสร้างสรรค์ไว้ 5 ขั้น และเรียกขั้นเหล่านี้ว่า “ห้าขั้นแห่งการสร้างความคิด” ดังนี้

ขั้นที่ 1 การคิดรวบรวมข้อมูล หมายถึง การใช้ใจคิดและรวบรวมวัตถุดิบต่าง ๆ คิดถึงข้อมูลต่าง ๆ ทุกอย่างที่เรากระทำ เช่น การโฆษณา การวาดรูป เป็นต้น เราก็คิดถึงภาพที่เขากระทำมา เช่น เส้น สี ลักษณะ การวาดรูปที่เขาทำกันมา พยายามใช้ความคิดกับสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นอย่างกระตือรือร้น ให้มันหลั่งไหล เข้ามาสู่ใจหรือสมองของเรา

ขั้นที่ 2 กระบวนการใช้วัตถุดิบ หมายถึง การคิดถึงข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รวบรวมอยู่ภายในใจครั้งแล้วครั้งเล่า ว่าการทำอย่างนี้จะเป็นที่สนใจและได้ประโยชน์หรือไม่ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับความคิดอันอื่นที่เรารวบรวมอยู่ในใจ หากสมองเหนื่อยล้าก็หยุดพักไว้ก่อน

ขั้นที่ 3 การทำใจให้ว่าง หมายถึง การหยุดคิดแล้วทำจิตใจให้ว่าง สัมผัสปัญหาต่าง ๆ ในขั้นที่ 2 แล้วหันเหความสนใจไปยังสิ่งอื่น ๆ ปลดปล่อยจิตใจสำนึกของกลไกทางความคิดทำงานของมันต่อไป

ขั้นที่ 4 ยูริกา เป็นขั้นเกิดความคิดแวบขึ้นมาในสมองทันทีทันใด บางครั้งความคิดอาจจะหลังไหลเข้ามาโดยไม่คาดฝัน อาจจะเกิดขึ้นตอนไหนก็ได้ แต่โดยส่วนใหญ่มักเกิดตอนครึ่งหลังครึ่งตื่นในเวลาเช้า จึงเรียกขั้นนี้ว่า “ยูริกา” แปลว่า “ข้าพเจ้าได้พบแล้ว” ซึ่งเป็นคำกล่าวของอาร์คิมิดีส ในขณะที่เขาได้ค้นพบวิธีซึ่งนำหนักของวัตถุเพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของทองคำ

ขั้นที่ 5 การวิพากษ์วิจารณ์ ในขั้นนี้ต้องใช้เวลาอย่างมากสำหรับวิพากษ์วิจารณ์อย่างจริงจังต่อความคิดใหม่ที่คิดได้ แล้วพยายามจัดความคิดนั้นให้เป็นรูปร่าง เพื่อที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งในเวลานี้เป็นโอกาสดีที่มีคนช่วยวิพากษ์วิจารณ์ เพราะบางทีคำพูดเพียงไม่กี่คำหรือคำพูดประโยคเดียวอาจทำให้ความคิดใหม่ที่คิดนั้นดียิ่งขึ้นก็ได้

5.5 การวัดและประเมินความสามารถความคิดริเริ่ม

การวัดและประเมินความสามารถความคิดริเริ่ม อันเป็นพื้นฐานของความคิดสร้างสรรค์ ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางการวัดและประเมินความสามารถความคิดริเริ่ม โดยอิงจากแนวทางและเกณฑ์การวัดและประเมินผลความคิดสร้างสรรค์จากนักการศึกษา ดังนี้

อารี พันธมณี (2543, น.197) อ้างถึงใน ยุทธพล พงศ์พุทธิชาติ (2563, น.35) กล่าวว่า การวัดความคิดสร้างสรรค์ เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กให้ถึงขีดสุด จนสามารถคิดสร้างสรรค์และสร้างผลงานที่มีคุณค่า ทั้งต่อตนเองและต่อสังคมโดยส่วนรวม

การวัดความคิดสร้างสรรค์ ไม่เพียงแต่ทำให้ทราบระดับความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก และเป็นข้อมูลในการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมให้สอดคล้องกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กให้สูงขึ้นเท่านั้น แต่เป็นการสกัดกั้นอุปสรรคต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้ด้วย

จากการศึกษาค้นคว้าในเรื่องการวัดความคิดสร้างสรรค์ โดยเฉพาะการวัดความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ซึ่งพอประมวลผลสรุปได้ดังนี้

1. การสังเกต หมายถึง การสังเกตพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกเชิงสร้างสรรค์ อับราฮัม (Abraham, 1927) และแอนดรูว์ (Andrew, 1930) ได้ศึกษาแบบต่าง ๆ ของความคิดจินตนาการ และได้ใช้วิธีการสังเกตเป็นวิธีวัดจากหลายวิธีโดยวัดความคิดจินตนาการของเด็กจาก

พฤติกรรมการเล่นและการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยสังเกตพฤติกรรมการเล่นแบบ การทดลอง การปรับปรุงและตกแต่งสิ่งต่าง ๆ การแสดงละคร การใช้คำอธิบายหรือบรรยายให้เกิดภาพพจน์ ตลอดจน การเล่านิทาน การแต่งเรื่องใหม่ การเล่นและการคิดเกมใหม่ ๆ ตลอดจนพฤติกรรมที่แสดงออกถึง ความสุนทรีย์ ความซาบซึ้งต่อสิ่งสวยงาม เป็นต้น

มาร์กี (Marky, 1935) ได้ใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมการเล่นที่บ้าน การตั้งชื่อ แปลกๆ ลักษณะการเป็นผู้นำ การสร้างหรือการต่อไม้บล็อกของเด็ก เป็นต้น และมาร์กียังสรุปข้อคิด ได้ว่าไม่มีวิธีการทดสอบวิธีใดเพียงวิธีเดียวที่จะวัดความคิดสร้างสรรค์ได้ครอบคลุมในทุกด้าน ทุกวัย และทุกระดับชั้น เขาได้ยกตัวอย่างว่า เด็กโตมักสนใจเกี่ยวกับเกมบ้านน้อยกว่า และทำคะแนนได้น้อย กว่าเด็กเล็ก เนื่องจากว่าเด็กเล็กมีความสนใจและตั้งชื่อได้แปลก พิสดาร และมีจินตนาการมากกว่า ในขณะที่เด็กโตส่วนใหญ่จะสนใจกับความจริง และความเป็นเหตุเป็นผลมากกว่า เป็นต้น

ทอเรนซ์ (Torrance, 1965) ก็ได้ใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมของเด็กด้วยการระบุ หัวข้อที่ใช้เป็นแนวทางในการสังเกตผู้มีความคิดสร้างสรรค์สูงได้ แม้จะไม่ตรงกับแบบทดสอบ เช่น การสังเกตความสามารถในการใช้เวลาให้เป็นประโยชน์โดยปราศจากสิ่งเร้า นักเรียนสามารถทำ กิจกรรมได้ไกลเกินกว่าที่ได้รับมอบหมายด้วยวิธีการที่แปลกใหม่ แสดงออกถึง กล้าทดลอง กล้าเสี่ยง เป็นต้น

การสังเกตพฤติกรรม เป็นวิธีการที่พ่อแม่ ครู ผู้ปกครอง สามารถใช้ในการสังเกต พฤติกรรมได้ เพราะว่าเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดและรู้จักเด็กดีว่าผู้อื่น แต่ครูหรือผู้ปกครองควรทราบ และเข้าใจ พฤติกรรมของความคิดสร้างสรรค์ที่เด็กแสดงออกได้อย่างถูกต้อง มิฉะนั้นแล้วจะทำให้ผล ของการสังเกตผิดพลาดได้

2. การวาดภาพ หมายถึง การให้เด็กวาดภาพจากสิ่งเร้าที่กำหนด เป็นการถ่ายทอด ความคิดสร้างสรรค์ออกมาเป็นรูปธรรม และสื่อความหมายได้ สิ่งเร้าที่กำหนดให้เด็ก อาจเป็นวงกลม สีเหลี่ยม แล้วให้เด็กวาดภาพต่อเติมให้เป็นภาพใหม่ ซึ่งมีการศึกษากันมานานแล้ว เช่น ซิมป์สัน (Simpson, 1927) ได้ใช้จุดวงกลมเล็ก ๆ 40 จุด จำนวน 50 จุด เป็นสิ่งเร้าให้เด็กวาด แล้วพิจารณา ความคิดคล่องตัว ความคิดริเริ่ม และความคิดยืดหยุ่นจากภาพที่เด็กวาด

กริพเพน (Grippen, 1933) ได้ใช้วิธีการให้เด็กวาดภาพพร้อมทั้งอธิบาย ประกอบ ภาพที่กำลังวาดอยู่ และมาร์กี (Markey, 1935) ก็ใช้สิ่งเร้าที่เป็นวงกลม สีเหลี่ยม ให้เด็กวาดภาพ เช่นกัน กิลฟอร์ด (Guilford, 1965) ทอเรนซ์ (Torrance, 1967) ก็ได้ออกแบบสิ่งเร้าในลักษณะ เดียวกันเป็นส่วนหนึ่งของการวัดความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก โดยคิดสร้างสรรค์ในแง่ของความแปลก ใหม่ ไม่ซ้ำแบบ และความละเอียดลออในการตกแต่งภาพ เป็นต้น

3. รอยหยดหมึก (Inkblots) หมายถึง การที่ให้เด็กดูภาพจากรอยหยดหมึก แล้วคิดตอบจากภาพที่เด็กเห็น โดยวิธีการนี้มักใช้กับเด็กวัยประถมศึกษา เพราะเด็กมีจินตนาการและสามารถอธิบายได้ดี

เคิร์กแพตทริก (Kirkpatrick, 1900) ได้ใช้รอยหยดของหมึก โดยให้เด็กดูภาพแล้วตอบโดยไม่จำกัดการคิด และให้อิสระในการตอบได้เต็มที่ โดยคำสั่งก็สั้นๆ ไม่เฉพาะเจาะจง และสิ่งเร้า รอยหยดของหมึกก็เป็นแบบคลุมเครือไม่ชัดเจน ซึ่งคำตอบของเด็กที่ได้รับการพิจารณาจากการคิดประดิษฐ์ อารมณ์ขัน ลักษณะจินตนาการ ความรู้สึก และความสามารถในการรับรู้ที่ดีต่อรอยหยดหมึก

4. การเขียนเรียงความและงานศิลปะ หมายถึง การให้เด็กเขียนเรียงความจากหัวข้อที่กำหนด และการประเมินผลงานศิลปะที่สร้างสรรค์ขึ้นของนักเรียน นักจิตวิทยามีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า เด็กในวัยประถมศึกษามีความสำคัญ หรือเป็นช่วงวิกฤตของการพัฒนาความคิดเชิงสร้างสรรค์ เด็กจะมีความสนใจในการเขียนในเชิงสร้างสรรค์และแสดงออกเชิงสร้างสรรค์ในผลงานศิลปะจากการศึกษาประวัติบุคคลสำคัญของนักประดิษฐ์ นักวิทยาศาสตร์เอกของโลก เช่น นิวตัน เจมส์ ฮิลเลอร์ และปาสคาล พบว่าบุคคลเหล่านี้จะแสดงออกถึงแวบในการสร้างสรรค์ ด้วยการประดิษฐ์และสร้างผลงานชิ้นแรกเมื่ออยู่ในช่วงประถมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ โดยเด็กในช่วงวัยนี้จะมีพัฒนาการทางภาษาที่ดีเขียนบรรยายหรือแสดงความรู้สึกจินตนาการ ซึ่งจะเป็นที่สนใจในวัยของเด็ก

โคลวิน (Colvin, 1962) ได้ใช้วิธีการให้เด็กเขียนเรียงความและวาดความคิดแปลกใหม่ ความคิดจินตนาการ ความมีอารมณ์ขันของเด็กจากสิ่งที่เด็กได้เขียนออกมา เป็นต้น สตีเฟนสัน (Stephenson, 1849) ก็ได้ทดลองให้เด็กเขียนคำกลอน ส่วนทอแรนซ์ (Torrance, 1963) ก็ได้ให้เด็กเขียนเรียงความจากเรื่องที่คาดคิดไม่ถึง โดยกำหนดหัวข้อ เช่น “ผู้ชายที่ร้องไห้” “ครูที่ไม่พูด” “สุนัขที่ไม่เห่า” เป็นต้น ซึ่งปรากฏว่าเขาพบความคิดแปลกใหม่ และน่าสนใจจากความคิดจินตนาการของเด็ก

5) แบบทดสอบ หมายถึง การให้เด็กทำแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์มาตรฐาน ซึ่งเกิดจากผลของการวิจัยเกี่ยวกับธรรมชาติของความคิดสร้างสรรค์ แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งมีทั้งใช้ภาษาเป็นสื่อ และที่ใช้ภาพเป็นสื่อ เพื่อเร้าให้เด็กแสดงออกถึงความคิดเชิงสร้างสรรค์ โดยแบบทดสอบมีการกำหนดเวลาด้วย ปัจจุบันแบบทดสอบที่เป็นที่นิยมใช้กันมาก เช่น แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของกิลฟอร์ด แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของทอแรนซ์ เป็นต้น

ประจักษ์ ปฏิทัศน์ (2559, น.105) ได้กล่าวว่า การวัดและประเมินความคิดสร้างสรรค์ ว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นพฤติกรรมความคิดที่มีคุณสมบัติเฉพาะตัว จึงจำเป็นจะต้องมีการประเมินความคิดสร้างสรรค์ด้วยเครื่องมือที่ออกแบบขึ้น สำหรับการประเมินความคิดสร้างสรรค์ โดยเฉพาะเท่านั้นซึ่งถ้าหากจะนำแบบประเมินแบบอื่น ๆ มาใช้ประเมินความคิดสร้างสรรค์ก็จะถือว่า

เป็นความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นจากการใช้เครื่องมือที่ไม่ถูกต้องในการวัดประเมิน เช่น การนำแบบประเมินระดับสติปัญญามาใช้ในการประเมินความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

การประเมินความคิดสร้างสรรค์ในทางจิตวิทยายังคงเป็นข้อถกเถียงและยังหาข้อสรุปที่ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับในระดับสากลยังไม่ได้ จากผลวิจัยของนักวิชาการหลากหลายสาขาวิชาที่เสนอแนวทางการประเมินความคิดสร้างสรรค์ด้วยตัวแปรในการประเมินที่แตกต่างกันออกไป ตัวแปรที่ถูกนำมาใช้ในการประเมินความคิดสร้างสรรค์อย่างแพร่หลาย และกำหนดเกณฑ์ชี้วัดคุณภาพและปริมาณได้ยาก ซึ่งยังคงต้องการผลการวิจัยในการแก้ปัญหาในประเด็นดังกล่าวอีกมากมาย ตัวแปรที่ใช้ในการประเมินความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่

5.1 ตัวแปรชี้วัดความคิดแบบอนกนัย (Divergent Thinking) ตัวแปรด้านความคิดแบบอนกนัยเป็นตัวแปรที่ได้รับความเชื่อถือว่ามีความตรงในการสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของบุคคลผู้ถูกประเมินได้ในระดับที่สูง และสามารถนำไปพยากรณ์ผลงานด้านความคิดสร้างสรรค์ในโลกของความเป็นจริงได้ถูกต้องสูง เมื่อเปรียบเทียบกับการพยากรณ์ด้วยตัวแปรด้านอื่น ๆ แต่ก็ยังพบปัญหาในด้านเทคนิคการสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรแบบการคิดแบบอนกนัย เนื่องจากเครื่องมือที่มีอยู่ยังมีความเที่ยงตรงระดับที่พอจะยอมรับได้เท่านั้น อีกทั้งยังมีความสัมพันธ์ตัวแปรชี้วัดระดับสติปัญญาบางส่วนในระดับสูงมาก ทำให้เกณฑ์ทางสถิติแยกตัวแปรชี้วัดความคิดสร้างสรรค์ในส่วนดังกล่าวออกจากตัวแปรชี้วัดทางสติปัญญาได้ยาก

5.2 ตัวแปรความสอดคล้องทางการคิด (Consensual Assessment Technique) การวัดความสอดคล้องทางการคิดเป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อนและต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นผู้ที่จะตัดสินและแปลผลการวัด ซึ่งขัดแย้งกับนิยามของการคิดสร้างสรรค์ในประเด็นของการคิดแปลกแตกต่างและการสร้างสิ่งใหม่ที่ไม่ซ้ำของเดิมที่มีอยู่แล้ว เพราะหลาย ๆ กรณีที่แม้แต่ผู้เชี่ยวชาญเองก็ไม่สามารถที่จะเข้าใจวิธีการคิดหาความสอดคล้องของสิ่งต่าง ๆ ที่บุคคลแต่ละคนใช้ในการคิดสร้างสรรค์และยังมีข้อจำกัดด้านการเงื่อนไขความแตกต่างทางวัฒนธรรม และภาษาที่จะทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการแปลผลด้านความสอดคล้องทางการคิด

5.3 ตัวแปรชี้วัดความเชื่อมโยงทางความคิด (Remote Associates Test) ความคิดสร้างสรรค์เกิดขึ้นจากองค์ประกอบที่สำคัญองค์ประกอบหนึ่ง ก็คือ การเชื่อมโยงทางความคิดซึ่งบุคคลแต่ละคนต่างมีวิธีการเชื่อมโยงทางความคิดของตนเองที่แตกต่างกัน ดังนั้นการกำหนดเกณฑ์การพิจารณาคุณภาพและปริมาณของการเชื่อมโยงทางความคิดของบุคคล จึงเป็นเรื่องที่ทำได้ค่อนข้างยากและอาจจะเป็นเครื่องมือที่ไม่ถูกต้อง หากผู้ตัดสินใช้เกณฑ์ในใจของตนเองเพียงอย่างเดียวในการที่จะตัดสินการวัดความเชื่อมโยงทางความคิดของผู้อื่น

เมื่อพิจารณาถึงแนวทางการประเมินความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์จากนักวิชาการ พบว่าแนวทางการประเมินความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์มีความหลากหลาย ผู้วิจัยจึงขอสังเคราะห์เป็นเกณฑ์การประเมินความคิดริเริ่มเพื่อใช้ในงานวิจัยฉบับนี้ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.11 เกณฑ์การประเมินความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม

ประเด็นองค์ประกอบความสามารถของความคิดริเริ่ม	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
ลักษณะของการกล้าคิด	1) กล้าวางโครงเรื่องในรูปแบบใหม่ ไม่วกวน เข้าใจง่าย	1) กล้าวางโครงเรื่องในรูปแบบใหม่ ไม่วกวน เข้าใจง่าย	1) กล้าวางโครงเรื่องในรูปแบบใหม่ ไม่วกวน เข้าใจง่าย	1) กล้าวางโครงเรื่องในรูปแบบใหม่ ไม่วกวน เข้าใจง่าย	1) กล้าวางโครงเรื่องในรูปแบบใหม่ ไม่วกวน เข้าใจง่าย
	สร้างสรรค์สังคม	สร้างสรรค์สังคม	สร้างสรรค์สังคม	สร้างสรรค์สังคม	สร้างสรรค์สังคม
	2) ผู้เรียนกล้าตัดสินใจ	2) ผู้เรียนกล้าตัดสินใจ	2) ผู้เรียนกล้าตัดสินใจ	2) ผู้เรียนกล้าตัดสินใจ	2) ผู้เรียนกล้าตัดสินใจ
	กล้าคิด กล้าลองนำเสนอหัวข้อที่แปลกใหม่	กล้าคิด กล้าลองนำเสนอหัวข้อที่แปลกใหม่	กล้าคิด กล้าลองนำเสนอหัวข้อที่แปลกใหม่	กล้าคิด กล้าลองนำเสนอหัวข้อที่แปลกใหม่	กล้าคิด กล้าลองนำเสนอหัวข้อที่แปลกใหม่
	3) หัวข้อกะทัดรัด คำน้อยแต่กินความมาก แสดงให้เห็นถึงความลึกซึ้งทางภาษาและการกล้าคิดนำเสนอหัวข้อ	3) หัวข้อกะทัดรัด คำน้อยแต่กินความมาก แสดงให้เห็นถึงความลึกซึ้งทางภาษาและการกล้าคิดนำเสนอหัวข้อ	3) หัวข้อกะทัดรัด คำน้อยแต่กินความมาก แสดงให้เห็นถึงความลึกซึ้งทางภาษาและการกล้าคิดนำเสนอหัวข้อ	3) หัวข้อกะทัดรัด คำน้อยแต่กินความมาก แสดงให้เห็นถึงความลึกซึ้งทางภาษาและการกล้าคิดนำเสนอหัวข้อ	3) หัวข้อกะทัดรัด คำน้อยแต่กินความมาก แสดงให้เห็นถึงความลึกซึ้งทางภาษาและการกล้าคิดนำเสนอหัวข้อ
	4) กล้านำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ เป็นเรื่องราวแปลกใหม่	4) กล้านำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ เป็นเรื่องราวแปลกใหม่	4) กล้านำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ เป็นเรื่องราวแปลกใหม่	4) กล้านำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ เป็นเรื่องราวแปลกใหม่	4) กล้านำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ เป็นเรื่องราวแปลกใหม่
	5) กล้านำเสนอถ้อยคำในแต่ละวรรคที่สั้น กระชับ แต่ความหมายลึกซึ้ง	5) กล้านำเสนอถ้อยคำในแต่ละวรรคที่สั้น กระชับ แต่ความหมายลึกซึ้ง	5) กล้านำเสนอถ้อยคำในแต่ละวรรคที่สั้น กระชับ แต่ความหมายลึกซึ้ง	5) กล้านำเสนอถ้อยคำในแต่ละวรรคที่สั้น กระชับ แต่ความหมายลึกซึ้ง	5) กล้านำเสนอถ้อยคำในแต่ละวรรคที่สั้น กระชับ แต่ความหมายลึกซึ้ง
	มีลักษณะครบ 5 ข้อ	มีลักษณะเพียง 4 ข้อ	มีลักษณะเพียง 3 ข้อ	มีลักษณะเพียง 2 ข้อ	มีลักษณะเพียง 1 ข้อ

ตารางที่ 2.11 (ต่อ)

ประเด็น องค์ประกอบ ความสามารถ ของความคิด ริเริ่ม	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
ความคิด จินตนาการ	1) มีกระบวนการ วิเคราะห์ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร จากสื่อ หรือแหล่งข้อมูล	1) มีกระบวนการ วิเคราะห์ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร จากสื่อ หรือแหล่งข้อมูล	1) มีกระบวนการ วิเคราะห์ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร จากสื่อ หรือแหล่งข้อมูล	1) มีกระบวนการ วิเคราะห์ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร จากสื่อหรือ แหล่งข้อมูล	1) มีกระบวนการ วิเคราะห์ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร จากสื่อหรือ แหล่งข้อมูล
	2) กำหนดแนวคิด ที่ได้จากสื่อหรือ แหล่งข้อมูลที่ อ้างอิง	2) กำหนดแนวคิด ที่ได้จากสื่อหรือ แหล่งข้อมูลที่ อ้างอิง	2) กำหนดแนวคิด ที่ได้จากสื่อหรือ แหล่งข้อมูลที่ อ้างอิง	2) กำหนดแนวคิดที่ ได้จากสื่อหรือ แหล่งข้อมูลที่อ้างอิง	2) กำหนดแนวคิดที่ ได้จากสื่อหรือ แหล่งข้อมูลที่อ้างอิง
	3) มีการหลอมรวม แนวคิดจินตนาการ ที่มีความ หลากหลายจาก เรื่องราวต้นฉบับ	3) มีการหลอมรวม แนวคิดจินตนาการ ที่มีความ หลากหลายจาก เรื่องราวต้นฉบับ	3) มีการหลอมรวม แนวคิดจินตนาการ ที่มีความ หลากหลายจาก เรื่องราวต้นฉบับ	3) มีการหลอมรวม แนวคิดจินตนาการที่ มีความหลากหลาย จากเรื่องราวต้นฉบับ	3) มีการหลอมรวม แนวคิดจินตนาการที่ มีความหลากหลาย จากเรื่องราวต้นฉบับ
	4) นำแนวคิดมา สังเคราะห์ วางโครงเรื่อง	4) นำแนวคิดมา สังเคราะห์ วางโครงเรื่อง	4) นำแนวคิดมา สังเคราะห์ วางโครงเรื่อง	4) นำแนวคิดมา สังเคราะห์ วางโครงเรื่อง	4) นำแนวคิดมา สังเคราะห์ วางโครงเรื่อง
	5) สร้างเนื้อหาให้มี ความน่าเชื่อถือ สร้างเนื้อหาหรือทำ ให้ภาพของการ เกิดขึ้นจริงได้	5) สร้างเนื้อหาให้มี ความน่าเชื่อถือ สร้างเนื้อหาหรือทำ ให้ภาพของการ เกิดขึ้นจริงได้	5) สร้างเนื้อหาให้มี ความน่าเชื่อถือ สร้างเนื้อหาหรือทำ ให้ภาพของการ เกิดขึ้นจริงได้	5) สร้างเนื้อหาให้มี ความน่าเชื่อถือ สร้างเนื้อหาหรือทำ ให้ภาพของการ เกิดขึ้นจริงได้	5) สร้างเนื้อหาให้มี ความน่าเชื่อถือ สร้างเนื้อหาหรือทำ ให้ภาพของการ เกิดขึ้นจริงได้
	มีลักษณะครบ 5 ข้อ	มีลักษณะเพียง 4 ข้อ	มีลักษณะเพียง 3 ข้อ	มีลักษณะเพียง 2 ข้อ	มีลักษณะเพียง 1 ข้อ

ตารางที่ 2.11 (ต่อ)

ประเด็น องค์ประกอบ ความสามารถ ของความคิด ริเริ่ม	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
การคิดให้ แตกต่าง ไปจากเดิม	1) การนำเสนอ หัวข้อแปลกใหม่ แตกต่างไปจาก เดิม 2) การนำเสนอ แก่นเรื่องคำ ประพันธ์มีความ แปลกใหม่ แตกต่างจาก แหล่งข้อมูล หรือสื่ออ้างอิง 3) การนำเสนอ ถ้อยคำในเนื้อหา มีการวางความคิด ที่ดี 4) การวาง ความคิด สอดคล้อง สัมผัส ต่อเนื่องและแสดง ให้เห็นถึงการคิด ที่แตกต่างไปจาก ข้อมูลอ้างอิง หรือข้อมูลที่ศึกษา 5) เนื้อหา มีความ เป็นเอกภาพ แสดงการคิดให้ แตกต่างไปจาก เดิม มีลักษณะครบ 5 ข้อ	1) การนำเสนอ หัวข้อแปลกใหม่ แตกต่างไปจาก เดิม 2) การนำเสนอ แก่นเรื่องคำ ประพันธ์มีความ แปลกใหม่ แตกต่างจาก แหล่งข้อมูล หรือสื่ออ้างอิง 3) การนำเสนอ ถ้อยคำในเนื้อหา มีการวางความคิด ที่ดี 4) การวาง ความคิด สอดคล้อง สัมผัส ต่อเนื่องและแสดง ให้เห็นถึงการคิด ที่แตกต่างไปจาก ข้อมูลอ้างอิง หรือข้อมูลที่ศึกษา 5) เนื้อหา มีความ เป็นเอกภาพ แสดงการคิดให้ แตกต่างไปจาก เดิม มีลักษณะเพียง 4 ข้อ	1) การนำเสนอ หัวข้อแปลกใหม่ แตกต่างไปจาก เดิม 2) การนำเสนอ แก่นเรื่องคำ ประพันธ์มีความ แปลกใหม่ แตกต่างจาก แหล่งข้อมูล หรือสื่ออ้างอิง 3) การนำเสนอ ถ้อยคำในเนื้อหา มีการวางความคิด ที่ดี 4) การวาง ความคิด สอดคล้อง สัมผัส ต่อเนื่องและแสดง ให้เห็นถึงการคิด ที่แตกต่างไปจาก ข้อมูลอ้างอิง หรือข้อมูลที่ศึกษา 5) เนื้อหา มีความ เป็นเอกภาพ แสดงการคิดให้ แตกต่างไปจาก เดิม มีลักษณะเพียง 3 ข้อ	1) การนำเสนอ หัวข้อแปลกใหม่ แตกต่างไปจากเดิม 2) การนำเสนอ แก่นเรื่องคำ ประพันธ์มีความ แปลกใหม่ แตกต่าง จากแหล่งข้อมูล หรือสื่ออ้างอิง 3) การนำเสนอ ถ้อยคำในเนื้อหา มีการวางความคิดที่ ดี 4) การวางความคิด สอดคล้อง สัมผัส ต่อเนื่องและแสดง ให้เห็นถึงการคิด ที่แตกต่างไปจาก ข้อมูลอ้างอิง หรือข้อมูลที่ศึกษา 5) เนื้อหา มีความ เป็นเอกภาพ แสดง การคิดให้แตกต่าง ไปจากเดิม มีลักษณะเพียง 2 ข้อ	1) การนำเสนอ หัวข้อแปลกใหม่ แตกต่างไปจากเดิม 2) การนำเสนอ แก่นเรื่องคำ ประพันธ์มีความ แปลกใหม่ แตกต่าง จากแหล่งข้อมูล หรือสื่ออ้างอิง 3) การนำเสนอ ถ้อยคำในเนื้อหา มีการวางความคิดที่ ดี 4) การวางความคิด สอดคล้อง สัมผัส ต่อเนื่องและแสดง ให้เห็นถึงการคิด ที่แตกต่างไปจาก ข้อมูลอ้างอิง หรือข้อมูลที่ศึกษา 5) เนื้อหา มีความ เป็นเอกภาพ แสดง การคิดให้แตกต่าง ไปจากเดิม มีลักษณะเพียง 1 ข้อ

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

6.1.1 ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ดังนี้

ภุชงค์ โรจน์แสงรัตน์ (2559) ได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้การคิดเชิงออกแบบเป็นฐานเพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่ปรากฏอัตลักษณ์ไทยสำหรับนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยคือ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สาขาออกแบบ ชั้นปีที่ 2 จำนวน 36 คน เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย รูปแบบการสอน แบบประเมินผลงานผู้เรียน แบบสอบถามความคิดเห็น ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลองกลุ่มเดียวสอบก่อนสอบหลัง (One group pretest – posttest design) โดยทดลองใช้รูปแบบด้วยแบบฝึกหัดที่แตกต่างกัน ได้แก่ หนุมาน ทศกัณฐ์ และครุฑยุคนาค นำคะแนนผลงานของผู้เรียนทั้งหมดมาเปรียบเทียบกับ t-test ผลการศึกษาพบว่า หลักการของรูปแบบการสอนโดยใช้การคิดเชิงออกแบบเป็นฐานเพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่ปรากฏอัตลักษณ์ไทย ประกอบด้วย 1) การสร้างประสบการณ์เกี่ยวกับอัตลักษณ์ไทย 2) การวิเคราะห์รูปทรงนัยยะไทย 3) การสังเคราะห์และออกแบบ และองค์ประกอบของรูปแบบการสอนได้แก่ 1) โจทย์ในงานออกแบบ 2) เนื้อหา 3) ผู้สอน 4) ผู้เรียน 5) สื่อการสอน 6) กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 7) การประเมินผล ผลการใช้รูปแบบการสอนพบว่า คะแนนผลงานออกแบบที่ปรากฏอัตลักษณ์ไทยหลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยยะสำคัญที่ระดับ .05

พันธ์ยุทธ น้อยพินิจ (2560) ได้ศึกษาวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ภาวะตัดกรวย ด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 24 คน โดยใช้รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนจำนวน 4 วงจรปฏิบัติการ ในระยะเวลา 12 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ใบกิจกรรม แบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินชิ้นงาน และแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ผลการวิจัย พบว่า 1) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบ เรื่อง ภาวะตัดกรวย ที่มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ทำความเข้าใจปัญหา (Empathy) ขั้นที่ 2 นิยามปัญหา (Define) ขั้นที่ 3 สร้างความคิด (Ideate) ขั้นที่ 4 สร้างต้นแบบ (Prototype) และขั้นที่ 5 ทดสอบ (test) มีประเด็นที่ควรเน้น ได้แก่ การทบทวนความรู้พื้นฐานที่จำเป็นให้แก่ นักเรียนสำหรับนำไปใช้ในการออกแบบชิ้นงานและแก้ปัญหา การเลือกใช้ปัญหาการออกแบบหรือสถานการณ์ปัญหาในชีวิตจริง และการออกแบบชิ้นงานที่ใช้องค์ความรู้ทางคณิตศาสตร์ในเรื่องที่เรียนให้มีความหลากหลาย รวมถึงการกระตุ้นนักเรียนให้ทำกิจกรรม

ร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ 2) นักเรียนส่วนใหญ่มีระดับความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความสามารถรายด้าน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความสามารถด้านการค้นพบความจริง การค้นพบปัญหา และการค้นพบแนวคิด อยู่ในระดับมาก สำหรับความสามารถด้านการค้นพบวิธีการแก้ปัญหาและการสร้างสรรค์ความรู้ที่อยู่ในระดับ ปานกลาง

ณัฐกฤตา ไทวงษ์ (2562) ได้ดำเนินการศึกษาผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดเชิงออกแบบที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัยที่มีระดับอายุ 4 – 5 ปี จำนวน 36 คน ระยะเวลาในการทดลอง 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดเชิงออกแบบ แผนการจัดประสบการณ์ตามคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของอารี รังสินันท์ และแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปร ผลการวิจัยพบว่า 1) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดเชิงออกแบบมีความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการแก้ปัญหาหลังได้รับการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดเชิงออกแบบมีความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมโภชน์ พูลเขตกิจ (2563) ได้ดำเนินการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบเพื่อเสริมสร้างทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 36 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ แบบทดสอบวัดทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรมแบบประเมินทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม และแบบประเมินทักษะการทำงานเป็นทีม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติทดสอบทีแบบหนึ่งกลุ่ม (t-test one sample) ผลการศึกษาพบว่า 1) กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบเพื่อเสริมสร้างทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 75.00/76.19 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรมหลังจากการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบเพื่อเสริมสร้างทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรมอยู่ในระดับดีมาก 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรมหลังเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบเพื่อเสริมสร้างทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีทักษะการทำงานเป็นทีมระหว่าง

เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบเพื่อเสริมสร้างทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรมอยู่ในระดับดีมาก

พิชญา กล้าหาญ (2563) ได้ดำเนินการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 16 แผนการเรียนรู้ 2) แบบประเมินความเป็นนวัตกรรม 3) แบบประเมินผลงาน/ชิ้นงานของนักเรียน และ 4) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการศึกษาพบว่า 1) กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นเตรียมการและทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง 2) ขั้นตั้งกรอบปัญหา 3) ขั้นการวางแผน/ระดมความคิด 4) ขั้นต้นแบบ และ 5) ขั้นทดสอบและประเมิน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.28/83.86 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 2) ผลการประเมินความเป็นนวัตกรรมของนักเรียนหลังจากจัดกิจกรรมเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ดังนี้ 2.1) ความเป็นนวัตกรรมของนักเรียนอยู่ในระดับดี 2.2) ผลงาน/ชิ้นงานของนักเรียนอยู่ในระดับดี 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ปวีตร ภูมิสูง (2564) ได้ดำเนินการพัฒนาการคิดเชิงออกแบบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสเต็มศึกษา โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางสเต็มศึกษา วิชาฟิสิกส์เพิ่มเติม เรื่อง งานและพลังงาน กลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสเต็มศึกษา แบบทดสอบการคิดเชิงออกแบบ และแบบสังเกตพฤติกรรมการคิดเชิงออกแบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละและค่าเฉลี่ย ซึ่งทำการวิจัยจำนวน 2 วงจรปฏิบัติการ และมีผลการวิจัย พบว่า วงจรปฏิบัติการที่ 1 นักเรียนมีคะแนนการคิดเชิงออกแบบเฉลี่ยเท่ากับ 13.4 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 67

มีนักเรียนผ่านเกณฑ์จำนวน 5 คน และไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 5 คน ในวงจรปฏิบัติการที่ 2 ทำการปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมจากวงจรปฏิบัติการที่ 1 โดยจัดกิจกรรมที่เน้นตีความหมาย วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปสู่การสรุปประเด็นปัญหา และฝึกทักษะกระบวนการออกแบบและวางแผน การสร้างชิ้นงานให้มีความแปลกใหม่ พบว่า นักเรียนมีคะแนนการคิดเชิงออกแบบเฉลี่ยเท่ากับ 17.2 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 86 มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 10 คน และไม่มีนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์

6.1.2 ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีสหบท (Intertextuality)

ดังนี้

กัญญา วัฒนกุล (2550) ได้ศึกษาเรื่อง สัจนิยมมหัศจรรย์และสหบทในนวนิยายเรื่อง คาฟกา ออน เดอะ ซอร์ ของ ฮารุกิ มูราคามิ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่วัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์นวนิยายเรื่อง คาฟกา ออน เดอะ ซอร์ ของ ฮารุกิ มูราคามิ ในด้านองค์ประกอบมหัศจรรย์ภายในตัวบท และการสืบหาสายสัมพันธ์ระหว่าง คาฟกา ออน เดอะ ซอร์ ของ ฮารุกิ มูราคามิ กับตัวบทอื่น ๆ เนื่องจากกระบวนการสหบท คือเครื่องมือที่สามารถเน้นความเป็นสัจนิยมมหัศจรรย์ของตัวบทให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผลการวิจัยพบว่า ปรากฏการณ์มหัศจรรย์ที่เกิดขึ้นในโลกความจริงอย่างเป็นธรรมชาติและเป็นรูปธรรมดังที่ปรากฏในคาฟกา ออน เดอะ ซอร์ ของ ฮารุกิ มูราคามิ นั้น ได้แสดงให้เห็นถึงการผสมผสานอย่างสลับซับซ้อนระหว่างความจริงและความลึกลับ ลักษณะดังกล่าววิพากษ์เป็นกระบวนการทัศน์แบบสัจนิยมที่มีแนวโน้มจะแบ่งแยกสิ่งต่าง ๆ ออกเป็นข้อตรงข้าม องค์ประกอบมหัศจรรย์ใน คาฟกา ออน เดอะ ซอร์ ของ ฮารุกิ มูราคามิ มีบทบาทในการโต้กลับเพื่อวิพากษ์ เรื่องเล่าแม่บท เช่น อุดมการณ์ชาตินิยม การเข้าครอบงำของตะวันตก และระบบทุนนิยมจากหลายหลายแง่มุม ในสังคมทุนนิยมสมัยใหม่ ความมหัศจรรย์ทำหน้าที่เป็นเสมือนกระจกที่สะท้อนภาพจิตอันบิดเบี้ยวและตัวตนที่แปลกแยกของตัวละครที่ดำเนินชีวิตภายใต้กรอบของสังคมทุนนิยม อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า คาฟกา ออน เดอะ ซอร์ ของ ฮารุกิ มูราคามิ เป็นงานในแนวสัจนิยมมหัศจรรย์ซึ่งนำเสนอธรรมชาติของความจริงในยุคหลังสมัยใหม่ที่ผสมผสานกันอย่างหลากหลายและเลื่อนไกลจนกระทั่งไม่อาจเข้าถึงได้ด้วยระบบเหตุผลหรืออายตนะทั้งห้า

อธิกมาส มากจ้อย (2553) ได้ศึกษาและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีสหบทเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีสหบทเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต และเพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น โดยนำรูปแบบไปใช้สอนเขียนร้อยแก้ว ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีสหบทมีขั้นตอน 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การวางแผนและเตรียมการเรียนรู้ของนักศึกษา และระยะที่ 2 ขั้นตอนกิจกรรมการเรียน การ

สอนในชั้นเรียน ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ชั้นสร้างประสบการณ์และวางแผนการเขียน 2) ชั้นเชื่อมโยงตัวบท 3) ชั้นร่างงานเขียน 4) ชั้นประเมินผลงาน และ 5) ชั้นเติมเต็มงานให้สมบูรณ์ รวมถึงประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนพบว่าตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่าจากบันทึกการเรียนรู้ตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นช่วยเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ รวมถึงนักศึกษาสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทและงานเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ประเภทบันเทิงคดีได้เป็นอย่างดี

ฉันทยา พิทยาพิทักษ์ (2553) ได้ดำเนินการศึกษาเรื่อง พัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนการสอน โดยบูรณาการทฤษฎีสหบทและแนวการสอนอ่านโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านเชิงสร้างสรรค์ของเด็กอนุบาล มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาระบบการเรียนการสอนโดยบูรณาการทฤษฎีสหบทและแนวการสอนอ่านโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านเชิงสร้างสรรค์ของเด็กอนุบาล 2) ศึกษาผลการใช้กระบวนการเรียนการสอนโดยบูรณาการทฤษฎีสหบทและแนวการสอนอ่านโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานในการเสริมสร้างความสามารถในการอ่านเชิงสร้างสรรค์ของเด็กอนุบาล ตัวอย่างประชากรคือ เด็กอนุบาล อายุ 5 – 6 ปี ที่กำลังศึกษาชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนอนุบาลสามเสน จำนวน 40 คน กระบวนการเรียนการสอนโดยบูรณาการทฤษฎีสหบทและแนวการสอนอ่านโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานช่วยเสริมสร้างความสามารถในการอ่านเชิงสร้างสรรค์ของเด็กอนุบาลเป็นอย่างดี เด็กอนุบาลสามารถทำความเข้าใจการอ่านเพื่อนำไปสู่ความสามารถในการอ่านเชิงสร้างสรรค์โดยอาศัยการเชื่อมโยงเนื้อหาในการอ่านกับประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของเด็กอย่างต่อเนื่อง

กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง (2557) ได้ศึกษาและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอ่านและเขียนเชิงสร้างสรรค์ตามทฤษฎีสัมพันธบทเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยให้ผู้เรียนอ่านและวิเคราะห์ตัวบทร้อยแก้วและนำไปเขียนเป็นบทร้อยแก้วและร้อยกรอง มีขั้นตอนการเรียนการสอน 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ชั้นสร้างองค์ความรู้จากการอ่าน 2) ชั้นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของตัวบท 3) ชั้นเติมจินตนาการและประสบการณ์เดิมเพื่อวางโครงร่าง 4) ชั้นเรียบเรียงความและสร้างวรรณศิลป์ 5) ชั้นกลั่นกรองงานเขียน 6) ชั้นสร้างสรรค์งานเขียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านและการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งโดยภาพรวมและจำแนกตามองค์ประกอบ

6.1.3 ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการแต่งคำประพันธ์

ดังนี้

พนมศักดิ์ มนูญปรัชญาภรณ์ (2557) ได้ดำเนินการพัฒนาแบบฝึกการแต่งโคลงสี่สุภาพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน 40 คน ระยะเวลาในการทดลองทั้งสิ้น 8 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบฝึกการแต่งโคลงสี่สุภาพ แผนการจัดการเรียนรู้การแต่งโคลงสี่สุภาพ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การแต่งโคลงสี่สุภาพ และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกการแต่งโคลงสี่สุภาพการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน ผลการวิจัยพบว่า 1) แบบฝึกการแต่งโคลงสี่สุภาพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ 82.74/81.96 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 75/75 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการแต่งโคลงสี่สุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 หลังเรียนโดยใช้แบบฝึกการแต่งโคลงสี่สุภาพสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 มีความเห็นต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกการแต่งโคลงสี่สุภาพอยู่ในระดับมากที่สุด

สุรัตน์ คำหอมริน (2558) ได้ดำเนินการพัฒนาความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 26 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ใช้เวลาจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 สัปดาห์ รวม 11 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการแต่งกลอนสุภาพ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก 2) แบบฝึก 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งกลอนสุภาพ 4) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าทดสอบทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน ผลการศึกษาพบว่า 1) คะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพของนักเรียน ค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังการเรียนรู้นสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนรู้ เรื่อง การแต่งกลอนสุภาพ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งแต่ละด้านพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากในทุกด้าน คือ บรรยายากการจัดการเรียนรู้และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามลำดับ

วารารณ์ ศรีกระรัตน์ (2563) ได้ดำเนินการศึกษาและพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแต่งบทร้อยกรอง ตามรูปแบบการสอนแบบซินเนคติกส์ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนท่านผู้หญิงจันทิมาพิงบารมี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 23 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีชนิดกลุ่มไม่อิสระกัน (Dependent sample t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแต่ง บทร้อยกรองตามรูปแบบการสอนแบบซินเนคติกส์ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 84.71/83.60 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ($X = 4.52$, $S.D. = 0.51$)

ชิงชัย เตียเจริญ (2564) ได้ดำเนินการศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีสหบทที่มีต่อความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษแห่งหนึ่งในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำนวน 1 กลุ่ม ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอนมีนักเรียนจำนวน 30 คน ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 100 นาทีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดความสามารถในการแต่งบทร้อยกรอง แบบบันทึกความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองของนักเรียนรายบุคคล แบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน และแผนการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีสหบท สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test dependent) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองโดยภาพรวมของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีสหบท พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาจำแนกตามองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบของทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านฉันทลักษณ์ด้านเนื้อหาสาระ ด้านการใช้ถ้อยคำและด้านกวีโวหาร มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนทุกองค์ประกอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ผลการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีสหบท พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีสหบทมีความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

มาริสา เหมันต์ (2564) ได้ศึกษาและพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน CIPPA ร่วมกับอินโฟกราฟิก กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 40 คน ได้มา

โดยการเลือกแบบเจาะจง ใช้เวลาจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 สัปดาห์ รวม 12 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน CIPPA ร่วมกันอินโฟกราฟิก 2) สื่ออินโฟกราฟิก เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพ 3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอน CIPPA ร่วมกับอินโฟกราฟิก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน ผลการศึกษาพบว่า

- 1) ประสิทธิภาพของสื่ออินโฟกราฟิก เพื่อพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 82.33/75.31 (E_1/E_2) สูงกว่าเกณฑ์ 75/75
- 2) ความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน CIPPA ร่วมกับอินโฟกราฟิก สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- 3) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน CIPPA ร่วมกับอินโฟกราฟิกอยู่ในระดับมาก

6.1.4 ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดริเริ่ม

เนื่องจากความคิดริเริ่มเป็นองค์ประกอบพื้นฐานในการคิดสร้างสรรค์ ผู้วิจัยจึงขอเสนอผลการศึกษานักการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ ดังนี้

ชลธิชา ชิวปรีชา (2554) ได้ศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปะด้วยใบตอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชาย นักเรียนหญิง อายุระหว่าง 5 – 6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 21 คน โดยได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แผนการจัดการกิจกรรมศิลปะจากใบตองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์จากการวาดภาพ TCT – DP ของเยาลเลน และเออร์บัน แบบแผนการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบ The One – group Pretest – Posttest Design สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ t-test สำหรับ Dependent Samples ผลการวิจัยพบว่า ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยหลัง การจัดการกิจกรรมศิลปะจากใบตองสูงกว่าก่อนการจัดการกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภูวนาท วิสุทธากร และวิโรจน์ เจษภูาลักษณ์ (2558) ได้ศึกษาและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์เพื่อสร้างผลการปฏิบัติงานเชิงนวัตกรรมของบุคลากร สายสนับสนุนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า การสร้างแรงจูงใจในคุณลักษณะของงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการปฏิบัติงานเชิงนวัตกรรม ในภาพรวม

อยู่ในระดับมากการสร้างแรงจูงใจในคุณลักษณะของงานส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับมากความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานเชิงนวัตกรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ศุภชัย บุญเสริม (2561) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนต่อความคิดสร้างสรรค์และความพึงพอใจในชั้นเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ดำเนินการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 420 คน 14 ชั้นเรียน วิทยาศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 จาก 14 โรงเรียน ในภาคเรียนที่ 2/2560 ประเมินความคิดเห็นด้วยการประยุกต์เครื่องมือวิจัย 3 เครื่องมือ ประกอบด้วย My Class Inventory(MCI) จำนวน 5 ด้าน ด้านละ 6 ข้อ รวม 30 ข้อ, The Creative Thinking Ability Test (CTT) Questionnaire จำนวน 4 ด้าน ด้านละ 6 ข้อ รวม 24 ข้อ The Satisfaction Assessment Inventory(SAI) Test จำนวน 4 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ รวม 20 ข้อผลการวิจัย พบว่า 1) ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ในชั้นเรียนวิทยาศาสตร์มีระดับของมาตรฐานระดับมาก 2) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ในชั้นเรียนวิทยาศาสตร์มีระดับของมาตรฐานระดับมาก 3) ความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ของนักเรียนมี ระดับของมาตรฐานระดับปานกลาง 4) ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนกับความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนทั้ง 4 ด้าน พบว่าร้อยละ 6, 7, 8 และ 12 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อความคิดริเริ่ม ความคิดยืดหยุ่น ความคิด เชื่อมโยงและนอกกรอบ และความคิดอย่างละเอียดลออ ตามลำดับ 5) ความสัมพันธ์ของความคิดเห็นของนักเรียนระหว่างสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนรู้และความพึงพอใจในชั้นเรียนวิทยาศาสตร์พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 5, 12, 29, และ 14 มีความพึงพอใจต่อด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ด้านสื่อการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับตามลำดับ

ยุทพอล พงศ์พุทธชาติ (2563) ได้ศึกษาผลของความสามารถด้านการคิดสร้างสรรค์จากการเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ร่วมกับการสอนแบบซินเนคติกส์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีแบบการเรียนรู้ที่ต่างกัน โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใช้วิธีการสุ่มแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จำนวน 27 คน โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ด้วยแบบประเมินรูปแบบการเรียนรู้คือ 1) เรียนรู้ได้ดีทางสายตา 2) การเรียนรู้ได้ดีทางโสตประสาท 3) การเรียนรู้ได้ดีทางการสัมผัสและการเคลื่อนไหว เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบประเมินรูปแบบการเรียนรู้ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ร่วมกับการสอนแบบซินเนคติกส์ 3) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์วิชาทัศนศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 4) แบบประเมินความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์

5) แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ร่วมกับการสอนแบบซินเนคติกส์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์ก่อนและหลังของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีรูปแบบการเรียนรู้ต่างกัน โดยการเรียนรู้ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ร่วมกับการสอนแบบซินเนคติกส์พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์ระหว่างกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีรูปแบบการเรียนรู้ต่างกัน โดยการเรียนรู้ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ร่วมกับการสอนแบบซินเนคติกส์ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ร่วมกับการสอนแบบซินเนคติกส์พบว่ามีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 4.01 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.09

ขวัญสกุล อุปพันธ์ (2564) ได้ศึกษาและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของทอร์แรนซ์ รายวิชาบูรณาการความรู้โรงเรียนมหิตลิวทยาสุรณี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมหิตลิวทยาสุรณีที่ลงทะเบียนวิชาเพิ่มเติม รายวิชาบูรณาการความรู้ ทั้งหมด จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้วิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามก่อนเรียน แบบสังเกตพฤติกรรมสำหรับครูผู้สอน แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์จากผลงาน (กลุ่ม) แบบสำรวจตนเอง แบบบันทึกความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบบันทึกความเห็นในการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า 1) การเรียนการสอนกระบวนการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของทอร์แรนซ์สามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนได้ โดยการวัดใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) เสนอแนวทางการแก้ปัญหาที่ไม่เคยมีใครทำมาก่อน (Original) 2) เสนอแนวทางการแก้ปัญหาที่มีประโยชน์ (Valued) 3) เสนอแนวทางการแก้ปัญหาที่มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง (Implemented) โดยผลจากการประเมินกลุ่มโดยอาจารย์ผู้สอนกับการประเมินตนเองของนักเรียนมีความสอดคล้องกันโดยอยู่ในระดับดีและดีมากและวิชาบูรณาการ ทำให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.86$) 2) ความเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของทอร์แรนซ์ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจ ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.85$, S.D. = 0.36)

จตุพล เจริญรื่น และ วรียา ล้ำเลิศ (2564) ได้ศึกษาหลักการความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในระบอบลัทธิผ่านมิติเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม พบว่า ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Originality) เป็นหลักการที่สำคัญ แต่อย่างไรก็ตามในปัจจุบันยังไม่มีกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และระดับความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทั้งในส่วนของกฎหมายระหว่าง

ประเทศและกฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศต่าง ๆ ซึ่งจะมีผลทำให้ในหลายประเทศได้มีการกำหนดความเหมือนหรือความแตกต่างกันอันส่งผลกระทบต่อการศึกษา การที่จะยึดถือว่าสิ่งใดควรเป็นหลักเกณฑ์ที่สำคัญหรือส่งผลกระทบต่อบรรทัดฐานในการที่จะมองภาพเหล่านี้ให้เกิดความชัดเจนและรวมไปถึงการที่แต่ละประเภทของงานลิขสิทธิ์ก็มีความคิดริเริ่มและระดับความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่แตกต่างกัน จึงไม่สามารถที่จะมองทางด้านหลักเกณฑ์ใดหลักเกณฑ์หนึ่งเป็นการเฉพาะ ดังนั้นจึงควรมีหลักเกณฑ์ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อที่จะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือศาล สามารถใช้ดุลพินิจโดยผ่านมุมมองที่เกี่ยวข้องกับมิติเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม การวิจัยเรื่องหลักการความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในระบอบลิขสิทธิ์ผ่านมิติเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการวิจัยเอกสารและสังเคราะห์ได้ผลของการอภิปรายตามรายงานผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ โดยองค์ประกอบที่เป็นส่วนสำคัญในการที่ศาลจะพิจารณาว่างานนั้นมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์หรือไม่ จะต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ คือความคิดริเริ่มด้วยตนเองโดยใช้ความวิริยะอุตสาหะ และความคิดสร้างสรรค์เล็กน้อยในงานสร้างสรรค์

6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

6.2.1 ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดเชิงออกแบบ

(*Design Thinking*) ดังนี้

Nowesk et al. (2012) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่ใช้การคิดเชิงออกแบบงานวิจัยนี้เป็นการเปรียบเทียบการสอนการคิดเชิงออกแบบ (*Design Thinking*) ระหว่างทฤษฎีของดิวอี้และทฤษฎีสร้างความรู้ใหม่โดยผู้เรียนเอง (*Constructivism*) กับกลุ่มผู้เรียนโดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบประกอบไปด้วย 6 ขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า การคิดเชิงออกแบบ (*Design Thinking*) นั้นมีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับทฤษฎีสร้างความรู้ใหม่โดยผู้เรียนเอง (*Constructivism*) มากกว่าทฤษฎีของดิวอี้ในการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21

Seidel and Fixson (2013) ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการสอนการคิดเชิงออกแบบที่ใช้กับกลุ่มผู้เรียนในสหสาขาวิชา โดยมีจุดประสงค์คือ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนต่างสาขาวิชาชีพที่มีประสบการณ์ในการออกแบบน้อย สามารถสร้างผลงานออกแบบที่สร้างสรรค์ได้ จากการวิจัยค้นพบว่า รูปแบบการคิดเชิงออกแบบช่วยในการสร้างแนวคิด (*Concept*) คัดสรรความคิดได้ (*Convergent*) แต่เมื่อใช้เป็นเวลานาน และซ้ำ ๆ กันจะไม่สร้างความคิดใหม่ ๆ เกิดขึ้น และผลจากการทำงานเป็นทีมงาน ช่วยสร้างการคิดที่มีประสิทธิภาพที่ดี แต่อย่างไรก็ดี การระดมความคิดขึ้นอยู่กับ องค์ประกอบของคนในกลุ่มและผู้เรียนที่มีประสบการณ์การออกแบบน้อย จะประสบความสำเร็จในการออกแบบได้ เมื่อผู้เรียนได้รับ คำแนะนำที่ดี ในการทำงานที่จะช่วยให้ผู้เรียนหาวิธีผสมผสานความคิด เข้าด้วยกัน

Johansson-Skoldberg, Woodilla, and getinkaya (2013) ได้ศึกษาและวิเคราะห์การใช้การคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ว่าแนวคิดดังกล่าวเป็นวิธีที่ดีที่สุด ที่นำไปใช้ในการสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยการวิเคราะห์เอกสารหนังสือและวารสารงานวิจัยพบว่า การคิดเชิงออกแบบมาจาก 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ มาจากกลุ่มนักออกแบบและกลุ่มนักธุรกิจ ทั้ง 2 กลุ่ม ให้ความสำคัญแก่ การทำงานเป็นกลุ่มซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการคิดเชิงออกแบบและเมื่อนำการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ของทั้งสองกลุ่มมาบูรณาการกันอย่างเหมาะสมจะสามารถสร้างสรรค์งานออกแบบได้ดี

Choueiri and Mhanna (2013) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษากระบวนการออกแบบสัมพันธ์กับทักษะการคิดของนักออกแบบในชีวิตประจำวัน ในงานวิจัยนี้แสดง ทักษะในการแก้ปัญหาทักษะการสร้างสรรค์ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะด้านความร่วมมือ ที่นำไปใช้ในจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการออกแบบ (Design Process) 8 ขั้นตอน โดยศึกษา มุ่งเน้นไปยังทักษะที่สำคัญ 2 ประเภทคือ คือ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking Skill) และทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking Skill) ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนใช้ทักษะ 2 ประเภท สลับกันไปมา ในแต่ละขั้นตอนในกระบวนการเรียนการสอน และทักษะเหล่านี้ จะช่วยแก้ปัญหาที่ซับซ้อน นำไปสู่การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

Goldschmidt and Rodgers (2013) ได้ศึกษาเรื่อง การคิดเชิงออกแบบของนักออกแบบสามกลุ่มที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างในตัวละครในกระบวนการคิดเชิงออกแบบ โดย ทดลองกับกลุ่มนักศึกษา 3 กลุ่ม ตีความปัญหา (Construing the Problem) ปลายเปิดอย่างสั้นๆ และทำงานตามกระบวนการออกแบบ งานวิจัยพบว่า ผู้เรียนแต่ละคนแก้ปัญหาจากโจทย์แตกต่างกัน และผู้เรียนแต่ละกลุ่มใช้ระยะเวลาทำกิจกรรมแต่ละกระบวนการออกแบบต่างกัน และทุกกลุ่มให้ความสำคัญกับแหล่งข้อมูล จากอินเทอร์เน็ตมากที่สุด

Sinay, E., Nahornick, A., & Graikinis, D. (2017) ได้ทำวิจัยเรื่อง การเรียนรู้เทคโนโลยีเชิงลึก: ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรมในการเรียนการสอน มีเป้าหมายเพื่อค้นหาคำตอบเกี่ยวกับการพัฒนาความฉลาดทางนวัตกรรม หรือปัญญาประดิษฐ์ (Innovative Intelligence: I2Q) วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนานักเรียนด้านทักษะ พฤติกรรมและการคิดเชิงนวัตกรรม วิจัยเชิงทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนในกลุ่มทดลองมีความคิดสร้างสรรค์ ทั้งในการปฏิบัติกิจกรรมและการเรียนรู้และในบริบทของการเรียนรายวิชาต่าง ๆ มากกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญ โดยแสดงความเป็นผู้นำ กล้าแสดงความคิดเห็นเพื่อการแก้ปัญหาอย่างหลากหลาย วิธี 2) ครูและผู้บริหารทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความคิดเห็นที่ว่า 2.1) นักเรียนทุกคนมีความคิดสร้างสรรค์ 2.2) ความคิดสร้างสรรค์เป็นทักษะพื้นฐาน และ 2.3) ความคิดสร้างสรรค์มีความสำคัญใน

สาขาที่หลากหลาย นอกจากนี้ครูและผู้บริหารเชื่อว่านักเรียนสามารถมีความคิดสร้างสรรค์ในหลากหลายสาขาวิชา 3) ยุทธวิธีการจัดการเรียนรู้ของครูให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้แก่ การเรียนรู้แบบร่วมมือ และครูต้องให้ผู้เรียน 3.1) การเรียนรู้โดยการแก้ปัญหา 3.2) การเรียนรู้แบบสืบเสาะ 3.3) การตั้งคำถามให้ใช้ความคิดระดับสูงและ 3.4) การตั้งคำถามแบบปลายเปิด 4) โรงเรียนควรสนับสนุนให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการสาคิววิธีการพัฒนาความฉลาดทางนวัตกรรม จัดโอกาสในการเรียนรู้แบบร่วมมือ จัดสรรเวลาให้ครูได้ทดลองพัฒนากิจกรรมใหม่ และให้เวลาในการปรับเปลี่ยนโปรแกรมการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนในชั้นเด็กเล็ก 5) ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเชิงบวกต่อประสิทธิผลของโครงการ

6.2.2 ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีสหพท (Intertextuality)

ดังนี้

Cairney (1990) อ้างถึงใน อธิกมาส มากจ้อย (2553, น.74) ได้ศึกษาเรื่อง สหพท : อิทธิพลการเลียนแบบจากอดีต พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งที่ความสามารถสูงและความสามารถต่ำใช้การอ้างอิงถึงตัวบทอื่น ๆ ในการเขียนของตนเอง ซึ่งการทำตามอดีตนั้นมีแนวทางคือ การลอกเลียน หรือการทำซ้ำในรูปแบบ การใช้ตัวละครหรือการใช้ตัวละครหลัก ใช้แนวคิดเฉพาะปราศจากการลอกเลียนโครงเรื่อง การลอกเลียนโครงเรื่องด้วยแนวคิดหรือเหตุการณ์ที่แตกต่างการลอกเลียนโครงเรื่องและแนวคิด การเชื่อมโยงเนื้อหาจากอธิบายถึงเรื่องเล่า และการสร้างสรรค์เรื่องเล่าออกจากเรื่องเล่าอื่น ๆ

Pantaleo (2006) อ้างถึงใน ชิงชัย เตียเจริญ (2564, น.55) ได้ศึกษาเรื่อง ความเกี่ยวข้องกันของผู้อ่านและผู้เขียน : สำนวนสหพทในการเขียนของนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจกระบวนการอ่านและการทำความเข้าใจตัวบทด้วยการเปลี่ยนลักษณะพื้นฐาน และสำรวจอิทธิพลของวรรณกรรมที่อ่านที่มีผลต่อการเลือกเรื่องที่จะแต่งขึ้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้สร้างประเภทขึ้น โดยเฉพาะ โดยมองเกี่ยวกับโครงสร้าง ประเด็นภาษาศาสตร์ วรรณกรรม และการมองโครงสร้างของวรรณกรรมด้วย และพบว่าการใช้ภาษาในงานเขียนของนักเรียนเกินกว่าระดับพื้นฐาน ซึ่งเป็นผลมาจากการอภิปราย การพูด และการเขียนงานวรรณกรรมที่ผูกพันกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของตัวบทได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้การคิดเชิง

Torr (2007) อ้างถึงใน กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง (2557, น.87) ได้ศึกษาการสร้าง ความเชื่อมโยงของตัวบทของเด็กอายุ 4 ขวบในระหว่างการอ่านร่วมกันกับแม่และครูระดับอนุบาล ผลการศึกษาพบว่า เด็กเล็กมีความกระตือรือร้นในการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากตัวบทมาใช้ในคาดคะเนเหตุการณ์ในการอ่านหนังสือภาพที่ตนไม่คุ้นเคย โดยการทำงานของตัวบทสามารถจัด

ระดับจากระดับธรรมดาโดยการทำให้นักเรียนมีความสุขและรื่นรมย์ในการจำได้ ไปสู่ในระดับที่สูงขึ้น คือการเปรียบเทียบระหว่างสื่อที่อ่านในด้านแก่นเรื่องและโครงเรื่อง

6.2.3 ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ ดังนี้

Nancy (1978, Abstract) ได้ศึกษาเรื่องการเขียนร้อยกรองในระดับชั้น 7 และ 8 เพื่อศึกษาสภาพการสอนร้อยกรองในด้านวัตถุประสงค์ อุปกรณ์การสอน การจัดกิจกรรม โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาในระดับ 7 และ 8 ในมลรัฐแมสซาชูเซต จำนวน 100 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ร้อยกรองที่จัดให้นักเรียนเรียนในระดับนี้มีความเหมาะสมกับกิจกรรมที่ครูจัดในการเรียนการสอนมากที่สุด คือ การแบ่งงานให้นักเรียนทำและแสดงผลงานทางการเขียนร้อยกรองของนักเรียน ส่วนกิจกรรมที่จัดน้อยที่สุด คือ การท่องจำและการแสดงละคร ครูไม่ได้ใช้อุปกรณ์การสอนที่แตกต่างกันมากนัก ครูเน้นให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวรรณกรรม ร้อยกรองในการสอนครูมักใช้วิธีตั้งคำถามมากกว่าการให้เด็กนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแสดง ในการส่งเสริมความริเริ่มของนักเรียน ครูส่งเสริมด้วยการให้นักเรียนแต่งบทร้อยกรองมากขึ้น

Surbakti, Sarminta, and Purba (2018) ได้ศึกษาอิทธิพลของสื่อประเภทเพลงที่ส่งผลต่อความสามารถในการเขียนบทกวี สำหรับนักเรียน โดยใช้รูปแบบวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการในการศึกษาคั้งนี้ ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การดำเนินการปฏิบัติ 3) การสังเกตการณ์ และ 4) การสะท้อนผลการปฏิบัติ ผลการศึกษาพบว่า การใช้สื่อประเภทเพลง สามารถพัฒนาทักษะความสามารถในการเขียนบทกวีของนักเรียนได้ นักเรียนมีความกระตือรือร้น ในการเรียนมากขึ้น กล้าแสดงออก กระบวนการจัดการเรียนรู้มีความสนุกสนาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

Satinem, Juwati, and Noermanzah (2020) พัฒนาสื่อการสอนการเขียนบทกวีโดยใช้รูปภาพสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนการสอนการเขียนบทกวีโดยใช้รูปภาพ รูปแบบการวิจัยมีลักษณะเป็นการวิจัยเชิง R&D ผลการวิจัยสรุปได้ว่าสื่อการเรียนการสอนประเภทรูปภาพมีประสิทธิภาพในการพัฒนาความสามารถของนักเรียนในการเขียนบทกวี

6.2.4 ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดริเริ่ม

De Bono (1982) ได้ศึกษาและทำวิจัยโดยการทดลองให้นักธุรกิจ 44 คน ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์อุปกรณ์ที่ใช้ในการแก้ปัญหาที่เป็นรูปธรรมตามที่ตีบกำหนดไว้ในตอนแรกให้กลุ่มตัวอย่างคิดหาแนวคิดที่จะใช้แก้ปัญหาเองโดยไม่ใช้เทคนิคการคิดนอกกรอบเป็นเวลา 5 นาที ส่วนในการคิดตอนที่ 2 ให้ใช้เทคนิคการคิดนอกกรอบโดยวิธีการสุ่มคำเพื่อเร้าความคิด

โดยให้สมาชิกคนหนึ่งสุ่มคำจากพจนานุกรมแล้วเขียนบนกระดาน ให้ทุกคนคิดเพื่อสร้างแนวคิดภายใน 5 นาที แล้วนำแนวคิดที่ได้จากการคิดทั้ง 2 แบบคือ คิดเองและคิดนอกกรอบ จากงานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า การคิดนอกกรอบสามารถสร้างแนวคิดที่นำไปใช้แก้ปัญหาได้ดีกว่าการคิดโดยไม่ใช้เทคนิคการคิดนอกกรอบ

Kelly (1983) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการฝึกตามแผนการเสริมสร้างประสบการณ์ทางศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะเป็นเวลา 10 สัปดาห์ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยปรากฏว่า จากแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ด้วยรูปแบบของทอแรนซ์ (Torrance Figural Test of Creative Thinking) ที่ใช้วัดก่อนฝึกและหลังฝึกเด็กที่เข้าร่วมในแผนการฝึกเสริมสร้างประสบการณ์ทางศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะกับเด็กที่ไม่ได้เข้าร่วมตามแผน มีค่าเฉลี่ยของความคิดริเริ่มและความคิดละเอียดลออ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แต่ค่าเฉลี่ยของความคิดคล่องแคล่ว และความคิดยืดหยุ่นไม่ต่างกัน

McGregor (2002) ได้ศึกษาเพื่อจัดโปรแกรมการสอนที่ออกแบบ เพื่อเพิ่มการคิดสร้างสรรค์ระหว่างนักศึกษาที่เข้ามหาวิทยาลัยและได้รับการกำหนดว่าเสี่ยงต่อการไม่ประสบผลสำเร็จทางการเรียนและเพื่อสอบสวนผลของโปรแกรมที่มีต่อทักษะการเรียน การคิดเชิงสร้างสรรค์ ความสามารถในการอ่านและการคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 97 คน นักศึกษาที่เข้าร่วมโปรแกรมเป็นนักศึกษาปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนในช่วงภาคเรียนฤดูร้อนของชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายกับภาคเรียนฤดูใบไม้ร่วงภาคแรก เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบวัดทักษะการเรียน แบบ ACT แบบทดสอบการอ่านของ Nelson - Denny แบบวัดการคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ของ Watston = Glaser และแบบทดสอบการคิดเชิงสร้างสรรค์ของ Torrance สรุปผลการวิจัย พบว่า คำวิจารณ์ของนักศึกษาในเชิงปริมาณก่อนและหลังการทดสอบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญแต่มีแนวโน้มของการปฏิบัติ ในการทดสอบของนักศึกษาที่สังเกตเห็นได้ไม่แตกต่างกัน กลุ่มระดับสมองที่ได้ประโยชน์มากที่สุดตลอดช่วงโปรแกรมและรับรู้ตนเองว่าประสบความสำเร็จในเตรียมตัวเพื่อเผชิญปัญหาก่อนภาคเรียน นักศึกษาในกลุ่มการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ได้รับประโยชน์น้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ และไม่ได้เขียนบ่อยหรือน่าสนใจเท่ากับที่โปรแกรมการสอนของตนเองได้ช่วยให้บรรลุสิ่งที่พวกเขาต้องการ นักศึกษาทั้งในกลุ่มการแสดงเชิงสร้างสรรค์และกลุ่มที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือได้รับประโยชน์เป็นส่วนน้อยในการทดสอบและเขียนถึงโปรแกรมการสอนของตนในเชิงบวก

Beghetto (2006) ได้ศึกษาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ด้วยตนเอง ความสัมพันธ์ในนักเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ด้วยตนเองของนักเรียน จำนวน 1,322 คน ผลการศึกษาพบว่าความรอบรู้ของนักเรียน ความเชื่อเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติและการสะท้อนกลับของครูในเรื่องเกี่ยวกับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการคิด

สร้างสรรค์ของตนเองอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนั้นความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ด้วยตนเองยังมีความเกี่ยวข้องกับความไม่ชอบฟังครูและบางครั้งก็มีความรู้สึกหมัดหวังกับตัวครูและนักเรียนที่มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ด้วยตนเองสูง จะมีความเชื่อมั่นในเรื่องความสามารถทางด้านวิชาการในทุก ๆ วิชาและส่วนใหญ่ก็มีความมุ่งมั่นในการวางแผนเรียนต่อระดับอุดมศึกษามากกว่านักเรียนที่มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์สูงกว่าจะเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน

จากเอกสารและงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศข้างต้นจะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality) เป็นกระบวนการที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้โดยผู้เรียนเองผ่านกระบวนการระดมสมอง ผลจากการทำงานเป็นทีมงาน ช่วยสร้างการคิดที่มีประสิทธิภาพที่ดี แต่อย่างไรก็ดีการระดมความคิดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของคนในกลุ่มและผู้เรียนที่มีประสบการณ์จะประสบความสำเร็จได้ เมื่อผู้เรียนได้รับ คำแนะนำที่ดี ในการที่จะช่วยให้ผู้เรียนหาวิธีผสมผสานความคิดเข้าด้วยกัน ประสบการณ์ที่ดีนั้นเกิดจากการสร้างแนวคิด (Concept) คัดสรรความคิดได้ (Convergent) ก่อให้เกิดความคิดริเริ่ม ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญสู่ทักษะการคิดสร้างสรรค์ อันเป็นหลักสำคัญในการแต่งคำประพันธ์ไทยให้มีความแปลกใหม่ สร้างสรรค์สังคมทำให้ผลการเรียนรู้ตามมาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาไทยการเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ ตัวชี้วัด ม.2/3 การแต่งบทร้อยกรองเพิ่มขึ้น ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบและผลการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality) ที่มีต่อความสามารถในการแต่งคำประพันธ์และความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม อันจะเป็นการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัย เรื่อง การเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบกับผลการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบทที่มีต่อความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทย และความคิดริเริ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ครั้งนี้ เป็นการดำเนินการวิจัยแบบสองกลุ่มวัดก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ประเด็นหลัก ได้แก่ มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาไทยการเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ ตัวชี้วัด ม.2/3 การแต่งบทร้อยกรอง ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยผู้วิจัยดำเนินการศึกษาและกำหนดรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. รูปแบบการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม จำนวน 2 ห้องเรียน คือ กลุ่มที่ 1 ห้องเรียน ม.2/1 จัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และกลุ่มที่ 2 ห้องเรียน ม.2/2 จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality) ปีการศึกษา 2566

2. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการทดลอง ศึกษากลุ่มทดลอง จำนวน 2 กลุ่มโดยการวัดก่อนการทดลอง เพื่อเป็นข้อมูลแสดงถึงพื้นฐานการเรียนรู้ของทั้งสองกลุ่ม และดำเนินการวัดหลังการทดลอง เพื่อทดสอบความแตกต่างของความสามารถในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม รายละเอียดดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 รูปแบบการทดลอง

	กลุ่ม	ทดสอบก่อน	ให้สิ่งทดลอง	ทดสอบหลัง
(R)	E ₁	O ₁	X ₁	O ₁
(R)	E ₂	O ₁	X ₂	O ₂
สัญลักษณ์ที่ใช้	เมื่อ	E ₁ แทน	กลุ่มทดลอง กลุ่มที่ 1	
		E ₂ แทน	กลุ่มทดลอง กลุ่มที่ 2	
		X ₁ แทน	การจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking)	
		X ₂ แทน	การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality)	
		O ₁ แทน	การทดสอบก่อนเรียน	
		O ₂ แทน	การทดสอบหลังเรียน	

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

3.1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการคิด เชิงออกแบบ (Design Thinking) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 10 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 20 ชั่วโมง สำหรับกลุ่มทดลอง กลุ่มที่ 1

3.1.2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 10 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 20 ชั่วโมง สำหรับกลุ่มทดลอง กลุ่มที่ 2

3.1.3 แบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม

3.1.4 เกณฑ์การประเมินความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม

3.1.5 เกณฑ์การประเมินความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม

3.2 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือวิจัย ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 แผนการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อใช้สอนเรื่อง การแต่งคำประพันธ์ และความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 10 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 20 ชั่วโมง สำหรับกลุ่มทดลอง ตามขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษา วิเคราะห์ หลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ สารสาระการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม

2) ศึกษาหนังสือ เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และทฤษฎีสหบท (Intertextuality) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3) กำหนดเนื้อหาที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ ความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ ประเภท กาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ รวมถึงความริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์

4) สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ จำนวน 10 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมระยะเวลาในการสอน 20 ชั่วโมง และสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality) จำนวน 10 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมระยะเวลาในการสอน 20 ชั่วโมง ดังตารางรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 3.2 แสดงแผนการจัดการเรียนรู้และจำนวนชั่วโมง

แผนที่	เนื้อหาการวิจัย	จำนวน (ชั่วโมง)
ทดสอบก่อนเรียนเพื่อเป็นข้อมูลความรู้พื้นฐานก่อนการทดลอง		
1	คำประพันธ์ที่ฉันควรรู้	2
2	แต่งอย่างครุฑฉันทลัักษณ์	2
3	เริ่มประจักษ์ความคิดริเริ่ม	3
4	ฝึกเพิ่มเติมเริ่มเป็นเรื่อง	3
5	คุยเฟื่องเรื่องบันดาลใจ	2
6	ประยุกต์ใช้ในงานเขียน	4
7	พากเพียรแก้ไข	2
8	เผยแพร่ในที่สาธารณะ	2
ทดสอบหลังเรียน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างความสามารถและความคิดริเริ่มการแต่งคำประพันธ์		
รวมเวลาทั้งสิ้น		20

5) ตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

(1) เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุง

(2) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงและสรุปค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีความอยู่ระหว่าง 0.8 – 1.0

(3) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

(4) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปจัดกิจกรรมกับกลุ่มตัวอย่าง

3.2.2 แบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ไทย

ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์และความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ไทย คะแนน 20 คะแนน ใช้เวลาทดสอบหลังเรียน โดยจัดทำขึ้นตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สาระการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม

2) ศึกษาหนังสือ เอกสาร ตำรา คู่มือครู เพื่อศึกษาหลักการ ทฤษฎี และแนวคิดเกี่ยวกับการแต่งคำประพันธ์ แนวคิดความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ ตลอดจนกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และทฤษฎีสหบท (Intertextuality) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3) สร้างแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์และความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ ได้แก่ ความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ ประเภท กาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ ตามขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

(1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ รวมถึงความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ เทคนิควิธีการเขียนแบบวัดความสามารถ จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

(2) ศึกษาและวิเคราะห์ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระที่ 4 การใช้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อกำหนดความสำคัญของเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการวัด กำหนดจำนวนข้อแบบวัดความสามารถ โดยสร้างแบบวัดความสามารถเกินจำนวนที่กำหนดสำหรับตัดข้อที่ไม่ผ่านเกณฑ์

(3) สร้างแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์และความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์เป็นแบบทดสอบวัดหลังเรียน จำนวน 1 ฉบับ คะแนนเต็ม 20 คะแนน สำหรับวัดความสามารถกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม

(4) นำแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ ที่จัดทำเรียบร้อยแล้ว นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงและให้คำแนะนำเกี่ยวกับเนื้อหาของแบบวัด อาทิ ความครอบคลุมเนื้อหาของแบบทดสอบระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ความเหมาะสมของเวลาที่ใช้ ความยากง่าย และความเหมาะสมของข้อคำถาม

(5) นำแบบวัดที่ผ่านการเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา และได้แก้ไขเสร็จสมบูรณ์ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ว่าสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ ตลอดจนตรวจสอบ

(6) นำผลการตรวจ พิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้อง IOC (Index of Item – Objective Congruence) และคัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.8 – 1.00 มาจัดพิมพ์เป็นแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์และความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์

(7) นำแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์และความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมาย

(8) นำแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์และความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ไปหาอำนาจจำแนก ความยากง่าย

(9) ตรวจแบบวัดความสามารถฯ โดยครูภาษาไทยจำนวน 3 คน นำคะแนนมาเฉลี่ยกันแล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

(10) นำแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์และความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ หลังเรียนที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว นำไปใช้จริงกับกลุ่มทดลองกลุ่มที่ 1 และกลุ่มทดลองกลุ่มที่ 2

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มทดลองที่ 1 ซึ่งจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และกลุ่มทดลองที่ 2 ซึ่งจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality) เพื่อพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์และความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ รายละเอียดดังนี้

4.1 ทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ ซึ่งนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มจะใช้แบบวัดฯ เหมือนกัน เพื่อวัดความรู้พื้นฐานก่อนการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และก่อนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality) อันเป็นข้อมูลสำคัญก่อนการทดลองว่านักเรียนมีพื้นฐานเท่ากันหรือไม่

4.2 ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) กับกลุ่มทดลองที่ 1 และสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality) กับกลุ่มทดลองที่ 2 ระยะเวลาในการสอนตามแผนการเรียนรู้ทั้ง 2 กลุ่มจำนวน 20 ชั่วโมง

4.3 ทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของทั้งสองวิธีจัดการเรียนรู้ว่ามีผลต่อความสามารถในการแต่งคำประพันธ์และความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์หรือไม่ อย่างไร

4.4 นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ไทยกลับมา ผู้วิจัยดำเนินการนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

5.1 เปรียบเทียบความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม หลังเรียนของกลุ่มทดลองที่ 1 ซึ่งจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และหลังเรียนของกลุ่มทดลองที่ 2 ซึ่งจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality) โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) for Independent Samples

5.2 นำข้อมูลมาประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อทำการคำนวณค่าทางสถิติต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล รวมถึงสรุปผลการวิจัย อาทิ สถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนาเพื่อแจกแจงความถี่ แสดงค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อใช้อธิบายข้อมูลเบื้องต้น

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบกับผลการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบทที่มีต่อความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ผลปรากฏตามลำดับต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยหลังเรียนด้วยการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality)

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ไทย หลังเรียนด้วยการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality)

1. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยหลังเรียนด้วยการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality)

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการประเมินพื้นฐานความรู้ผู้เรียนก่อนการเรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยอยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ เท่ากัน ผู้วิจัยจึงดำเนินการจัดการเรียนรู้ กลุ่มทดลองที่ 1 จัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) กลุ่มทดลองที่ 2 จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality) ด้วยระยะเวลาจำนวน 20 ชั่วโมง เท่ากัน จึงดำเนินการวัดผลการจัดการเรียนรู้เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ที่จัดการเรียนรู้แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยหลังเรียนด้วยการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality)

หลัง	จำนวนประชากร	คะแนนเต็ม	M	S.D.	t
การจัดการเรียนรู้					
Design Thinking	25	20	17.84	1.463	0.293
Intertextuality	24	20	12.83	1.659	0.339

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.1 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ค่าเฉลี่ยความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทย หลังเรียนด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.84 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.463 เมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยหลังเรียนด้วยทฤษฎีสหบท (Intertextuality) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.83 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.659 จึงกล่าวได้ว่าการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) สามารถพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ สูงกว่าการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ไทยหลังเรียนด้วยการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality)

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการประเมินพื้นฐานความรู้ผู้เรียนก่อนการเรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ไทยอยู่ในระดับที่ไม่ผ่านเกณฑ์ เท่ากัน ผู้วิจัยจึงดำเนินการจัดการเรียนรู้ กลุ่มทดลองที่ 1 จัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) กลุ่มทดลองที่ 2 จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality) ด้วยระยะเวลาจำนวน 20 ชั่วโมง เท่ากัน จึงดำเนินการวัดผล การจัดการเรียนรู้เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ที่จัดการเรียนรู้แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ไทยหลังเรียนด้วยการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality)

หลัง	จำนวนประชากร	คะแนนเต็ม	M	S.D.	t
การจัดการเรียนรู้					
Design Thinking	25	20	15.48	1.939	0.388
					0.267
Intertextuality	24	20	12.33	1.308	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.2 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ไทย หลังเรียนด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.48 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.939 เมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ไทยหลังเรียนด้วยทฤษฎีสหบท (Intertextuality) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.33 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.308 จึงกล่าวได้ว่าการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) สามารถพัฒนาความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ สูงกว่าการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบกับผลการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบทที่มีต่อความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

ผลการเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบกับผลการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบทที่มีต่อความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม พบว่า

1.1 ความสามารถในการแต่งคำประพันธ์หลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่เรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) แตกต่างกับกลุ่มที่เรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 ความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์หลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่เรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) แตกต่างกับกลุ่มที่เรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. อภิปรายผล

จากผลการเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบกับผลการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบทที่มีต่อความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม จากการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยขออภิปรายผลการศึกษา โดยขอเสนอ 2 ประเด็น ดังนี้

2.1 เมื่อพิจารณาถึงความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ ผลการเรียนรู้หลังเรียนของกลุ่มทดลอง กลุ่มที่ 1 ซึ่งเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) พบว่า มีค่าเฉลี่ย

เท่ากับ 17.84 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.463 เมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยหลังเรียนด้วยทฤษฎีสหบท (Intertextuality) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.83 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.659 แสดงให้เห็นถึงการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) สามารถพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์สูงกว่าการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

หากกล่าวถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) พบว่า เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ระดมความคิดเป็นกลุ่ม เน้นการลงมือปฏิบัติและความร่วมมือของกลุ่มเพื่อสร้างความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่นักเรียนมีความมุ่งหมายจะถ่ายทอดคำประพันธ์ให้อ่าน นักเรียนจะปฏิบัติตามขั้นตอนนี้ โดยศึกษาทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ จากการสัมภาษณ์ การรับฟังคำบอกเล่า รวมถึงการสังเกต เพื่อเป็นการศึกษากลุ่มเป้าหมายอย่างลึกซึ้ง นำมาซึ่งการกำหนดกรอบความคิด จนไปถึงการวางโครงเรื่อง หนึ่งในระหว่างทำการศึกษา กลุ่มเป้าหมายอย่างลึกซึ้งด้วยประสบการณ์ตรงของสมาชิกในกลุ่ม จะพบว่าได้คลังคำในการแต่งคำประพันธ์จากการสัมภาษณ์ การรับฟัง นักเรียนจะนำข้อมูลทั้งหมด มาตั้งกรอบโจทย์ และร่วมกันสร้างสรรค์ชิ้นงานคำประพันธ์ สอดคล้องกับ พิษญา กล้าหาญ (2563, น.186) กล่าวสรุปไว้ว่า กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้คือ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และการทำงานร่วมกับผู้อื่น จะทำให้ผู้เรียนเกิดการปรับโครงสร้างทางปัญญา สามารถเชื่อมโยงโครงสร้างทางปัญญาเดิม เข้ากับความรู้นิเวศใหม่จนเข้าสู่สภาวะสมดุลหรือสามารถที่จะสร้างความรู้ใหม่หรือเกิดการเรียนรู้ ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการกลุ่ม วิเคราะห์ สังเคราะห์ ริเริ่มสร้างสรรค์เป็นผลงานบทร้อยกรอง ที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน สอดคล้องกับ ภูซังค์ โรจน์แสงรัตน์ (2559, น.174) ที่ดำเนินการพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้การคิดเชิงออกแบบเป็นฐานเพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่ปรากฏอัตลักษณ์ไทยสำหรับนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต พบว่า ผู้เรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนโดยใช้ความคิดเชิงออกแบบเป็นฐานจะมีความสามารถในการออกแบบผลงานที่สร้างสรรค์อัตลักษณ์ไทย จึงเป็นการยืนยันว่ากระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) สามารถกำจัดจุดอ่อนของการเรียนรู้เรื่อง การแต่งบทร้อยกรองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในแง่ปัญหาการไม่เข้าใจและเบื่อหน่ายบทเรียนครุชาตเทคนิคการสอนที่เร็วใจ ขาดสื่อการเรียนการสอนและไม่มีความชำนาญในการสอนแต่งคำประพันธ์ (อภิชาติ ชมภูทัศน์, 2552, น.2) รวมถึงการไม่ให้ความสนใจในการแต่งคำประพันธ์ เพราะนักเรียนขาดประสบการณ์ มีคลังคำศัพท์น้อย ขาดการกระตุ้นให้คิดอย่างต่อเนื่อง จึงไม่สามารถหาคำมาร้อยเรียงให้สละสลวย ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ (สนทยา คำอ่อน, 2560, น.2)

เมื่อพิจารณาถึงการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality) พบว่า นักเรียนได้เรียนรู้ลักษณะการแต่งคำประพันธ์ที่เรียกว่า “ตัวบทต้นทาง” นักเรียนได้ใช้แนวทางการอ่านผ่านมุมมองใหม่ตามทฤษฎีสหบทบลูม 2 แนวทาง ได้แก่ 1) การปรับแต่งงานเขียนเดิม (Clinamen) 2) การหลอมรวมงานหลายชิ้นแล้วใส่จินตนาการเพิ่ม (Tessara) โดยนักเรียนได้วิเคราะห์ความเหมือนความต่าง ของตัวบทต้นทาง ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านฉันทลักษณ์ ด้านเนื้อหาสาระด้านการใช้ถ้อยคำ ด้านกวีโวหาร นำมาสู่การสังเคราะห์เป็นเนื้อหา โครงเรื่อง หรือประเด็นสำคัญที่น่าเสนอ คำสำคัญ คำศัพท์ วลี หรือประโยคที่น่าสนใจ กลวิธีการแต่ง เช่น โวหาร ภาพพจน์ ลีลาการประพันธ์ การเล่นเสียง หรือ การเล่นคำที่น่าสนใจ จากตัวบทต้นทางที่มีความหลากหลายทั้งที่ครูเป็นผู้จัดเตรียม และนักเรียนเป็นผู้ศึกษาเพิ่มเติมภายใต้กรอบที่ครูกำหนด นำมาซึ่งความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ของนักเรียนได้อย่างสละสลวย สอดคล้องกับ (ชิงชัย เตียเจริญ, 2564, น.104) ได้กล่าวว่า การให้นักเรียนพิจารณาตัวบทต้นทางในด้านต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางในการแต่งบทร้อยกรองของตนเอง ประกอบกับตัวบทต้นทางยังเป็นแบบอย่างทั้งในด้านฉันทลักษณ์ด้านการวางโครงเรื่องในหัวข้อที่แต่งอย่างเหมาะสม ด้านการเลือกใช้ถ้อยคำที่เหมาะสมสอดคล้องกับประเด็นในการแต่ง รวมถึงด้านการสร้างสรรค์บทร้อยกรองของตนเองให้มีความงดงามโดยการใช้กวีโวหารที่ดีซึ่งแนวทางดังกล่าวส่งผลให้นักเรียนมีแนวทางในการแต่งบทร้อยกรองของตนเอง มีคลังคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นในการแต่ง มีแนวทางการแต่งบทร้อยกรองให้มีเนื้อหาสาระที่ชัดเจนสอดคล้องกับประเด็นที่กำหนด รวมถึงมีแบบอย่างในการแต่งบทร้อยกรองให้มีความงดงามทางภาษาทั้งสัมผัสและกลวิธีทางวรรณศิลป์เมื่อพิจารณาพร้อมกับแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่า นักเรียนส่วนหนึ่งแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีสหบท สรุปได้ว่า ตัวบทต้นทางที่ครูนำมาให้พิจารณาหรือนักเรียนสืบค้นเอง มีส่วนช่วยให้แต่งบทร้อยกรองได้ง่ายขึ้น เนื่องจากมีแนวทางในการขึ้นต้นและจบบทร้อยกรอง มีตัวอย่างคำที่สอดคล้องกับเนื้อหาให้เลือกใช้อย่างหลากหลาย นอกจากนี้ ข้อมูลดังกล่าวยังสอดคล้องกับธีรา สุขสวัสดิ์ ณ อยุธยา (2548) นพพร ประชากุล (2545) และ อธิมาศ มากจ้อย (2553) ที่เสนอว่า การแต่งบทร้อยกรองตามแนวทางการอ่านผ่านมุมมองใหม่ตามทฤษฎีสหบทของบลูมเป็นแนวทางที่มุ่งเน้นการมองหาแนวทางในการสร้างบทร้อยกรองใหม่ของตนเอง โดยอาศัยอิทธิพลจากตัวบทต้นทางทั้งในด้านรูปแบบ ด้านเนื้อหาสาระ ด้านถ้อยคำ และด้านความงดงามทางภาษา จากข้อมูลข้างต้นจึงแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality) ย่อมทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์

2.2 เมื่อพิจารณาถึงความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ ผลการเรียนรู้หลังเรียนของกลุ่มทดลองที่ 1 ซึ่งเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.48 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.939 เมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ไทยหลังเรียนด้วยทฤษฎีสหบท (Intertextuality) ซึ่งมีค่าเฉลี่ย

เท่ากับ 12.33 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.308 แสดงให้เห็นถึงการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) สามารถพัฒนาความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์สูงกว่าการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

หากกล่าวถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) พบว่า การจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ มุ่งพัฒนากระบวนการริเริ่มที่มาจากรغبานดาลใจ ผู้เรียนได้รับแรงบันดาลใจด้วยการทำความเข้าใจถึงความต้องการของผู้อ่านที่เป็นกลุ่มเป้าหมายซึ่งต้องการจะถ่ายทอดบทประพันธ์ให้กลุ่มเหล่านั้นได้อ่าน อาศัยกระบวนการที่ได้ลงมือปฏิบัติด้วยการสัมภาษณ์ พูดคุย สังเกตพฤติกรรม รวมถึงการร่วมประสบการณ์จริง เพื่อเห็นความรู้สึก ค่านิยม อันเป็นแรงบันดาลใจสู่การริเริ่มแต่งคำประพันธ์ สอดคล้องกับทฤษฎีการเสริมสร้างความรู้ (Von Glaserfeld, 1995; Fosnot, 1996; สุมาลี ชัยเจริญ, 2551; ประสาท เนื่องเฉลิม, 2558) ที่สรุปได้ว่า ส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้คือผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และการทำงานร่วมกับผู้อื่น จะทำให้ผู้เรียนเกิดการปรับโครงสร้างทางปัญญา สามารถเชื่อมโยงโครงสร้างทางปัญญาเดิมเข้ากับความรู้ใหม่ จนเข้าสู่ภาวะสมดุลหรือสามารถที่จะสร้างความรู้ใหม่หรือเกิดการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ (ปวีศรี ภูมิสูง, 2564, น.100) โดยสรุปได้ว่าการศึกษาศถานการณ์ที่ครูกำหนดให้ และให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นกลุ่ม นักเรียนมีความสนุกสนานในการเรียนเนื่องจากได้ลงมือและมีส่วนร่วมกับกลุ่มของนักเรียนในการประดิษฐ์นวัตกรรม มีการวางแผนและการออกแบบเพื่อแก้ปัญหาาร่วมกัน และทำให้ชิ้นงานของนักเรียนที่สร้างขึ้น มีความแปลกใหม่ น่าสนใจ และสามารถแก้ปัญหาตามสถานการณ์ที่กำหนดได้ นับได้ว่าเป็นการยืนยันว่า การจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ ชั้น EMPATHIZE ก่อนให้เกิดความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์

นอกจากนี้ยังพบว่า ความคิดริเริ่มของนักเรียน เกิดจากขั้นตอน DEFINE : การตั้งกรอบโจทย์ หรือ การตั้งกรอบปัญหา เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนนำประเด็นในขั้นตอนที่ 1 (ขั้น EMPATHIZE : การสร้างความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายอย่างลึกซึ้ง) มาจัดเรียงความสำคัญ อาศัยกระบวนการระดมสมอง วิเคราะห์ประเด็น เพื่อกำหนดเป็นกรอบหรือเค้าโครงบทประพันธ์ ต่อยอดในขั้นตอน IDEATE : การสร้างความคิด หรือการระดมความคิด เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนสรรหาคำเพื่อสร้างความคิดใหม่ตามเค้าโครงบทประพันธ์ กระบวนการตามขั้นตอนนี้ผู้เรียนต้อง “เปิดกว้าง” โดยมีเป้าหมายของการระดมความคิดคือได้ทั้ง “ปริมาณ” และ “ความหลากหลาย” เป็นกระบวนการสำคัญที่นักเรียนได้คลั่งคำในปริมาณที่มากขึ้น และมีความหลากหลายทางภาษา อันเกิดจากการระดมความคิดของสมาชิกในกลุ่มที่มีประสบการณ์ และการตีความจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายแหล่งข้อมูล ก่อให้เกิดความคิดริเริ่ม ต่อยอดอย่างไม่มีที่สิ้นสุด สอดคล้องกับ (ปวีศรี ภูมิสูง, 2564, น.105) ที่กล่าวไว้ว่า

การพัฒนาการคิดเชิงออกแบบในขั้น Ideate และขั้น Prototype ให้มีผลลัพธ์ที่ดี จะต้องมียุทธศาสตร์ช่วยพัฒนาการคิดของผู้เรียนเพราะเป็นหัวใจหลักของการคิดเชิงออกแบบ คือ ขั้นการสร้างความคิด (Ideate) อันจะก่อให้เกิดความคิดริเริ่มในการขั้นการสร้างต้นแบบ (Prototype) ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่า กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาความคิดริเริ่มได้เป็นอย่างดี

เมื่อพิจารณาถึงการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหพท (Intertextuality) พบว่านักเรียนที่เรียนรู้จากตัวบทต้นทาง ด้วยความที่มีแบบอย่างในการแต่งบทร้อยกรองที่มีความงดงามทางภาษาทั้งสัมผัสและกลวิธีทางวรรณศิลป์ ทั้งบทต้นทางที่ครูนำมาให้พิจารณาหรือนักเรียนสืบค้นเองมีส่วนช่วยให้แต่งบทร้อยกรองได้ง่ายขึ้น เนื่องจากมีแนวทางในการขึ้นต้นและจบบทร้อยกรองมีตัวอย่างคำที่สอดคล้องกับเนื้อหาให้เลือกใช้อย่างหลากหลาย จึงพบว่า นักเรียนบางส่วนยังมีความสับสนใจแง่กรอบในการคิด เพราะนักเรียนจะติดลักษณะการคิดจากกรอบตัวบทต้นทาง ความคิดริเริ่มจึงมีกรอบความคิดตัวบทต้นทางเป็นตัวกำหนด หากนักเรียนสืบค้นตัวบทต้นทางเพิ่มเติมที่มีลักษณะเป็นแบบอย่างที่ดี ผลงานการแต่งคำประพันธ์ของนักเรียนก็จะอยู่ในระดับคุณภาพที่ดี แต่หากนักเรียนมีตัวบทต้นทางที่ไม่ดี ภายหลังจากการสืบค้นด้วยตนเอง ก็จะทำให้ผลงานการแต่งคำประพันธ์ของนักเรียนอยู่ในระดับคุณภาพพอใช้ ด้วยเหตุนี้ กรอบความคิดตัวบทต้นทาง จึงเป็นสิ่งสำคัญในการริเริ่มแต่งคำประพันธ์ อาจกล่าวได้ว่า ตัวบทต้นทาง หากถูกกำหนดด้วยครูผู้สอนสู่การเรียนรู้ของนักเรียนพบว่า นักเรียนแต่ละคนมีการรับรู้ อันมาจากประสบการณ์การเรียนรู้ที่แตกต่างกัน จึงทำให้การรับรู้ตัวบทต้นทาง ถูกนำมาถ่ายทอดเป็นตัวบทปลายทาง มีความแปลกใหม่ไม่เท่ากัน หรืออาจจะไม่มี ความแตกต่างไปจากตัวบทต้นทาง สอดคล้องกับ (ชิงชัย เตียเจริญ, 2564, น.113) ได้เสนอแนะในการทำวิจัยของเขาไว้ว่า เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ครูผู้สอนเป็นผู้กำหนดหัวข้อหรือประเด็นให้นักเรียนแต่ง ซึ่งนักเรียนบางคนอาจไม่มีประสบการณ์หรือความรู้พื้นฐานในประเด็นนั้น ๆ ผู้สนใจจึงควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกหัวข้อหรือประเด็นที่ต้องการจะแต่งได้เอง อาจทำได้โดยการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนหลังการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง นอกจากนี้ ชิงชัย เตียเจริญ ยังพบปัญหาอีกว่า ในการเลือกตัวบทนั้น ตัวบทที่นำมาให้นักเรียนอ่านและพิจารณาต้องมีการใช้คำ ถ้อยคำ หรือประโยค รวมถึงกลวิธีทางวรรณศิลป์ที่น่าสนใจ แปลกใหม่ เพื่อให้ให้นักเรียนสามารถนำไปปรับใช้ในการแต่งบทร้อยกรองของนักเรียนต่อไป จากข้อความดังกล่าว เมื่อผู้วิจัยนำมาใช้จริง พบว่า นักเรียนบางส่วนมีประสบการณ์การเรียนรู้ไม่เท่ากัน นักเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีการปรับแก้ตัวบทต้นทางเล็กน้อย เพื่อให้เป็นผลงานตัวบทปลายทาง จึงส่งผลให้คะแนนความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ มีคะแนนที่น้อยกว่าผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบ

ด้วยเหตุนี้ จึงกล่าวได้ว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ได้ใกล้เคียงกับการจัดเรียนรู้ตามทฤษฎี

สหบท แต่มีคะแนนความคิดริเริ่มแตกต่างกันของทั้งสองวิธีอย่างชัดเจน จึงกล่าวได้ว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์และความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ สูงกว่า การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท ดังเหตุผลที่ผู้วิจัยได้อภิปรายไปเมื่อข้างต้น

3. ข้อเสนอแนะ

จากการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะ ในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 การจัดการเรียนตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) เพื่อพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์และความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ ควรให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยการสัมภาษณ์ พูดคุย สังเกตพฤติกรรม รวมถึงการร่วมประสบการณ์จริง เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ทำให้เห็นถึง ความรู้สึกนึกคิด ความต้องการที่แท้จริง ค่านิยม ความเชื่อ วัฒนธรรมของกลุ่มเป้าหมายนั้น อันจะเป็นปัจจัยในการพัฒนาได้ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่นักเรียนต้องการถ่ายทอดผลงานถึงกลุ่มเหล่านั้น

3.1.2 การจัดการเรียนตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) เพื่อพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์และความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ ควรให้เวลากับการรวมกลุ่มระดมความคิดในขั้นตอน IDEATE : การสร้างความคิด หรือ การระดมความคิด ขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนประชุมกลุ่มระดมความคิด เพื่อสรรหาวิธีการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาตามกรอบโจทย์ปัญหา รวมไปถึงความคิดแปลกใหม่ที่สามารถต่อยอด กระบวนการนี้ครูผู้สอนและกลุ่มนักเรียนเองต้อง “เปิดกว้าง” ทั้งในแง่การรับฟัง การแสดงความคิดเห็น มุมมองในการมองประเด็นปัญหาเป้าหมายของการระดมความคิดคือการได้ทั้ง “ปริมาณ” และ “ความหลากหลาย” ของความคิดหาวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้มากที่สุด จึงกล่าวได้ว่า การระดมความคิดเป็นสะพาน เชื่อมระหว่างการตีกรอบปัญหาไปสู่การสร้างสรรค์หาหนทางแก้ไขปัญหาสำหรับกลุ่มเป้าหมายได้เป็นอย่างดี

3.1.3 การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality) เพื่อพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทย ควรคัดเลือกตัวบทต้นทางที่มีลักษณะเด่นครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านฉันทลักษณ์ 2) ด้านเนื้อความ 3) ด้านการใช้ถ้อยคำ และ 4) ด้านกวีโวหาร รวมไปถึงตัวบทต้นทางที่นักเรียนเป็นผู้คัดเลือก ครูควรให้ความสำคัญในการประเมินตัวบทดังกล่าวว่าอยู่ในระดับคะแนนใดของเกณฑ์การประเมินที่ผู้วิจัยกำหนด เพื่อให้ผลงานตัวบทปลายทางที่นักเรียนสร้างสรรค์ขึ้นเป็นไปตามคุณภาพและตามความสามารถของนักเรียน

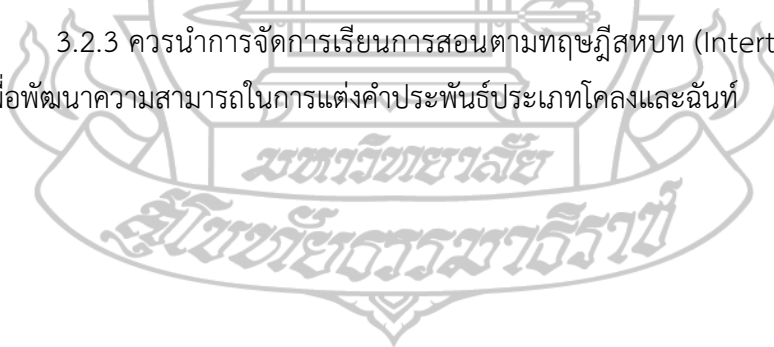
3.1.4 การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality) เพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ไทย ควรนำกระบวนการหรือเทคนิคการสอนจากกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ชั้น EMPATHIZE : การสร้างความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายอย่างลึกซึ้ง เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนทำความเข้าใจถึงความต้องการของผู้อ่าน อาศัยกระบวนการที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยการสัมภาษณ์ พูดคุย สังเกตพฤติกรรม รวมถึงการร่วมประสบการณ์จริง เพื่อเห็นความรู้สึก ค่านิยม อันเป็นแรงบันดาลใจสู่การริเริ่มแต่งคำประพันธ์ ควรนำขั้นตอนดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในขั้นตอนการสอนตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality) ขั้นตอนที่ 2 ขั้นอ่านและพิจารณาตัวบท เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความต้องการการรับสารของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการจะถ่ายทอดคำประพันธ์ให้กลุ่มดังกล่าวได้ศึกษา เพื่อให้เห็นถึงความต้องการอย่างแท้จริงก่อนให้เกิดเป็นแรงบันดาลใจและคลังคำในการตอนการแต่งคำประพันธ์ต่อไป

3.2 ข้อเสนอแนะครั้งต่อไป

3.2.1 ควรนำการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ขั้นตอน PROTOTYPE : การสร้างต้นแบบ บูรณาการจัดการเรียนรู้กับการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality) ในแง่ตัวบทต้นทางกับตัวบทปลายทาง เพื่อให้นักเรียนสามารถเปรียบเทียบและสร้างต้นแบบได้เร็วขึ้น

3.2.2 ควรนำการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ไปจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์อันมาจากฐานความคิดริเริ่มในการเรียนการสอนแต่งคำประพันธ์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

3.2.3 ควรนำการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality) ไปจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ประเภทโคลงและฉันท์

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บรรณานุกรม

- กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง. (2557). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอ่านและเขียนเชิงสร้างสรรค์ตามทฤษฎีสัมพันธภาพเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านและเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กัญญา วัฒนกุล. (2550). สัจนิยมทัศนศาสตร์และสหบทในนวนิยายเรื่อง คาฟกา ออน เดอะ ซอร์ของฮาร์กิส มูราคามิ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ขวัญสกุล อุปพันธ์. (2564). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของทอร์แรนซ์ รายวิชาบูรณาการความรู้โรงเรียนมหิตลวิทยานุสรณ์. โรงเรียนมหิตลวิทยานุสรณ์ องค์การมหาชน.
- จตุพล เจริญรื่น, วริยา ถ้ำเลิศ. (2564). หลักการความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในระบอบลัทธิสตีเฟ่นมิตติ เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 16(47), 64 - 67.
- จันทรา ต่านคงรักษ์. (2561). การพัฒนาการสอนทักษะการคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชลธิชา ชิงปรีชา. (2554). ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปะด้วยใบตอง. (ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชิงชัย เตียเจริญ. (2564). ผลการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีสหบทที่มีต่อความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐกฤตา ไทยวงษ์. (2562). การศึกษาผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดเชิงออกแบบที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ตรีศิลป์ บุญขจร. (2553). ด้วยแสงแห่งวรรณคดี. กรุงเทพฯ: คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญญา พิทยชาติพิทักษ์. (2553). การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยบูรณาการทฤษฎีสหบทและแนวการสอนอ่านโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านเชิงสร้างสรรค์ของเด็กอนุบาล. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ธีรา สุขสวัสดิ์ ณ อยุธยา. (2548). สัมพันธบท (Intertextuality) ในฐานะวิธีการหนึ่งของวรรณคดี
วิจารณ์. *มนุษยศาสตร์สาร*, 6, 1-13.
- ปวีตร ภูมิสูง. (2564). การพัฒนาการคิดเชิงออกแบบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการ
จัดการเรียนรู้ตามแนวทางสเต็มศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เปรมศรี พลราช. (2556). การพัฒนาชุดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองโดยใช้
การเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิคผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.
วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม, 3(3), 43-49.
- ไพบรมา อิศรเสนา ณ อยุธยา, ชูจิต ตรีรัตนพันธ์. (2560). *การคิดเชิงออกแบบ : เรียนรู้ด้วยการลงมือ
ทำ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (TCDC).
- พนมศักดิ์ มนูญปรัชญาภรณ์. (2557). *การพัฒนาแบบฝึกการแต่งโคลงสี่สุภาพสำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พันธ์ยุทธ น้อยพินิจ. (2560). *การวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ภาคตัดกรวยด้วย
กระบวนการคิดเชิงออกแบบที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย
นเรศวร.
- พิชญา กล้าหาญ. (2563). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบ
ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.
- ภุชงค์ โรจน์แสงรัตน์. (2559). *การพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้การคิดเชิงออกแบบเป็นฐานเพื่อ
สร้างสรรค์ผลงานที่ปรากฏอัตลักษณ์ไทยสำหรับนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต)*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภูวนาท วิสุทธากร, วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์. (2558). *การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์เพื่อสร้างผลการ
ปฏิบัติงานเชิงนวัตกรรมของบุคลากร สายสนับสนุนการสอนมหาวิทยาลัยราชภัฏ
กาญจนบุรี. วารสารสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 8(1).
- มาริสา เหมันต์. (2564). *การพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน CIPPA ร่วมกับอินโฟ
กราฟิก*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- ยุทพอล พงศ์พุทษชาติ. (2563). ผลของความสามารถด้านการคิดสร้างสรรค์จากการเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ร่วมกับการสอนแบบซินเนคติกส์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีแบบการเรียนรู้ที่ต่างกัน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัตถภรณ์ คำกลม. (2559). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานีของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมองเป็นฐาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรภรณ์ ศรีกระจัตน์. (2563). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองตามรูปแบบการสอนแบบซินเนคติกส์ ร่วมกับแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมมือสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุพรรณบุรี.
- ศุภชัย บุญเสริม. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนต่อความคิดสร้างสรรค์และความคิดฟุ้งพองใจในชั้นเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สนทยา คำอ่อน. (2560). ผลการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ที่มีต่อความสามารถในการแต่งคำประพันธ์และความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมโภชน์ พูลเขตกิจ. (2563). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบเพื่อเสริมสร้างทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สรวงมณต์ สิทธิสมาน. (2562). ความคิดสร้างสรรค์เด็กไทยที่หายไป. สืบค้นเมื่อ 30 กันยายน 2564, จาก <https://www.thaipbskids.com>.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2559). หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ “การคิดเชิงสร้างสรรค์”. สืบค้นเมื่อ 18 มกราคม 2566, จาก <https://www.ocsc.go.th>.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมชนุสทกรณการเกษตรแห่งประเทศไทย.

- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *แนวทางการพัฒนาและประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำลี รักสุทธี. (2554). *สอนอย่างไรให้นักเรียนเขียนบทร้อยกรองเป็น*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- สุจิริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรหม. (2522). *วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรัตน์ คำหอมรีน. (2558). *การพัฒนาความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อภิมาส มากจ้อย. (2553). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีสหบทเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- อภิชาติ ชมภูทนต์. (2552). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการเขียนบทร้อยกรองโดยเน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อารี พันธมณี. (2543). *คิดอย่างสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ แกรมมี่.
- อารี พันธมณี. (2557). *ฝึกให้คิดเป็นคิดให้สร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารี รังสินันท์. (2528). *ความคิดสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แพรวพิทยา.
- อุปกิตศิลปสาร, พระบา. (2548). *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- Barthes, R. (1979). "From work to text" in textual strategies: Perspectives in Post – structuralist criticism. New York: Carnell University Press.
- Bloom, H. (1983). *The anxiety of influence: The theory of poetry*. London: Oxford University Press.
- Brown, T. (2008). *Design Thinking*. Harvard Business Review 2, 84-95.
- _____. (2008). *Change by Design*. New York: Harper Collins.
- Burnette, C. (2005). *I design-seven ways of design thinking: A teaching resource*. Retrieved February 26,2023, from://www.idesign thinking.com.
- Choueiri, L. S., & Mhanna, S. (2013). The design Process as a Life Skill. *Procedia Social and Behavioral Science*, 93. 925-929.

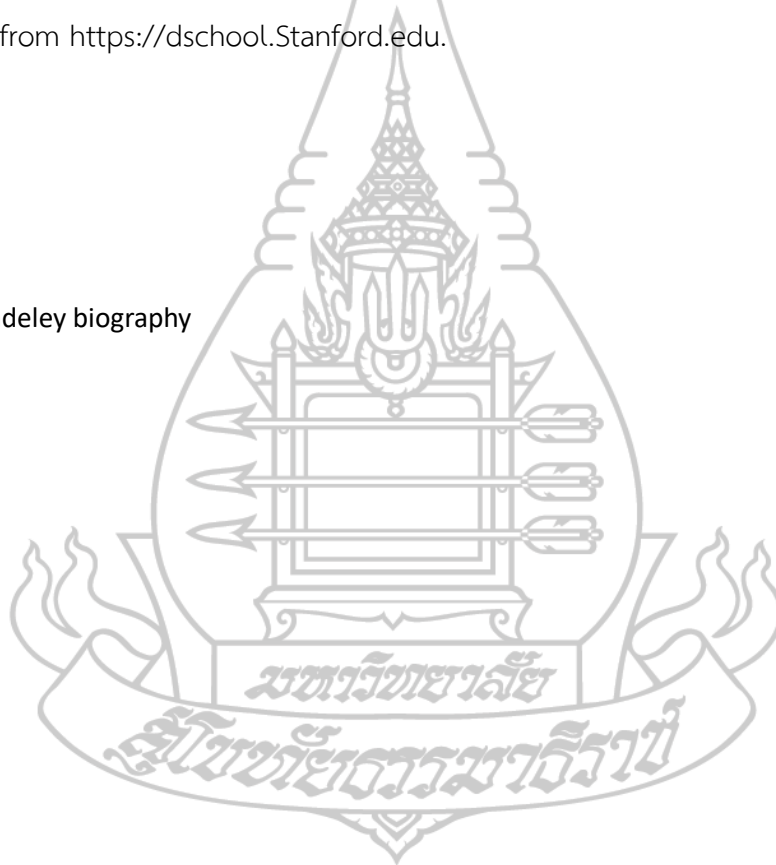
- Cross, N. (2006). *Designerly Ways of knowing*. London: Springer-Verlag.
- IDEO Toolkit. (2012). Design Thinking for Educators. Retrieved February 26,2023, from <http://sites.education.uky.edu>.
- Johansson – SkÖldberg, U., Woodilla, J., & Cetinkaya, M. (2013). Design Thinking: Past, Present and Possible Futures. *Creativity and Innovation Management*, 22(2), 121-146.
- Lawson, B. (2012). *What Designers Know*. New York: Routledge.
- Nikolajeva, M. and Scott, C. (2001). *How Picture Books Work*. New York: Garland Publishing.
- Noeweski, C., Scheer, A., Büttner, N., von Thienen, J., Erdmann, J., & Meinel, C. (2012). Towards a Paradigm Shift in Education Practice: Developing Twenty-first Century Skills with Design Thinking. In H Plattmer, Meinel C., Leifer, L. (Ed.), *Design Thinking Research* (pp.71-94) New York: Springer Heidelberg.
- pilot program Research Report No.17-18.
- Riffaterre, M. (1984). *Intertextual representation: On mimesis as interpretive discourse 'in. critical inquiry*. New York: Garland publishing.
- Satinem, Juwati, & Noermanzah. (2020). DEVELOPING TEACHING MATERIAL OF POETRY APPRECIATION BASED ON STUDENTS' COMPETENCY ANALYSIS. *ENGLISH REVIEW*, 8,2, 237-246.
- Seidal, V.P ., & Fixson, S.K. (2003). Adopting design thinking in novice multidisciplinary teams: The application and limits of design methods and reflexive practices. *Journal of Product Innovation Management*, 30(SI), 19-33.
- Simon, A. (2009). Understanding the Natural and Artificial Worlds. In H.B. Clark, D.E. (Ed.), *Design Studies: A Reader* (pp. 106-109). Oxford: Berg.
- Sinay, E., Nahornick, A., & Graikinis, D.(2017) Fostering global competencies and deeper Learning with digital technologies research series: Creativity and innovation in Teaching and learning: A Focus on innovative intelligence(I2Q).

Surbakti, R., Sarminta, & Purba, N. (2018). Influence of Media Song to Skill Writing Poetry in Junior High School Barlind School Medan. *Education and Practice* 9, 16-20.

The d.school. (2552). *Design Thinking* [Design Thinking Bootcamp] (วิริยา วิจิตรวาทการ ,แปล).กรุงเทพฯ: ศูนย์นวัตกรรมสังคม G-Lab วิทยาลัยโลกคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.(ต้นฉบับพิมพ์ปี ค.ศ.2009).

The Stanford d.school Bootcamp Bootleg (HPI). (2010). D.School Bootcamp Bootleg. Institute of Design at Stanford. Retrieved February 26,2023, from <https://dschool.Stanford.edu>.

This is Mendeley biography

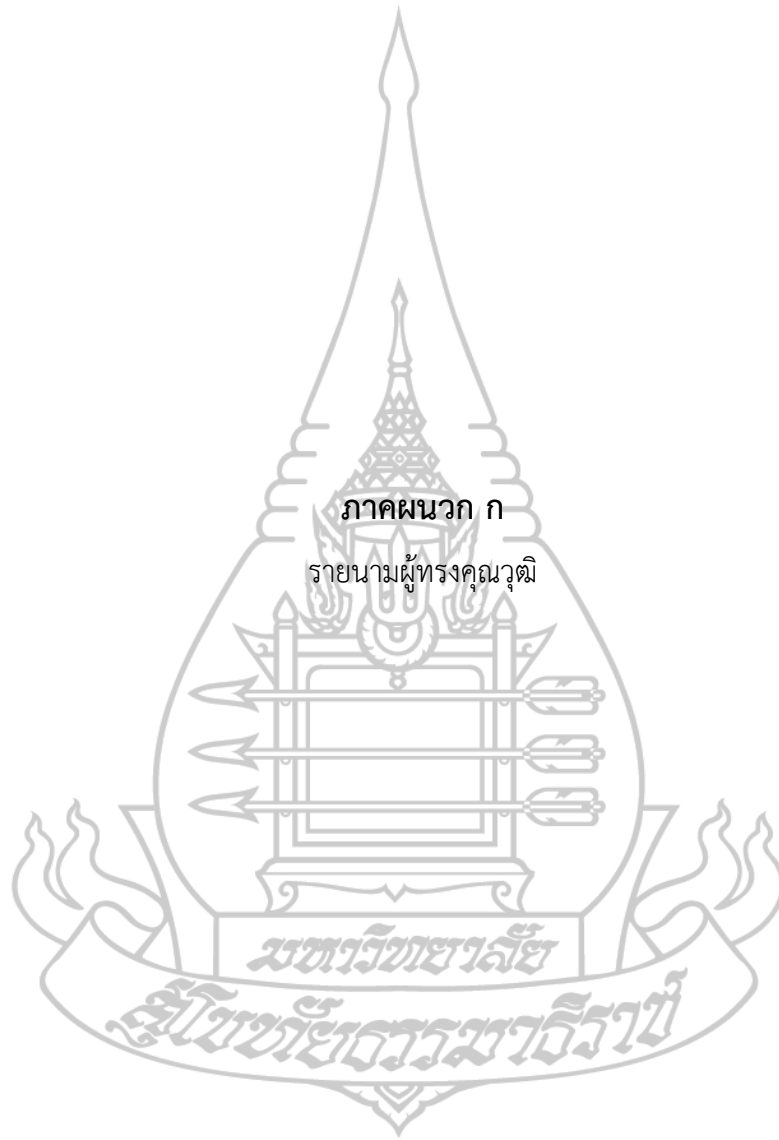

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

สุโขทัยวิทยาเขตราชภัฏวชิรเวศน์

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

ศูนย์วิจัยและพัฒนาระบบราชการ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ชื่อ รongศาสตราจารย์ ดร.ชนสิทธิ์ สิทธิ์สูงเนิน
- สถานที่ทำงาน อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ
ภาควิชาหลักสูตรและวิธีการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
- วุฒิการศึกษา พธ.บ. (บริหารการศึกษา,เกียรตินิยม อันดับ 2)
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์
ศษ.ม. (หลักสูตรและการนิเทศ) มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปร.ด. (หลักสูตรและการนิเทศ) มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ประสบการณ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ
ภาควิชาหลักสูตรและวิธีการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
2. ชื่อ อาจารย์ ดร.ชัชฎาพงศ์ อินทรเกษม
- สถานที่ทำงาน ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- วุฒิการศึกษา ศษ.บ. (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อ.ม. (ภาษาไทย) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปร.ด. (วิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ประสบการณ์ รองผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ผู้สอนรายวิชา การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย/หลักสูตรและการสอน/
ภาษาศาสตร์ภาษาไทย / ภาษากับวัฒนธรรม

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมีวิจัย (ต่อ)

3. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ อัจฉริยะประสิทธิ์
- สถานที่ทำงาน อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชามนุษยศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- วุฒิการศึกษา ศศ.บ. (วรรณคดีไทย) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
อ.ม. (วรรณคดีเปรียบเทียบ) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อ.ด. (วรรณคดีและวรรณคดีเปรียบเทียบ) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ประสบการณ์ รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, กรรมการพิจารณารางวัลซีไรต์
รอบคัดเลือก ประจำปี 2564, กรรมการตัดสินรางวัลบทกวีดีเด่น
ประจำปี 2562, กรรมการรางวัลพานแว่นฟ้า
4. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพนงค์ กุลเกตุ
- สถานที่ทำงาน วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
กระทรวงวัฒนธรรม
- วุฒิการศึกษา กศ.บ. (การวัดและประเมินผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ค.ม. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
ปร.ด. (หลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ประสบการณ์ อาจารย์ประจำภาควิชาศึกษาทั่วไป
และรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและงานวิจัย
วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
กระทรวงวัฒนธรรม

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (ต่อ)

5. ชื่อ	นายอนุสรณ์ กะตามัน
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1
วุฒิการศึกษา	ค.บ. (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ประสบการณ์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานวัดและประเมินผล การจัดการศึกษาและครูภาษาไทยดีเด่น

ที่ อว.0602.16 (บ) / 6

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

† มกราคม 2567

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเรื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ชนสิทธิ์ ลิทธิ์สุนัน

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วยนายจักรกฤษณ์ จำรัตน์ นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอกภาษาไทย สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ กับผลการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท ที่มีต่อความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (ฝ่ายมัธยม) ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)

รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายการศึกษา สนับสนุนการเรียนรู้ และวิจัย
รักษาการแทนประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 061-609-9844

ที่ อว.0602.16 (ว) / 6

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

4 มกราคม 2567

เรื่อง ขอร้องเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.จิษณพงศ์ อินทรเกษม

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วยนายจักรกฤษณ์ จำรัตน์ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอกภาษาไทย สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ กับผลการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท ที่มีต่อความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (ฝ่ายมัธยม) ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถและความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)

รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายการศึกษา สนับสนุนการเรียนรู้ และวิจัย

รักษาการแทนประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 061-609-9844

ที่ ฮา.0602.16 (บ) / ๖

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

4 มกราคม 2567

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ อัจฉริยะประสิทธิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วยนายจักรกฤษณ์ จำรัตน์ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอกภาษาไทย สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ กับผลการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหภาพ ที่มีต่อความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (ฝ่ายมัธยม) ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแต่งคำประพันธ์และความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบ และให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีรวม)

รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายการศึกษา สนับสนุนการเรียนรู้ และวิจัย

รักษาการแทนประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 061-609-9844

ที่ อว.0602.16 (ว) / ๖

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๙ มกราคม 2567

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย
เรียน อาจารย์ ดร.ทิพนงศ์ กุลเกตุ
สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วยนายจักรกฤษณ์ จำรัตน์ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ กับผลการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหพันธ์ที่มีต่อความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (ฝ่ายมัธยม) ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผล ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้วิจัยนี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)

รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายการศึกษา สนับสนุนการเรียนรู้ และวิจัย
รักษาการแทนประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 061-609-9844

ที่ อว.0602.16 (บ) / 6

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

4 มกราคม 2567

เรื่อง ขอร้องเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย
เรียน นายอนุสรณ์ กะดามัน (ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ)
สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วยนายจักรกฤษณ์ จำรัสณ์ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอกภาษาไทย สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ กับผลการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท ที่มีต่อความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (ฝ่ายมัธยม) ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแต่งคำประพันธ์และความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบ และให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้มีด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)

รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายการศึกษา สนับสนุนการเรียนรู้ และวิจัย
รักษาการแทนประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
โทร. 0-2504-8505
โทรสาร. 0-2503-3566-7
เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 061-609-9844

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้
และผลการประเมินคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ

กรอบการจัดกิจกรรมของแผนการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ
(Design Thinking)

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาทฤษฎีและหลักการการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) พร้อมทั้งจัดทำเป็นกรอบขั้นตอนการพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ และความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์แต่ละครั้ง จำนวน 20 ชั่วโมง สำหรับนักเรียนกลุ่มทดลอง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม ดำเนินกิจกรรมภายใต้กรอบการจัดกิจกรรมดังตารางต่อไปนี้

ตารางแสดงกรอบการจัดกิจกรรมของแผนการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนรู้	กรอบการจัดกิจกรรม
<p>ขั้นตอนที่ 1</p> <p>EMPATHIZE : การสร้างความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายอย่างลึกซึ้ง เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนทำความเข้าใจถึงความต้องการของผู้อ่าน อาศัยกระบวนการที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยการสัมภาษณ์ พูดคุย สังเกตพฤติกรรม รวมถึงการร่วมประสบการณ์จริง เพื่อเห็นความรู้สึก ค่านิยม อันเป็นแรงบันดาลใจสู่การริเริ่มแต่งคำประพันธ์</p>	<p>1.1 ครูชี้แจงจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ กำหนดภาระงาน และถามคำถามพัฒนาการคิดเพื่อเชื่อมโยงสู่การเรียนรู้หลักการแต่งคำประพันธ์ (กาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ)</p> <p>1.2 ครูนำเสนอสื่อเกมการศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของคำประพันธ์ไทย เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ก่อนแต่งกาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ</p> <p>1.3 ครูสร้างแรงบันดาลใจเบื้องต้นเกี่ยวกับการแต่งคำประพันธ์</p> <p>1.4 ครูให้นักเรียนจับกลุ่ม 2-3 คน หลังจากนั้นลงมือปฏิบัติช่วยกันสัมภาษณ์ พูดคุย สังเกต คนรอบข้าง ชุมชน สังคม รอบตัวเพื่อหาแรงบันดาลใจในการริเริ่มแต่งคำประพันธ์ ผ่านการใช้เทคนิคในการขั้นตอน EMPATHIZE เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทำไมต้องคิดแบบเริ่มต้น - อะไร อย่างไร ทำไม - การใช้กล่องเพื่อเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ - การสัมภาษณ์เพื่อความเข้าใจ - กลุ่มเป้าหมายที่สุดต่ง - การทำความเข้าใจสถานการณ์เสมือน - การเล่าเรื่องและจับใจความ
<p>ขั้นตอนที่ 2</p>	

ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนรู้	กรอบการจัดกิจกรรม
<p>DEFINE : การตั้งกรอบโจทย์ หรือ การตั้งกรอบปัญหา เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนนำประเด็นในขั้นตอนที่ 1 มาจัดเรียงความสำคัญ อาศัยกระบวนการระดมสมอง วิเคราะห์ประเด็น เพื่อกำหนดเป็นกรอบหรือเค้าโครงบทประพันธ์</p>	<p>2.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ พูดคุย สังเกต รอบตัวมาวิเคราะห์ประเด็น เรียงลำดับความสำคัญและความสัมพันธ์กันในแง่ของข้อมูล นำมาสู่การตั้งกรอบโจทย์ในการแต่งคำประพันธ์ ผ่านการใช้เทคนิคในขั้นตอน DEFINE เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเติมเต็มและจัดหมวดหมู่ - แผนภูมิแห่งความเข้าใจ - เขาคือใคร - บันไดคำถาม ทำไม - อย่างไร - โครงร่างปัญหาเป็นอย่างไร - ทำไมต้องใช้หลักการออกแบบ - ทำไมต้องใช้คำถาม
<p>ขั้นตอนที่ 3</p> <p>IDEATE : การสร้างความคิด หรือ การระดมความคิด เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนสรรหาคำเพื่อสร้างความคิดใหม่ตามเค้าโครงบทประพันธ์ กระบวนการตามขั้นตอนนี้ผู้เรียนต้อง “เปิดกว้าง” โดยมีเป้าหมายของการระดมความคิดคือได้ทั้ง “ปริมาณ” และ “ความหลากหลาย” นำมาสู่ความคิดริเริ่มที่เป็นนามธรรม</p>	<p>3.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันระดมสมอง เพื่อสรรหาคำที่ตรงตามกรอบโจทย์ในการแต่งคำประพันธ์ตามขั้นตอนที่ 2 ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนต้อง “เปิดกว้าง” โดยมีเป้าหมายของการระดมความคิดคือได้ทั้ง “ปริมาณคำ” และ “ความหลากหลายของคำ” นำมาสู่ความคิดริเริ่มที่เป็นนามธรรมนำมาสู่โครงร่างกาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ ผ่านการใช้เทคนิคในขั้นตอน IDEATE เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมละลายพฤติกรรม - การระดมสมอง - การจัดการระดมสมองในทีม - การคัดเลือกความสำคัญ
<p>ขั้นตอนที่ 4</p> <p>PROTOTYPE : การสร้างต้นแบบ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนแปลงความคิดนามธรรมเป็นรูปธรรม โดยการร่างบทประพันธ์ตามหัวข้อที่กำหนด เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มมีแนวคิดในทิศทางเดียวกัน ร่วมกันต่อยอดและปิดจุดบกพร่องของคำประพันธ์ได้ ทั้งยังพิจารณาฉันทลักษณ์ให้มีความถูกต้อง</p>	<p>4.1 สมาชิกในกลุ่มนำคำที่ตนเองคิดในขั้นตอนที่ 3 มาเรียบเรียงให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ ภายใต้กรอบโจทย์เค้าโครงบทประพันธ์ที่ตั้งไว้ ร่างเป็นบทร้อยกรอง โยงเส้นสัมผัสใน สัมผัสสระ สัมผัสพยัญชนะ ตลอดจนกลวิธีต่าง ๆ ในบทร้อยกรอง แต่งเป็นฉบับร่าง ทั้งนี้ นักเรียนแต่ละกลุ่มจำเป็นต้องศึกษาฉันทลักษณ์ประกอบ</p> <p>4.2 สมาชิกในกลุ่มร่วมกันพิจารณา ตรวจสอบความถูกต้อง ผ่านการใช้เทคนิคในขั้นตอน PROTOTYPE เช่น</p>

ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนรู้	กรอบการจัดกิจกรรม
	<ul style="list-style-type: none"> - การสวมบทบาท - การตั้งข้อจำกัด - สร้างต้นแบบเพื่อความเข้าใจ - สร้างต้นแบบเพื่อทดสอบ
<p>ขั้นตอนที่ 5</p> <p>TESTING : การทดสอบต้นแบบ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนตรวจทานคำประพันธ์และลองนำคำประพันธ์ไปประเมินความชอบจากกลุ่มเป้าหมาย กระบวนการสอบถามจะเน้นเพื่อพัฒนาและปรับแก้แนวคิดหรือลักษณะคำประพันธ์ให้ดีและสอดคล้องกับความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น</p>	<p>5.1 เมื่อสมาชิกในกลุ่มตรวจทานบทประพันธ์ที่ตนเองแต่งเป็นที่เรียบร้อยแล้ว นำบทประพันธ์ฉบับร่างเผยแพร่ให้กลุ่มเป้าหมายอ่าน</p> <p>5.2 ประเมินความพึงพอใจกลุ่มเป้าหมาย หากมีการปรับแก้ดำเนินการปรับแก้ให้กลุ่มเป้าหมายพึงพอใจมากที่สุด</p> <p>5.3 เผยแพร่บทประพันธ์ฉบับสมบูรณ์ให้กลุ่มเป้าหมายในวงกว้างมากขึ้นได้อ่านบทประพันธ์ ผ่านการใช้เทคนิคในขั้นตอน TESTING เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การทดสอบกับผู้ใช้ - การสร้างต้นแบบเพื่อตัดสินใจ - การระบุดัวแปร - การให้ผู้ใช้งานเป็นคนสร้างต้นแบบ - แผนภูมิแสดงความคิดเห็น

เมื่อผู้วิจัยได้กำหนดกรอบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) เพื่อพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์และความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ นำมาสู่การวางแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

ตารางแสดงแผนการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking)
เพื่อพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์และความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์

แผนที่	เรื่อง	จำนวน (ชั่วโมง)
1	คำประพันธ์ที่ฉันควรรู้	2
2	แต่งอย่างครุฑฉันทลัักษณ์	2
3	เริ่มประจักษ์ความคิดริเริ่ม	3
4	ฝึกเพิ่มเติมเริ่มเป็นเรื่อง	3
5	คุยเฟื่องเรื่องบันดาลใจ	2
6	ประยุกต์ใช้ในงานเขียน	4
7	พากเพียรแก้ไข	2
8	เผยแพร่ในที่สาธารณะ	2
รวมเวลาทั้งสิ้น		20

หมายเหตุ : การทดสอบก่อนเรียนดำเนินการทดสอบก่อนเรียนตามแผนที่ 1 ระยะเวลาทดสอบ
1 ชั่วโมง และทดสอบหลังการเรียนในแผนที่ 8 ระยะเวลาทดสอบ 1 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

วิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท 22102

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ร้อยเรียงคำนำความคิด เรื่อง คำประพันธ์ที่ฉันควรรู้

เวลา 2 ชั่วโมง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2/2566

ครูผู้สอน นายจักรกฤษณ์ จำรัตน์

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท 4.1

เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตัวชี้วัด

ท 4.1 ม.2/3

แต่งบทร้อยกรอง

2. สาระสำคัญ

กาพย์ยานี 11 มีลักษณะบังคับตามฉันทลักษณ์ กล่าวคือ คำที่กำหนดไว้ในกาพย์ยานี มี 22 คำ รวมเป็น 2 บาท เป็น 1 บท บาทแรกเรียกว่า บาทเอก บาทที่สอง เรียกว่า บาทโท แต่ละบาทมี 2 วรรค คือ วรรคหน้า และ วรรคหลัง วรรคหน้ามีวรรคละ 5 คำ วรรคหลังมีวรรคละ 6 คำ รวมเป็นบาทละ 11 คำ และหากกล่าวถึงกลอนสุภาพ หรือ กลอนแปด มีลักษณะบังคับตามฉันทลักษณ์ กล่าวคือ 1 บท มี 4 วรรค วรรคละ 8 – 10 คำ เรียกว่า วรรคสดับ วรรครับ วรรครอง วรรคส่ง คำสุดท้ายในวรรคสดับ สัมผัสกับคำที่ 3 – 5 ในวรรครับ คำสุดท้ายในวรรครับ สัมผัสกับคำสุดท้ายในวรรครอง และคำที่ 3 – 5 ในวรรคส่ง

3. วัตถุประสงค์การเรียนรู้

ความรู้ (K)

1) นักเรียนสามารถอธิบายลักษณะบังคับของกาพย์ยานีและกลอนสุภาพได้ถูกต้อง

ทักษะกระบวนการ (P)

2) นักเรียนเขียนโยงเส้นและวิเคราะห์โครงสร้างการเชื่อมสัมผัสจากตัวอย่างคำประพันธ์ได้ถูกต้อง

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

3) นักเรียนเห็นคุณค่า บอกประโยชน์ของการศึกษาลักษณะการแต่งคำประพันธ์ไทยได้

4. สารการเรียนรู้

- 1) คำประพันธ์ ประเภท กาพย์ยานี 11
- 2) คำประพันธ์ ประเภท กลอนสุภาพ

5. การบูรณาการ

- 1) ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3R8C)
 - Critical Thinking and Problem Solving
มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และแก้ไขปัญหาได้
 - Collaboration Teamwork and Leadership
ความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ
 - Computing and ICT Literacy : ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์
และการรู้เท่าทันเทคโนโลยี
 - Communication Information and Media Literacy
ทักษะในการสื่อสาร และ การรู้เท่าทันสื่อ

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 1) ความสามารถในการสื่อสาร
- 2) ความสามารถในการคิด
- 3) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี
- 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 1) ใฝ่เรียนรู้
- 2) มุ่งมั่นในการทำงาน
- 3) รักความเป็นไทย

8. ภาระงาน/ชิ้นงาน

แบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทย

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การประเมินตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ความรู้ (K) 1) นักเรียนสามารถอธิบายลักษณะ บั๊งค์ของกายัพยานี้และกลอนสุภาพ ได้ถูกต้อง ทักษะกระบวนการ (P) 2) นักเรียนเขียนโยงเส้นและ วิเคราะห์โครงสร้างการเชื่อมสัมผัส จากตัวอย่างคำประพันธ์ได้ถูกต้อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A) 3) นักเรียนเห็นคุณค่า บอกประโยชน์ ของการศึกษาลักษณะ การแต่งคำประพันธ์ไทยได้	1) การตอบคำถามใน เกม quizizz 2) การตรวจแบบวัด ความสามารถ ในการแต่งคำประพันธ์ไทย 3) การสังเกตพฤติกรรม การทำงาน 4) การประเมิน คุณลักษณะ อันพึงประสงค์	1) เกม quizizz 2) แบบวัดความสามารถ ในการแต่งคำ ประพันธ์ไทย 3) แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงาน 4) แบบประเมิน คุณลักษณะ อันพึงประสงค์	1) ตอบคำถามถูกต้อง ถือว่า ผ่าน 2) ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์ 3) ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินสมรรถนะของผู้เรียน

สมรรถนะ	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1) ความสามารถ ในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการคิด 3) ความสามารถ ในการใช้เทคโนโลยี 4) ความสามารถ ในการใช้ทักษะชีวิต	1) การตอบคำถามใน เกม quizizz 2) การตรวจแบบวัดความสามารถ ในการแต่งคำประพันธ์ไทย 3) การสังเกตพฤติกรรม การทำงาน 4) การประเมิน คุณลักษณะ อันพึงประสงค์	1) เกม quizizz 2) แบบวัดความสามารถ ในการแต่งคำ ประพันธ์ไทย 3) แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงาน 4) แบบประเมิน คุณลักษณะ อันพึงประสงค์	1) ตอบคำถามถูกต้อง ถือว่า ผ่าน 2) ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์ 3) ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.3 การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะ	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1) ใฝ่เรียนรู้ 2) มุ่งมั่นในการทำงาน 3) รักความเป็นไทย	1) การตอบคำถามในเกม quizizz 2) การตรวจแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทย 3) การสังเกตพฤติกรรมการทำงาน 4) การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	1) เกม quizizz 2) แบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทย 3) แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน 4) แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	1) ตอบคำถามถูกต้อง ถือว่า ผ่าน 2) ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์ 3) ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

10. กิจกรรมการเรียนรู้ : กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking)

ขั้น EMPATHIZE : การสร้างความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายอย่างลึกซึ้ง

- 1) ครูปฐมนิเทศนักเรียน แจ้งเป้าหมายในการเรียนรู้ และสร้างความคุ้นเคยกับนักเรียนด้วยกิจกรรม A Letter to my future self (เขียนจดหมายถึงตัวเองในอนาคต)
- 2) ครูนำเสนอเรื่องราวแรงบันดาลใจของกวีที่มีชื่อเสียงในสังคมไทย อาจจะใช้วิธีการสัมภาษณ์ผ่าน VDO และ/หรือเรียนรู้จากสื่อวีดิทัศน์แรงบันดาลใจ
- 3) ครูโยนเข้าสู่เนื้อหาคำประพันธ์ ทดสอบก่อนเรียนด้วยเกม quizizz คำประพันธ์ที่ฉันควรรู้
- 4) ครูยกตัวอย่างคำประพันธ์ไทยที่เป็นกาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ ให้นักเรียนพิจารณาหลักการประพันธ์คำประพันธ์ข้างต้น

ขั้น DEFINE : การตั้งกรอบโจทย์

- 5) นักเรียนระดมความคิดเป็นกลุ่ม เพื่อตีความคำประพันธ์ วิเคราะห์หาแรงบันดาลใจนำมาสู่คำประพันธ์ที่อ่าน นำมาสู่การวิเคราะห์โจทย์หรือแนวคิดในการประพันธ์

ขั้น IDEATE : การสร้างความคิด

- 6) นักเรียนเขียนโยงเส้นและวิเคราะห์โครงสร้างการเชื่อมสัมผัสจากตัวอย่างคำประพันธ์
- 7) นักเรียนอธิบายลักษณะบังคับของกาพย์ยานีและกลอนสุภาพ

ขั้น PROTOTYPE : การสร้างต้นแบบ

- 8) นักเรียนเขียนแผนผังลักษณะบังคับของกาพย์ยานีและกลอนสุภาพ ภายใต้การวิเคราะห์บทประพันธ์ตัวอย่าง

ขั้น TESTING : การทดสอบต้นแบบ

9) นักเรียนแต่ละกลุ่ม สลับผลงานการเขียนโยงเส้นและวิเคราะห์โครงสร้างการเชื่อมสัมพันธ์กลุ่มของตนกับสมาชิกร่วมชั้นเรียน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

11. สื่อการเรียนรู้

1. สื่อวีดิทัศน์แรงบันดาลใจ
2. PowerPoint คำประพันธ์ที่ฉันควรรู้
3. เกม quizizz คำประพันธ์ที่ฉันควรรู้
4. แบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทย

ผลการตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ
(Design Thinking)

เพื่อพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่ม
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม

คำชี้แจง : แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) เพื่อพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้อง แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการประเมิน

ระดับประเมิน	5	หมายถึง	มีความสอดคล้อง/เชื่อมโยง/เหมาะสมมากที่สุด
	4	หมายถึง	มีความสอดคล้อง/เชื่อมโยง/เหมาะสมมาก
	3	หมายถึง	มีความสอดคล้อง/เชื่อมโยง/เหมาะสมปานกลาง
	2	หมายถึง	มีความสอดคล้อง/เชื่อมโยง/เหมาะสมน้อย
	1	หมายถึง	มีความสอดคล้อง/เชื่อมโยง/เหมาะสมน้อยที่สุด

ที่	รายการประเมิน	ผู้ทรงคุณวุฒิ (คนที่)					เฉลี่ย
		1	2	3	4	5	
1	วิเคราะห์หลักสูตรได้ครบถ้วนตามมาตรฐาน/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้และสอดคล้องตามหลักสูตร	5	5	5	5	5	5
2	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีความเชื่อมโยงกันอย่างเหมาะสม	5	5	5	5	5	5
3	ความสอดคล้องของสาระสำคัญกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/สาระการเรียนรู้	4	5	5	4	5	5
4	มีการกำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนครอบคลุมทั้งด้านความรู้ (K) ทักษะกระบวนการ (P) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)	5	5	5	5	5	5
5	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้	5	5	5	5	5	5
6	กิจกรรมการเรียนรู้มีความครอบคลุมในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทย	4	5	4	4	5	4

ที่	รายการประเมิน	ผู้ทรงคุณวุฒิ (คนที่)					เฉลี่ย
		1	2	3	4	5	
7	กิจกรรมการเรียนรู้มีความครอบคลุมในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ไทย	4	5	4	4	5	4
8	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับทฤษฎีที่กำหนด	5	5	4	5	4	5
9	สื่อ/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรม มีความเหมาะสมกับเวลาและการนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง	5	4	3	4	5	4
10	มีการประเมินผลตามสภาพจริงและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/กิจกรรมการเรียนรู้และครอบคลุมทั้งด้านความรู้ (K) ทักษะกระบวนการ (P) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)	5	5	5	4	4	5
11	ประเด็นและเกณฑ์การประเมินผลสามารถสะท้อนคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	4	5	4	4	5	4
12	การประเมินผลเหมาะสมกับธรรมชาติของวิชา	5	5	5	5	5	5
รวม		56	59	54	54	58	
คะแนนรวม เฉลี่ย		56					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- ตัวบทต้นทางควรมีความหลากหลายรูปแบบ และควรพิจารณาจากความสนใจของนักเรียน เช่น นำนวนิยาย เรื่องแปล หรือเพลงที่นักเรียนชอบมาทำเป็นตัวบทต้นทางด้วย เป็นต้น

สรุปผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับ

- คะแนน 12 – 20 ปรับปรุงเร่งด่วน คะแนน 21 – 30 ปรับปรุง
 คะแนน 31 – 40 พอใช้ คะแนน 41 – 50 ดี
 คะแนน 51 – 60 ดีมาก

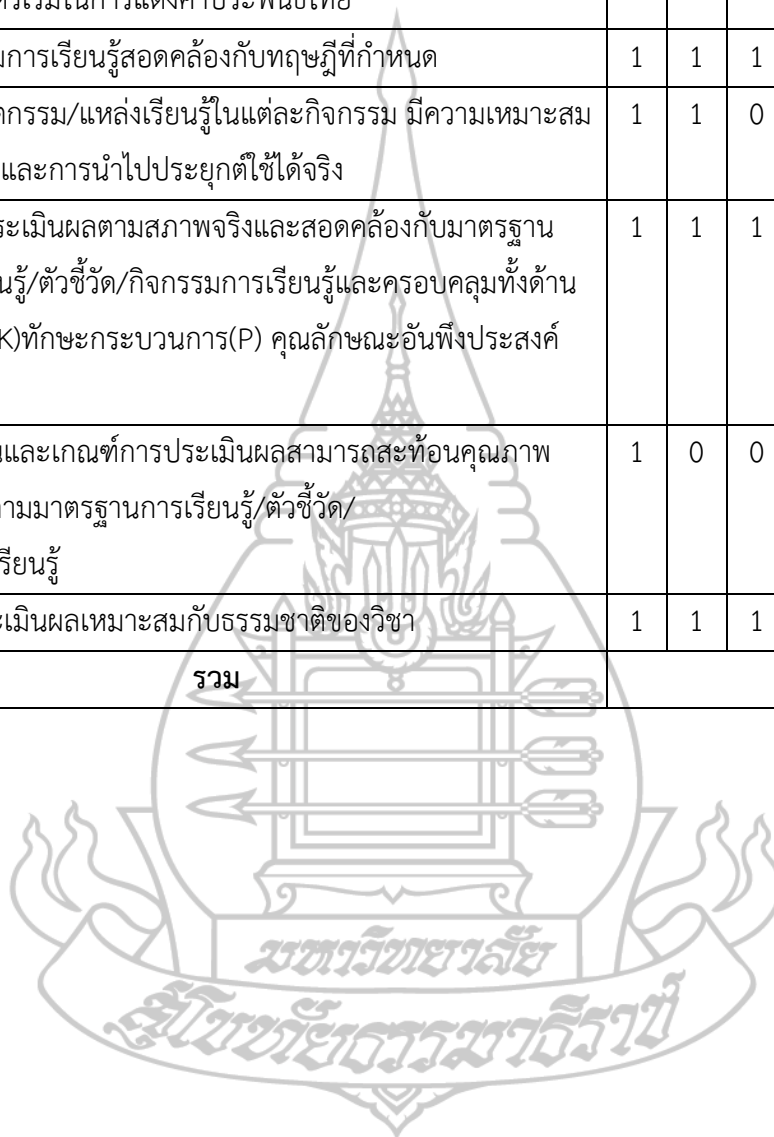
**ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของของแผนการจัดการเรียนรู้
ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking)
เพื่อพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่ม
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม**

คำชี้แจง : แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) เพื่อพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้อง แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็น ดังนี้

- 1 หมายถึง แน่ใจว่า แผนการจัดการเรียนรู้สามารถพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มได้
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่า แผนการจัดการเรียนรู้สามารถพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มได้
- 1 หมายถึง แน่ใจว่า แผนการจัดการเรียนรู้ไม่สามารถพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มได้

ที่	รายการประเมิน	ผู้ทรงคุณวุฒิ (คนที่)					เฉลี่ย
		1	2	3	4	5	
1	วิเคราะห์หลักสูตรได้ครบถ้วนตามมาตรฐาน/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้และสอดคล้องตามหลักสูตร	1	1	1	1	1	1
2	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีความเชื่อมโยงกันอย่างเหมาะสม	1	0	0	1	1	0.60
3	ความสอดคล้องของสาระสำคัญกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/สาระการเรียนรู้	1	1	1	1	1	1
4	มีการกำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนครอบคลุมทั้งด้านความรู้ (K) ทักษะกระบวนการ (P)คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)	1	1	1	1	1	1
5	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้	1	1	1	1	1	1
6	กิจกรรมการเรียนรู้มีความครอบคลุมในการพัฒนาผู้เรียนให้มี ความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทย	1	0	0	1	1	0.60

ที่	รายการประเมิน	ผู้ทรงคุณวุฒิ (คนที่)					เฉลี่ย
		1	2	3	4	5	
7	กิจกรรมการเรียนรู้มีความครอบคลุมในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ไทย	1	1	0	1	0	0.60
8	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับทฤษฎีที่กำหนด	1	1	1	1	1	1
9	สื่อ/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรม มีความเหมาะสมกับเวลาและการนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง	1	1	0	1	1	0.80
10	มีการประเมินผลตามสภาพจริงและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/กิจกรรมการเรียนรู้และครอบคลุมทั้งด้านความรู้(K)ทักษะกระบวนการ(P) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)	1	1	1	1	1	1
11	ประเด็นและเกณฑ์การประเมินผลสามารถสะท้อนคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	1	0	0	1	1	0.60
12	การประเมินผลเหมาะสมกับธรรมชาติของวิชา	1	1	1	1	1	1
รวม		0.85					

กรอบการจัดกิจกรรมของแผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality)

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาทฤษฎีสหบท (Intertextuality) พร้อมทั้งจัดทำเป็นกรอบขั้นตอนการพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์และความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์แต่ละครั้ง จำนวน 20 ชั่วโมง สำหรับนักเรียนกลุ่มควบคุม ดำเนินกิจกรรมภายใต้กรอบการจัดกิจกรรมแนวคิดของทฤษฎีสหบท

แนวคิดของทฤษฎีสหบท ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลาย โดยประยุกต์เข้ากับทฤษฎีหลากหลาย แนวในที่นี้ผู้วิจัยขอนำเสนอ ทฤษฎีสหบทของ แฮร์โรว บลูม (Harold Bloom) ซึ่งเป็นศาสตราจารย์ด้านวรรณคดีเปรียบเทียบ ทฤษฎีดังกล่าว (ซิงชัย เตียเจริญ; 2564) มีแนวคิดสรุปได้ว่า อิทธิพลของนักเขียนรุ่นก่อนมักจะมีผลต่อนักเขียนรุ่นใหม่ ซึ่งนักเขียนรุ่นใหม่จะเกิดความวิตกกังวล หรือความกังวลใจที่พยายามจะสร้างงานเขียนให้แตกต่างจากนักเขียนรุ่นก่อน โดยสิ่งที่กวีรุ่นใหม่ต้องกระทำ คือ การอ่านบทกวีหรือบทร้อยกรองของบรรพบุรุษหรือนักเขียนรุ่นก่อน และทำการสืบสานขนบทางวรรณศิลป์ หรือ การพยายามต่อต้านความรู้หรือมรดกที่มีมาก่อน กวีรุ่นหลังจึงรักษาความเป็นอิสระและความเป็นผู้ริเริ่มของตน โดยการอ่านบทร้อยกรองของกวีรุ่นก่อนด้วยความละเอียดรอบคอบ และทำการเปลี่ยนงานเขียนของกวีรุ่นก่อนจนเปลี่ยนไปจากเดิมอย่างสิ้นเชิง ซึ่งบลูมได้ชี้ให้เห็นถึงกระบวนการในการปรับเปลี่ยนร้อยกรองของกวีรุ่นใหม่เป็น 6 ระดับ โดยเรียกกระบวนการนี้ว่า “แนวการอ่านผ่านมุมมองใหม่” เมื่อพิจารณาแนวการอ่านผ่านมุมมองใหม่ทั้ง 6 แนวทางแล้ว พบว่าสามารถนำมาประยุกต์ใช้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ 2 แนวทาง คือ การปรับแต่งงานเขียนเดิม (Clinamen) และการหลอมรวมงานหลายชิ้นแล้วใส่จินตนาการเพิ่ม (Tessara)

แนวทางการอ่านผ่านมุมมองใหม่ Bloom (1983) อ้างถึงใน ซิงชัย เตียเจริญ; 2564

1. การปรับแต่งงานเขียนเดิม (Clinamen) หมายถึง การติดตามงานของผู้ที่เขียนมาก่อนและหลบลีกลักษณะจากผู้นำ กล่าวคือ เป็นการอ่านเพื่อตีความใหม่ หรือการเข้าใจในบทร้อยกรองที่แตกต่างไป โดยการอ่านบทร้อยกรองของผู้เขียนรุ่นก่อนและดำเนินการแก้ไขบทร้อยกรองของเขา ซึ่งหมายถึง บทร้อยกรองของนักเขียนรุ่นก่อนมีความถูกต้องตามความเข้าใจของผู้แต่ง แต่นักเขียนรุ่นใหม่นำมาแก้ไขหรือปรับใหม่เพื่อให้เกิดบทร้อยกรองใหม่ขึ้น หรืออาจกล่าวได้ว่า การปรับแต่งงานเขียนเดิม คือ การที่กวีอ่านบทร้อยกรองของกวีรุ่นก่อนและพยายามเปลี่ยนแปลงบทร้อยกรองของตนเองให้แตกต่างไปจากกวีรุ่นก่อน แต่ยังคงยึดถือในขนบธรรมเนียมในการแต่งเอาไว้ หากแต่เปลี่ยนแปลงในส่วน of แนวคิด เนื้อหา หรือรูปแบบ

2. การหลอมรวมงานหลายชิ้นแล้วใส่จินตนาการเพิ่ม (Tessara) หมายถึง ความตั้งใจในการสร้างส่วนที่จะเป็นไปได้ โดยพิจารณาบทร้อยกรองของกวีที่สร้างสรรค์มาก่อนในฐานะงานใหม่ทั้งหมด ซึ่งหมายถึง กวีจะนำแนวคิดหนึ่งหรือหลายแนวคิดจากแหล่งที่มาที่แตกต่างกันและเชื่อมโยง

แนวคิดเหล่านั้นเข้าด้วยกันเป็นจินตนาการใหม่ หรือเรื่องใหม่ ดังนั้นนักเขียนรุ่นใหม่จะต่อต้านความสมบูรณ์ของงานกวีรุ่นก่อน โดยจะทำการอ่านบทร้อยกรองของกวีต้นแบบเพื่อรักษาได้ แต่ก็นำแนวคิดของบทร้อยกรองนั้นมาทำใหม่จนเกิดเป็นงานใหม่ หรืออาจกล่าวได้ว่า แนวทางในการแต่งบทร้อยกรองแบบ Tessara หรือ การหลอมรวมงานหลายชิ้นแล้วใส่จินตนาการเพิ่ม คือ การที่กวีอ่านหรือศึกษาตัวบทหลากหลายตัวบทของกวีรุ่นก่อน และนำแนวคิดจากตัวบทที่มีมาแตกต่างกัน มาเชื่อมโยงจินตนาการเป็นแนวคิดใหม่ หรือเรื่องใหม่

ตารางแสดงกรอบการจัดกิจกรรมของแผนการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนรู้	กรอบการจัดกิจกรรม
ขั้นตอนที่ 1 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน	<p>1) ครูปฐมนิเทศนักเรียน แจ้งเป้าหมายในการเรียนรู้ และสร้างความคุ้นเคย ขั้นตอนนี้ครูอาจเกริ่นนำคำถามเพื่อรับทราบพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับบทร้อยกรองที่เป็นกลอนสุภาพและกาพย์ยานี 11</p> <p>2) ครูนำเสนอเรื่องราวหรือวีดิทัศน์ที่สร้างแรงบันดาลใจในสังคมให้นักเรียนได้รับชมพร้อมให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อที่ได้รับชมว่าได้ความรู้อย่างไรจากวีดิทัศน์นี้</p> <p>3) นักเรียนจับกลุ่มระดมความคิด สรุประเด็นเนื้อหาที่ได้จากสื่อวีดิทัศน์ พร้อมรับฟังขั้นตอนกิจกรรมต่อไปจากครูผู้สอน</p> <p>4) ครูผู้สอนนำเสนอฉันทลักษณ์คำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ</p>
ขั้นตอนที่ 2 ชี้อ่านและพิจารณาตัวบท	<p>5) ครูแจกตัวบทร้อยแก้ว ร้อยกรอง อันเป็นแบบอย่างในการประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ ซึ่งเรียกว่าตัวบทต้นทาง</p> <p>6) นักเรียนระดมความคิด ผ่านกระบวนการกลุ่มร่วมกันพิจารณาความเหมือนและความแตกต่างทั้งในลักษณะการประพันธ์ เนื้อหาสาระ การใช้ถ้อยคำ ตลอดจนด้านกวีโวหาร วิเคราะห์ตัวบทต้นทางที่ได้รับซึ่งเป็นตัวบทต้นทางทั้ง 3 ตัวบท แล้วทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องการพิจารณาตัวบท และเขียนอธิบายเหตุผล</p>
ขั้นตอนที่ 3 ชี้อเชื่อมโยงตัวบท	<p>7) นักเรียนแต่ละกลุ่มวิเคราะห์องค์ประกอบของคำประพันธ์ตัวบทต้นทาง ได้แก่ ด้านเนื้อความ ด้านการใช้ถ้อยคำ และด้านกวีโวหาร</p>

ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนรู้	กรอบการจัดกิจกรรม
	<p>โดยการเขียนการวิเคราะห์เปรียบเทียบตัวบทต้นทาง ทั้ง 3 ตัวบท ดังตารางต่อไปนี้</p> <p>8) ครูสุ่มนักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลการวิเคราะห์ตัวบทต้นทาง เพื่อนร่วมชั้นและครูร่วมกันนำเสนอข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ</p>
<p>ขั้นตอนที่ 4 ขั้นลงมือปฏิบัติ</p>	<p>9) ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มพิจารณาประเด็นเนื้อหาที่แต่ละกลุ่มสรุปจากการรับชมสื่อวีดิทัศน์ สุ่มนำเสนอและแลกเปลี่ยนมุมมองที่ละกลุ่ม</p> <p>10) นักเรียนแต่ละกลุ่มเมื่อนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่ได้จากการรับชมสื่อวีดิทัศน์แล้วร่วมกันพิจารณาตัวบทต้นทางที่ตนเองทำลงในตาราง เริ่มลงมือแต่งคำประพันธ์ตัวบทปลายทางอันเป็นผลงานที่ตนเองได้จากการสังเคราะห์ความรู้ตัวบทต้นทางลงในตารางวิเคราะห์</p> <p>11) เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มเริ่มแต่งคำประพันธ์ตัวบทปลายทาง ครูพยายาม ตั้งคำถามเพื่อให้เกิดกระบวนการคิดและริเริ่มภายในกลุ่ม เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนจะปรับประเด็นใดบ้างจากตัวบทต้นทาง - นักเรียนจะเพิ่มเติมประเด็นใดบ้างจากตัวบทต้นทาง - นักเรียนยังคงประเด็นใดไว้บ้างจากตัวบทต้นทาง <p>11) นักเรียนเริ่มร่างโครงเรื่อง ตามตัวบทต้นทาง และเริ่มการเติมคำ ตัดคำ หรือการปรับเปลี่ยนคำ</p> <p>12) นักเรียนนำคำที่ได้มาเรียบเรียงให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ กลอนสุภาพและ กาพย์ยานี 11</p>
<p>ขั้นตอนที่ 5 ขั้นประเมินผล</p>	<p>13) นักเรียนตรวจสอบความถูกต้องด้านฉันทลักษณ์ ด้านเนื้อความ ด้านการใช้ถ้อยคำ และด้านกวีโวหาร</p> <p>14) นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอคำประพันธ์ของตนเองหน้าชั้นเรียน สมาชิกร่วมชั้นเรียนและครูผู้สอน บันทึกข้อมูลย้อนกลับด้านตนเอง ภายใต้การสรุปข้อเสนอแนะของครูและเพื่อนร่วมชั้นเรียนตามประเด็น คือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - จุดเด่นของบทร้อยกรอง

ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนรู้	กรอบการจัดกิจกรรม
	- ข้อบกพร่องของบทร้อยกรอง - แนวทางการแก้ไขข้อบกพร่อง
ขั้นตอนที่ 6 ขั้นเติมเต็มคำ ประพันธ์ให้สมบูรณ์	15) นักเรียนนำข้อมูลย้อนกลับที่บันทึกด้วยตนเองมาปรับปรุงเติม เต็มคำประพันธ์ ให้สมบูรณ์ ตามคำแนะนำ 16) นักเรียนปรับแก้เรียบร้อยแล้ว สร้างเป็นชิ้นงานสมบูรณ์แบบ สวยงาม และส่งครู

เมื่อผู้วิจัยได้กำหนดกรอบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality) เพื่อพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์และความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ นำมาสู่การวางแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

ตารางแสดงแผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality)

เพื่อพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์และความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์

แผนที่	เรื่อง	จำนวน (ชั่วโมง)
1	คำประพันธ์ที่ฉันควรรู้	2
2	แต่งอย่างครุรู้ฉันทีละขั้น	2
3	เริ่มประจักษ์ความคิดริเริ่ม	3
4	ฝึกเพิ่มเติมเริ่มเป็นเรื่อง	3
5	คุยเฟื่องเรื่องบันดาลใจ	2
6	ประยุกต์ใช้ในงานเขียน	4
7	พากเพียรแก้ไข	2
8	เผยแพร่ในที่สาธารณะ	2
รวมเวลาทั้งสิ้น		20

หมายเหตุ : การทดสอบก่อนเรียนดำเนินการทดสอบก่อนเรียนตามแผนที่ 1 ระยะเวลาทดสอบ

1 ชั่วโมง และทดสอบหลังการเรียนในแผนที่ 8 ระยะเวลาทดสอบ 1 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ร้อยเรียงคำนำความคิด เรื่อง คำประพันธ์ที่ฉันทควรรู้
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2/2566

วิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท 22102
เวลา 2 ชั่วโมง
ครูผู้สอน นายจักรกฤษณ์ จำรัตน์

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท 4.1

เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตัวชี้วัด

ท 4.1 ม.2/3

แต่งบทร้อยกรอง

2. สาระสำคัญ

กาพย์ยานี 11 มีลักษณะบังคับตามฉันทลักษณ์ กล่าวคือ คำที่กำหนดไว้ในกาพย์ยานี มี 22 คำ รวมเป็น 2 บาท เป็น 1 บท บาทแรกเรียกว่า บาทเอก บาทที่สอง เรียกว่า บาทโท แต่ละบาทมี 2 วรรค คือ วรรคหน้า และ วรรคหลัง วรรคหน้ามีวรรคละ 5 คำ วรรคหลังมีวรรคละ 6 คำ รวมเป็นบาทละ 11 คำ และหากกล่าวถึงกลอนสุภาพ หรือ กลอนแปด มีลักษณะบังคับตามฉันทลักษณ์ กล่าวคือ 1 บท มี 4 วรรค วรรคละ 8 – 10 คำ เรียกว่า วรรคสดับ วรรครับ วรรครอง วรรคส่ง คำสุดท้ายในวรรคสดับ สัมผัสกับคำที่ 3 – 5 ในวรรครับ คำสุดท้ายในวรรครับ สัมผัสกับคำสุดท้ายในวรรครอง และคำที่ 3 – 5 ในวรรคส่ง

3. วัตถุประสงค์การเรียนรู้

ความรู้ (K)

- 1) นักเรียนสามารถอธิบายลักษณะบังคับของกาพย์ยานีและกลอนสุภาพได้ถูกต้อง

ทักษะกระบวนการ (P)

- 2) นักเรียนเขียนโยงเส้นและวิเคราะห์โครงสร้างการเชื่อมสัมผัสจากตัวอย่างคำประพันธ์ได้ถูกต้อง

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

- 3) นักเรียนเห็นคุณค่า บอกรประโยชน์ของการศึกษาลักษณะการแต่งคำประพันธ์ไทยได้

4. สาระการเรียนรู้

- 1) คำประพันธ์ ประเภท กาพย์ยานี 11
- 2) คำประพันธ์ ประเภท กลอนสุภาพ

5. การบูรณาการ

- 1) ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3R8C)
 - Critical Thinking and Problem Solving
มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และแก้ไขปัญหาได้
 - Collaboration Teamwork and Leadership
ความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ
 - Computing and ICT Literacy : ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์
และการรู้เท่าทันเทคโนโลยี
 - Communication Information and Media Literacy
ทักษะในการสื่อสาร และการรู้เท่าทันสื่อ

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 1) ความสามารถในการสื่อสาร
- 2) ความสามารถในการคิด
- 3) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี
- 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 1) ใฝ่เรียนรู้
- 2) มุ่งมั่นในการทำงาน
- 3) รักความเป็นไทย

8. ภาระงาน/ชิ้นงาน

แบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทย

9. การวัดและประเมินผล

9.1 การประเมินตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ความรู้ (K) 1) นักเรียนสามารถอธิบายลักษณะบังคับของกาพย์ยานีและกลอนสุภาพได้ถูกต้อง ทักษะกระบวนการ (P) 2) นักเรียนเขียนโยงเส้นและวิเคราะห์โครงสร้างการเชื่อมสัมผัสจากตัวอย่างคำประพันธ์ได้ถูกต้อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A) 3) นักเรียนเห็นคุณค่าบอกประโยชน์ของการศึกษาลักษณะการแต่งคำประพันธ์ไทยได้	1) การตอบคำถามในเกม quizizz 2) การตรวจแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทย 3) การสังเกตพฤติกรรมการทำงาน 4) การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	1) เกม quizizz 2) แบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทย 3) แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน 4) แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	1) ตอบคำถามถูกต้องถือว่า ผ่าน 2) ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์ 3) ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.2 การประเมินสมรรถนะของผู้เรียน

สมรรถนะ	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1) ความสามารถในการสื่อสาร	1) การตอบคำถามในเกม quizizz	1) เกม quizizz	1) ตอบคำถามถูกต้อง
2) ความสามารถในการคิด	2) การตรวจแบบวัดความสามารถ	2) แบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทย	ถือว่า ผ่าน
3) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	3) การตรวจแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทย	3) แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน	2) ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	4) การสังเกตพฤติกรรมการทำงาน 4) การประเมิน	4) แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	3) ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

สมรรถนะ	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
	คุณลักษณะ อันพึงประสงค์		

9.3 การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะ	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1) ใฝ่เรียนรู้ 2) มุ่งมั่นในการทำงาน 3) รักความเป็นไทย	1) การตอบคำถาม ในเกม quizizz 2) การตรวจแบบวัด ความสามารถ ในการแต่งคำประพันธ์ไทย 3) การสังเกตพฤติกรรม การทำงาน 4) การประเมิน คุณลักษณะ อันพึงประสงค์	1) เกม quizizz 2) แบบวัดความสามารถ ในการแต่งคำประพันธ์ ไทย 3) แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงาน 4) แบบประเมิน คุณลักษณะ อันพึงประสงค์	1) ตอบคำถามถูกต้อง ถือว่า ผ่าน 2) ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์ 3) ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

10. กิจกรรมการเรียนรู้ : ทฤษฎีสหบท (Intertextuality)

ขั้นตอนที่ 1 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

1) ครูปฐมนิเทศนักเรียน แจงเป้าหมายในการเรียนรู้ และสร้างความคุ้นเคย ขั้นตอน
นี้ครูอาจเกริ่นนำคำถามเพื่อรับทราบพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับบทร้อยกรองที่เป็นกลอนสุภาพและกาพย์
ยานี 11

2) ครูนำเสนอเรื่องราวหรือวิถีทัศน์ที่สร้างแรงบันดาลใจในสังคมให้นักเรียนได้รับชม
พร้อมให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อที่ได้รับชมว่าได้ความรู้ได้อย่างไรจากวิถีทัศน์นี้

3) นักเรียนจับกลุ่มระดมความคิด สรุปประเด็นเนื้อหาที่ได้จากสื่อวิถีทัศน์ พร้อมรับ
ฟังขั้นตอนกิจกรรมต่อไปจากครูผู้สอน

4) ครูผู้สอนนำเสนอฉันทลักษณ์คำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ

ขั้นตอนที่ 2 ชี้อ่านและพิจารณาตัวบท

5) ครูแจกตัวบทร้อยแก้ว ร้อยกรอง อันเป็นแบบอย่างในการประพันธ์ประเภท
กาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ ซึ่งเรียกว่าตัวบทต้นทาง

6) นักเรียนระดมความคิด ผ่านกระบวนการกลุ่มร่วมกันพิจารณาความเหมือนและความแตกต่างทั้งในลักษณะการประพันธ์ เนื้อหาสาระ การใช้ถ้อยคำ ตลอดจนด้านกวีโวหาร วิเคราะห์ตัวบทต้นทางที่ได้รับซึ่งเป็นตัวบทต้นทางทั้ง 3 ตัวบท แล้วทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่อง การพิจารณาตัวบท และเขียนอธิบายเหตุผล

ตารางที่ 2.4 ตัวอย่างตารางการวิเคราะห์ตัวบทต้นทาง

ประเด็น	ผลการพิจารณาตัวบท			อธิบาย
	เหมือน	คล้าย	แตกต่าง	
ด้านฉันทลักษณ์			
ด้านเนื้อหาสาระ			
ด้านการใช้ถ้อยคำ			
ด้านกวีโวหาร			

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นเชื่อมโยงตัวบท

7) นักเรียนแต่ละกลุ่มวิเคราะห์องค์ประกอบของคำประพันธ์ตัวบทต้นทาง ได้แก่ ด้านเนื้อความ ด้านการใช้ถ้อยคำ และด้านกวีโวหาร โดยการเขียนการวิเคราะห์เปรียบเทียบตัวบทต้นทาง ทั้ง 3 ตัวบท ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.5 ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบตัวบทต้นทาง 3 ตัวบท

องค์ประกอบ	ตัวบทที่ 1	ตัวบทที่ 2	ตัวบทที่ 3
ด้านเนื้อหาสาระ (เนื้อหา โครงเรื่อง หรือประเด็นสำคัญที่น่าเสนอ)
ด้านการใช้ถ้อยคำ

องค์ประกอบ	ตัวบทที่ 1	ตัวบทที่ 2	ตัวบทที่ 3
(คำสำคัญ คำศัพท์ วลี หรือ ประโยคที่ น่าสนใจ)			
ด้านกวีโวหาร (กลวิธีการแต่ง เช่น โวหาร ภาพพจน์ ลีลา การประพันธ์ การเล่นเสียง หรือ การเล่นคำ)

8) ครูสุ่มนักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลการวิเคราะห์ตัวบทต้นทาง เพื่อนร่วมชั้นและครูร่วมกันนำเสนอข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นลงมือปฏิบัติ

9) ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มพิจารณาประเด็นเนื้อหาที่แต่ละกลุ่มสรุปจากการรับชมสื่อวีดิทัศน์ สุ่มนำเสนอและแลกเปลี่ยนมุมมองที่กลุ่ม

10) นักเรียนแต่ละกลุ่มเมื่อนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่ได้จากการรับชมสื่อวีดิทัศน์แล้ว ร่วมกันพิจารณาตัวบทต้นทางที่ตนเองทำลงในตาราง เริ่มลงมือแต่งคำประพันธ์ตัวบทปลายทาง อันเป็นผลงานที่ตนเองได้จากการสังเคราะห์ความรู้ตัวบทต้นทางลงในตารางวิเคราะห์

11) เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มเริ่มแต่งคำประพันธ์ตัวบทปลายทาง ครูพยายามตั้งคำถามเพื่อให้เกิดกระบวนการคิดและริเริ่มภายในกลุ่ม เช่น

- นักเรียนจะปรับประเด็นใดบ้างจากตัวบทต้นทาง
- นักเรียนจะเพิ่มเติมประเด็นใดบ้างจากตัวบทต้นทาง
- นักเรียนยังคงประเด็นใดไว้บ้างจากตัวบทต้นทาง

11) นักเรียนเริ่มร่างโครงเรื่อง ตามตัวบทต้นทาง และเริ่มการเติมคำ ตัดคำ หรือการปรับเปลี่ยนคำ

12) นักเรียนนำคำที่ได้มาเรียบเรียงให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์กลอนสุภาพและกาพย์ยานี 11

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นประเมินผล

13) นักเรียนตรวจสอบความถูกต้องด้านฉันทลักษณ์ ด้านเนื้อความ ด้านการใช้ถ้อยคำ และด้านกวีโวหาร

14) นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอคำประพันธ์ของตนเองหน้าชั้นเรียน สมาชิกร่วมชั้นเรียนและครูผู้สอน บันทึกข้อมูลย้อนกลับด้านตนเอง ภายใต้การสรุปข้อเสนอแนะของครูและเพื่อนร่วมชั้นเรียน ตามประเด็น คือ

- จุดเด่นของบทร้อยกรอง
- ข้อบกพร่องของบทร้อยกรอง
- แนวทางการแก้ไขข้อบกพร่อง

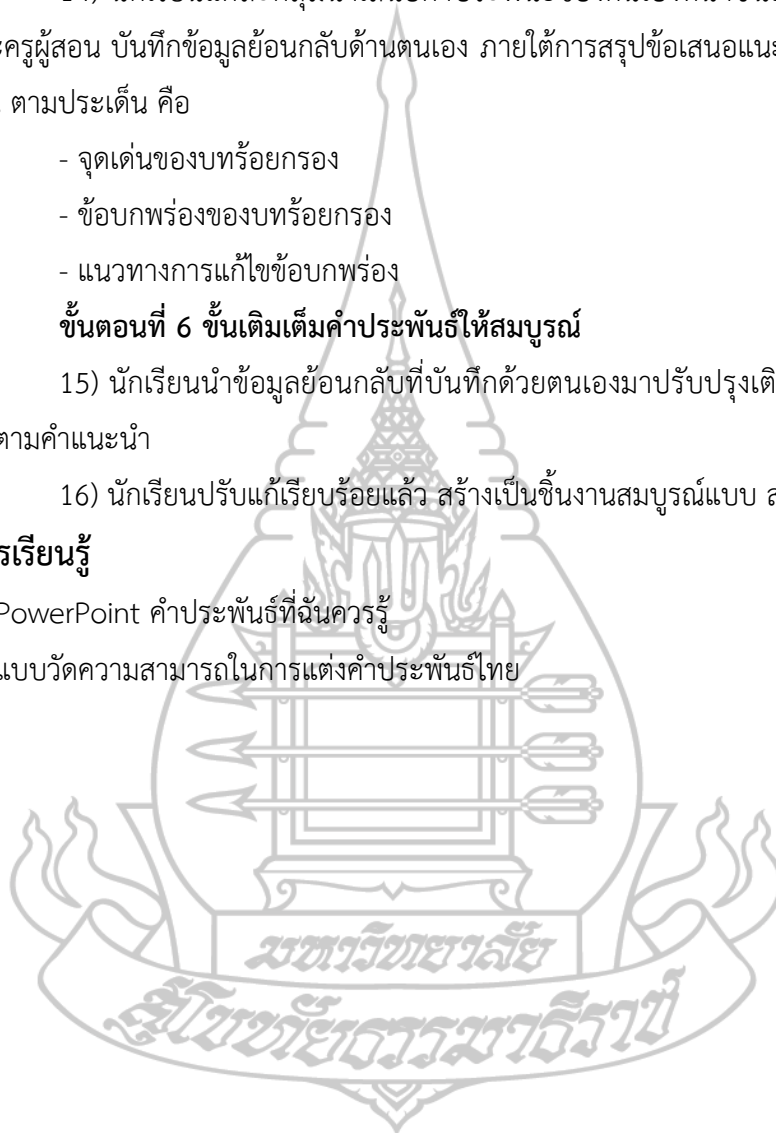
ขั้นตอนที่ 6 ขั้นเติมเต็มคำประพันธ์ให้สมบูรณ์

15) นักเรียนนำข้อมูลย้อนกลับที่บันทึกด้วยตนเองมาปรับปรุงเติมเต็มคำประพันธ์ให้สมบูรณ์ ตามคำแนะนำ

16) นักเรียนปรับแก้ร้อยกรองแล้ว สร้างเป็นชิ้นงานสมบูรณ์แบบ สวยงาม และส่งครู

11. สื่อการเรียนรู้

1. PowerPoint คำประพันธ์ที่ฉันควรรู้
2. แบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทย

ผลการตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท
(Intertextuality)

เพื่อพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่ม
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม

คำชี้แจง : แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality) เพื่อพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้อง แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการประเมิน

ระดับประเมิน	5	หมายถึง	มีความสอดคล้อง/เชื่อมโยง/เหมาะสมมากที่สุด
	4	หมายถึง	มีความสอดคล้อง/เชื่อมโยง/เหมาะสมมาก
	3	หมายถึง	มีความสอดคล้อง/เชื่อมโยง/เหมาะสมปานกลาง
	2	หมายถึง	มีความสอดคล้อง/เชื่อมโยง/เหมาะสมน้อย
	1	หมายถึง	มีความสอดคล้อง/เชื่อมโยง/เหมาะสมน้อยที่สุด

ที่	รายการประเมิน	ผู้ทรงคุณวุฒิ (คนที)					เฉลี่ย
		1	2	3	4	5	
1	วิเคราะห์หลักสูตรได้ครบถ้วนตามมาตรฐาน/ตัวชี้วัด/ ผลการเรียนรู้และสอดคล้องตามหลักสูตร	5	5	5	5	5	5
2	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/สมรรถนะ สำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีความเชื่อมโยงกันอย่างเหมาะสม	5	5	5	5	5	5
3	ความสอดคล้องของสาระสำคัญกับมาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/สาระการเรียนรู้	5	5	5	4	4	5
4	มีการกำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ (K) ทักษะกระบวนการ (P) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)	5	5	5	5	5	5
5	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้	5	5	5	5	5	5
6	กิจกรรมการเรียนรู้มีความครอบคลุมในการพัฒนา ผู้เรียนให้มีความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทย	4	5	4	4	5	4

ที่	รายการประเมิน	ผู้ทรงคุณวุฒิ (คนที่)					เฉลี่ย
		1	2	3	4	5	
7	กิจกรรมการเรียนรู้มีความครอบคลุมในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ไทย	4	5	4	4	4	4
8	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับทฤษฎีที่กำหนด	5	5	5	5	5	5
9	สื่อ/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรม มีความเหมาะสมกับเวลาและการนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง	5	5	5	5	5	5
10	มีการประเมินผลตามสภาพจริงและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/กิจกรรมการเรียนรู้และครอบคลุมทั้งด้านความรู้(K)ทักษะกระบวนการ(P) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)	5	5	5	4	5	5
11	ประเด็นและเกณฑ์การประเมินผลสามารถสะท้อนคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	5	4	4	4	5	4
12	การประเมินผลเหมาะสมกับธรรมชาติของวิชา	4	5	5	5	5	5
รวม		57	59	57	55	58	
คะแนนรวม		57					

สรุปผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับ

- คะแนน 12 – 20 ปรับปรุงเร่งด่วน คะแนน 21 – 30 ปรับปรุง
 คะแนน 31 – 40 พอใช้ คะแนน 41 – 50 ดี
 คะแนน 51 – 60 ดีมาก

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท
(Intertextuality)

เพื่อพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่ม
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม

คำชี้แจง : แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสหบท (Intertextuality) เพื่อพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้อง แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็น ดังนี้

- 1 หมายถึง แน่ใจว่า แผนการจัดการเรียนรู้สามารถพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มได้
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่า แผนการจัดการเรียนรู้สามารถพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มได้
- 1 หมายถึง แน่ใจว่า แผนการจัดการเรียนรู้ไม่สามารถพัฒนาความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มได้

ที่	รายการประเมิน	ผู้ทรงคุณวุฒิ (คนที่)					เฉลี่ย
		1	2	3	4	5	
1	วิเคราะห์หลักสูตรได้ครบถ้วนตามมาตรฐาน/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้และสอดคล้องตามหลักสูตร	1	1	1	1	1	1
2	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีความเชื่อมโยงกันอย่างเหมาะสม	1	1	1	1	1	1
3	ความสอดคล้องของสาระสำคัญกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/สาระการเรียนรู้	1	1	1	1	1	1
4	มีการกำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนครอบคลุมทั้งด้านความรู้ (K) ทักษะกระบวนการ (P) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)	1	1	1	1	1	1
5	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้	0	1	0	1	1	0.60
6	กิจกรรมการเรียนรู้มีความครอบคลุมในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทย	1	1	0	1	1	0.80

ที่	รายการประเมิน	ผู้ทรงคุณวุฒิ (คนที่)					เฉลี่ย
		1	2	3	4	5	
7	กิจกรรมการเรียนรู้มีความครอบคลุมในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความคิดริเริ่มในการตั้งคำถามประเทศไทย	0	1	0	1	1	0.60
8	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับทฤษฎีที่กำหนด	1	1	1	1	1	1
9	สื่อ/นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรม มีความเหมาะสมกับเวลาและการนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง	1	1	1	1	1	1
10	มีการประเมินผลตามสภาพจริงและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/กิจกรรมการเรียนรู้และครอบคลุมทั้งด้านความรู้(K)ทักษะกระบวนการ(P) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)	1	1	1	1	1	1
11	ประเด็นและเกณฑ์การประเมินผลสะท้อนคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	0	1	0	1	1	0.60
12	การประเมินผลเหมาะสมกับธรรมชาติของวิชา	1	1	1	1	1	1
คะแนนรวม		0.88					

ภาคผนวก ค

แบบวัดความสามารถ เกณฑ์การประเมิน และผลการประเมินคุณภาพ

**แบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม

คำชี้แจง แบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ เป็นแบบวัดเพื่อเก็บข้อมูลเชิงปริมาณหลังเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นแบบวัดรูปแบบอัตโนมัติ กำหนดให้ผู้เรียนศึกษาสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถามให้ครบองค์ประกอบ นำมาสู่การริเริ่มแต่งคำประพันธ์ตามประเภทของบทร้อยกรอง ประกอบด้วย 1 สถานการณ์ แต่ละสถานการณ์จะมี 5 ข้อคำถามย่อย คะแนนรวมชุดละ 20 คะแนน ให้คะแนนจากเกณฑ์การประเมินผลงานนักเรียนตามองค์ประกอบความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ และองค์ประกอบความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ ดังนี้

องค์ประกอบความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในการแต่งคำประพันธ์ อันประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ

1) ด้านฉันทลักษณ์

หมายถึง การเลือกใช้คำวางเรียงให้ถูกต้องตามลักษณะบังคับตามกฎเกณฑ์ ระเบียบทุกด้าน ตั้งแต่จำนวนคำที่กำหนดในฉันทลักษณ์มีจำนวนคำครบถ้วน มีสัมผัสนอก มีสัมผัสใน และใช้เสียงบังคับทำวรรคได้อย่างถูกต้อง

2) ด้านเนื้อความ

หมายถึง การแต่งคำประพันธ์ให้มีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องและสัมพันธ์กับหัวข้อ จัดลำดับเนื้อความชัดเจน ก่อให้เกิดความคิด ประโยชน์ และจินตนาการกับผู้อ่าน

3) ด้านการใช้ถ้อยคำ

หมายถึง การเลือกใช้คำที่ถูกต้องตามหลักภาษา สะกดคำถูกต้อง สื่อความหมายชัดเจน เหมาะสมกับเนื้อหาและหัวข้อ ถ้อยคำหรือประโยคมีสำนวนภาษาที่แปลกใหม่ น่าสนใจ สร้างบรรยากาศชวนติดตามแก่ผู้อ่าน

4) ด้านกวีโวหาร

หมายถึง การเลือกใช้คำที่มีความงดงามทางภาษา ทั้งในแง่เสียง จังหวะ และสัมผัสคล้องจองกลมกลืน ทั้งสัมผัสอักษร สัมผัสสระ สัมผัสวรรณยุกต์ ทำให้เกิดภาพ เกิดจินตนาการ ใฝ่อารมณ์ด้วยถ้อยคำมีการใช้สำนวนโวหารเปรียบเทียบก่อให้เกิดอรรถรสตามบทประพันธ์ รวมถึงมีการเลือกใช้กลวิธีทางวรรณศิลป์ เพื่อส่งเสริมเนื้อหาให้ผู้อ่านคล้อยตาม

องค์ประกอบความสามารถของความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สามารถคิดริเริ่มแต่งคำประพันธ์ได้ อันประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ

1) ด้านลักษณะของการกล้าคิด

หมายถึง การตัดสินใจกล้าคิด กล้าลอง ทำอะไรให้แตกต่างออกไปจากความคิดเดิม เพื่อทดสอบความคิดของตนเอง

2) ด้านความคิดจินตนาการ

หมายถึง การคิดที่สามารถสร้างและหาแนวทางทำให้เกิดเป็นความจริง ต้องอาศัยความพยายามที่จะสร้างผลงาน

3) ด้านความไม่อคติหรือไม่ปิดบังและสกัดกั้นทางความคิด

หมายถึง การยอมรับความคิดและประสบการณ์ใหม่ นำไปสู่การสร้างความคิดใหม่ที่ไม่ซ้ำความคิดเดิม

4) ด้านการคิดให้แตกต่างไปจากเดิม

หมายถึง ความสามารถของสมองที่พยายามคิดให้แตกต่างไปจากเดิม หรือกระบวนการทางสมองที่สามารถคิดให้แตกต่างไปจากสิ่งธรรมดา หรือสิ่งที่เกิดขึ้นมาแล้ว

แบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทย

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม

คำสั่ง : ให้นักเรียนศึกษาสถานการณ์ที่กำหนดให้ แล้วตอบคำถามให้ครบองค์ประกอบของการคิด ซึ่งจะนำมาสู่การแต่งคำประพันธ์ไทย ประเภท กาพย์ยานี 11 จำนวน 3 บท และกลอนสุภาพ 3 บท

สถานการณ์ที่กำหนด

“เด็กชาย ก. ผู้ที่มีรอยยิ้มเป็นเสน่ห์ ทุกย่างก้าวที่เขาเดินไปพบใคร คำพูด รอยยิ้ม มือไม้ และหัวใจที่เต็มไปด้วยความสุข ต่างถูกมอบให้กับผู้คนที่เขาพบเห็นผ่านการทักทายด้วยคำพูด รอยยิ้ม และอากัปกิริยาที่เป็นมิตร เด็กชาย ก. เชื่อเสมอว่า การอยู่ท่ามกลางคนคิดบวก กฎแห่งแรงสะท้อนจะดึงดูดคนที่มีความถี่เดียวกัน ถ้าเราสัมผัสกับอารมณ์เชิงบวกอยู่เรื่อย ๆ เราก็จะดึงดูดคนคิดบวกเข้ามาในชีวิต และจะส่งผลให้รอบตัวเรามีแต่ความรู้สึที่ดี ๆ เขาเลือกที่จะอยู่ให้ห่างคำนิทาและเรื่องดราม่า ทุกครั้งที่เขาทักทายผู้คนที่เขามักชวนคุยเรื่องบวก มีหลายคนเคยเล่าให้เขาฟังว่า คนที่มีวแต่นินทาคนอื่น มักเป็นคนที่ชอบบ่นหรือจมอยู่กับความทุกข์ โดยไม่เคยพยายามทำอะไรให้ดีขึ้นเลย การจะมีความสุขที่ยั่งยืนนั้น เราต้องรู้จักควบคุมตัวเอง เลิกใช้ชีวิตในอนาคต และยินดีในจุดที่อยู่และในสิ่งที่มีตอนนี้ ถอนตัวออกจากการเปรียบเทียบ และรักทุกอย่างในโลกอย่างไร้เงื่อนไข โอบกอดสิ่งที่เป็นอยู่และมีความสุขเข้าไป”

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. สถานการณ์ข้างต้น เด็กชาย ก. มีทัศนคติ ความเชื่อ ความรู้สึก และความต้องการอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ให้นักเรียนนำหัวข้อและคำในข้อที่ 3 มาสร้างเป็นชิ้นงานผ่านการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองทั้ง 3 ชุด และแต่งให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์กาพย์ยานี 11 จำนวน 3 บท โดยวางลำดับเหตุการณ์ความสำคัญเรียงคำเพิ่มเติมคำให้ครบตามฉันทลักษณ์กาพย์ยานี 11

ตัวบทต้นทาง (Primary text)

ตัวบทที่ 1 ความรู้ คู่คุณธรรม

ความรู้ หมายถึง สิ่งที่สั่งสมจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้าหรือประสบการณ์ คุณธรรม คือ ความดีงามที่ปลูกฝังขึ้นในจิตใจจนเกิดจิตสำนึกที่ดี ซึ่งสองคำมารวมกันมาซึ่งคำขวัญวันเด็กของปีนี้ คือ “ความรู้คู่คุณธรรม นำสู่นาคต” โดยมี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีของประเทศไทย เป็นผู้ที่มีมอบคำขวัญวันเด็กของปีนี้ให้แก่เด็กไทยทุกคน คำขวัญวันเด็กของปีนี้ถ้าจะให้แปลตรง ๆ เลย ก็จะหมายความว่า การมีความรู้อย่างเดียวแต่ไม่มีคุณธรรมในใจก็จะไม่อาจเจริญก้าวหน้าในอนาคตได้ แต่ถ้าเรามีคุณธรรมและมีจิตใจดีสำนึกที่ดี เราก็จะไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ ทำให้ชีวิตของเรา มีความสุข และนอกจากนี้การมีคุณธรรมทำให้เรามีความซื่อสัตย์ทั้งต่อตัวเองและผู้อื่น ซึ่งจะทำให้เราเป็นคนที่มีความน่าเชื่อถือซึ่งนำไปสู่ความก้าวหน้าทางด้านการงาน และจะทำให้มีเพื่อนมากมายในอนาคต หนูเคยได้ยินเกี่ยวกับโครงการโตไปไม่โกง โครงการนี้มีจุดประสงค์จัดขึ้นมาเพื่อให้เด็ก ๆ ทุกคน รู้ว่าเด็กที่ดีในวันนี้ คือ ผู้ใหญ่ที่ดีในวันหน้า เด็กคืออนาคต ของชาติ ถ้าเด็กทุกคนขาดคุณธรรม บ้านเมืองของเราจะเป็นอย่างไร ประเทศไทยของเราจะพัฒนาขึ้นใหม่หรือว่าจะแย่ลง ทุกอย่างที่หนูเขียนขึ้นมาขึ้นอยู่กับเด็ก ๆ อย่างพวกเราทุกคนว่าจะมีคุณธรรมมากน้อย ขนาดไหน และพวกเราจะช่วยกันพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าได้หรือไม่ เด็ก ๆ อย่างพวกเราเปรียบเสมือนผ้าขาวที่ยังไม่มีรอยแปดเปื้อน และผู้ใหญ่ทุก ๆ คนก็จะคอยระบายสีผ้าผืนสีขาวนั้น ทั้งด้านหน้าและด้านหลังให้สวยงามยิ่งขึ้นซึ่ง ก็หมายความว่าผู้ใหญ่จะคอยแนะนำและสั่งสอนให้พวกเรา มีคุณธรรมจริยธรรมในตัวเองทั้งต่อหน้าและลับหลัง ซึ่งตอนนี้ก็ขึ้นอยู่กับเด็ก ๆ อย่างพวกเราว่าจะรองรับสีได้มากขนาดไหน แต่ถ้าสีนั้นคือสีดำต้องรู้จักพิจารณาว่าควรรับหรือไม่ แต่หนูเชื่อว่าเด็ก ๆ ทุกคนคงจะแยกออกว่าอะไรดีอะไรไม่ดีและรู้จักรับแต่สิ่งดี ๆ เข้ามาในชีวิต เพื่อให้ครอบครัวสงบสุข สังคมรักใคร่ปรองดองเพื่อให้ประเทศชาติมั่นคงต่อไป หนูเชื่อว่าเด็ก ๆ ทุกคน คงได้รับคำอบรมสั่งสอนจากคุณพ่อคุณแม่หรือผู้ใหญ่ที่อยู่รอบข้างให้เป็นเด็กดี ซึ่งหนูก็เหมือนกัน ครอบครัวหนูเป็นครอบครัวเล็ก ๆ ที่เต็มไปด้วยความรักและความอบอุ่นจาก คุณพ่อคุณแม่ ท่านสอนหนูเสมอให้หนูเป็นเด็กดี เป็นเด็กที่มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย คิดดีทำดี ไม่ออกนอกกลุ่มนอกทาง และสำคัญที่สุด ก็คือ มีจิตใจดีสำนึกที่ดี ที่คุณพ่อคุณแม่รวมถึงคุณครู ท่านสั่งสอนเราอย่างนี้เพราะอยากให้เราเป็นคนที่ดีมีคุณธรรม และนอกจากนี้ท่านยังส่งเราเรียนหนังสือ ทั้งที่โรงเรียนและโรงเรียนกวดวิชา เพื่อให้เรามีความรู้ความสามารถและสิ่งที่ท่านต้องการมากที่สุดก็คือ ให้หนูมีความรู้คู่กับคุณธรรมและโตไป เป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต

เรียงความนักเรียน เด็กหญิงมาริลิน เคท การ์ดเนอร์ ป.6/5

โรงเรียนสารสาสน์ เอกตรา

ตัวบทที่ 2 วิชาเหมือนสินค้า

วิชาเหมือนสินค้า	อันมีค่าอยู่เมืองไกล
ต้องยากลำบากไป	จึงจะได้สินค้ามา
จงตั้งเอากายเจ้า	เป็นสำเนาอันโสกา
ความเพียรเป็นโยธา	แขนซ้ายขวาเป็นเสาใบ
นิ้วเป็นสายระยางค์	สองเท้าต่างสมอใหญ่
ปากเป็นนางงานไป	อชฌาสัยเป็นเสปียง
สติเป็นทางเสื่อ	ถือท้ายเรือไว้ให้เที่ยง
ถือไว้อยาให้เอียง	ตัดแล่นเฉียงข้ามคงคา
ปัญญาเป็นกล้องแก้ว	ส่องดูแถวแนวหินผา
เจ้าจงเอาหูดตา	เป็นล้าตำฟังกุลม
ชี้เกียดคือปลาร้าย	จะทำให้ลายให้เรือจม
เอาใจเป็นปืนคม	ยิงระดมให้จมไป
จึงจะได้สินค้ามา	คือวิชาอันพิสมัย
จงหมั่นมั่นหมายใจ	อย่าได้คร้านการวิชา

บทอาขยานระดับประถมศึกษา

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ตัวบทที่ 3 : ความรู้คู่คุณธรรม

เมื่อความรู้อยอดเยี่ยมสูงเทียมเมฆ	แต่คุณธรรมต่ำเฉกเช่นยอดหญ้า
นั้นอาจเสกสร้างมิจฉาสารพัน	เพราะจิตอันไร้อายุในโลกา
แม้คุณธรรมสูงเยี่ยมถึงเทียมเมฆ	แต่ความรู้ต่ำเฉกเพียงยอดหญ้า
ย่อมเป็นเหยื่อทรชนจนอุรา	ด้วยปัญญาอ่อนด้อยนำน้อยใจ
หากความรู้สูงล้ำคุณธรรมเลิศ	แสนประเสริฐกอบปรกิวิจิฉัย
จะพัฒนาประชากรราษฎร์ทั้งชาติไทย	ต้องฝึกให้ความรู้คู่คุณธรรม

ตัวบทปลายทาง : กาพย์ยานี 11 จำนวน 3 บท

เรื่อง.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตัวบทปลายทาง : กลอนสุภาพ จำนวน 3 บท

เรื่อง.....

.....

.....

.....

.....

.....

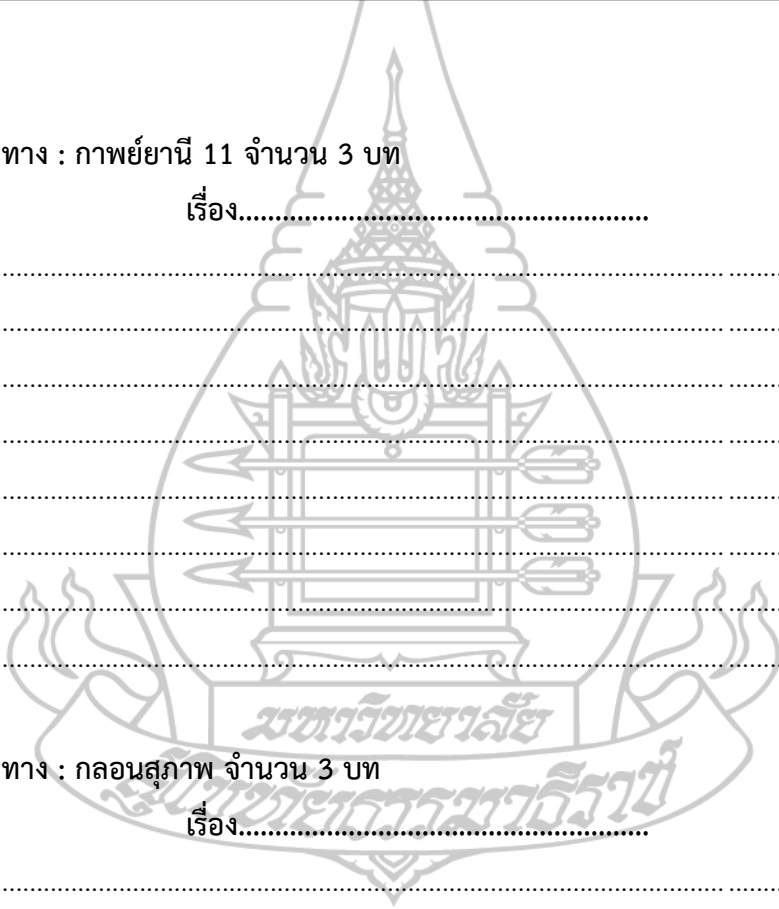
.....

.....

.....

.....

.....

**ผลการวิเคราะห์ค่า IOC ของผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านความเหมาะสมและความสอดคล้อง
ของแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์
โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน**

คำชี้แจง : ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้อง แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง
ความคิดเห็น ดังนี้

- 1 หมายถึง แน่ใจว่า แบบวัดความสามารถฯ สามารถวัดความสามารถในการแต่งคำ
ประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มได้
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่า แบบวัดความสามารถฯ สามารถวัดความสามารถในการแต่งคำ
ประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มได้
- 1 หมายถึง แน่ใจว่า แบบวัดความสามารถฯ สามารถวัดความสามารถในการแต่งคำ
ประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มได้

ข้อที่	ผู้ทรงคุณวุฒิ					IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
1	1	1	1	1	1	1
2	1	0	1	1	1	0.80
3	1	1	1	1	1	1
4	1	1	1	1	1	1
5	0	1	1	1	1	0.80

จากตารางข้างต้นสรุปได้ว่า ค่า IOC ของผู้ทรงคุณวุฒิด้านความเหมาะสมและ
ความสอดคล้องของแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มในการแต่งคำ
ประพันธ์หลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน มีค่าเท่ากับ 0.92
แปลผลได้ว่า สามารถนำแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยและความคิดริเริ่มไปใช้ได้

เกณฑ์การประเมินความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทย

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม

คำชี้แจง

แนวทางการวัดและประเมินความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทย จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ชิงชัย เตียเจริญ, 2564; วราภรณ์ ศรีกระรัตน, 2563; สุรัตน์ คำหอมริน, 2558; พนมศักดิ์ มนูญปรัชญกรณ์, 2557) พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่มีการสร้างแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ของนักเรียนโดยการให้นักเรียนแต่งคำประพันธ์ในเรื่องหรือประเด็นที่กำหนด โดยพิจารณาจากองค์ประกอบของความสามารถในการแต่งบทร้อยกรอง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านฉันทลักษณ์ 2) ด้านเนื้อความ 3) ด้านการใช้ถ้อยคำ และ 4) ด้านกวีโวหาร ผู้วิจัยจึงสังเคราะห์และนำมากำหนดเป็นเกณฑ์การประเมินความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม ดังตารางต่อไปนี้

ประเด็น องค์ประกอบ ความสามารถ	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
ด้านฉันทลักษณ์	1) จำนวนคำ ถูกต้องตาม ฉันทลักษณ์ 2) มีสัมผัส ครบถ้วนทุก ตำแหน่ง 3) มีสัมผัสนอก เป็นเสียงเดียวกัน ถูกต้อง 4) ใช้เสียงบังคับ ทำยวรรคได้อย่าง ถูกต้อง 5) มีสัมผัสในทั้ง สัมผัสอักษรหรือ สัมผัสสระ นักเรียนสามารถ แต่งได้ครบ ทั้ง 5 ข้อ	1) จำนวนคำ ถูกต้องตาม ฉันทลักษณ์ 2) มีสัมผัส ครบถ้วนทุก ตำแหน่ง 3) มีสัมผัสนอกเป็น เสียงเดียวกัน ถูกต้อง 4) ใช้เสียงบังคับ ทำยวรรคได้อย่าง ถูกต้อง 5) มีสัมผัสในทั้ง สัมผัสอักษรหรือ สัมผัสสระ นักเรียนสามารถ แต่งได้เพียง 4 ข้อ	1) จำนวนคำ ถูกต้องตาม ฉันทลักษณ์ 2) มีสัมผัส ครบถ้วนทุก ตำแหน่ง 3) มีสัมผัสนอกเป็น เสียงเดียวกัน ถูกต้อง 4) ใช้เสียงบังคับ ทำยวรรคได้อย่าง ถูกต้อง 5) มีสัมผัสในทั้ง สัมผัสอักษรหรือ สัมผัสสระ นักเรียนสามารถ แต่งได้เพียง 3 ข้อ	1) จำนวนคำถูกต้อง ตามฉันทลักษณ์ 2) มีสัมผัสครบถ้วน ทุกตำแหน่ง 3) มีสัมผัสนอกเป็น เสียงเดียวกันถูกต้อง 4) ใช้เสียงบังคับ ทำยวรรคได้อย่าง ถูกต้อง 5) มีสัมผัสในทั้ง สัมผัสอักษรหรือ สัมผัสสระ นักเรียนสามารถ แต่งได้เพียง 2 ข้อ	1) จำนวนคำถูกต้อง ตามฉันทลักษณ์ 2) มีสัมผัสครบถ้วน ทุกตำแหน่ง 3) มีสัมผัสนอกเป็น เสียงเดียวกันถูกต้อง 4) ใช้เสียงบังคับ ทำยวรรคได้อย่าง ถูกต้อง 5) มีสัมผัสในทั้ง สัมผัสอักษรหรือ สัมผัสสระ นักเรียนสามารถ แต่งได้เพียง 1 ข้อ

ประเด็น องค์ประกอบ ความสามารถ	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
ด้าน เนื้อความ	1) เนื้อความ สอดคล้องกับ หัวข้อ 2) เนื้อความลำดับ เหตุการณ์ ชัดเจน สมเหตุสมผล 3) คำประพันธ์ มีเนื้อหาสาระ ที่เป็นประโยชน์ สะท้อนสังคม 4) เนื้อความ ก่อให้เกิดความคิด และจินตนาการ 5) เนื้อหาแปลก ใหม่ น่าสนใจ นักเรียนสามารถ แต่งได้ครบ ทั้ง 5 ข้อ	1) เนื้อความ สอดคล้องกับหัวข้อ 2) เนื้อความลำดับ เหตุการณ์ ชัดเจน สมเหตุสมผล 3) คำประพันธ์ มีเนื้อหาสาระ ที่เป็นประโยชน์ สะท้อนสังคม 4) เนื้อความ ก่อให้เกิดความคิด และจินตนาการ 5) เนื้อหาแปลก ใหม่ น่าสนใจ นักเรียนสามารถ แต่งได้เพียง 4 ข้อ	1) เนื้อความ สอดคล้องกับหัวข้อ 2) เนื้อความลำดับ เหตุการณ์ ชัดเจน สมเหตุสมผล 3) คำประพันธ์ มีเนื้อหาสาระ ที่เป็นประโยชน์ สะท้อนสังคม 4) เนื้อความ ก่อให้เกิดความคิด และจินตนาการ 5) เนื้อหาแปลก ใหม่ น่าสนใจ นักเรียนสามารถ แต่งได้เพียง 3 ข้อ	1) เนื้อความ สอดคล้องกับหัวข้อ 2) เนื้อความลำดับ เหตุการณ์ ชัดเจน สมเหตุสมผล 3) คำประพันธ์ มีเนื้อหาสาระ ที่เป็นประโยชน์ สะท้อนสังคม 4) เนื้อความ ก่อให้เกิดความคิด และจินตนาการ 5) เนื้อหาแปลกใหม่ น่าสนใจ นักเรียนสามารถ แต่งได้เพียง 2 ข้อ	1) เนื้อความ สอดคล้องกับหัวข้อ 2) เนื้อความลำดับ เหตุการณ์ ชัดเจน สมเหตุสมผล 3) คำประพันธ์ มีเนื้อหาสาระ ที่เป็นประโยชน์ สะท้อนสังคม 4) เนื้อความ ก่อให้เกิดความคิด และจินตนาการ 5) เนื้อหาแปลกใหม่ น่าสนใจ นักเรียนสามารถ แต่งได้เพียง 1 ข้อ
ด้านการ ใช้ ถ้อยคำ	1) เลือกใช้คำ ถูกต้องตาม หลักภาษา 2) สะกดคำถูกต้อง 3) คำสื่อ ความหมายชัดเจน 4) เลือกคำ เหมาะสมกับ เนื้อหาและหัวข้อ อยู่ในระดับภาษา เดียวกัน 5) ถ้อยคำหรือ ประโยคมีสำนวน ภาษาที่แปลกใหม่	1) เลือกใช้คำ ถูกต้องตาม หลักภาษา 2) สะกดคำถูกต้อง 3) คำสื่อ ความหมายชัดเจน 4) เลือกคำ เหมาะสมกับ เนื้อหาและหัวข้อ อยู่ในระดับภาษา เดียวกัน 5) ถ้อยคำหรือ ประโยคมีสำนวน ภาษาที่แปลกใหม่	1) เลือกใช้คำ ถูกต้องตาม หลักภาษา 2) สะกดคำถูกต้อง 3) คำสื่อ ความหมายชัดเจน 4) เลือกคำ เหมาะสมกับ เนื้อหาและหัวข้อ อยู่ในระดับภาษา เดียวกัน 5) ถ้อยคำหรือ ประโยคมีสำนวน ภาษาที่แปลกใหม่	1) เลือกใช้คำถูกต้อง ตาม หลักภาษา 2) สะกดคำถูกต้อง 3) คำสื่อความหมาย ชัดเจน 4) เลือกคำ เหมาะสมกับเนื้อหา และหัวข้อ อยู่ใน ระดับภาษาเดียวกัน 5) ถ้อยคำหรือ ประโยคมีสำนวน ภาษาที่แปลกใหม่ น่าสนใจ สร้าง	1) เลือกใช้คำถูกต้อง ตาม หลักภาษา 2) สะกดคำถูกต้อง 3) คำสื่อความหมาย ชัดเจน 4) เลือกคำ เหมาะสมกับเนื้อหา และหัวข้อ อยู่ใน ระดับภาษาเดียวกัน 5) ถ้อยคำหรือ ประโยคมีสำนวน ภาษาที่แปลกใหม่ น่าสนใจ สร้าง

ประเด็น องค์ประกอบ ความสามารถ	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
	น่าสนใจ สร้าง บรรยากาศ ชวน ติดตามแก่ผู้อ่าน นักเรียนสามารถ แต่งได้ครบ ทั้ง 5 ข้อ	น่าสนใจ สร้าง บรรยากาศ ชวนติดตามแก่ ผู้อ่าน นักเรียนสามารถ แต่งได้เพียง 4 ข้อ	น่าสนใจ สร้าง บรรยากาศ ชวนติดตามแก่ ผู้อ่าน นักเรียนสามารถ แต่งได้เพียง 3 ข้อ	บรรยากาศ ชวนติดตาม แก่ผู้อ่าน นักเรียนสามารถ แต่งได้เพียง 2 ข้อ	บรรยากาศ ชวนติดตาม แก่ผู้อ่าน นักเรียนสามารถ แต่งได้เพียง 1 ข้อ
ด้านกวี โวหาร	1) เลือกใช้คำที่มี ความงดงามทาง ภาษา ทั้งในแง่ เสียง จังหวะ 2) เสียงสัมผัส คล้องจองกลมกลื่น ทั้งสัมผัสอักษร สัมผัสสระ สัมผัส วรรณยุกต์ ทำให้ เกิดภาพ เกิด จินตนาการ 3) เร้าอารมณ์ด้วย ถ้อยคำ 4) มีการใช้สำนวน โวหารเปรียบเทียบ ก่อให้เกิดอรรถรส ตามบทประพันธ์ 5) มีการเลือกใช้ กลวิธีทาง วรรณศิลป์ เพื่อส่งเสริมเนื้อหา ให้ผู้อ่านคล้อยตาม นักเรียนสามารถ แต่งได้ครบ ทั้ง 5 ข้อ	1) เลือกใช้คำที่มี ความงดงามทาง ภาษา ทั้งในแง่ เสียง จังหวะ 2) เสียงสัมผัส คล้องจองกลมกลื่น ทั้งสัมผัสอักษร สัมผัสสระ สัมผัส วรรณยุกต์ ทำให้ เกิดภาพ เกิด จินตนาการ 3) เร้าอารมณ์ด้วย ถ้อยคำ 4) มีการใช้สำนวน โวหารเปรียบเทียบ ก่อให้เกิดอรรถรส ตามบทประพันธ์ 5) มีการเลือกใช้ กลวิธีทาง วรรณศิลป์ เพื่อส่งเสริมเนื้อหา ให้ผู้อ่านคล้อยตาม นักเรียนสามารถ แต่งได้เพียง 4 ข้อ	1) เลือกใช้คำที่มี ความงดงามทาง ภาษา ทั้งในแง่ เสียง จังหวะ 2) เสียงสัมผัส คล้องจองกลมกลื่น ทั้งสัมผัสอักษร สัมผัสสระ สัมผัส วรรณยุกต์ ทำให้ เกิดภาพ เกิด จินตนาการ 3) เร้าอารมณ์ด้วย ถ้อยคำ 4) มีการใช้สำนวน โวหารเปรียบเทียบ ก่อให้เกิดอรรถรส ตามบทประพันธ์ 5) มีการเลือกใช้ กลวิธีทาง วรรณศิลป์ เพื่อส่งเสริมเนื้อหา ให้ผู้อ่านคล้อยตาม นักเรียนสามารถ แต่งได้เพียง 3 ข้อ	1) เลือกใช้คำที่มี ความงดงามทาง ภาษา ทั้งในแง่เสียง จังหวะ 2) เสียงสัมผัสคล้อง จองกลมกลื่น ทั้ง สัมผัสอักษร สัมผัส สระ สัมผัส วรรณยุกต์ ทำให้เกิด ภาพ เกิด จินตนาการ 3) เร้าอารมณ์ด้วย ถ้อยคำ 4) มีการใช้สำนวน โวหารเปรียบเทียบ ก่อให้เกิดอรรถรส ตามบทประพันธ์ 5) มีการเลือกใช้ กลวิธีทางวรรณศิลป์ เพื่อส่งเสริมเนื้อหา ให้ผู้อ่านคล้อยตาม นักเรียนสามารถ แต่งได้เพียง 2 ข้อ	1) เลือกใช้คำที่มี ความงดงามทาง ภาษา ทั้งในแง่เสียง จังหวะ 2) เสียงสัมผัสคล้อง จองกลมกลื่น ทั้ง สัมผัสอักษร สัมผัส สระ สัมผัส วรรณยุกต์ ทำให้เกิด ภาพ เกิด จินตนาการ 3) เร้าอารมณ์ด้วย ถ้อยคำ 4) มีการใช้สำนวน โวหารเปรียบเทียบ ก่อให้เกิดอรรถรส ตามบทประพันธ์ 5) มีการเลือกใช้ กลวิธีทางวรรณศิลป์ เพื่อส่งเสริมเนื้อหา ให้ผู้อ่านคล้อยตาม นักเรียนสามารถ แต่งได้เพียง 1 ข้อ

สรุปความเห็นผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมิน

ความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทย

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม

คำชี้แจง : ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้านความเหมาะสมและความสอดคล้องของเกณฑ์การประเมิน

ความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทย ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เกณฑ์การประเมินมีคุณภาพในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เกณฑ์การประเมินมีคุณภาพในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง เกณฑ์การประเมินมีคุณภาพในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เกณฑ์การประเมินมีคุณภาพในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เกณฑ์การประเมินมีคุณภาพในระดับน้อยที่สุด

รายการ	ผู้ทรงคุณวุฒิ					เฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
1. ประเด็นการประเมินมีองค์ประกอบ ความสามารถครบถ้วน	5	5	5	5	5	5
2. องค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบมีความ สอดคล้องกัน	5	5	4	4	5	5
3. ประเด็นการประเมินสอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้	5	5	5	5	5	5
4. ประเด็นการประเมินสอดคล้องและเหมาะสม กับสิ่งที่ต้องการวัดความสามารถในการแต่งคำ ประพันธ์	5	5	4	5	5	5
5. เกณฑ์การให้คะแนนมีความเหมาะสม	5	5	5	5	4	5
6. รายละเอียดและการนิยามเกณฑ์การให้คะแนน มีความชัดเจน	4	4	5	5	5	5
7. การนิยามเกณฑ์การให้คะแนนมีความแตกต่าง กันชัดเจน	4	4	5	5	5	5
8. ระดับคะแนนมีเป็นอัตราส่วนที่เหมาะสม	5	5	5	5	5	5
9. สามารถวิเคราะห์ผลงานนักเรียนได้อย่าง ละเอียด ถี่ถ้วน	4	5	4	5	5	5
10. สามารถตัดสินผลงานนักเรียนได้อย่างถูกต้อง	4	5	5	5	5	5

สรุปได้ว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านความเหมาะสมและความสอดคล้องของเกณฑ์การประเมินความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม สำหรับผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่า เกณฑ์การประเมินความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทย สามารถนำไปประเมินผลงานนักเรียนได้

**เกณฑ์การประเมินความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม**

คำชี้แจง

แนวทางการวัดและประเมินความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ไทย จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ (อารี รังสีนนท์, 2528; ยุทธพล พงศ์พุทธชาติ, 2563; ชลธิชา ชิงปรีชา, 2554; ศุภชัย บุญเสริม, 2557; นิธิพัฒน์ เมฆจร, 2547) ซึ่งมีองค์ประกอบความสามารถพื้นฐานเริ่มจากความคิดริเริ่ม ผู้วิจัยจึงนำองค์ประกอบความสามารถย่อยของความคิดสร้างสรรค์ กล่าวคือ ความคิดริเริ่มมาสังเคราะห์ นำมาสู่องค์ประกอบความสามารถของความคิดริเริ่ม ได้แก่ 1) ลักษณะของการกล้าคิด 2) ความคิดจินตนาการ 3) ความไม่อคติหรือไม่ปิดบังและสกัดกั้นทางความคิด และ 4) การคิดให้แตกต่างไปจากเดิม รายละเอียดองค์ประกอบความสามารถของความคิดริเริ่ม ดังนี้

องค์ประกอบความสามารถของความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สามารถคิดริเริ่มแต่งคำประพันธ์ได้ อันประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ

1) ด้านลักษณะของการกล้าคิด

หมายถึง การตัดสินใจกล้าคิด กล้าลอง ทำอะไรให้แตกต่างออกไปจากความคิดเดิม เพื่อทดสอบความคิดของตนเอง

2) ด้านความคิดจินตนาการ

หมายถึง การคิดที่สามารถสร้างและหาแนวทางทำให้เกิดเป็นความจริง ต้องอาศัยความพยายามที่จะสร้างผลงาน

3) ด้านความไม่อคติหรือไม่ปิดบังและสกัดกั้นทางความคิด

หมายถึง การยอมรับความคิดและประสบการณ์ใหม่ นำไปสู่การสร้างความคิดใหม่ที่ไม่ซ้ำความคิดเดิม

4) ด้านการคิดให้แตกต่างไปจากเดิม

หมายถึง ความสามารถของสมองที่พยายามคิดให้แตกต่างไปจากเดิม หรือกระบวนการทางสมองที่สามารถคิดให้แตกต่างไปจากสิ่งธรรมดา หรือสิ่งที่เกิดขึ้นมาแล้ว

จากองค์ประกอบความสามารถของความคิดริเริ่มข้างต้น นำมาสู่การกำหนดเป็นเกณฑ์การประเมินความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม ดังตารางต่อไปนี้

ประเด็น องค์ประกอบ ความสามารถ ของความคิด ริเริ่ม	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
ลักษณะของ การกล้าคิด	1) กล้าวางโครงเรื่อง ในรูปแบบใหม่ ไม่ วกวน เข้าใจง่าย สร้างสรรค์สังคม 2) ผู้เรียน กล้าตัดสินใจ กล้าคิด กล้าลอง นำเสนอหัวข้อ ที่แปลกใหม่ 3) หัวข้อกะทัดรัด คำน้อยแต่กินความ มาก แสดงให้เห็นถึง ความลึกซึ้งทางภาษา และการกล้าคิด นำเสนอหัวข้อ 4) กล้านำเสนอ เนื้อหาที่น่าสนใจ เป็น เรื่องราว แปลกใหม่ 5) กล้านำเสนอ ถ้อยคำในแต่ละวรรค ที่สั้น กระชับ แต่ ความหมายลึกซึ้ง มีลักษณะครบ 5 ข้อ	1) กล้าวางโครงเรื่อง ในรูปแบบใหม่ ไม่ วกวน เข้าใจง่าย สร้างสรรค์สังคม 2) ผู้เรียน กล้าตัดสินใจ กล้าคิด กล้าลอง นำเสนอหัวข้อ ที่แปลกใหม่ 3) หัวข้อกะทัดรัด คำ น้อยแต่กินความมาก แสดงให้เห็นถึงความ ลึกซึ้งทางภาษาและ การกล้าคิดนำเสนอ หัวข้อ 4) กล้านำเสนอ เนื้อหาที่น่าสนใจ เป็น เรื่องราว แปลกใหม่ 5) กล้านำเสนอ ถ้อยคำในแต่ละวรรค ที่สั้น กระชับ แต่ ความหมายลึกซึ้ง มีลักษณะเพียง 4 ข้อ	1) กล้าวางโครงเรื่อง ในรูปแบบใหม่ ไม่ วกวน เข้าใจง่าย สร้างสรรค์สังคม 2) ผู้เรียน กล้าตัดสินใจ กล้าคิด กล้าลอง นำเสนอหัวข้อ ที่แปลกใหม่ 3) หัวข้อกะทัดรัด คำ น้อยแต่กินความมาก แสดงให้เห็นถึงความ ลึกซึ้งทางภาษาและ การกล้าคิดนำเสนอ หัวข้อ 4) กล้านำเสนอ เนื้อหาที่น่าสนใจ เป็น เรื่องราว แปลกใหม่ 5) กล้านำเสนอ ถ้อยคำในแต่ละวรรค ที่สั้น กระชับ แต่ ความหมายลึกซึ้ง มีลักษณะเพียง 3 ข้อ	1) กล้าวางโครงเรื่อง ในรูปแบบใหม่ ไม่ วกวน เข้าใจง่าย สร้างสรรค์สังคม 2) ผู้เรียน กล้าตัดสินใจ กล้าคิด กล้าลอง นำเสนอหัวข้อ ที่แปลกใหม่ 3) หัวข้อกะทัดรัด คำ น้อยแต่กินความมาก แสดงให้เห็นถึงความ ลึกซึ้งทางภาษาและ การกล้าคิดนำเสนอ หัวข้อ 4) กล้านำเสนอเนื้อหา ที่น่าสนใจ เป็นเรื่องราว แปลกใหม่ 5) กล้านำเสนอถ้อยคำ ในแต่ละวรรคที่สั้น กระชับ แต่ความหมาย ลึกซึ้ง มีลักษณะเพียง 2 ข้อ	1) กล้าวางโครงเรื่อง ในรูปแบบใหม่ ไม่ วกวน เข้าใจง่าย สร้างสรรค์สังคม 2) ผู้เรียน กล้าตัดสินใจ กล้าคิด กล้าลอง นำเสนอหัวข้อ ที่แปลกใหม่ 3) หัวข้อกะทัดรัด คำ น้อยแต่กินความมาก แสดงให้เห็นถึงความ ลึกซึ้งทางภาษาและ การกล้าคิดนำเสนอ หัวข้อ 4) กล้านำเสนอเนื้อหา ที่น่าสนใจ เป็นเรื่องราว แปลกใหม่ 5) กล้านำเสนอถ้อยคำ ในแต่ละวรรคที่สั้น กระชับ แต่ความหมาย ลึกซึ้ง มีลักษณะเพียง 1 ข้อ

ประเด็น องค์ประกอบ ความสามารถ ของความคิด ริเริ่ม	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
	ถึงการยอมรับ ความคิดที่แตกต่าง ของความ หลากหลาย ทางวัฒนธรรม 4) การนำเสนอ เนื้อหาแสดงให้เห็น ถึงการยอมรับ ประสบการณ์ ที่แตกต่าง 5) เนื้อหาแสดงให้เห็น ถึงการสร้าง ความคิดใหม่ ที่ไม่ซ้ำ ความคิดเดิม มีลักษณะครบ 5 ข้อ	ถึงการยอมรับ ความคิดที่แตกต่าง ของความหลากหลาย ทางวัฒนธรรม 4) การนำเสนอ เนื้อหาแสดงให้เห็น ถึงการยอมรับ ประสบการณ์ ที่แตกต่าง 5) เนื้อหาแสดงให้เห็น ถึงการสร้าง ความคิดใหม่ ที่ไม่ซ้ำ ความคิดเดิม มีลักษณะเพียง 4 ข้อ	ถึงการยอมรับ ความคิดที่แตกต่าง ของความหลากหลาย ทางวัฒนธรรม 4) การนำเสนอ เนื้อหาแสดงให้เห็น ถึงการยอมรับ ประสบการณ์ ที่แตกต่าง 5) เนื้อหาแสดงให้เห็น ถึงการสร้าง ความคิดใหม่ ที่ไม่ซ้ำ ความคิดเดิม มีลักษณะเพียง 3 ข้อ	แตกต่างของความ หลากหลาย ทางวัฒนธรรม 4) การนำเสนอเนื้อหา แสดงให้เห็นถึงการ ยอมรับประสบการณ์ ที่แตกต่าง 5) เนื้อหาแสดงให้เห็น ถึงการสร้างความคิด ใหม่ ที่ไม่ ซ้ำ ความคิดเดิม มีลักษณะเพียง 2 ข้อ	แตกต่างของความ หลากหลาย ทางวัฒนธรรม 4) การนำเสนอเนื้อหา แสดงให้เห็นถึงการ ยอมรับประสบการณ์ ที่แตกต่าง 5) เนื้อหาแสดงให้เห็น ถึงการสร้างความคิด ใหม่ ที่ไม่ ซ้ำ ความคิดเดิม มีลักษณะเพียง 1 ข้อ
การคิดให้ แตกต่าง ไปจากเดิม	1) การนำเสนอ หัวข้อแปลกใหม่ แตกต่างไปจาก เดิม 2) การนำเสนอ แก่นเรื่องคำ ประพันธ์มีความ แปลกใหม่ แตกต่างจาก แหล่งข้อมูล หรือสื่ออ้างอิง 3) การนำเสนอ ถ้อยคำในเนื้อหา มีการวางความคิด ที่ดี	1) การนำเสนอ หัวข้อแปลกใหม่ แตกต่างไปจาก เดิม 2) การนำเสนอ แก่นเรื่องคำ ประพันธ์มีความ แปลกใหม่ แตกต่างจาก แหล่งข้อมูล หรือสื่ออ้างอิง 3) การนำเสนอ ถ้อยคำในเนื้อหา มีการวางความคิด ที่ดี	1) การนำเสนอ หัวข้อแปลกใหม่ แตกต่างไปจาก เดิม 2) การนำเสนอ แก่นเรื่องคำ ประพันธ์มีความ แปลกใหม่ แตกต่างจาก แหล่งข้อมูล หรือสื่ออ้างอิง 3) การนำเสนอ ถ้อยคำในเนื้อหา มีการวางความคิด ที่ดี	1) การนำเสนอ หัวข้อแปลกใหม่ แตกต่างไปจากเดิม 2) การนำเสนอ แก่นเรื่องคำ ประพันธ์มีความ แปลกใหม่ แตกต่าง จากแหล่งข้อมูล หรือสื่ออ้างอิง 3) การนำเสนอ ถ้อยคำในเนื้อหา มีการวางความคิดที่ ดี 4) การวางความคิด สอดคล้อง สัมผัส	1) การนำเสนอ หัวข้อแปลกใหม่ แตกต่างไปจากเดิม 2) การนำเสนอ แก่นเรื่องคำ ประพันธ์มีความ แปลกใหม่ แตกต่าง จากแหล่งข้อมูล หรือสื่ออ้างอิง 3) การนำเสนอ ถ้อยคำในเนื้อหา มีการวางความคิดที่ ดี 4) การวางความคิด สอดคล้อง สัมผัส

ประเด็น องค์ประกอบ ความสามารถ ของความคิด ริเริ่ม	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
	4) การวาง ความคิด สอดคล้อง สัมผัส ต่อเนื่องและแสดง ให้เห็นถึงการคิด ที่แตกต่างไปจาก ข้อมูลอ้างอิง หรือข้อมูลที่ศึกษา 5) เนื้อหามีความ เป็นเอกภาพ แสดงการคิดให้ แตกต่างไปจาก เดิม	4) การวาง ความคิด สอดคล้อง สัมผัส ต่อเนื่องและแสดง ให้เห็นถึงการคิด ที่แตกต่างไปจาก ข้อมูลอ้างอิง หรือข้อมูลที่ศึกษา 5) เนื้อหามีความ เป็นเอกภาพ แสดงการคิดให้ แตกต่างไปจาก เดิม	4) การวาง ความคิด สอดคล้อง สัมผัส ต่อเนื่องและแสดง ให้เห็นถึงการคิด ที่แตกต่างไปจาก ข้อมูลอ้างอิง หรือข้อมูลที่ศึกษา 5) เนื้อหามีความ เป็นเอกภาพ แสดงการคิดให้ แตกต่างไปจาก เดิม	ต่อเนื่องและแสดง ให้เห็นถึงการคิด ที่แตกต่างไปจาก ข้อมูลอ้างอิง หรือข้อมูลที่ศึกษา 5) เนื้อหามีความ เป็นเอกภาพ แสดง การคิดให้แตกต่าง ไปจากเดิม	ต่อเนื่องและแสดง ให้เห็นถึงการคิด ที่แตกต่างไปจาก ข้อมูลอ้างอิง หรือข้อมูลที่ศึกษา 5) เนื้อหามีความ เป็นเอกภาพ แสดง การคิดให้แตกต่าง ไปจากเดิม
	มีลักษณะครบ 5 ข้อ	มีลักษณะเพียง 4 ข้อ	มีลักษณะเพียง 3 ข้อ	มีลักษณะเพียง 2 ข้อ	มีลักษณะเพียง 1 ข้อ

สรุปความเห็นผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมิน

ความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ไทย

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม

คำชี้แจง : ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้านความเหมาะสมและความสอดคล้องของเกณฑ์การประเมิน

ความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ไทย ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เกณฑ์การประเมินมีคุณภาพในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เกณฑ์การประเมินมีคุณภาพในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง เกณฑ์การประเมินมีคุณภาพในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เกณฑ์การประเมินมีคุณภาพในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เกณฑ์การประเมินมีคุณภาพในระดับน้อยที่สุด

รายการ	ผู้ทรงคุณวุฒิ					เฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
1. ประเด็นการประเมินมีองค์ประกอบ ความสามารถครบถ้วน	5	5	5	5	5	5
2. องค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบมีความ สอดคล้องกัน	5	5	4	5	5	5
3. ประเด็นการประเมินสอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้	5	5	5	5	5	5
4. ประเด็นการประเมินสอดคล้องและเหมาะสม กับสิ่งที่ต้องการวัดความคิดริเริ่มในการแต่งคำ ประพันธ์	5	5	4	5	5	5
5. เกณฑ์การให้คะแนนมีความเหมาะสม	5	5	5	5	5	5
6. รายละเอียดและการนิยามเกณฑ์การให้คะแนน มีความชัดเจน	4	4	5	5	5	5
7. การนิยามเกณฑ์การให้คะแนนมีความแตกต่าง กันชัดเจน	4	4	5	5	5	5
8. ระดับคะแนนมีเป็นอัตราส่วนที่เหมาะสม	5	5	5	5	5	5
9. สามารถวิเคราะห์ผลงานนักเรียนได้อย่าง ละเอียด ถี่ถ้วน	4	5	4	5	5	5
10. สามารถตัดสินผลงานนักเรียนได้อย่างถูกต้อง	4	5	5	5	5	5

สรุปได้ว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านความเหมาะสมและความสอดคล้องของเกณฑ์การประเมิน
ความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครราชสีมา ฝ่ายมัธยม สำหรับผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่า เกณฑ์การประเมินความคิดริเริ่มในการแต่งคำประพันธ์
ไทย สามารถนำไปประเมินผลงานนักเรียนได้

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายจักรกฤษณ์ จำรัตน์
วัน เดือน ปี เกิด	10 กรกฎาคม 2537
สถานที่เกิด	จังหวัดสุรินทร์
ประวัติการศึกษา	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 จากโรงเรียนสตึก (สวนกุหลาบวนาลัย) จังหวัดบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2555 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีครุศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยม อันดับ 2 สาขาวิชา ภาษาไทย จากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ปีการศึกษา 2560
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ฝ่ายมัธยม กระทรวงการ อุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.)
ตำแหน่ง	พนักงานในสถาบันอุดมศึกษา สายวิชาการ ตำแหน่ง ครู

